

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Neža Kotnik

Brezposelnost mladih

Magistrsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Liljana Rihter

Ljubljana, 2023

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Neža Kotnik

Brezposelnost mladih

Magistrsko delo

Mentorica: izr. prof. dr. Liljana Rihter

Ljubljana, 2023

Zahvala

Zahvaljujem se vsem mladim brezposelnim, ki so si vzeli čas za sodelovanje v moji raziskavi, in tistim, ki so pri izvedbi le-te na kakršen koli način pomagali.

Najlepše bi se zahvalila tudi moji mentorici izr. prof. dr. Liljani Rihter za vse njene strokovne napotke in usmeritve pri pisanju mojega magistrskega dela.

Nazadnje pa bi se zahvalila tudi staršem, prijateljem in bližnjim, ki so mi skozi celotno študijsko izkušnjo stali ob strani.

POVZETEK IN KLJUČNE BESEDE

Brezposelnost mladih je velik družbeni izziv. Posamezniku brezposelnost prinese številne težave in negotovosti, prav tako pa ima velik vpliv na fizično in psihično zdravje. Zato je ključnega pomena, da se brezposelni čim hitreje vključijo v delovno okolje, kjer ohranjajo stike s sodelavci, si ustvarijo rutino in se hitreje osamosvojijo. Mladi brezposelni so še posebej ranljiva skupina, ker prihajajo v delovno okolje neposredno po izobraževanju, kar pa je lahko zelo stresno obdobje.

V teoretskem delu magistrskega dela sem predstavila brezposelnost mladih in navedla vzroke ter vrste brezposelnosti, strategije preživetja, psihosocialne posledice brezposelnosti in povezavo tega problema s socialnim delom.

Z raziskavo o brezposelnosti mladih sem želela dobiti boljši vpogled v ta družbeni problem. Raziskovala sem pomen dela za mlade, razloge za brezposelnost mladih, vpliv izobrazbe na brezposelnost, načine iskanja zaposlitve, neformalne in formalne oblike pomoči brezposelnim in vpliv brezposelnosti na življenje.

Po pregledu rezultatov, ki sem jih dobila v sklopu empirične, kvalitativne raziskave na neslučajnostnem vzorcu, sem ugotovila, da ima brezposelnost velik vpliv na mlade. Pridobila sem različna mnenja in poglede mladih brezposelnih. Ugotovila sem, da mladim delo predstavlja velik pomen, da so nekateri brezposelni po svoji volji, večinoma pa so razlogi za brezposelnost po njihovem mnenju v tem, da tekom izobraževanja dobijo preveč splošna znanja za opravljanje dela. Zaposlitev večinoma iščejo v neformalnih mrežah in na Zavodu za zaposlovanje, s pomočjo katerega pa niso zadovoljni. Mladim brezposelnim je v pomoč predvsem neformalna socialna mreža, brezposelnost pa ima tako negativne kot tudi pozitivne vplive na življenje.

Pri reševanju brezposelnosti lahko pomagajo centri za socialno delo in zavodi za zaposlovanje, kjer svetovalci, socialni delavci in drugi strokovnjaki usmerjajo brezposelne.

Ugotovila sem, da obstajajo razlike med različnimi skupinami, ki sem jih primerjala – da so boljše izobraženi v primerjavi s tistimi, ki imajo nižjo izobrazbo, velikokrat zavrtni zaradi visoke izobrazbe, prav tako pa so manj zadovoljni s pomočjo zavoda za zaposlovanje kot tisti, ki imajo nižjo izobrazbo. Ena od ugotovitev mojega magistrskega dela je bila tudi, da so tisti z nižjo izobrazbo večkrat prostovoljno brezposelni. Razlika pa se je pokazala tudi pri urejanju stanovanjske problematike – tisti, ki živijo sami, nimajo toliko neformalnih oblik pomoči, plačevanje najemnine pa jim predstavlja negotovost.

Ključne besede: mladi, brezposelnost, brezposelnost mladih, iskanje zaposlitve, neformalna pomoč, formalna pomoč, zavod za zaposlovanje, socialno delo

ABSTRACT AND KEY WORDS

Youth unemployment is a massive challenge to our society. Unemployment is a source of multiple problems and uncertainties, as well as taking a big toll on person's physical and mental health. For that reason it is vital, that the unemployed people are included in the working environment as fast as possible, so that they can maintain relations with their co-workers, build a routine and be able to become independent. Young unemployed people are an especially vulnerable group, as they are entering the work environment immediately after years of education, which can be a very stressful period of their lives.

In the theoretical part of the master's thesis I presented youth unemployment and what are the main reasons for it, the strategies of dealing with it, psychosocial consequences of unemployment and the connection of this problem to social work.

With the master's thesis about youth unemployment I wanted to get a better insight into this social issue. I researched the meaning of work for young people, the reasons for unemployment, the influence of education on unemployment, different ways of finding employment, formal and informal ways of help to the unemployed and the effect of unemployment on their everyday lives.

With result, gathered within empirical, qualitative research based on a non-random convenience sample, I have discovered that unemployment has a big impact on young people. I got valuable insight from different opinions and views of the young and unemployed. I have found out, that employment is a crucial value for young people, that some of them are unemployed by their own free will, while the majority believe that they are unemployed because during their education, they received knowledge that is too general, too broad, which hinders them when they are searching for employment. They search for jobs mostly via informal networks and through Employment offices, which they are not satisfied with. Young and unemployed are mostly helped within an informal social network, with unemployment having both negative and positive consequences in their lives.

For solving of unemployment, different institutions can be helpful, such as centres for social work and employment offices.

I have found out, that there are differences between the different groups, that I have analysed – that those with higher education are often denied employment because of their higher education compared to those with lower levels of education, while also being less content with the help offered to them by the employment offices. One of the major findings of my master's thesis was also that those with lower levels of education are often unemployed by their own free will. Difference also emerged with solving of the housing issues – those, who live alone do not have as many informal forms of help, while also being subjected to uncertainty when it comes to paying their rent.

Key words: youth, unemployment, youth unemployment, job searching, informal help, employment office, social work

KAZALO

1. TEORETIČNI UVOD	1
1.1. MLADOST IN MLADOSTNIŠKO OBDOBJE	1
1.2. PREHOD IZ IZOBRAŽEVANJA V ZAPOSLOITEV (priprava na zaposlitev)	2
1.2.1. Dejavniki in okoliščine, ki vplivajo na prehod mladih v zaposlitev	4
1.2.2. Priprava na zaposlitev	7
1.3. ZNAČILNOSTI MLADIH NA TRGU DELA	10
1.4. KAJ JE BREZPOSELNOST?	11
1.4.1. Vrste brezposelnosti	13
1.4.2. Vzroki brezposelnosti	14
1.4.3. Načini spoprijemanja in doživljanja brezposelnosti	17
1.5. STRATEGIJE PREŽIVETJA OB IZGUBI SLUŽBE	18
1.5.1. Socialna opora – formalne in neformalne oblike pomoči	18
1.5.2. Mobilnost mladih	19
1.5.3. Delo na črno in prekarne oblike zaposlitve	20
1.5.4. Aktivna politika zaposlovanja	21
1.5.5. Finančna in stanovanjska podpora	21
1.6. PSIHOSOCIALNE POSLEDICE BREZPOSELNOSTI ZA MLADE	23
1.7. SOCIALNO DELO IN BREZPOSELNOST	24
1.7.1. Socialna aktivacija	26
2. OPREDELITEV PROBLEMA	28
3. METODOLOGIJA	30
3.1. VRSTA RAZISKAVE	30
3.2. MERSKI INSTRUMENT ALI VIRI PODATKOV	30
3.3. OPREDELITEV ENOT RAZISKOVANJA – vzorec in populacija	31
3.4. METODA ZBIRANJA EMPIRIČNEGA GRADIVA	31
3.5. ANALIZA PODATKOV	32
4. REZULTATI	34
5. RAZPRAVA	51
6. SKLEPI	60
7. PREDLOGI	62
8. SEZNAM UPORABLJENIH VIROV IN LITERATURE	64
9. PRILOGE	70
9.1. PRILOGA 1 – Vprašalnik za mlade brezposelne	70
9.2. PRILOGA 2 – Prepis intervjujev in izbor izjav	71
9.2.1. Intervju A	71

9.2.2.	Intervju B.....	74
9.2.3.	Intervju C.....	78
9.2.4.	Intervju D	81
9.2.5.	Intervju E.....	85
9.2.6.	Intervju F	88
9.2.7.	Intervju G	92
9.2.8.	Intervju H	95
9.2.9.	Intervju I.....	98
9.3.	Priloga 3 – Odprto kodiranje	102
9.3.1.	Intervju A	102
9.3.2.	Intervju B.....	114
9.3.3.	Intervju C.....	126
9.3.4.	Intervju D	135
9.3.5.	Intervju E.....	145
9.3.6.	Intervju F	156
9.3.7.	Intervju G	168
9.3.8.	Intervju H	179
9.3.9.	Intervju I.....	190
9.4.	Priloga 4 – Osno kodiranje	199

KAZALO SLIK

Slika 4.1	Povezava med stopnjo izobrazbe, pridobljenimi znanji in načinom iskanja zaposlitve.....	41
Slika 4.2	Povezava med razlogi za brezposelnost, razgovori in oblikami pomoči.....	45
Slika 4.3	Povezava med stanovanjsko problematiko, pomenom dela in negativnimi ter pozitivnimi vplivi brezposelnosti.....	50

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. MLADOST IN MLADOSTNIŠKO OBDOBJE

S pojmom mladost po navadi označujemo obdobje v življenju posameznika, ko ta prehaja iz otroštva v odraslost. V tem obdobju se človek počasi vključuje v vse pomembnejše družbene vloge, ki so pričakovane v obdobju odraslosti. Mladost kot sociološki pojem se v stroki deli na tri obdobja (Vertot, 2009, str. 10):

- adolescenca oziroma klasična mladost: od 14. do 19. leta starosti;
- postadolescenca oziroma pozna mladost: od 20. do 24. leta ter
- mlajša odraslost: značilna za še vedno nesamostojne mlade med 25. in 29. letom starosti.

Združeni narodi definirajo mlade kot tiste osebe, ki so stare med 15 in 24 let, kar sledi definiciji mladosti, ki se je oblikovala leta 1985 v mednarodnem letu mladih. Statistični urad Republike Slovenije pa kot mlade osebe definira tiste, ki so stari med 15 in 29 let. Evropske države pri starostni definiciji mladosti niso enotne, enotne pa so si pri tem, da je zgornja starostna meja 30 let (Vertot, 2009, str. 10).

V osnovi naj bi obdobje mladostništva vsebovalo tri pomembne prehode, in sicer: prehod od šole k delu (zaključek šolanja in vstop na trg delovne sile), prehod od ekonomske odvisnosti k ekonomski neodvisnosti in sami odgovornosti ter prehod od doma (od izvirne družine) v lastno domovanje (ustvarjanje lastne družine) (Vertot, 2009, str. 10). Vsi ti prehodi so ključnega pomena za posameznika, ker mu lahko predstavljajo veliko stresa in negotovosti.

Danes je na svetu približno 16 % celotnega prebivalstva mladostnikov. Mladi pa vse bolj zahtevajo pravičnejše in naprednejše priložnosti in rešitve pri soočanju z različnimi izzivi in želijo boljši dostop do izobraževanja, zdravstva, zaposlitve in enakosti spolov (United Nations, b. d.).

Pomemben vidik mladostništva so zagotovo življenjski stili mladih, ki so delno posledica njihovih finančnih zmožnosti, delno pa tudi izbire oziroma premišljenih odločitev in vrednot. Življenjski stili mladih so se zelo spreminjali pod vplivom širših družbenih sprememb (Boškić, 2005, str. 299). Raziskovalci, ki raziskujejo obdobje mladostništva,

ugotavljajo, da so se skozi zgodovino v življenju mladih zgodili različni premiki – za mlade v dvajsetem stoletju so bila zanimiva predvsem področja subkultur, spolnosti in politike, od leta 1993 pa so pri mladih zaznavali premik k domestifikaciji. Mladi so bili takrat zelo obremenjeni z eksistenčnimi problemi, kot so brezposelnost, pomanjkanje denarja itd. Potrebno pa je tudi zavedanje, da se delež mlajših generacij v primerjavi z deležem starejših zmanjšuje (Boškić, 2005, str. 299). Zaposlovanje, brezposelnost in ostali problemi torej pestijo mlade že vrsto let, zato se je treba o njih pogovarjati in jih raziskovati.

Tudi v stroki socialnega dela pokrivamo področje mladih in obdobje mladostništva, predvsem ko mladim posameznikom pomagamo pri reševanju aktualnih problematik; ena od njih je zagotovo brezposelnost. Zelo zaželeno je, da pri delu z mladimi izhajamo iz predpostavke, da so mladi eksperti iz izkušenj, ki nam lahko na podlagi svojih opažanj in občutkov povedo, kako doživljajo stvari, naloga socialnega delavca pa je predvsem analiziranje njihovega pogleda in raziskovanje njihovega življenjskega sveta (Poštrak, 2015, str. 271).

1.2. PREHOD IZ IZOBRAŽEVANJA V ZAPOSLOVITEV (priprava na zaposlitev)

Zaposlovanje je včasih pomenilo izhod iz revščine in pridobitev statusa, ki je bil družbeno vrednoten, danes pa zaposlitvi pripisujemo drugačen pomen. Situacija namreč predstavlja grožnjo za vse, še posebej za tiste, ki iščejo prvo zaposlitev. Na zaposlitvene možnosti mladih vplivajo dejavniki, ki so zelo kompleksni, prepleteni, prav tako pa je zelo težko prepoznati, kateri so vzrok in kateri posledica. V Sloveniji tudi nimamo veliko programov, ki bi povečali možnost zaposlovanja mladih. Eden izmed zelo dobrih načinov je pripravništvo, ki omogoča način vstopa v zaposlitev, pridobivanje praktičnih spretnosti in prehod iz teorije v prakso. Danes sicer veliko delodajalcev od mladih že zahteva vsaj polletne delovne izkušnje in opravljen strokovni izpit, ki pa ga je zelo težko opraviti, ker ni dovolj pripravništev (Leskovšek, 2009, str. 211).

V raziskavi Mladina 2020 (Lavrič idr., 2021) so mlade spraševali o pomembnosti in pomenu zaposlitve zanje. Ugotovili so, da mladim zaposlitev predstavlja velik del življenja, zato je po njihovem mnenju ključno, da si najdejo zaposlitev, ki jih zanima in

osrečuje. Srečo v službi namreč povezujejo tudi s srečo v življenju (Naterer, Deželan, Nacevski, Vombergar in Majce, 2021, str. 408). Pomen zaposlitve vidijo predvsem v zaslužku, finančni neodvisnosti in pridobivanju referenc – na delovnem mestu se namreč lahko naučijo veliko stvari, ki niso direktno povezane z izobrazbo (Naterer, Deželan, Nacevski, Vombergar in Majce, 2021, str. 415). Pomen zaposlitve pa mladina vidi tudi pri vključenosti v socialno dogajanje in vsakodnevno rutino, ki jim daje občutek urejenosti dneva in strukturiranosti (Naterer, Deželan, Nacevski, Vombergar in Majce, 2021, str. 432). V raziskavi je bilo navedeno tudi, da je za mlade zelo dobrodošlo, če si najdejo zaposlitev takoj po zaključeni izobrazbi, saj jim to daje občutek samozavesti in potrditve, da so nekaj delali prav (Naterer, Deželan, Nacevski, Vombergar in Majce, 2021, str. 438). Zaposlitev pa je za mlade bistvenega pomena predvsem zato, ker jim omogoča prevzemanje novih odgovornosti in osebno rast, kar pa zagotovo pripomore k boljši ustalitvi in lažjemu življenju (Naterer, Deželan, Nacevski, Vombergar in Majce, 2021, str. 455).

Prehod iz šole v delovno okolje ni vedno linearen – mladi lahko še vedno študirajo, medtem ko so zaposleni, prav tako se lahko vrnejo v izobraževanje po službi, nekateri začnejo z nerednimi zaposlitvami in kasneje podpišejo prve pogodbe o zaposlitvi itd. Prehod iz šole v prvo zaposlitev je treba obravnavati kot proces, ki mladim omogoča prehod iz šolanja v dostojno delo, razdelimo pa ga na dva dela (Unicef, 2019, str. 3):

- proces priprave mladih na prehod iz izobraževanja v zaposlitev – tekom te priprave imajo mladi možnost razvijanja spretnosti in znanj (kompetence, kvalifikacije, odnosi), ki jih zahteva trg dela, da si zagotovijo in uspevajo v zaposlitvi ter se prilagajajo na gospodarstvo, ki se razvija;
- proces dejanskega prehoda, pri katerem pa mladi nemoteno vstopajo na trg dela, iščejo in sprejemajo delovne priložnosti in učinkovito uporabljajo svoje spretnosti.

Konec šolanja in prehod iz rednega izobraževanja v bolj ali manj stabilno zaposlitev predstavlja enega najzahtevnejših in ključnih dogodkov za mlade, tako na individualni kot tudi na makrosistemski ravni (ko govorimo o tej ravni, se navezujemo na prehode mladih iz šolanja v zaposlitev). Ker so prehodi mladih med različnimi statusi in situacijami zelo dinamični, je za posameznika zelo pomembno, da na individualni ravni uspešno prevzema poklicne in delovne vloge, saj to mlademu človeku v zaposlitvenem sistemu omogoči tako

socialno kot tudi ekonomsko neodvisnost. Ravno ta neodvisnost pa je osnova za dolgoročno samostojno načrtovanje življenja, družine, kariere itd. (Trbanc, 2007, str. 38).

V kolikor se ti prehodi izvedejo neuspešno, lahko privedejo do negativnih posledic na življenje mladih. Neuspešen prehod v zaposlitev – brezposelnost, še posebej ko je le-ta dolgotrajna, lahko predstavlja problem pri umeščanju v sistem dela in prihodnjih kariernih možnosti mladih, kot so: vpliv na oblikovanje odnosa do dela in delovne etike, možnost negativnega odnosa do dela itd. Vsi ti neuspešni prehodi pa imajo torej lahko na mlade zelo negativne psihološke, družbene, ekonomske in socialne posledice (Trbanc, 2007, str. 38).

Vse več mladih moških in žensk se danes sooča z negotovostjo, da bodo uspešno opravili prehod iz šolanja v zaposlitev. Vsa ta negotovost in razočaranje pa lahko posledično vplivajo na mlade, skupnost, gospodarstvo in družbo na splošno. Brezposelni mladi namreč manj učinkovito prispevajo k nacionalnemu razvoju in imajo manj možnost za napredovanje (Elder, 2011, str. 44). Raziskava, ki so jo izvedli v državah Commonwealtha, je pokazala, da visokošolsko izobraženim mladim ni zagotovljen lažji prehod iz šole v službo. Ugotovili so, da so bila prehodna obdobja za moške (32 mesecev) daljša kot za mlade ženske (20 mesecev) (Elder, 2011, str. 45).

Mladi posamezniki zaposlitve iščejo intenzivno, pri iskanju zaposlitve pa uporabljajo različne metode in načine. Najpogostejši način iskanja zaposlitve je spraševanje sorodnikov, prijateljev in znancev – gre torej za iskanje informacij znotraj socialne mreže. Tak način iskanja zaposlitve najpogosteje uporabljajo najmlajši zaposleni. Mladi, ki so visoko izobraženi, pa najpogosteje iščejo zaposlitev prek zaposlitvenih oglasov v različnih medijih. Univerzalen in splošno uporaben način iskanja zaposlitve pa je tudi spraševanje neposredno pri delodajalcu (Trbanc, 2007, str. 47).

1.2.1. Dejavniki in okoliščine, ki vplivajo na prehod mladih v zaposlitev

Mnoge študije, ki so bile opravljene na področju brezposelnosti, opozarjajo na različne dejavnike, ki pojasnjujejo hitrost prehodov mladih iz šolanja v zaposlitev. Lahko jih razdelimo v tri večje skupine, ki se med sabo prepletajo in součinkujejo (Trbanc, 2007, str. 50). Najprej bi izpostavila strukturne dejavnike.

- Strukturni dejavniki

Znotraj skupine strukturnih dejavnikov se osredotočamo predvsem na demografske in ekonomske vidike. Med tri ključne spadajo: agregirano povpraševanje po delovni sili, plače mladih oziroma razmerje med plačami, ki jih imajo mladi in ostali zaposleni, ter velikost mladinske delovne sile. Ko govorimo o demografskih dejavnikih, se opiramo predvsem na hitrost zaposlovanja mladih, ki letno zapuščajo šolanje in iščejo prvo zaposlitev. Pri preučevanju strukturnih dejavnikov je treba omeniti tudi ekonomsko stabilnost, od katere je močno odvisno zaposlovanje mladih. Ko je država v ekonomski krizi, brezposelnost namreč še posebej prizadene tiste, ki šele vstopajo v sistem zaposlovanja (Trbanc, 2007, str. 51).

Če primerjamo plačo po različnih starostnih skupinah, lahko ugotovimo, da je bila leta 2020 v Sloveniji povprečna mesečna neto plača oseb, ki so mlajše od 35 let, nižja od povprečne plače, tako pri moških kot tudi pri ženskah. Mladi v starostni skupini od 15 do 24 let so v povprečju zaslužili 878 €, v starostni skupini od 25 do 34 let pa 1.080 €. Največ so zaslužili posamezniki nad 65. letom starosti, ki so v povprečju zaslužili kar 1.947 € na mesec, kar pa je precej več, kot mlada delovna sila (Statistični urad Republike Slovenije, 2021).

Pri zaposlovanju je zelo pomembna tudi izobrazba posameznikov. Izobrazbene zahteve se v zadnjih letih močno zvišujejo, s čimer se sicer stopnja brezposelnosti zmanjšuje – vedno bolj za mlajše kot pa za starejše delavce. Starejši delavci običajno nimajo tako dobre izobrazbe, imajo pa delovno dobo in izkušnje, s katerimi lahko lažje ostajajo v zaposlitvi. Težave se pojavljajo tudi pri visoko kvalificiranih poklicih, kjer je delovnih mest malo, povpraševanja pa ravno zaradi dviga stopnje izobrazbe več. Mladi posledično sprejemajo manj zahtevne zaposlitve, za katere so manj plačani in preizobraženi (Trbanc, 2007, str. 52–53).

Dostop do izobraževanja mladim omogoča višjo kakovost življenja, saj je izobrazbena raven močno povezana z zaposlitvenimi možnostmi, posledično pa tudi z njihovim socialnoekonomskim položajem. Eden od glavnih vzrokov za brezposelnost pri mladih je namreč ravno nizka stopnja izobrazbe, zaradi katere je tudi tveganje za revščino višje. Ker je v evropskem prostoru srednja šola postala množična in vključenost mladih v to stopnjo izobrazbe samoumevna, ponekod celo obvezna, je vse pomembnejši vidik dostopnost in vključenost mladih v terciarno izobraževanje (Rakar, 2009, str. 26).

- Institucionalni dejavniki

Med institucionalne dejavnike spadajo dejavniki, ki so povezani s strukturo in organizacijo izobraževalnega sistema – povezave med šolami in delodajalci, ter institucionalizirani prehodi med šolanjem in zaposlitvijo. Podatki o višini mladinske brezposelnosti že vrsto let nakazujejo na to, da je prehod mladih v zaposlitev lažji in hitrejši v državah, kjer imajo izobraževalne sisteme takšne, da omogočajo poklicno specifične kvalifikacije na ravneh sekundarnega in post-sekundarnega izobraževanja. A vendar samo poklicno izobraževanje ni dovolj – pomembno je tudi, da so poklicne spretnosti in delovne izkušnje, ki jih mladi pridobijo pri delodajalcih, prenosljive in zanimive tudi za druge delodajalce. Delodajalci se lahko vključujejo na različne načine – da ponudijo poklicno usposabljanje, vplivajo na oblikovanje kurikulumov in kvalifikacij ali pa neposredno uporabljajo šole oziroma izobraževalne ustanove za rekrutiranje delavcev. Pomemben je tudi splošen odnos in zavzetost delodajalcev za zaposlovanje mladih (Trbanc, 2007, str. 56).

V Sloveniji so od začetka devetdesetih let nastajale pomembne reforme izobraževalnega sistema, največ sprememb pa se je naredilo v drugi polovici devetdesetih let, ko so šolsko zakonodajo postavljali na novo. Na srednješolski stopnji so bili dodani triletni poklicni programi, štiriletni programi strokovnega izobraževanja ter poklicne gimnazije, kar je povečalo poklicno usposobljenost. Vedno več je bilo usmerjenosti v vseživljenjsko ter neformalno učenje, ki sta prav tako dober dodatek lažjemu vključevanju na trg delovne sile (Rakar, 2009, str. 28–29).

- Individualni dejavniki

Zadnja skupina dejavnikov pa so individualni dejavniki. Lastnosti, po katerih se mladi razlikujejo od starejših delavcev, lahko opišemo kot konkurenčne prednosti in slabosti mladih. Te lastnosti so lahko resnične in objektivno določljive (nova znanja, pomanjkanje delovnih izkušenj itd.) ali pa le pripisane (splošne predstave, ki se vežejo na mlade oziroma jih imajo o njih delodajalci). Mladim je pogosto ravno zaradi teh predstav pripisana manjša odgovornost, nestalnost, neresnost in nezrelost. A hkrati pa so mladi veliko bolj dovzetni za spremembe, bolj inovativni in prilagodljivi ter manj zahtevni, na žalost pa pripravljeni sprejeti slabše zaposlitve, ki so manj zahtevne glede na njihovo izobrazbo. Velikokrat gre za fizično bolj naporno delo ali pa delo v manj ugodnem delovnem času (Trbanc, 2007, str. 58).

Individualne lastnosti, ki jih iščejo delodajalci, se nanašajo na več vidikov posameznika. Mednje spadajo: sposobnosti (kako bo posameznik opravljal določene naloge in aktivnosti, gre za miselne, fizične in zaznavne sposobnosti ter psihomotoriko), osebnost (osebnostne značilnosti imajo velik vpliv na delovno uspešnost, delodajalcem pa so pomembne vestnost, čustvena stabilnost, ekstravertiranost in sprejemljivost), sledijo spretnosti (ki omogočajo posamezniku, da lažje in hitreje opravlja delo), znanje, kompetence ter zanimanja in interesi (kar je pomembno pri usmerjanju poklicnih odločitev in prepoznavanju poklicne kulture) (Petavar, b. d.).

1.2.2. Priprava na zaposlitev

Kot je bilo navedeno v prejšnjem podpoglavju, lahko vidimo, da je dejavnikov in okoliščin, ki vplivajo na prehod iz izobraževanja v zaposlitev, zelo veliko. Po prehodu, ki ga vsak posameznik doživlja na svoj način, na koncu preidemo v zaposlitev in si začnemo oblikovati svojo karierno pot. Ker je ključnega pomena, da se na le-to dobro pripravimo, obstaja veliko različnih načinov, ki nam lahko pri izbiri pomagajo.

- Poklicno svetovanje

Eden izmed načinov, ki nam lahko pomaga pri oblikovanju kariere in izbiri poklica, je poklicno svetovanje, pri katerem se uporablja pristop teorije lastnosti in zahtev. Na eni strani je posameznik in njegove osebnostne lastnosti, na drugi strani pa poklic, ki zahteva določene posameznikove lastnosti. Pri tem je treba pravilno izmeriti lastnosti posameznika (kakšne so njegove sposobnosti, interesi, motivacija itd.), nato pa sledi raziskovanje tega, kaj določen poklic potrebuje in na podlagi tega ugotoviti, kateri poklic je za posameznika najbolj primeren (Niklanović, Kapus-Šavel, Dejak, Gregorič-Brezavšček in Golič, 1993, str. 17).

Svetovanje za zaposlitev je namenjeno predvsem opredelitvi ciljev zaposlitve, kompetenc in aktivnosti za iskanje zaposlitve. S pomočjo svetovanja ali pa samostojno si posameznik zastavi realne in dosegljive cilje, ki so usklajeni z njegovimi zmožnostmi. Skupaj s svetovalcem na svetovanju brezposelni opredelijo, kaj želijo delati, kje bodo iskali zaposlitev in kakšno pomoč pri tem potrebujejo. Na koncu svetovanja pa se naredi zaposlitveni načrt, ki iskalcu zaposlitve pomaga pri iskanju službe (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, b. d. b).

Drugi pristop, ki ga poznamo pri poklicnem svetovanju, je razvojni pristop, kateri odgovarja na pomembna vprašanja, ki so se pojavila tekom prakse in empiričnega raziskovanja. Poklicno odločanje je namreč proces, ki poteka od otroštva do upokojitve – gre torej za celotno človekovo aktivno obdobje. Posameznik v tem obdobju sprejme številne poklicne odločitve, kar pomeni, da poklicno svetovanje ne more biti omejeno samo na prehod, ampak je potrebno svetovanje skozi celotno njegovo kariero (Niklanović, Kapus-Šavel, Dejak, Gregorič-Brezavšček in Golič, 1993, str. 17–21).

Kjer pri poklicnem svetovanju prevladuje tradicionalni pristop (pristop lastnosti in zahtev), je cilj svetovanja postavljanje diagnoz (Niklanović, Kapus-Šavel, Dejak, Gregorič-Brezavšček in Golič, 1993, str. 22). V socialnem delu to imenujemo tradicionalni (medicinski, klinični) model, ki na splošno ljudi označuje z diagnozami, pri tem pa se pozablja, da je posameznik tudi socialno bitje, ki vsakodnevno vstopa v različne odnose in opravlja družbene vloge ter sprejema odločitve (Kvaternik in Grebenc, 2008, str. 130). Kjer pa se pri svetovanju uporablja razvojna usmeritev, to uporabnikom pomaga pri tem, da se sami naučijo upravljati s svojo kariero, in sicer na način, da znajo sami pravilno oceniti svoje sposobnosti, spretnosti in znanja ter si na podlagi tega postavijo cilj, ki ga želijo doseči. Seveda pa morajo posamezniki imeti na voljo prave informacije glede zahtev poklica in se naučiti pravilnega odločanja. Za posameznika je tekom poklicnega svetovanja pomembno, da se nauči višje stopnje poznavanja svojih lastnosti, višje stopnje poznavanja možnosti in ustreznjšega odločanja (Niklanović, Kapus-Šavel, Dejak, Gregorič-Brezavšček in Golič, 1993, str. 22–23).

Pri pripravi na zaposlitev lahko posameznikom pomagajo tudi psihološki testi, informiranost posameznikov, podatki o trgu dela, trendi zaposlovanja, podatki o zahtevani stopnji izobraževanja, o izobraževanju, podatki o življenjskem slogu, pogovori s posamezniki itd. (Niklanović, Kapus-Šavel, Dejak, Gregorič-Brezavšček in Golič, 1993, str. 28).

- Priprava na razgovor

Pomemben del priprave na zaposlitev je tudi priprava na razgovor za zaposlitev. Zaposlitveni razgovor je srečanje, ki ga organizira kadrovska služba, uporablja pa se kot ocena potencialnega zaposlenega za bodočo zaposlitev. Razgovor je dvosmeren proces med kandidatom na eni strani in izpraševalcem na drugi. S pomočjo zaposlitvenega razgovora želijo izpraševalci ugotoviti, kako dobro bi lahko kandidat opravljal svoje delo,

se ujemal z organizacijo in ekipo, kandidat na drugi strani pa želi pokazati, da je najboljša oseba, ki jo iščejo, ter si prizadeva izvedeti čim več o delovnem okolju (Hardavella, Gagnat, Xhamalaj in Saad, 2016, str. 86).

Vsak delodajalec želi dobrega delavca, ki se bo razumel s kolektivom in bo imel ustrezna znanja. Pred vsakim razgovorom je ključno, da posameznik pridobi informacije o delodajalcu – kakšne kompetence zanimajo delodajalca, kakšno je poslanstvo in vizija podjetja, osnovne informacije o podjetju, o dosežkih podjetja itd. Podatke lahko kandidati pridobijo na spletu ter ostalih medijih, v bazah podatkov, v kariernih centrih, informativnih pogovorih itd. (Perinčič, 2012, str. 4).

Poznamo več različnih vrst razgovorov za zaposlitev. Najbolj razširjen je klasični zaposlitveni razgovor (delodajalec pridobiva odgovore na standardna vprašanja), poznamo tudi strukturirani oziroma usmerjevalni zaposlitveni razgovor (delodajalec ima vnaprej pripravljena vprašanja, ki so povezana z zahtevami delovnega mesta) ter improvizirani razgovor (razgovor, ki je neuraden in poteka kot pogovor). Posebna vrsta razgovora je med drugimi stresni zaposlitveni razgovor, na katerem pa delodajalec ustvari stresno situacijo, v kateri se mora kandidat znajti (Perinčič, 2012, str. 6–10). Zaposlitveni razgovori običajno potekajo v živo – iz oči v oči, v zadnjem času zaradi tehnologije in digitalizacije pa vse bolj v ospredje prihajajo telefonski razgovori in razgovori prek spleta (npr. Skype). Intervjuji običajno trajajo 45–60 minut (Hardavella, Gagnat, Xhamalaj in Saad, 2016, str. 86).

Pred razgovorom posamezniki velikokrat občutijo stres, so vznemirjeni ali pa imajo občutke strahu in tesnobe, zato je lažje, da se posameznik na razgovor pripravi – na ta način lahko nastopi bolj suvereno, bolje predstavi svoje kompetence, konkretnije komunicira z delodajalcem, se bolj samozavestno predstavi in predvidi mogoča vprašanja (Perinčič, 2012, str. 11). Zelo ključno je dobro poznavanje samega sebe, da vsak posameznik ve, kakšne so njegove kompetence, vrednote, mišljenja, pripraviti pa se je treba tudi na vprašanja delodajalca. Dobro je tudi, celo dobrodošlo, da kandidati postavijo kakšno vprašanje delodajalcu (Perinčič, 2012, str. 12–25). Tekom celotnega razgovora je treba paziti tudi na neverbalno govorico telesa, pomembnost katere smo izpostavljali tudi v stroki socialnega dela. S pomočjo neverbalne komunikacije lahko razberemo veliko različnih sporočil, zato pri razgovoru ne smemo pozabiti na le-to (Perinčič, 2012, str. 28).

1.3. ZNAČILNOSTI MLADIH NA TRGU DELA

Ko posameznik uspešno preide fazo med šolanjem in zaposlitvijo ter najde zaposlitev, mora na svojem delovnem mestu izpolnjevati določene pogoje, obvladati pa mora tudi znanja in spretnosti, ki jih določeno delovno mesto zahteva.

Različne spremembe, kot sta globalizacija in tehnološki napredek, zahtevajo še bolj prilagojena znanja in spretnosti, ki so zelo potrebna za konkurenčnost na trgu dela. Več kot ima posameznik znanj in spretnost, bolj mu raste produktivnost in lahko si zagotavlja boljša delovna mesta (European Commission, b. d., str. 1). Vloga posameznih veščin pri zaposlovanju je dobro izražena v teoriji o človeškem kapitalu – s tem ko se posamezniki izobražujejo in usposablajo, razvijajo osebne veščine, imajo pri delodajalcih več možnosti za zaposlitev. Zato je dobro, da posameznik čim dlje ostaja v izobraževanju, saj na ta način pridobi čim več znanj. Ljudje, ki zapuščajo izobraževalni sistem brez kvalifikacij, so namreč bolj ranljivi za brezposelnost in imajo najmanj možnosti, kaj ponuditi potencialnim delodajalcem (Bynner, 1996, str. 13).

Znanja, ki se jih pričakuje od zaposlenih, lahko razdelimo na osnovna in prečna znanja ter spretnosti.

- Osnovna znanja in spretnosti

Osnovno in bistveno znanje, ki ga mora imeti vsak mladi posameznik, ko vstopa na trg delovne sile, je bralna in računalniška pismenost, kar jim omogoča enostavno dostopanje do trga dela. A vendar velik delež mladih (med 20 in 25 %) na začetku nima razvitih teh osnovnih znanj in spretnosti, kar močno omejuje njihovo možnost, da bi našli stabilno zaposlitev (European Commission, b. d., str. 1).

Ena izmed ključnih objektivnih konkurenčnih prednosti, ki jih imajo mladi kot delovna sila, je namreč prav najnovejše in kompleksno znanje, ki ga prinašajo iz izobraževalnega procesa (Trbanc, 2005, str. 164). Gre za spretnosti, ki jih delodajalci pričakujejo od mlade delovne sile – uporaba tehnologije, spretnosti iskanja in uporabe različnih informacij, komunikacijske spretnosti, delo v skupinah itd. Glavna konkurenčna pomanjkljivost mladih je predvsem pomanjkanje delovnih izkušenj, ki si jih lahko vsaj deloma pridobijo skozi različne delovne prakse, s počitniškimi deli, študentskimi deli (Trbanc, 2007, str. 58).

- Prečna znanja in spretnosti

Ker se trg hitro razvija, pojavljajo se novi načini dela, delovna mesta se še pogosteje menjujejo, je treba razviti tudi širši nabor spretnosti in znanj. Prečna znanja in spretnosti so tista, ki so potrebna za delovna mesta in poklice na različnih področjih. Kar 40 % delodajalcev je poročalo o tem, da imajo težave pri iskanju ljudi, ki bi imeli ustrezna znanja in spretnosti. Eno izmed takih znanj je zagotovo znanje tujih jezikov, ki pripomore k mednarodnemu sodelovanju in delu. Drugo tako znanje, ki bi ga lahko izpostavili, pa je sposobnost prilagajanja izzivom in spreminjajočim se okoljem – kot je na primer spretnost za ustanovitev podjetja (European Commission, b. d., str. 4).

Zelo pomembno je, da imajo posamezniki horizontalne spretnosti, kot so prožnost, prilagodljivost in tehnološka pismenost, namesto vertikalnih veščin, ki so bile namenjene usposabljanju na delovnem mestu, kar je bilo zelo razširjeno v preteklosti (Bynner, 1996, str. 13).

Delodajalci od delavcev na splošno sicer zahtevajo veliko delovnih izkušenj in usposobljenosti za delo, ampak so mladi bolj izobraženi, bolj aktivni pri iskanju zaposlitve in so se pripravljene zaposlovati tudi v fleksibilnih oblikah (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2021). To za mlade posledično pomeni tudi manjšo delovno in socialnopravno varnost. Zaposlitvena politika mora biti namreč usmerjena v izoblikovanje ukrepov, ki povečujejo zaposlitvene možnosti mladih, ter pozornost namenjena zahtevi, da se zagotovijo možnosti za kvalitetno zaposlitev mladih, kar jim bo omogočilo pogoje za samostojno življenje, osebni razvoj in aktivno vključevanje v družbo (Kresal, 2002, str. 102).

1.4. KAJ JE BREZPOSELNOST?

Zakon o urejanju trga dela v Sloveniji ureja pogoje, ki jih mora izpolnjevati brezposelna oseba, da se ji prizna ta status (*Zakon o urejanju trga dela*, 2010). Za brezposelno osebo se po Zakonu o urejanju trga dela šteje iskalec zaposlitve, ki je zmožen za delo, je prijavljen na zavodu, aktivno išče zaposlitev in je pripravljen sprejeti ustrezno oziroma primerno zaposlitev, ki mu je ponujena s strani zavoda ali drugega izvajalca ter ni v delovnem razmerju, ni samozaposlen, ni družbenik in hkrati poslovodna oseba v osebni in kapitalski družbi ter ni ustanovitelj in hkrati poslovodna oseba v zavodu, ni kmet, ni

upokojenec in nima statusa dijaka, vajenca, študenta ali udeleženca izobraževanja odraslih, mlajšega od 26 let (*Zakon o urejanju trga dela*, 2010, 8. člen).

V letu 2008 se je začela gospodarska kriza, takrat je bilo na zavodu prijavljenih skoraj 20.000 brezposelnih oseb, ki so bile stare med 15 in 29 let. Tekom krize so delodajalci tudi močno omejili novo zaposlovanje, zmanjševali so število zaposlenih, ki se je takrat povečevalo v atipičnih oblikah (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2021). Na iskanje zaposlitve torej zelo vplivajo razmere v gospodarstvu – v dobrih gospodarskih razmerah brezposelni veliko lažje najdejo zaposlitev, zato je povprečni čas brezposelnosti praviloma krajši kot v kriznih časih. Mladi v starosti od 15 do 19 let so bili leta 2021 na Zavodu prijavljeni povprečno 6,6 meseca, mladi, stari od 20 do 24 let, 8,9 meseca, v starosti od 25 do 29 let pa skoraj eno leto (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2021). Večinoma se na Zavod prijavljajo mladi v starosti od 25 do 29 let, ki imajo zaključeno terciarno izobrazbo. Decembra leta 2021 je bilo teh mladih kar 25 % (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2021).

Brezposelnost in iskanje zaposlitve je za posameznika zelo stresno obdobje, v katerem je veliko negotovosti. Mladi niso homogena skupina, za katero bi v celoti veljale enake zakonitosti, zato se je treba z ustreznimi ukrepi usmeriti predvsem v tiste skupine mladih, ki imajo težave pri iskanju zaposlitve in vključitvi v aktivno življenje in delo (Kresal, 2002, str. 102). Raziskava, ki so jo izvedli leta 2020 glede položaja mladih v Sloveniji (Lavrič idr., 2021), je pokazala, da je anketna brezposelnost mladih od leta 2010, ko je znašala 14,7 %, v letu 2019 padla na 8,1 %, ampak je ta delež še vedno višji od splošne ravni brezposelnosti. Raziskava pa je pokazala tudi strah pred tem, da mladi ne bi našli zaposlitve (Lavrič idr., 2021).

Strah, ki ga imajo posamezniki pred nezaposlenostjo, je realen, se povečuje in se pomika po starostni lestvici navzdol. Takšne vrste strahovi prizadenejo predvsem mlajše generacije, ki so bolj socializirane v delovno etiko in imajo možnost individualnih dosežkov. Veliko mladih se giblje v sivih conah zaposlovanja, ki ne pomenijo dela na črno, ampak zaposlovanje v lokalnih polformalnih mrežah, ki predstavljajo fleksibilno obliko zaposlitve (Leskovšek, 2009, str. 211).

Mladinska brezposelnost je v večini evropskih držav že desetletja dva- do trikrat višja od splošnih stopenj brezposelnosti, zato tudi ostaja eden izmed osrednjih problemov zaposlovanja. Pri mladih se dolgotrajna brezposelnost šteje kot tista, ki traja več kot pol

leta oziroma šest mesecev. Vsaka država ima svoje načrte, s pomočjo katerih vključuje mlade na trg delovne sile, v Sloveniji imamo Program aktivne politike zaposlovanja (Trbanc, 2007, str. 39). Poleg tega programa imamo pri nas tudi program Hitrejši vstop mladih na trg dela, v sklopu katerega se mlajšim od 26 let, ki so prijavljeni v evidenci brezposelnih, pomaga pri iskanju zaposlitve za nedoločen čas in pri krepitvi veščin ob pomoči mentorja. Delodajalci za takšne zaposlitve mesečno prejemajo subvencije med 300 € in 490 €, ki se izplačujejo 18 mesecev (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, b. d. a.). Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti so v sklopu zaposlovanja mladih v letih 2019–2021 izvajali program Zaposlimo mlade, cilj katerega je bil, da se čim več mladih zaposli s polnim delovnim časom, delodajalci pa so prav tako prejemali subvencije v primeru zaposlovanja mladih. Zaposlovati so želeli čim več mladih do 29. leta starosti, ki so uspešno zaključili udejstvovanje v inovativnih projektih (Slovenska tiskovna agencija, b. d.). Na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti v sklopu zaposlovanja mladih izvajajo program uvajanja varnosti in zdravja pri delu v vzgoji in izobraževanju, v sklopu katerega želijo mladim omogočiti varen začetek poklicne poti, saj je pogostost nezgod pri delu med delavci, ki so stari od 18 do 24 let, za več kot 40 % višja kot v drugih starostnih skupinah (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, b. d.).

1.4.1. Vrste brezposelnosti

Poznamo različne vrste brezposelnosti, izpostavila pa bom tiste, ki jih je v svojem delu Brezposelnost in zaposlovanje navedel Svetlik (1985, str. 25–43):

- PROSTOVOLJNA BREZPOSELNOST – posamezniki ne želijo delati za normalne plače, vsi lahko dobijo zaposlitev, ampak z njo niso zadovoljni in dobijo premalo denarja (str. 26);
- TEHNOLOŠKA BREZPOSELNOST – kapital se veliko hitreje koncentrira v novih proizvodnih vejah, kot pa se iz njih umakne, nove tehnologije in proizvodi pa se veliko hitreje proizvajajo kot pa trošijo (str. 31);
- ODKRITA BREZPOSELNOST – predstavlja jo aktualna ponudba delovne sile, gre pa za odvisnost razmerja med aktualnim povpraševanjem in aktualno ponudbo delovne sile – torej število prostih delovnih mest na eni strani in značilnosti iskalcev zaposlitve na drugi, mednjo spada tudi frikcijska brezposelnost (str. 36);

- PRIKRITA BREZPOSELNOST – prikrito brezposelni so tisti, ki so delovno sposobni, niso zaposleni in tudi ne iščejo zaposlitve (str. 38);
- PODZAPOSLENOST – osebe, ki so zaposlene ali samozaposlene, vendar bi želele delati več ali na delovnih mestih, ki so primerni zanje (str. 39).

1.4.2. Vzroki brezposelnosti

Vzroki za brezposelnost mladih so večplastni in zelo kompleksni. Bynner (1996) posveča pozornost posameznim dejavnikom, ki lahko povzročajo brezposelnost, in poudarja pomembnost osnovnih in z delom povezanih znanj ter spretnosti, ki se potrebujejo na poklicni poti. Temeljni vzroki za brezposelnost so strukturni dejavniki, ki predstavljajo glavne dejavnike brezposelnosti in vplivajo na razpoložljivost delovnih mest, mednje pa štejemo spol, raso in razred (Bynner, 1996, str. 13). Seveda pa poleg strukturnih dejavnikov na brezposelnost mladih vpliva tudi veliko drugih vzrokov, ki se lahko med seboj prepletajo in posamezniku še bolj otežujejo zaposlovanje. Prvi od teh vzrokov je slaba izobrazba.

- Slaba izobrazba

Izobrazba je eden izmed dejavnikov, ki ne prispeva le k individualnemu človeškemu kapitalu, ampak tudi k temu, da se posamezniki vključujejo v družbo, v kateri je polno tveganj. S pomočjo dobre izobrazbe dobimo določeno mero zaščite pred negotovostjo in brezposelnostjo. Posledica dobre izobrazbe je po navadi tudi več veščin pismenosti in računanja, ki so običajno osnova za zaposlovanje in so tudi eden izmed najpomembnejših vzrokov, zakaj posamezniki ne dobijo zaposlitve (de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar in de Vires, 1996, str. 2).

- Razvoj identitete

Eden izmed individualnih vzrokov brezposelnosti je tudi izgradnja slabe delovne in odnosne identitete, ki sta med seboj zelo povezani. Če imajo posamezniki slabo odnosno identiteto, težje povežejo dobro počutje s svojo delovno identiteto, kar lahko povzroči veliko zdravstvenih težav in slabšo možnost zaposlovanja (de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar in de Vires, 1996, str. 3).

- Brezposelnost staršev

Med vzroke brezposelnosti mladih lahko prištejemo tudi vpliv brezposelnosti staršev in ločitve. V belgijski raziskavi, ki so jo izvedli Derks, Elchardus, Glorieux in Palleriaux (1996 v de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar in de Vires, 1996, str. 4), je bilo ugotovljeno, da imajo otroci brezposelnih očetov večjo verjetnost šolskega neuspeha in posledično manj uspehov pri zaposlovanju. Drugi pomemben dejavnik brezposelnosti je tudi ločitev staršev – obstaja močna povezava med ločitvijo staršev in brezposelnostjo mladih. Ločitev staršev sicer poveča tveganje za brezposelnost, ne določa pa zaposlitvenega statusa (de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar in de Vires, 1996, str. 4). Finske avtorice Huurre, Junkkari in Aro (2006 v Andrejč, 2014) so v študiji primerjale 300 oseb, ki so imele v otroštvu izkušnjo razveze, in 1000 oseb, ki te izkušnje niso imele. Ugotovljeno je bilo, da so se osebe z izkušnjo razveze staršev manj časa izobraževale, med njimi je bilo več brezposelnih, razvezanih, prav tako pa jih je več imelo druge negativne življenjske dogodke (Andrejč, 2014, str. 30). Izkušnje z brezposelnostjo lahko vodijo do bolj kritičnega pogleda na načrtovanje družine, delitev vlog itd. (de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar in de Vires, 1996, str. 4).

Poznamo pa tudi druge vzroke za brezposelnost (Pettinger, 2021):

- **POKLICNA NEMOBILNOST** – nezmožnost učenja novih znanj in prilagajanja novim industrijam (na primer nezaposleni kmetovalec ni zmožen najti službe v visoko tehnoloških poklicih);
- **GEOGRAFSKA NEMOBILNOST** – posamezniki se ne želijo preseliti drugam zaradi službe (Pettinger, 2021). Brezposelnost je odvisna od tega, kje posamezniki živijo oz. od kod izvirajo. Obstajajo namreč območja, na katerih je več izseljevanja, kar povzroča manj možnosti za zaposlovanje in manj delovnih mest. Vzrok brezposelnosti pa je lahko tudi slaba politika zaposlovanja mladih, ki ni dovolj razvita (de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar in de Vires, 1996, str. 4);
- **TEHNOLOŠKE SPREMEMBE** – zaradi globalizacije se tehnologija zelo hitro širi, veliko delavcev posledično zamenjajo stroji, kar povzroča izgubo delovnega mesta;
- **PROSTOVOLJNA BREZPOSELNOST** – kljub temu da so na trgu delovne sile razpisana delovna mesta, se posamezniki ne želijo zaposliti, ker želijo boljše delovno mesto.

Vzrokov za brezposelnost ne smemo vedno iskati na strani posameznika, treba je pogledati tudi na sistemske vzroke brezposelnosti mladih. Trendi na mladinskem trgu zaposlovanja so zelo odvisni tako od ekonomskih kot tudi socialnih dejavnikov pri nas. Na sistemski ravni bi lahko izpostavili naslednje vzroke brezposelnosti (Ignjatović in Trbanc, 2009, str. 40):

- **GOSPODARSKA GIBANJA** – vplivajo na večje in manjše povpraševanje po delovni sili ter na hitrejšo ali počasnejšo vključevanje mladih v zaposlitev. Če je gospodarstvo slabo, bodo mladi dlje časa ostajali brez zaposlitve kot v primeru dobrega gospodarskega stanja;
- **DEMOGRAFSKA SITUACIJA** – kako velika je mlada populacija, ki prihaja na trg, staranje delovno aktivne populacije ter tudi kako zanimiva je mlada delovna sila za delodajalce. Starejši dlje časa ostajajo na delovnem mestu, kar onemogoča zaposlovanje mlade, izobražene delovne sile;
- **IZOBRAŽEVALNI SISTEMI** – bolj ali manj sistematično urejeni prehodi iz izobraževanja v zaposlitev z ustrezno svetovalno oporo (sistemi pripravništva, praktičnega dela, projektno delo, opravljanje prakse, povezovanje z delodajalci, hiter in učinkovit študij, razvita karierna orientacija itd.) lahko pomembno vplivajo na hitrost zaposlovanja. V kolikor mladi niso imeli ustrezne opore (npr. mentorstva) pri iskanju in uvajanju v zaposlitev, jo bodo težje našli, prav tako bodo dlje časa ostajali brez službe;
- **ZAKONSKA IN PODZAKONSKA REGULACIJA ZAPOSLOVANJA** – zakoni določajo pogoje zaposlovanja in odpuščanja (vrste pogodb, pravice in dolžnosti, kakšne so dopuščene oblike odpuščanja mladih). Zakoni lahko vplivajo na to, kakšne pogodbe o zaposlitvi bodo dobili mladi, pod kakšnimi pogoji bodo delali. Če je zakonska ureditev slaba, bodo tudi mladi težje dobili zaposlitev in dlje časa ostali brez službe;
- **POLITIKE ZAPOSLOVANJA** – ki posvečajo mladim več ali manj pozornosti, za mlade je pomemben ozaveščen odnos delodajalcev do zaposlovanja. Če država nima ustrezno razvitih politik zaposlovanja, bodo mladi težje dobili zaposlitev in dlje časa ostajali brezposelni (Ignjatović in Trbanc, 2009, str. 40).

1.4.3. Načini spoprijemanja in doživljanja brezposelnosti

Kot je bilo omenjeno v prejšnjem podpoglavju, lahko vidimo, da je vzrokov za brezposelnost veliko in da so zelo kompleksni. Ključnega pomena je, da se znamo z brezposelnostjo spoprijeti, potrebno pa je tudi zavedanje, da se vsak posameznik te problematike loti na drugačen način, takšen, ki mu je blizu.

Nekateri raziskovalci velik del odgovornosti za stres ob izgubi službe pripisujejo šibki osebnosti posameznika in njegovi nesposobnosti, da bi pravilno dojel svoje pomanjkljivosti in se posledično ne zmore uspešno spopasti s stresnimi situacijami. Na drugi strani pa se poudarjajo predvsem dejavniki delovnega okolja, ki so pomembni pri reakcijah ljudi, ko le-ti izgubijo službo (Bilban, 2015, str. 27).

Doživljanje brezposelnosti razdelimo na tri obdobja, skozi katera se mladi zaposleni spopadajo z izgubo službe. Prvo obdobje je doživetje šoka, ki nastopi ne glede na to, kako je bil posameznik pripravljen na izgubo službe. V tem obdobju brezposelni pregledajo potek dogodkov, ki so privedli do tega stanja, pogosto pa si privoščijo dopust, da se spočijejo in pripravijo na drugo delo. Sledi drugo obdobje, v katerem si posameznik dejavno išče delo – v tem obdobju so brezposelni še razmeroma podjetni, upajo na uspeh, a kljub vsemu so nesrečni. Zadnje pa je obdobje, ki predstavlja zlom brezposelnega. Gre za fazo čustvene otopelosti, malodušja in brezciljnosti. V tem obdobju se pojavijo občutki zapuščenosti, depresivnosti in krivde, hkrati pa se lahko čustva sprevržejo v obtoževanje najbližjih itd. Na brezposelnega seveda vpliva tudi način, kako je izgubil službo – če je namreč sam podal odpoved, bo navedene faze doživljal drugače kot ostali. Doživljanje brezposelnosti pa je mogoče najbolj travmatično pri mladih, ki prvič iščejo delo, njihova delovna kariera pa se začne z brezdeljem (Zaletel, 2006, v Bilban, 2015, str. 27).

Drugi raziskovalci pa doživljanje brezposelnosti definirajo skozi drugačne tri faze. Prva faza se imenuje prvi odgovor, ki je zelo boleč, še posebej ob prvi izgubi zaposlitve. Pogosto posamezniki menijo, da se ni zgodilo nič posebnega, da je brezposelnost samo začasna. Še vedno se identificirajo s svojim poklicem, to obdobje je zanje prijetno – opravljajo hišna opravila, počivajo itd. (Hill, 1978, v Svetlik, 1985, str. 73). Nato sledi vmesna faza, v kateri je počitnic konec, posameznik izgublja prihranke, vse bolj se identificira s statusom brezposelnega, zapada v depresijo, dobi občutek poklicne in psihološke nesposobnosti. Tretja faza pa je faza ustaljene brezposelnosti, ko posameznik

ni več zaskrbljen in ne upa na zaposlitev, prav tako si zanjo ne prizadeva. Prilagodi se življenjskemu stilu in standardu. Še vedno išče delo, ampak brez pravega upanja in prizadevanja. Brezposelni izgubi delovne kolege in nima več sredstev, da bi se lahko vzdrževal v prostem času. Prva faza običajno traja nekaj tednov do dveh mesecev, druga nekaj mesecev, tretja pa nastopi po devetih mesecih do enega leta (Hill, 1978, v Svetlik, 1985, str. 74).

Ko so brezposelne spraševali o pozitivnih in negativnih straneh brezposelnosti, jih je 75 % navedlo več slabih kot dobrih stvari. Med dobre so našli predvsem več prostega časa, svobode, med slabimi pa so prevladovale finančne težave, nesmiselnost, psihične napetosti in občutek socialne izolacije (Svetlik, 1985, str. 74).

1.5. STRATEGIJE PREŽIVETJA OB IZGUBI SLUŽBE

V prejšnjem poglavju so bile navedene vrste brezposelnosti, njeni vzroki in načini spoprijemanja s tem problemom. Ko pogledamo širšo sliko, lahko vidimo, da brezposelnost s seboj prinese številne težave – pojavlja se namreč vprašanje glede finančne in stanovanjske problematike, pomoč formalne in neformalne socialne mreže in številne druge teme, ki se naslavlajo zaradi izgube zaposlitve. Vsak posameznik pa najde svoje vire, na katere se lahko pri reševanju te problematike obrne.

1.5.1. Socialna opora – formalne in neformalne oblike pomoči

Pri reševanju problematike brezposelnosti se lahko mladi obrnejo predvsem na socialno oporo in socialno omrežje, pri čemer gre za široko področje družbenih odnosov – od odnosov v širšem družbenem omrežju do intimnih odnosov. Poznamo štiri razsežnosti socialne opore, in sicer: druženje, emocionalna opora ter večja in manjša materialna opora (Dremelj in Nagode, 2005, str. 282). Mladi imajo največja omrežja na področju druženja, pri emocionalni opori pa se posamezniki obrnejo na približno dve osebi. Ugotovili pa so, da mladi potrebujejo tudi veliko finančne podpore (Dremelj in Nagode, 2005, str. 290).

V obdobju odrasčanja so mladi primorani sprejemati svoje odločitve, omrežja socialnih opor pa jim pri odločanju predstavljajo nepogrešljiv vir. Pri socialni opori gre za

večdimenzionalni koncept, ki ga je treba na ta način tudi analizirati (Lahe, Cupar, Deželan in Vombergar, 2021, str. 65). Otroci in starši so prisiljeni sprejemati odločitve o prihodnosti in nadaljnji poti že zelo zgodaj in na ta način začrtati pot v odraslost. Zgodnje odločanje sicer predpostavlja individualno odgovornost, hkrati pa prihaja do pomanjkanja mehanizmov, ki bi omogočili samostojnost mladih. Največ tveganj za mlade se kopiči ravno na prehodih med različnimi obdobji. Opore, ki jih posamezniki dobivajo, postajajo vedno pomembnejše, prinašajo pa stabilnost in varnost. Pomembne pa so tudi pri premagovanju ovir na poti v odraslost (Leskovšek, 2009, str. 210).

Socialna opora izhaja tako iz formalnih kot iz neformalnih virov. Ko govorimo o formalnih virih, govorimo o institucijah, ki lahko pomagajo – npr. banke, centri za socialno delo, zdravstvene ustanove, neprofitne organizacije ali druge organizacije, ki lahko nudijo specifične usluge. Te vrste virov temeljijo na formalnih odnosih. Neformalni viri pa predstavljajo osebe, ki so posameznikom blizu, temeljijo pa na čustvenih vezeh (Hogan, Linden in Najarian, 2002, v Lavrič idr., 2021, str. 66). V raziskavi Mladina 2020 (Lavrič idr., 2021) so ugotovili, da se mladi najpogosteje obrnejo na neformalno mrežo – starše, partnerje in prijatelje. Največja opora so jim starši, ki jim nudijo tako materialno kot finančno oporo na vseh področjih, tudi pri iskanju zaposlitve (Lahe, Cupar, Deželan in Vombergar, 2021, str. 72).

1.5.2. Mobilnost mladih

Mobilnost je postala temeljni del globalne družbene realnosti. Pod pojmom mobilnost po večini razumemo različne dejavnosti, ki imajo dobre vplive na dobrobit človeka in družbe kot celote. Ko govorimo o mobilnosti mladih, se večino dotaknemo predvsem učne mobilnosti – gre za mobilnost pridobivanja novih znanj in spretnosti, s pomočjo katerih lahko predvsem mladi izboljšajo svojo zaposljivost in se krepijo (Deželan, Nacevski in Sardoč, 2021, str. 263–264).

Eden izmed pomembnih dejavnikov, na katerega se lahko mladi zagotovo zanesejo, je tudi mobilnost – mladi so namreč skupina ljudi, ki je zelo aktivna, željna znanja, poleg tega pa imajo zelo dobro prilagoditev za hitre tako tehnološke kot tudi druge spremembe. Bolj kot so mladi mobilni, večje možnost zaposlovanja imajo – na primer, delavec, ki je imel

izkušnjo mednarodne izmenjave, bo imel na trgu več možnost zaposlovanja kot tisti, ki te možnosti ni izkoristil. Več znanja in izkušenj sta zagotovo pomembni strategiji preživetja, ko se mladi vključujejo na trg dela (Deželan, Nacevski in Sardoč, 2021, str. 263–264).

1.5.3. Delo na črno in prekarne oblike zaposlitve

Ena izmed strategij, ki mladim omogoča preživetje, predvsem pa finančno oporo v času iskanja službe, je lahko delo na črno. V Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (2014) je delo na črno definirano kot delo, pri katerem pravna oseba ali tuj pravni subjekt opravlja dejavnost, ki ni določena v ustanovitvenem aktu, nima zakonske podlage ter nima pogojev za opravljanje dela (*Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno*, 2014, 3. člen). Med 1. 1. 2013 in 30. 9. 2013 so izvajali nadzor dela na črno, pri čemer je bil poseben poudarek namenjen odkrivanju posameznikov (fizičnih oseb, ki praviloma nimajo registriranih dejavnosti), ki delo opravljajo brez dovoljenj. Nadzor se je opravljal na podlagi prijav. Opravili so 1097 pregledov, vse skupaj pa so izrekli 293 upravnih in 403 prekrškovnih ukrepov (Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, 2013). V letu 2017 je Finančna uprava Republike Slovenije opravila 8.782 nadzorov nad delom in zaposlovanjem na črno, od tega je bilo 1.996 ugotovljenih kršitev, izdali so 700 prepovednih odločb in 2.517 prekrškovnih ukrepov. V nadzorih so ugotovili, da je bilo leta 2017 35 % več sumov kršitev kot eno leto prej. Največji delež nepravilnosti se je nanašal na kršitve iz naslova zaposlovanja na črno, najpogostejše dejavnosti kršitve pa so bile gradbeništvo, gostinstvo, cestni promet, pekarnarstvo in trgovina (Komisija za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno, 2018, str. 10–11). Leta 2021 so izvedli 11.995 nadzorov nad delom in zaposlovanjem na črno, ugotovljenih je bilo 3.003 kršitev, kar je bilo 17 % več kot v letu 2020. V letu 2021 je bilo opravljenih 1.487 nadzorov dela na črno, delež kršitev pa je bil 38 % (Komisija za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno, 2022, str. 12–13). Vidimo lahko, da se število nadzorov skozi leta povečuje, posledično je tudi več odkritega dela in zaposlovanja na črno.

Mladi prevladujejo v nestandardnih oziroma atipičnih oblikah zaposlitve (zaposlitve s krajšim delovnim časom, izmenska dela, dela ob nedeljah, agencijska dela itd.). Delež teh atipičnih oblik zaposlitve je leta 2015 dosegel rekordnih 75,5 %, leta 2019 pa je padel na 62 %. Največ mladih je zaposlenih prek študentskih napotnic (81,2 %), ki za glavni razlog

te zaposlitve navajajo vključenost v prakso in izobraževanje (Klanjšek, Deželan in Vombergar, 2021, str.119–120).

1.5.4. Aktivna politika zaposlovanja

V Sloveniji je najpomembnejši program Aktivne politike zaposlovanja, pri katerem gre za nabor ukrepov na trgu dela, ki so namenjeni temu, da se povečuje zaposlenost in zmanjšuje brezposelnost. Prav tako pa želijo dvigniti zaposljivost oseb na trgu dela in povečati konkurenčnost. Slovenija brezposelnim osebam ponuja neformalno in formalno izobraževanje, usposabljanje in izobraževanje, da lahko tako dobijo nova znanja in kompetence ter si s tem povečajo možnosti za vstop na trg dela. Znotraj tega programa se nudi tudi finančna pomoč ob zaposlitvi brezposelnih oseb, omogočajo in ustvarjajo nova delovna mesta in spodbujajo samozaposlovanje (Portal GOV.SI RS, 2022).

Znotraj programa Aktivne politike zaposlovanja so aktualni naslednji ukrepi, ki lahko posameznikom pomagajo, da se lažje vključijo na trg dela (Portal GOV.SI RS, 2022):

- UKREP 1: Usposabljanje in izobraževanje – izvajajo tako formalno in neformalno izobraževanje;
- UKREP 2: Nadomeščanje na delovnem mestu in delitev delovnega mesta – ukrep je namenjen pridobivanju novih znanj in kompetenc za osebe, ki so zaposlene pri delodajalcih, in k večji konkurenčnosti ter prožnosti podjetij;
- UKREP 3: Spodbude za zaposlovanje – namenjene povečanju zaposlitvenih možnosti ranljivejših skupin in brezposelnih oseb;
- UKREP 4: Kreiranje delovnih mest – ukrep je namenjen spodbujanju delovne in socialne vključenosti in izboljšanju usposobljenosti delovnih veščin.

1.5.5. Finančna in stanovanjska podpora

To, da se mladi zelo pozno osamosvajajo, je bilo ugotovljeno že v številnih raziskavah. Skozi le-te je bila opažena dolgoročna finančna, socialna in čustvena odvisnost mladih od najbližjih sorodnikov. Vedno bolj je razvidna tako imenovana LAT-faza – pozno odseljevanje mladih od njihovih staršev. Znotraj te faze se prepletajo tako socialni, ekonomski kot tudi zgodovinski dejavniki in imajo ključen pomen pri tem, kdaj se mladi odselijo od svojega primarnega doma in postavijo na svoje noge (Uršič, 2021, str. 165–167).

Mladi imajo veliko finančnih težav predvsem pri nakupu svojega stanovanja, ki jim predstavlja velik korak k samostojnosti. Težje namreč s povprečnimi plačami in zaposlitvami za določen čas (ter ostalimi atipičnimi oblikami zaposlitve) pridobijo kredite in ostala posojila, da bi se lahko odselili (Uršič, 2021, str. 169). Zaradi razmer, v katerih živimo, je zelo težko dobiti ugodna stanovanja, ki mi mladim omogočila osamosvajanje. Ugotovljeno je bilo, da 63 % mladih še vedno biva pri svojih starših, 80 % vseh mladih pa pričakuje delno ali večjo pomoč staršev pri reševanju stanovanjske problematike. 54 % mladih pa tudi navaja, da bi se v primeru potrebe po stanovanju najprej obrnili na starše (Uršič, 2021, str. 170). Mladi se torej najbolj obračajo na neformalne oblike pomoči – aktivirajo svoje socialne mreže, ljudi, ki so jim najbližje.

Podatki kažejo tudi na to, da si mladi najbolj želijo prebivati v stanovanju ali pa hiši, ki jo imajo v lasti, kot pa v najemniškem stanovanju. Lastno stanovanje ali pa hiša jim predstavljajo močno vrednotno orientacijo (Uršič, 2021, str. 177).

Če primerjamo mlade, ki živijo v mestih, in tiste, ki živijo izven mesta, lahko ugotovimo, da so mladi na splošno močno povezani in navezani na bivanjsko okolje, kjer so odrasli. To navezanost pa prenesejo tudi na prehodih v naslednjo starostno skupino ali obdobje šolanja. Večina mladih namreč ostaja v okoljih, kjer so preživeli večino svojega časa, prav tako pa s starostjo upada pripravljenost mladih na selitve tako po Sloveniji kot tudi v tujino (Uršič, 2021, str. 183).

V raziskavi Mladina 2020 (Lavrič idr., 2021) je bilo ugotovljeno, da mladi v večjih slovenskih mestih (Ljubljana, Maribor) v manjšem obsegu živijo pri svojih starših kot njihovi sovrstniki, ki ne živijo v večjih mestih. V mestih namreč 49,8 % mladih navaja, da v celoti živijo pri starših, medtem ko je delež le-teh na podeželju skoraj 70 %. V večjih mestih se mladi torej hitreje osamosvojijo, prav tako pa tudi v manjši meri pričakujejo pomoč staršev pri reševanju stanovanjske problematike (Uršič, 2021, str. 186).

Poleg neformalnih možnosti finančne podpore pa obstajajo tudi formalne. Ena od možnosti, kjer mladi in pa tudi ostali brezposelni lahko dobijo sredstva za preživetje v primeru brezposelnosti, je denarna socialna pomoč, ki je namenjena zadovoljevanju minimalnih življenjskih potreb v višini, da je posamezniku omogočeno preživetje. Dobijo jo lahko tisti posamezniki, ki si materialne varnosti ne zmorejo zagotavljati zaradi okoliščin, na katere sami ne morejo vplivati (*Zakon o socialno varstvenih prejemkih*, 2010, 2. člen). Za uveljavljanje te vrste pomoči morajo biti seveda izpolnjeni pogoji, ki jih določa

Zakon o socialno varstvenih prejemkih, predstavlja pa zgolj začasno rešitev, saj je dodeljena za določen čas. Prav tako pa je ena od formalnih oblik finančne podpore denarno nadomestilo za brezposelnost. Mlajši od 30 let morajo biti pred nastankom brezposelnosti zavarovani za brezposelnost najmanj 6 mesecev v zadnjih 24 mesecih, da so upravičeni do tega nadomestila (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, b. d. c).

1.6. PSIHOSOCIALNE POSLEDICE BREZPOSELNOSTI ZA MLADE

Raziskave, ki so bile narejene na področju vpliva brezposelnosti na duševno zdravje, so pokazale, da lahko brezposelnost pusti velike posledice na duševnem zdravju in da ponovno zaposlovanje posameznikom izboljša duševno zdravje. Obstaja torej povezava med brezposelnostjo in slabim duševnim zdravjem. Ugotovljeno je bilo tudi, da bolj kot so ljudje izobraženi, večji stres doživljajo zaradi brezposelnosti – predvsem zaradi tega, ker se dolgo izobražujejo in imajo visoka pričakovanja glede prve zaposlitve, a se hkrati zaradi več znanja in visoke izobrazbe lažje spopadejo z brezposelnostjo, imajo namreč veliko poznanstev, povezav in virov, na katere se lahko obrnejo (Schaufeli, 1997, str. 282).

Izgubo zaposlitve posamezniki pogosto povežejo z občutki zapostavljenosti in odvečnosti, saj brezposelnost pomeni pretrganje stikov s sodelavci in prekinitev delovnih navad. Posamezniki, ki izgubijo zaposlitev, pogrešajo delovna okolja in delo samo, saj jim je to predstavljalo rutino. Veliko mladih ljudi je že izrazilo navezanost na delovno okolje, izguba zaposlitve zanje pomeni izgubo možnosti za strokovno izpopolnjevanje in nabiranje delovnih izkušenj (Kavar Vidmar, 1993a, str. 104). Bolj kot je bila zaposlitev za posameznika pomembna, tem bolj ogrožajoča je zanj brezposelnost. Ko se začnejo izkušnje porazov in neuspehov ponavljati brez vidnih uspehov, lahko vodijo v brezup in izgubo občutka kontrole, ki lahko povzročita pasivnost in negativen vpliv na zdravje (Bilban, 2015, str. 25).

Psihološke posledice, ki jih lahko zaradi brezposelnosti občutijo mladi, lahko zanje predstavljajo velika tveganja – mladi brezposelni namreč ne dobijo dovolj življenjskega zadovoljstva, imajo lahko tudi več simptomov depresije, slabšo samozavest in visoko stopnjo obupa, ko se primerjajo s tistimi, ki imajo službe (Meeus in Deković, 1996, str. 50). Dlje časa brezposelne osebe lahko imajo v obdobju, ko so brez službe, več epizod depresivnega razpoloženja kot pa tisti, ki brezposelnost občutijo za krajši čas. Pojavljajo se lahko tudi anksiozne motnje (Bilban, 2015, str. 25). Še posebej se vsi ti negativni znaki

pojavljajo pri tistih, ki so visoko motivirani za delo, pri ženskah in pri tistih, ki za delo niso dovolj kvalificirani (Meeus in Deković, 1996, str. 50).

Ločimo dva psihološka mehanizma, ki vodita do nastanka težav v duševnem zdravju brezposelnih oseb (Bilban, 2015, str. 25):

- direktni mehanizem, pri katerem izguba službe sproži stresno situacijo, ki onemogoča način zdravega življenjskega sloga, bolj razširjena pa je v državah z nizkim socialnim blagostanjem ter
- posredni mehanizem, ki je povezan s prikritimi elementi zaposlitve, kot so socialni kontakti in vezi, aktivnosti, občutek smisla, kontrole, identitete itd.

Brezposelnost pa nima vpliva samo na duševno, ampak tudi na fizično zdravje posameznika. Stres, ki se pojavlja zaradi ponovnega vstopa na trg delovne sile in ugotavljanja, kako plačati hrano, stanovanje, je še večji, če brezposelni nima opore družine in prijateljev, ki mu lahko pomagajo. Veliko ljudi zaradi vseh teh negativnih vplivov prične zlorabljati droge in alkohol, z namenom da ublaži nelagodje in občutek nemoči. Prav tako pa so številne raziskave pokazale povezavo med kajenjem in brezposelnostjo – po psihosocialni hipotezi do kajenja pride zaradi občutenja stresa, zelo nizkega nadzora in družbene izolacije (Bilban, 2015, str. 26).

1.7. SOCIALNO DELO IN BREZPOSELNOST

Brezposelnost in posledice, ki jih le-ta prinese s seboj, postajajo zelo pomemben predmet socialnega dela. Ko brezposelni izgubijo pravice iz zavarovanja za primer brezposelnosti, če ne zadoščajo ali do njih sploh niso upravičeni, jim kot zadnja državna institucija zagotovi pomoč center za socialno delo na podlagi Zakona o socialno varstvenih prejemkih (2010). Brezposelni se na centre obračajo predvsem po denarno socialno pomoč zaradi oprostitve prispevka za zdravstveno varstvo in podobnih vprašanj. Včasih socialni delavci pomagajo tudi pri iskanju zaposlitve, velikokrat na način, da posameznike usmerjajo k javnim delom. Ljudje torej večinoma prihajajo na centre za socialno delo za zagotavljanje materialne pomoči, manj pa pri socialnih delavkah iščejo pomoč zaradi psihosocialnih težav, ki jih povzroča brezposelnost. Center za socialno delo nastopa kot podporni svetovalec, strokovne delavke pa so tekom svojega dela na področju brezposelnosti ugotovile, da ima le-ta vpliv tudi na družinske razmere, odnose med partnerjema in odnos do otrok (Kavar Vidmar, 1993b, str. 420).

Kadar posamezniki izgubijo zaposlitev, se lahko torej obrnejo na centre za socialno delo ne samo po materialno, ampak tudi po psihosocialno pomoč, kjer je v primeru stiske na voljo kar nekaj oblik pomoči, ki brezposelnim lahko pomagajo pri reševanju te problematike. Uporabniki se v te storitve vključijo prostovoljno, do te pomoči pa lahko dostopa vsakdo. Socialni delavci uporabnikom nudijo prvo socialno pomoč, pri kateri spodbujajo posameznike, da spregovorijo o stiskah in težavah, da povedo čim več pomembnih podatkov in izrazijo stališče do razmer, v katerih se nahajajo. Brezposelnim v tem primeru strokovni delavci pomagajo pri prepoznavanju težav, seznanijo jih s socialno varstvenimi storitvami in prejemki, kako jih uveljaviti in kakšne so dolžnosti ter jih usmerijo v različne programe, ki jim lahko pomagajo pri iskanju službe. Na centrih za socialno delo je na voljo tudi osebna pomoč, ki je prav tako namenjena posameznikom, ki se znajdejo v stiski. Razdeljena je na tri oblike pomoči, in sicer: svetovanje – skozi pogovor se opredeli problem, sklene se dogovor o svetovanju, usmerjenost je v spoznavanje odnosov in odzivov. Naslednja oblika pomoči je urejanje (kadar posameznik s svojim vedenjem ogroža druge ljudi iz okolja, lahko strokovni delavec pomaga pri premagovanju teh stisk in težav. Po zaključku osebne pomoči se uporabnik vključi v organizirane oblike pomoči ali samopomoči). Zadnja vrsta pomoči znotraj osebne pomoči pa je vodenje – kadar zaradi osebnostnih, zdravstvenih ali drugih posebnosti uporabnik ne more živeti samostojno, v okolju pa obstajajo stalne oblike pomoči pri urejanju in izboljšanju stanja posameznika, lahko strokovni delavec pomaga pri vzpostavljanju socialne mreže za redno oskrbo (poišče lahko možnosti pomoči v družini, v organizacijah itd.), prav tako pa posameznika spodbuja k načrtovanju in izvajanju posameznih dejavnosti, pripravi načrt dela in ga spremlja (Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, b. d.). Pri brezposelni osebi je namreč ključnega pomena, da si vzpostavi dobro socialno mrežo, si zagotovi vire pomoči, ki ji bodo, dokler ne dobi službe, stali ob strani, skupaj s socialnim delavcem pa načrtuje, kako bo izvajala posamezne dejavnosti, ki ji bodo omogočile lažje življenje in lažje vključevanje nazaj v delovno okolje.

Socialni delavci lahko veliko pripomorejo pri zmanjševanju brezposelnosti mladih s pomočjo različnih strokovnih znanj, ki jih imajo, prav tako pa lahko mladim pomagajo pri premagovanju ovir, na katere naletijo pri iskanju zaposlitve. Brezposelnost mladih je velik socialni problem (Liang, Ng, Tsui, Yan in Lam, 2017, str. 561–562), zato je ključnega pomena, da se v to vključijo socialni delavci, ki so usposobljeni za delo z brezposelnimi. Sicer socialni delavci velikokrat delajo s to populacijo, a vendar je fokusa na mlade, ki so

izgubili zaposlitev, premalo. Zato bi bilo dobro, da bi se vsi socialni delavci dotaknili teme socialnega dela v delovnem okolju, saj bi na ta način dobili boljši vpogled v to področje.

1.7.1. Socialna aktivacija

Omeniti je treba tudi projekt socialne aktivacije, ki so ga v letu 2017 vzpostavili na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Namen tega projekta je, da se zmanjša socialna izključenost dolgotrajno brezposelnih oseb in dolgotrajnih prejemnikov denarne socialne pomoči ter da se brezposelnim z vključitvijo v programe socialne aktivacije poveča zaposljivost na trgu dela, hkrati pa se zmanjša poraba javnih sredstev (Rosič, Trbanc, Smolej Jež, Trebežnik in Rihter, 2021, str. XI). Socialna aktivacija je bila večkrat napovedana kot odziv na visoko število dolgotrajno brezposelnih oseb z različnimi težavami in dolgotrajnih prejemkov denarnih socialnih pomoči (Rosič, Trbanc, Smolej Jež, Trebežnik in Rihter, 2021, str. 19). Vključevanje v socialno aktivacijo je prostovoljno in temelji na pozitivni motivaciji ter odločitvi posameznika, oseba pa lahko kadarkoli izstopi iz udeležbe (Rosič, Trbanc, Smolej Jež, Trebežnik in Rihter, 2021, str. 33–34). Ključnega pomena je, da so storitve in programi, ki jih načrtujemo in izvajamo na področju socialnega varstva, v skladu s potrebami ljudi in skupnosti, v katerih živimo (Rosič, Trbanc, Smolej Jež, Trebežnik in Rihter, 2021, str. 71).

Na Norveškem so program socialne aktivacije uporabnikom predstavili kot individualno prilagojen ukrep, pri čemer bi imeli brezposelni aktivno vlogo. Oblikovali so namreč protokol o beleženju dejavnikov, ki vplivajo na posameznikove delovne in funkcionalne sposobnosti – kot so kompetence, interesi, želje, izkušnje, raven zmožnosti, veščine pisanja in branja itd. Ti protokoli so se v praksi zelo malo izvajali, tako da je individualizacija aktivacije programov prisotna bolj kot diskurz v dokumentih. Zaradi pomanjkanja kadra in drugih virov lahko strokovne delavke hitro prevzamejo vlogo tistih, ki vedo bolje od uporabnika. Poznajo namreč možnosti, ki obstajajo v družbi, vedo, kam bi lahko uporabnika napotile in kje ima uporabnik še prostor za izboljšavo, na ta način pa lahko brezposelne hitro informirajo o obstoječih možnostih in izberejo kombinacijo storitev, ki je najboljša za njih. A na ta način posameznik nima možnosti, da bi sam izoblikoval svoje mnenje in razvil svoje potencialne, kar bi za strokovnega delavca zahtevalo večji časovni vložek (Rosič, Trbanc, Smolej Jež, Trebežnik in Rihter, 2021, str. 75–76). Vloga socialnega dela pri socialni aktivaciji je predvsem, da se zagotavljajo ustrezne metode (individualiziran pristop, izvirni delovni projekt pomoči, krepitev moči

itd.), da se razume posameznika kot kompetentno osebo, da spodbuja pristope od »spodaj navzgor«. Prav tako je naloga strokovnega delavca, da zagovarja politične, ekonomske in socialne spremembe, da raziskuje dobre prakse v programih in uporablja metode socialnega dela (Rosič, Trbanc, Smolej Jež, Trebežnik in Rihter, 2021, str. 89).

Med uporabniki, ki so vključeni v socialno aktivacijo, je značilna velika heterogenost, med njimi je veliko izzivov, življenjskih izkušenj in pričakovanj. Uporabniki se razlikujejo že po socialno-demografskih značilnostih. V programe so vključeni že zelo mladi (najmlajši uporabnik je imel 17 let) kot tudi starejši delavci. Starostne razlike vključenosti so pokazale, da se na eni strani z brezposelnostjo soočajo mladi, na drugi strani pa starejši. Največji delež vključenih je imel zaključeno srednješolsko izobrazbo. V programih se je tudi velikokrat pokazalo, da se je v letih brezposelnosti raven kompetenc, znanj in socialnih veščin terciarno izobraženih znižala (Rosič, Trbanc, Smolej Jež, Trebežnik in Rihter, 2021, str. 143–145).

2. OPREDELITEV PROBLEMA

Kot ugotavljajo različni avtorji (Vertot, 2009, Trbanc, 2007, Leskovšek, 2009, Lavrič idr., 2021, Svetlik, 1985, Bilban, 2015), je brezposelnost mladih zelo razširjen problem. Mladi se v času mladostništva znajdejo na številnih prehodih – ko se odselijo od doma, končujejo študij, hkrati pa postajajo ekonomsko neodvisni od svojih staršev, zato je zanje prva zaposlitev ključnega pomena, da se osamosvojijo in se razvijejo na različnih področjih. Vsi ti prehodi lahko za mladostnika oziroma mladega odraslega prinesejo veliko negotovosti in stresa, zato so mladi velikokrat pripravljeni sprejeti zaposlitev, ki je prekarna oziroma netipična – delajo izven delovnega časa, nadure, imajo zelo malo plače, na delovnih mestih pa se jih veliko izkorišča (Klanjšek, Deželan in Vombergar, 2021, str.119–120). Na zaposlovanje in brezposelnost zelo vplivajo gospodarske razmere – v času slabih gospodarskih razmer je veliko težje dobiti zaposlitev kot pa v času gospodarskega razcveta (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, 2021). A vendar posamezniki na gospodarstvo nimajo vpliva ter lahko samo čakajo, kaj se bo zgodilo. Poleg vse negotovosti pa lahko imata brezposelnost in iskanje prve zaposlitve za mlade velik vpliv na duševno zdravje. Dlje časa kot je posameznik brezposeln, slabše to vpliva na njegovo tako duševno kot tudi fizično zdravje. Menim, da je zelo pomembno, da se te teme izpostavljajo in da se pri izzivu brezposelnosti mladih vključuje tudi socialno delo, ki lahko mlade brezposelne usmerja in podpre. Poleg socialnega dela pa je za posameznike v času brezposelnosti pomembna tudi socialna opora, gre za mrežo, na katero se lahko zanesejo, da jim pomaga.

Zaradi vseh teh razlogov sem se odločila, da raziščem, kakšna je brezposelnost med mladimi in kako vse to vpliva na njihovo psihofizično zdravje. Prav tako se mi zdi, da je treba pogledati, kako se z brezposelnostjo soočajo mladi ter kdo jim pomaga pri iskanju zaposlitve. Brezposelnost je namreč pojav, ki lahko doleti vsakega izmed nas in je pomembno, da smo na to pripravljeni.

Postavila sem si naslednja raziskovalna vprašanja:

- Kaj so razlogi za brezposelnost mladih in kakšen pomen vidijo v delu?
- Kako je stopnja izobrazbe povezana z brezposelnostjo?
- Na kakšne načine mladi iščejo zaposlitev in kaj jim pomaga? Na kakšne načine se pripravljajo na razgovore?

- Kakšne so strategije preživetja mladih iskalcev zaposlitve?
- Kakšni so viri moči ter oblike (formalne in neformalne) moči, ki se jih mladi brezposelni poslužujejo?
- Kakšna je stanovanjska situacija mladih brezposelnih?
- Kako je med mladimi razširjeno delo na črno?
- Kako brezposelnost vpliva na življenje posameznika?

Menim, da je ta tema tudi pomembna za socialno delo, saj smo socialni delavci velikokrat tisti, ki nudimo pomoč posameznikom, ko se znajdejo v stiski, ki lahko doleti na primer tudi mlade brezposelne.

3. METODOLOGIJA

3.1. VRSTA RAZISKAVE

Raziskava je bila kvalitativna (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009, str. 85). Podatki, ki sem jih pridobila, so opisi stanj, vse podatke pa sem navedla z besedami. Zbirala sem kvalitativne opise, ki sem jih tudi kvalitativno obdelala. Raziskovala sem, kako se mladi soočajo z brezposelnostjo, kako to vpliva na njihovo življenje, kakšne oblike pomoči uporabljajo in na ta način dobila vpogled v brezposelnost mladih.

Raziskava, ki sem jo izvedla, je tudi empirična (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009, str. 84), saj sem s to metodo spraševanja pridobila osebna mnenja posameznikov in njihove izkušnje, zbirala sem neposredno izkustveno gradivo. To gradivo pa sem kasneje uporabila tudi za znanstveno dokazovanje. Za pridobivanje podatkov za mojo raziskavo sem se pogovarjala z mladimi brezposelnimi in na ta način pridobila njihove poglede na situacijo.

3.2. MERSKI INSTRUMENT ALI VIRI PODATKOV

Merski instrument je pripomoček, ki ga uporabljamo za merjenje. S pomočjo merskega instrumenta izzovemo pri opazovanih enotah vedenje, ki je indikator lastnosti, ki jo želimo izmeriti in zabeležimo stopnjo te reakcije (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009, str. 120). Za merski instrument sem uporabila delno strukturiran vprašalnik, ki je sestavljen iz različnih vprašanj glede teme brezposelnosti mladih, zastavila sem si smernice, ki sem si jih pripravila vnaprej. Šlo je torej za vodilo za intervju, ki je vsebovalo najpomembnejše teme, ki sem jih želela raziskati (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009, str. 240). Vprašanja, ki sem jih zastavila, so bila jasna in odprtega tipa, kar pomeni, da intervjувanci niso imeli vnaprej določenih odgovorov (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009, str. 243).

Vprašalnik je sestavljen iz štirih glavnih tem, znotraj katerih so bila oblikovana podvprašanja. Pri sestavljanju le-tega sem si pomagala s pregledano literaturo in diplomskimi ter magistrskimi deli, ki so že bila narejena na to temo. Prvi sklop se navezuje na razloge za brezposelnost in pomen dela, sledijo tematike glede iskanja zaposlitve, v tretjem sklopu se vprašanja nanašajo na oblike pomoči, na koncu pa sem sogovornike vprašala glede vpliva brezposelnosti na njihovo življenje. Vprašanja, ki so se navezovala

na razloge za brezposelnost in iskanja zaposlitve, sem priredila in oblikovala po diplomskem delu Sare Cimprič (2018, str. 29). Tematike, ki pa so se navezovala na izobrazbo in socialna vprašanja, pa sem povzela po diplomskem delu Špele Kračun (2021, str. 47). Nekaj vprašanj pa sem postavila sama. Vsi podatki, ki sem jih zbrala, so anonimni, vprašanja sem še dodatno prilagajala glede na sogovornike. Vodilo za intervju oziroma smernice so tudi priložene (*Priloga 1*).

3.3. OPREDELITEV ENOT RAZISKOVANJA – vzorec in populacija

Populacijo predstavljajo mladi brezposelni, stari do 30 let, ki živijo na območju Republike Slovenije, brezposelnost pa pri njih traja najmanj tri mesece. Ker gre za precej veliko populacijo, sem se odločila za vzorčenje (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009, str. 137). Šlo je za neslučajnostno vzorčenje, saj ni imela vsaka enota iz populacije možnosti, da pride v vzorec. Pri mojem raziskovanju pa sem se odločila za kvotni vzorec, ki ga izberemo podobno kot stratificirani vzorec. Pri kvotnem vzorcu se populacija razdeli na stratumе glede na značilnost, ki je za določeno raziskavo pomembna, nato pa se iz vsakega stratuma izbere določeno število enot. Enote se izberejo po načinu priročnega vzorca (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009, str. 154). Mlade sem razdelila v dve skupini glede na pridobljeno stopnjo izobrazbe – v eni skupini so tisti, ki imajo višjo stopnjo izobrazbe (VS, VSS, UNI), v drugi pa so tisti, ki imajo nižjo stopnjo izobrazbe (OŠ, SŠ). Prav tako pa sem bila pozorna še na druge dejavnike, ki lahko poleg pridobljene izobrazbe vplivajo na višjo oziroma nižjo brezposelnost, in sicer – kako imajo mladi urejeno stanovanjsko problematiko – ali živijo sami ali pri starših; kaj so vzroki brezposelnosti – ali so brez zaposlitve po svoji volji ali pa so tu drugi razlogi. V vzorec sem imela namen vključiti do 10 intervjuvancev, izbirala pa sem osebe, ki so mi bile najbolj dostopne.

3.4. METODA ZBIRANJA EMPIRIČNEGA GRADIVA

Uporabila sem eno metodo zbiranja podatkov, in sicer je to intervju. Šlo je za delno standardizirano metodo, kar pomeni, da sem imela vnaprej pripravljene teme oziroma smernice, ki pa sem jih prilagajala glede na anketirance (Mesec, Rape Žiberna in Rihter, 2009). Intervjuje s sogovorniki sem izvedla ustno, enkratno in individualno, ker sem vsakega udeleženca spraševala samostojno in ločeno od vseh ostalih. Vse podatke sem zbirala v januarju in februarju 2023. Intervjuje sem izvedla z devetimi mladimi

brezposelnimi osebami, vse intervjuje pa izvajala v živo ali pa z aplikacijo Zoom. Z vsakim intervjuvancem sem se predhodno dogovorila za termin izvedbe in prostor izvedbe ter jim, v primeru da so se intervjuji odvijali prek aplikacije Zoom, tudi vnaprej poslala povezavo do srečanja. Prav tako pa sem intervjuje (s predhodno privolitvijo sogovornikov) tudi posnela, kar mi je pomagalo pri obdelavi gradiva. Intervju A sem izvedla prek aplikacije Zoom v ponedeljek, 30. 1. 2023, trajal pa je od 19.30 do 20.15, vmes je imela sogovornica nekaj težav z internetno povezavo, zato sva morali intervju dvakrat prekiniti in ponovno vzpostaviti klic. Tudi intervju B sem izvedla prek aplikacije Zoom, ker je bilo tako zaradi razdalje najlažje. Izvedla sem ga v torek, 31. 1. 2023, trajal pa je od 16.30 do 17.20. Intervju C sem izvedla v živo v četrtek, 2. 2. 2023. S sogovornikom sva se dobila v mirnem lokalu v centru mesta, kjer sva se pogovarjala od 17.00 do 18.00. Tudi intervju D sem izvedla v živo v četrtek, 9. 2. 2023, s sogovornico sva se dobili v javni knjižnici, ker je bilo tam dovolj mirno in tiho, da sva se lahko slišali ter da sem lahko dobro posnela intervju, ki je trajal eno uro (od 18.20 do 19.20). Intervju E sem prav tako zaradi razdalje in lažje organizacije izvedla prek aplikacije Zoom, in sicer v ponedeljek, 13. 2. 2023, trajal je od 16.30 do 17.15. Intervju F sem izvedla v soboto, 18. 2. 2023, trajal pa je med 14.00 in 15.15. S sogovornico sva se dobili v lokalu v bližini njenega doma, ker ji je bilo tako najlažje. Intervju G sem izvedla v ponedeljek, 20. 2. 2023, trajal pa je od 16.00 do 16.45, s sogovornikom sva se dobila pri meni doma, tako da ni bilo nobenih motečih dejavnikov. Intervju H sem izvedla v mirnem lokalu v centru mesta v torek, 21. 2. 2023, trajal pa je med 16.30 in 17.15. Zadnji intervju, intervju I, sem izvedla v sredo, 22. 2. 2023, ki je zaradi razdalje potekal prek aplikacije Zoom. Na splošno je izvedba intervjujev potekala brez težav.

3.5. ANALIZA PODATKOV

Ker je bila moja raziskava kvalitativna in sem z njo zbirala besedne opise, je bila tudi analiza oziroma obdelava gradiva kvalitativna. Najprej sem zbrala vso empirično gradivo, ki sem ga prepisala oziroma si naredila dobresedne zapise pogovorov, nato pa sem začela s kvalitativno analizo empiričnega gradiva, katere glavni namen je odkrivanje struktur in pravilnosti ter oblikovanje konceptov in teoretičnih formulacij (Mesec, 2007, str. 27). Ko sem imela vse gradivo prepisano, sem si besedilo najprej razdelila na enote kodiranja, nato pa sem začela z odprtim kodiranjem (Mesec, 2007, str. 30) – vsaki enoti sem najprej pripisala pojem, nato sem združila sorodne pojme v podkategorije, sledilo je združevanje

sorodnih podkategorij v kategorije in na koncu še združevanje v iste teme. Naslednji korak je bil osno kodiranje (Mesec, 2007, str. 32), pri katerem sem si izpisala kategorije, ki sodijo pod določeno temo, nato pa sem ustrezno navedla še pojme in jim pripisala oštevilčene izjave, kar mi je omogočilo pregled vsebin, ki so se pojavljale znotraj določene teme, ki me je zanimala pri raziskovanju brezposelnosti mladih. Na koncu sem izvedla še odnosno kodiranje (Mesec, 2007, str. 34), pri katerem pa sem prikazala odnose oziroma povezave med kategorijami. Po končanih stopnjah kodiranja sem oblikovala še ugotovitve. Kvalitativno analizo podatkov sem naredila v programu Microsoft Word in je v celoti priložena v dodatku.

4. REZULTATI

RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

Vzorec mladih brezposelnih, s katerimi sem izvedla intervjuje, je bil raznolik. Doba brezposelnosti je bila med tremi meseci in tremi leti. Večinoma so bili posamezniki brezposelni pol leta ali manj. Glede stopnje in vrste izobrazbe je bilo v mojo raziskavo vključenih pet intervjuvancev, ki so imeli zaključeno visokošolsko, višješolsko ali univerzitetno izobrazbo (magistra sanitarnega inženirstva, magistra socialnega dela, magister zgodovine ter diplomirana socialna delavka in diplomant mednarodnih odnosov), in štirje intervjuvanci, ki so zaključili osnovnošolsko ali srednješolsko izobrazbo (dokončana osnovna šola, ekonomska tehnica, gimnazijski maturant in gastronomsko-turistična tehnica). Vsi intervjuvanci so bili stari do 30 let, sodelovali pa so štirje moški in pet žensk.

Pomen dela

Skoraj vsi posamezniki, s katerimi sem izvedla intervjuje, so pri oceni pomena zaposlitve večinoma izpostavili to, da imata plačana zaposlitev in delo velik pomen. V delu vidijo tudi veliko ostalih pozitivnih lastnosti, kot so stabilnost, smisel, zadovoljstvo, koristnost, prav tako pa je bilo izpostavljeno to, da delo omogoča boljše življenje (*»[...] in možnost boljšega življenja.« (G2)*).

Pomen zaposlitve pa so brezposelni videli v povezavi z ostalimi področji. Velikokrat sta bili izpostavljeni finančna varnost in samostojnost (*»Zaposlitev in plačano delo mi pomenita finančno samostojnost.« (F1)*), kar jim omogoča boljše življenje. Delo in plačana zaposlitev vplivata tudi na ustvarjanje rutine in urnika (*»Delo je tisto, ki ti strukturira dan, čas ti hitreje mine.« (B11)*). Brezposelnim osebam delo omogoča pridobivanje dobrin, so bolj motivirani, obenem pa je delo obveznost in priložnost za izkušnje. Na splošno je torej zaposlitev pomemben del življenja vsakega posameznika, pomaga pa mu tudi pri vključevanju v socialno okolje (*»[...] kot tudi to, da greš malo med ljudi in imaš z njimi stik.« (A2)*).

Razlogi za brezposelnost mladih

Pri iskanju razlogov za brezposelnost mladih sem se osredotočila na dve skupini razlogov – splošne in osebne razloge za brezposelnost. V obeh skupinah so brezposelni izpostavljali pomanjkanje izkušenj (*»Kot razlog za brezposelnost mladih bi rekla tudi, da imamo mladi premalo izkušenj.« (B18)*, *»Težava je, ker nimam izkušenj.« (A11)*), neusklajenost med izobraževanjem in ponudbo delovnih mest (*»Se mi zdi, da šolstvo in to, koliko ljudi se izobrazi za določene poklice, pa potreba na trgu nista čisto uravnovešeni.« (B15)*, *»Pa kot sem rekel že prej, da nas je veliko izobraženih in premalo delovnih mest.« (G16)*).

Med splošnimi razlogi brezposelnosti so mladi izpostavljali izobrazbo – pri nekaterih gre za (pre)nizko izobrazbo; tisti posamezniki, ki imajo višjo izobrazbo, pa so lahko zavrženi zaradi previsoke izobrazbe (*»[...] mladi imajo tut previsoko izobrazbo, za dela, ki so v glavnem na voljo.« (H11)*). Prav tako so pri splošnih razlogih za brezposelnost izpostavili, da mladi ne želijo delati za nizke plače – za svoje delo želijo dobiti dobro plačilo (*»Mladi nočejo delati stvari, ki so slabše plačane, kar je lahko tudi razlog za večjo brezposelnost mladih.« (B16)*). Poleg tega je bilo izpostavljeno tudi, da mladi nimajo želje po delu (*»Mogoče se jim tut ne da delat« (H10)*) in da jim primanjkuje delovnih navad. Iskanje zaposlitve otežujejo tudi pričakovanja delodajalcev, ki so previsoka, so neodzivni ali pa postavljajo pogoje, ki jih mladi ne izpolnjujejo (*»Splošen razlog za brezposelnost mladih so po mojem mnenju pogoji, ki jih postavljajo delodajalci.« (D9)*).

Pri osebnih razlogih za brezposelnost pa so mladi brezposelni poleg pomanjkanja izkušenj in neusklajenosti med izobraževanjem in ponudbo navajali tudi, da se prostovoljno odločijo za brezposelnost (*»Zdaj trenutno sem brezposeln zaradi svoje izbire.« (E13)*). Brezposelni omenjajo tudi pomanjkanje ponudbe dela – slaba situacija, veliko razgovorov, a vseeno brez službe ter premalo razpisov (*»[...] mogoče je premalo razpisov, tako pač je.« (G14)*). Med osebnimi razlogi za brezposelnost pa so posamezniki poročali tudi o pričakovanjih delodajalcev, ki so visoka, ter željo po delu na svojem področju – v primeru dolgega izobraževanja je želja po delu na svojem področju večja (*»Trenutno sem brezposelna zato, ker zdaj trenutno še nisem našla zaposlitve v svoji smeri.« (I16)*). Med osebnimi razlogi za brezposelnosti pa je bila omenjena tudi diskriminacija zaradi (ženskega) spola.

Vpliv izobrazbe na brezposelnost

Tudi pri vplivu izobrazbe na brezposelnost so mladi brezposelni navajali neusklajenost med izobrazbo in ponudbo, da je izobraženih preveč in premalo ustreznih delovnih mest

(»Prav tako je po mojem mnenju veliko ekonomistov, ki imajo zaključeno to izobrazbo, pa premalo delovnih mest.« (F24)). Posamezniki so imeli po končanem šolanju občutek, da ni veliko možnosti zaposlitve, ljudje z določenimi vrstami izobrazbe pa imajo zelo omejene zaposlitvene možnosti. Na brezposelnost vpliva tudi stopnja izobrazbe. Predvsem tisti, ki so imeli nižje stopnje izobrazbe, so izpostavljali problematiko prenizke izobrazbe *(»Vem, da imam prenizko stopnjo izobrazbe, zdaj iščejo večinoma s šesto ali pa s sedmo stopnjo.« (H20)).* So pa tudi nekateri, ki niso dobili službe zaradi previsoke izobrazbe *(»Moja izkušnja je taka, da sem se prijavljal tudi na dela, ki niso v moji stroki, ampak sem bil za vsa dela preveč kvalificiran in me niso vzeli.« (C11)).* Mladi brezposelni sicer menijo, da višja izobrazba pomeni večjo možnost zaposlitve. Izobrazba je imela predvsem za tiste brezposelne, ki so imeli višjo stopnjo izobrazbe, večji pomen kot za tiste, ki se niso veliko izobraževali. Slednji menijo, da izobrazba nima pomena ter da ni potrebe po izobrazbi, saj le-ta ne vpliva na brezposelnost *(»Izobrazbe se mi zdi, da tut ne rabim.« (E19)).*

Pridobljena znanja za opravljanje dela

Glede pridobljenih znanj za opravljanje dela so sogovorniki večinoma izpostavljali to, da so v času študija pridobili osnovna znanja, ki jim pomagajo na poklicni poti ter predvsem znanja o področju dela. Velikokrat je bilo omenjeno, da so tekom izobraževanja dobili predvsem splošna znanja in premalo poglobljenih in specifičnih znanj za opravljanje dela *(»Predvsem sem dobila splošna znanja, strokovnega znanja pa sem dobila definitivno premalo.« (D30)).* Nekateri mladi brezposelni so navajali, da so pridobili splošna znanja ter preveč teoretskega in premalo praktičnega znanja. Spet drugi sogovorniki pa so izpostavili pomanjkanje znanj in da tekom šolanja niso dobili nobenih znanj *(»Sem tudi rad delal z otroci, ampak od tiste šole nisem kaj odnesel, zato sem tudi pustil.« (E24)).* Mladi brezposelni so svoje znanje nadgrajevali tekom pripravništva, torej že izven šolskega sistema *(»[...] ampak sem tekom pripravništva dobila še veliko drugih veščin – kako delat v skupini, kako komunicirat, pa take reči.« (A24)).* Posamezniki so tekom izobraževalnega procesa dobili tudi kar nekaj specifičnih znanj za opravljanje dela – znanja o sporazumevanju in delo z ljudmi, pravna znanja, poklicne šole pa so prinesle predvsem strokovna znanja. Glede na pridobljena znanja pa so intervjuvanci tudi ocenili, da se večinoma ne počutijo kompetentne za opravljanje dela.

ISKANJE ZAPOSLOTITVE

Načini iskanja zaposlitve

Vsi intervjuvanci so med načini iskanja zaposlitve navedli Zavod za zaposlovanje, ki je v Sloveniji tudi ena od glavnih ustanov, ki pomaga pri iskanju dela (*»Zaposlitev iščem prek Zavoda za zaposlovanje.« (G25)*). Je pa kar nekaj mladih brezposelnih izpostavilo, da je prijava na zavodu zanje zgolj formalnost, da so tam prijavljeni samo zato, ker je to potrebno *»[...] to da sem prijavljena tam, je bolj formalnost.« (A38)*.

Mladi brezposelni zaposlitev iščejo tudi s pomočjo svoje socialne mreže – po vezah in poznanstvih, neformalne mreže in s pomočjo priporočil (*»Službo iščem tudi prek znancev, sem se pogovarjala z njimi, če kdo koga potrebuje.« (F32)*). Izpostavili so, da je službo težje najti na socialnih omrežjih. Poročali pa so tudi, da sami iščejo zaposlitev. Ena od možnosti za iskanje zaposlitve so zaposlitveni oglasi v različnih medijih, kjer lahko zasledijo različna delovna mesta – na portalih, spletnih straneh in socialnih omrežjih (*»[...] potem pa iščem še na nekih drugih spletnih straneh, kjer oglašujejo dela.« (C33)*). Vse to je zdaj mogoče predvsem zaradi lahkega dostopa do tehnologije. Kot zadnjo možnost iskanja zaposlitve pa so mladi brezposelni omenili tudi iskanje zaposlitve neposredno pri delodajalcu – da iščejo s pomočjo ljudi, ki so na položajih, in da se pozanimajo neposredno pri delodajalcu.

Pomoč pri iskanju zaposlitve

Največkrat kot pomoč za iskanje službe omenjajo pomoč svetovalca oziroma svetovalke na zavodu (*»Drugače pa mi pomagajo zaposleni na zavodu.« (G30)*). Brezposelni so poročali o tem, da jim zavod pomaga s pošiljanjem razpisov, tako da imajo vse informacije zbrane na enem mestu, ter s pomočjo določanja zaposlitvenih ciljev. Sogovorniki pa so kot pomoč pri iskanju zaposlitve omenjali tudi pomoč znotraj socialne mreže – pomoč bližnjih.

(Ne)zadovoljstvo s pomočjo pri iskanju zaposlitve

Mlade brezposelne sem vprašala tudi glede zadovoljstva oziroma nezadovoljstva s pomočjo, ki jim je nudena pri iskanju zaposlitve. Večinoma so se njihovi odgovori glede (ne)zadovoljstva nanašali predvsem na Zavod za zaposlovanje. Večina brezposelnih je izrazila nezadovoljstvo z Zavodom za zaposlovanje (*»Z zavodom drugače nisem*

zadovoljen.» (C38)). Poročali so o neenakih obveznostih za vse prijavljene, o tem, da prijavljeni od zavoda za zaposlovanje niso pričakovali ničesar ter so se počutili odveč, niso bili motivirani in da pomoč zavoda ni imela pozitivnega učinka. Omenjeno je bilo tudi, da zavod ni izpolnil nobenih pričakovanj (*»Imela sem občutek, da sem jim odveč in da jim je vseeno, od njih ničesar nočem in ne pričakujem.*» (F43)). Redki sogovorniki pa so izpostavili zadovoljstvo z zavodom ter da je to dobra ustanova za iskanje službe.

Sogovorniki so izpostavljali tudi neustrezno pomoč, ki so jo dobili na zavodu – da svetovalci in svetovalke niso najboljše svetovali, da so zaradi neustrezne pomoči na zavodu zapravljali čas ter da pomoč, ki so ji dobili, na splošno ni bila ustrezna (*»[...] ampak pač ne morem reči, da je to neka pomoč pri iskanju.*» (A30)). Brezposelni so povedali tudi, da so se morali pri iskanju zaposlitve sami zelo angažirati in da se pri tem niso mogli zanašati na zavod, da tam niso dobili dovolj pomoči, so bili prepuščeni samim sebi ter so morali sami pokazati veliko zanimanja. Glede stika s svetovalkami pa so večinoma navajali, da imajo le-tega zelo malo (*»Nimam sicer veliko stika z mojo svetovalko, tako da težko kaj veliko rečem.*» (H35)).

Priprava na razgovor za zaposlitev

Večina mladih brezposelnih se pripravlja na razgovore za zaposlitev. Količina priprave na razgovor je odvisna od posameznika – nekateri se pripravljajo zelo temeljito, drugi bolj malo, redko kdo pa se na razgovore sploh ne pripravlja. V sklopu priprave na razgovor večina brezposelnih zbira informacije o delodajalcu in organizaciji, s katero so dogovorjeni za razgovor (*»Preden da grem na razgovor, si pogledam tudi spletno stran od organizacije, kje so, kaj delajo itd.*» (D48)), nekateri zbirajo informacije neposredno pri delodajalcu, še posebej pa pogledajo informacije o svojem področju dela. Ključno pri razgovorih in pripravi na razgovor je, da znajo posamezniki oceniti svoje znanje, na razgovorih pa je treba pokazati dober vtis (*»Na razgovoru tudi vedno zavestno razmišljam kaj govorim, da dam čim boljši prvi vtis.*» (I42)), še pred tem se je treba tudi predstaviti v spremnem pismu.

Udeležba na razgovorih

S sogovorniki sem se pogovarjala tudi o udeležbi na razgovorih za zaposlitev. Večinoma so izpostavljali, da se razgovorov pogosto udeležujejo ter da se veliko prijavljajo na prosta delovna mesta, v povprečju so navedli, da imajo dva razgovora na mesec (*»[...] udeležim*

se pa dveh razgovorov na mesec.» (I44)). Mladi brezposelni so poročali tudi o tem, da je pogostost udeležbe na razgovorih odvisna tudi od poslanih prošelj in števila prostih delovnih mest.

Izkušnje z razgovori

Vsi posamezniki, s katerimi sem izvedla intervjuje, so imeli tako pozitivne kot tudi negativne izkušnje z razgovori. Mladi brezposelni so med negativnimi izkušnjami z razgovori izpostavili, da so razgovori zelo nepredvidljivi, omenjena je bila zmedenost na razgovoru, skeptičnost delodajalcev zaradi razdalje do službe, neprijetna vprašanja delodajalcev (*»Enkrat sem bil tudi na razgovoru, ko so bili zelo invazivni z neprijetnimi osebnimi vprašanji, na katera nisem želel podati odgovorov, pa mi res ni bilo fajn.« (H48)*) ter napačna predvidevanja delodajalcev. Med slabimi izkušnjami z razgovori pa je bila omenjena tudi neodzivnost (*»[...] ampak ni nekega odziva, kar te malo zadane.«*), vzvišenost delodajalcev ter napačni vtisi ponudnikov zaposlitve. Mladi brezposelni pa so med pozitivnimi izkušnjami z razgovori izpostavili razumevajoče delodajalce, sproščeno vzdušje (*»Sem imel bolj sproščene odnose s tistimi, ki so imeli razgovor čez.« (E45)*) ter profesionalni in spoštljiv odnos ponudnikov zaposlitve.

Obstaja tudi več različnih vrst in oblik razgovora za zaposlitev. Sogovorniki so pripovedovali o različnih razgovorih, katerih so se udeležili – strukturirani razgovor, pogovor, točkovanje, testiranje. Na nekaterih razgovorih so delodajalci postavljali psihološka vprašanja ter preizkušali znanje, ki je bilo predhodno navedeno v življenjepis (*»So me pa na vseh razgovorih, ki sem se jih udeleževal, testirali o znanju angleščine.« (G46)*). Na razgovorih se pokažejo tudi pričakovanja, ki jih imajo delodajalci do svojih morebitnih zaposlenih – nekateri delodajalci želijo slišati točno določene stvari in v kolikor posameznik ne ustreza, ga ne vzamejo.

Večina sogovornikov je poročala o tem, da pred razgovorom za službo občutijo stres in živčnost (*»Sem bila pred razgovori itak mal živčna.« (D55)*), kar je precej pričakovano predvsem zato, ker posamezniki niso vedeli, kaj pričakovati.

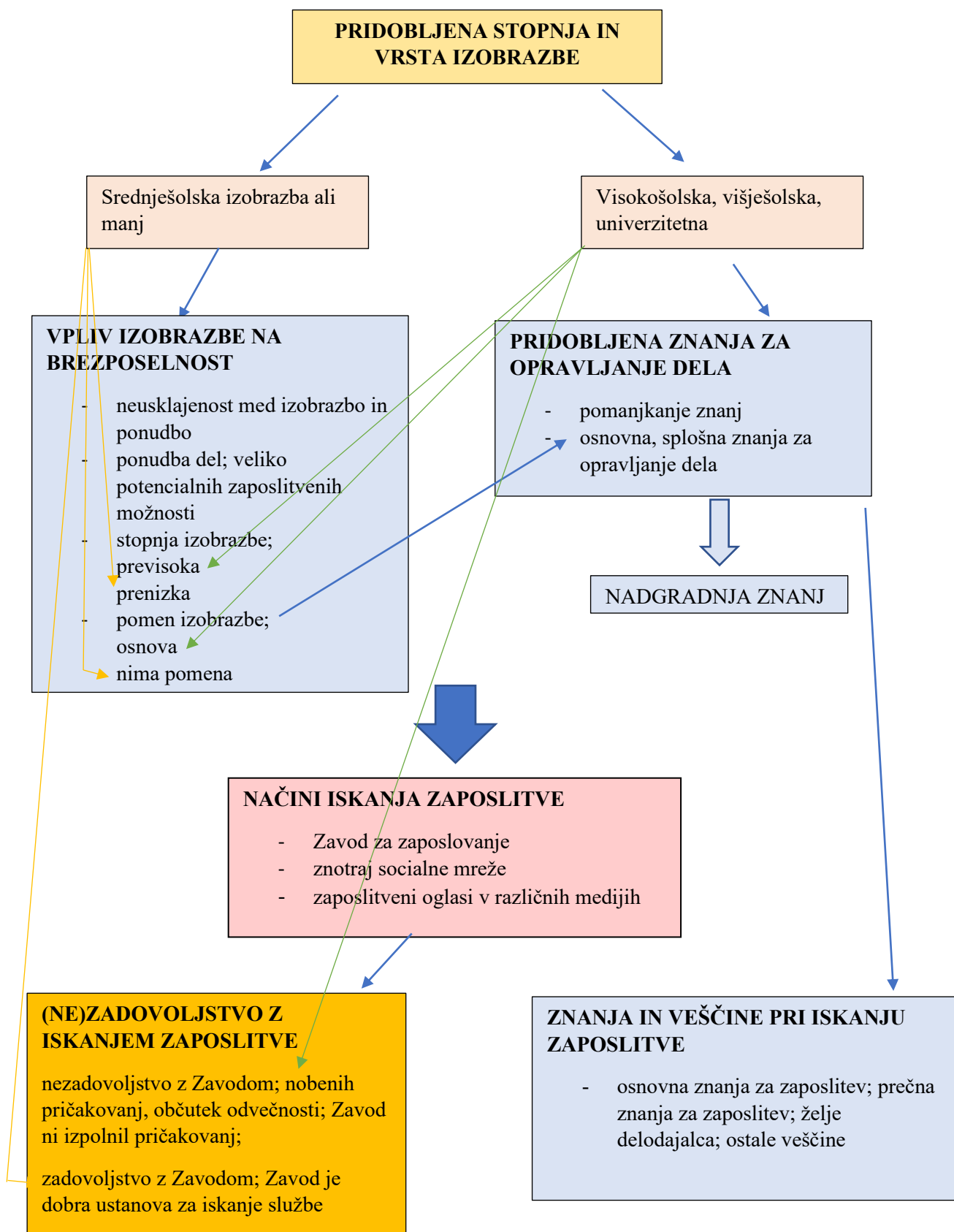
Znanja in veščine pri iskanju zaposlitve

Pri delitvi znanj se najpogosteje osredotočimo na dve skupini, in sicer osnovna in prečna znanja za zaposlitev. Mladi brezposelni, ki sem jih intervjuvala, so pri vprašanju glede znanj in veščin pri iskanju zaposlitve v največji meri izpostavili ravno ti dve skupini, in

sicer osnovna (*»Definitivno dober življenjepis, da imaš neka osnovna znanja, ki jih zahtevajo.« (G50)*) in strokovna znanja za zaposlitev. Med osnovnimi znanji so bile izpostavljene iznajdljivost, odprtost, samostojnost in komunikativnost posameznika. Poleg tega pa je ključna veščina delo in sodelovanje v skupini (*»[...] tudi to, da znaš delati v skupini.« (F64)*) ter delo z ljudmi. Med prečnimi znanji pa so bila izpostavljena strokovna znanja za zaposlitev, prilagodljivost, samoiniciativnost, izkušnje, sposobnost in znanje tujih jezikov (*»Mogoče tudi znanje kakšnih jezikov, se mi zdi v ekonomiji še posebej pomembno.« (F65)*).

Moji sogovorniki pa so med znanji in veščinami navajali tudi želje delodajalcev, ki lahko zelo vplivajo na to, ali bo posameznik dobil službo ali ne. Med ostalimi veščinami pa so izpostavili željo po delu, natančnost, zanesljivost, pristnost, to, da gre zaposleni kdaj čez sebe, da je trmast in vztrajen ter da pokaže svoje pozitivne lastnosti (*»Predvsem pa se mi zdi, da moreš pokazat svoje pozitivne lastnosti, da je to tisto, kar največ šteje.« (E55)*).

Slika 4.1 Povezava med stopnjo izobrazbe, pridobljenimi znanji in načinom iskanja zaposlitve

Zgornja slika predstavlja povezavo med pridobljeno stopnjo izobrazbe in pridobljenimi znanji z načinom iskanja zaposlitve. Tako osnovnošolska ali srednješolska kot tudi višješolska, visokošolska in univerzitetna izobrazba imajo vpliv na brezposelnost, predvsem pa na pridobljena znanja za opravljanje dela in tudi (ne)zadovoljstvo z iskanjem zaposlitve. Ne glede na pridobljeno izobrazbo je bila izpostavljena neusklajenost med izobrazbo in ponudbo delovnih mest – da je preveč izobraženih in premalo delovnih mest. Glede ponudbe del so predvsem tisti, ki imajo zaključeno višjo stopnjo izobrazbe, navedli, da imajo veliko potencialnih možnosti zaposlitve, česar pri nižjih stopnjah izobrazbe ni bilo.

Največja razlika pa se je pokazala pri stopnji izobrazbe. Ugotovila sem, da višjo kot ima brezposelni stopnjo izobrazbe, večja je možnost, da ga bodo zavrnili zaradi (pre)visoke stopnje. Na drugi strani pa nižja kot je stopnja pridobljene izobrazbe, težje je dobiti službo, zaradi (pre)nizke stopnje izobrazbe. Prav tako bolj izobraženi izobrazbi pripisujejo večji pomen in jim predstavlja osnovo, medtem ko sem pri nižje izobraženih ugotovila ravno obratno. Opazila sem tudi, da so ne glede na stopnjo izobrazbe posamezniki pridobili predvsem osnovna znanja za opravljanje dela in premalo poglobljenih znanj, in ugotovila, da ta znanja predvsem bolje izobraženi nadgrajujejo med pripravništvu, česar pri nižje izobraženih ni bilo. Sem pa zaznala tudi, da so ne glede na stopnjo izobrazbe pomembna tako osnovna kot tudi prečna znanja za zaposlitev.

Brezposelni ne glede na stopnjo izobrazbe iščejo zaposlitev s pomočjo zavoda, na portalih, s pomočjo poznanstev itd. Sem pa opazila razliko pri (ne)zadovoljstvu s pomočjo pri iskanju zaposlitve. Ugotovila sem, da višja kot je stopnja izobrazbe, bolj so brezposelni nezadovoljni z zavodom. Pri tistih z nižjimi stopnjami izobrazbe pa je bilo v večji meri izpostavljeno zadovoljstvo z zavodom. Razlogi za nezadovoljstvo so torej povezani s stopnjo izobrazbe.

SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

Formalne oblike pomoči in njihov pomen

Formalne oblike pomoči so tiste, ki jih lahko brezposelni dobijo od države – denarna socialna pomoč, nadomestilo za brezposelnost itd. Sogovorniki so tekom intervjujev večinoma izpostavljali, da nimajo formalnih oblik pomoči (*»Nimam nobene te formalne oblike.« (C62)*). Mladi brezposelni, ki imajo formalno obliko pomoči, so v največji meri izpostavili denarno nadomestilo v primeru brezposelnosti (*»Od formalnih oblik pomoči sem imela dva meseca nadomestilo za brezposelnost.« (B74)*), omenjali so tudi pomoč zavoda v smislu povrnitve potnih stroškov in zdravstvenega zavarovanja, navedene pa so bile tudi pravice iz javnih sredstev. Pomen formalne oblike pomoči vidijo predvsem v nadomeščanju redne plače in pokrivanju osnovnih stroškov.

Neformalne oblike pomoči in njihov pomen

Med neformalnimi oblikami pomoči so mladi brezposelni največkrat omenili pomoč socialne mreže, torej pomoč družine, staršev (*»Od neformalnih mi najbolj pomagajo starši, ki so mi res v veliko podporo.« (I63)*) in partnerja. Sogovorniki so v veliki meri izpostavili tudi zanašanje na prihranke (*»Do zdaj sem bil veliko dokaj sam, imam prihranke.« (C63)*), ki pa jih lahko zelo hitro zmanjka in niso najbolj zanesljiva oblika pomoči oziroma preživetja. Neformalna pomoč se zdi mladim brezposelnim zelo pomembna (*»[...] za kar sem zelo hvaležen, drugače bi bilo zares težko in mi res veliko pomeni.« (H59)*), ker omogoča lažje življenje in nakup dobrin. Prav tako pa je pomembna neformalna oblika pomoči v smislu moralne podpore, ki je lahko v času brezposelnosti ključnega pomena.

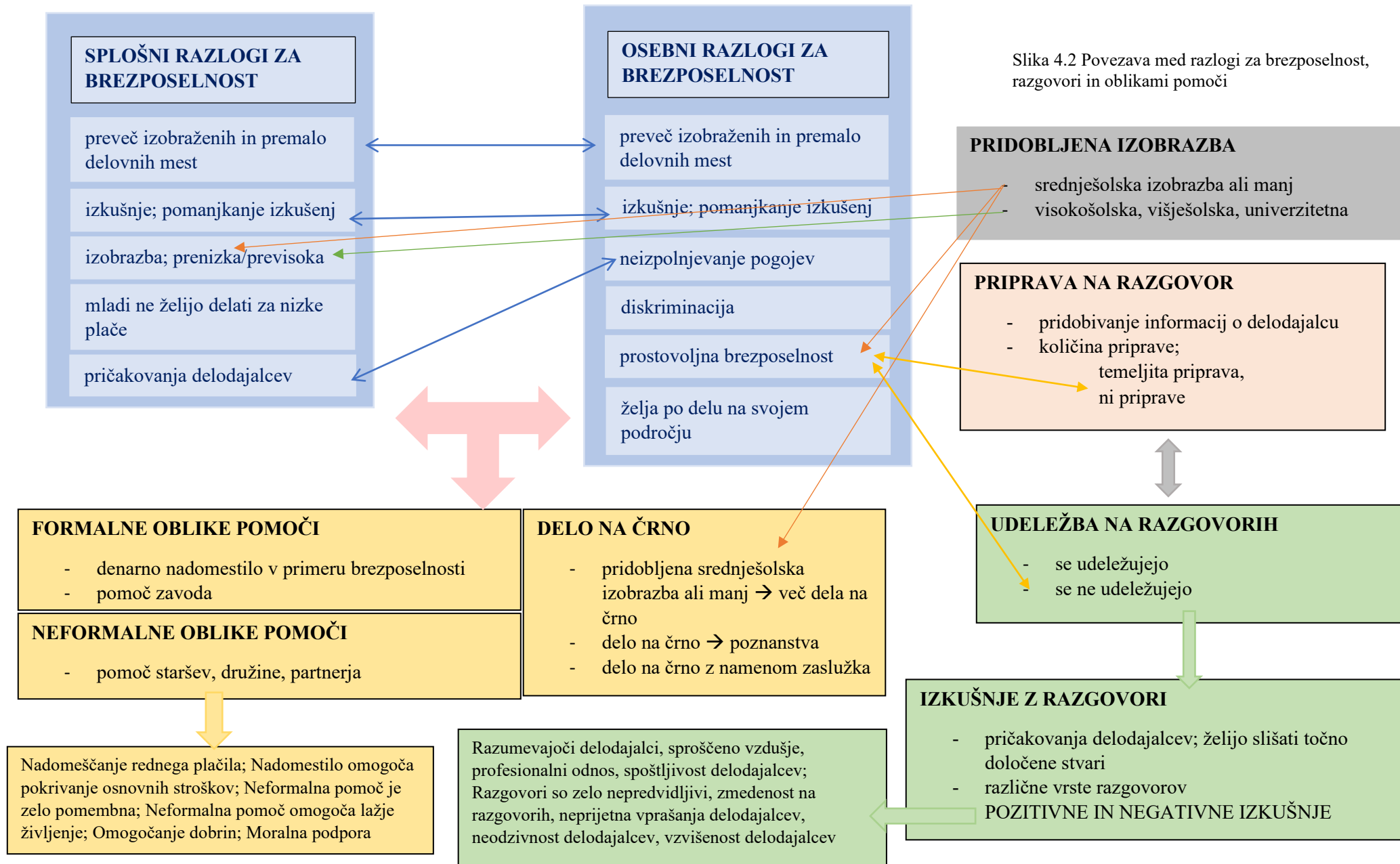
Delo na črno

Izkušnje z delom na črno so med mladimi brezposelnimi različne. Največ sogovornikov je izpostavilo, da veliko delajo na črno (*»Ja, js mam ogromno izkušenj z delom na črno.« (E64)*) ali da bi začeli delati na črno v primeru daljše brezposelnosti. To je bilo izpostavljeno predvsem pri tistih, ki so brezposelni manj kot pol leta. Mladi so opisovali tudi različna dela, ki so jih opravljali na črno – sezonska dela, ustvarjanje, priložnostna dela itd. Večinsko pa so navedli, da so delo na črno dobili po vezah in poznanstvih

(»Večinoma sem vsa dela na črno dobo prek poznanstev pa kolegov.« (E66)), saj je to tudi najlažja in najhitrejša pot.

Delo na črno brezposelnim osebam pomeni zaslužek (*»da sem nekaj zaslužila.« (A66)*) in jim pomaga pokrivati osnovne življenjske stroške. Prav tako pa taka vrsta dela omogoči dostop do potrebnih dobrin in pridobivanje izkušenj, ki jih delodajalci velikokrat zahtevajo. Delo na črno ima tudi veliko ovir. Brezposelni so med najpogostejše ovire dela na črno navedli negotovost zaslužka, ki je odvisen od veliko različnih dejavnikov, da gre za manj zaslužka, takšno delo je tvegano, delo na črno pa prav tako ne omogoča zavarovanja in pokojninske ter zavarovalne dobe. Glavna ovira dela na črno je torej nestabilnost zaslužka (*»[...] in to se mi zdi tudi glavna ovira, ker ni nekega fiksnege zaslužka.« (A71)*), ki pa je za življenje ključnega pomena.

Slika 4.2 Povezava med razlogi za brezposelnost, razgovori in oblikami pomoči

Zgornja slika prikazuje povezavo med razlogi za brezposelnost, stopnjo izobrazbe, razgovori in različnimi oblikami pomoči med brezposelnostjo. Razloge za brezposelnost sem razdelila med splošne in osebne. Tako med splošnimi kot tudi osebnimi razlogi za brezposelnost so mladi navajali neusklajenost med povpraševanjem in ponudbo, da je izobraženih preveč, delovnih mest pa premalo. Opazila sem, da je v obeh kategorijah razlogov za brezposelnost navedeno tudi pomanjkanje izkušenj ter pričakovanja delodajalcev na eni strani in neizpolnjevanje pogojev delavcev na drugi. Med splošnimi razlogi za brezposelnost bi izpostavila prenizko in previsoko izobrazbo, med osebnimi razlogi za brezposelnost pa prostovoljno brezposelnost.

Vidimo lahko tudi povezavo med pridobljeno stopnjo izobrazbe in vzroki za brezposelnost. Predvsem tisti, ki imajo nižjo stopnjo izobrazbe, so večkrat prostovoljno brezposelni kot tisti z višjimi stopnjami. Vzroki brezposelnosti imajo velik vpliv tudi na razgovore za zaposlitev. Ne glede na razlog brezposelnosti brezposelni pred razgovorom pridobivajo informacije o delodajalcu. Sem pa opazila, da je količina priprave odvisna od razloga za brezposelnost – predvsem prostovoljno brezposelni temu delu namenijo manj časa kot tisti, ki niso brezposelni zaradi svoje volje. Prav tako se prostovoljno brezposelni v manjši meri udeležujejo razgovorov kot ostali. Glede izkušenj z razgovori sem ugotovila, da imajo ne glede na razlog brezposelnosti posamezniki tako pozitivne kot tudi negativne izkušnje.

Glede oblik pomoči lahko vidimo, da se tako tisti, ki so brezposelni po svoji volji, kot tisti, ki so brezposelni zaradi drugih razlogov, opirajo na formalne in neformalne oblike, ki jim olajšajo brezposelnost. Opazila sem tudi povezavo med stopnjo izobrazbe in delom na črno – tisti, ki imajo nižjo stopnjo izobrazbe, v večji meri delajo na črno kot tisti s pridobljeno višjo stopnjo.

Stanovanjska problematika

Posameznike, s katerimi sem izvajala intervjuje, sem vprašala tudi glede njihove stanovanjske situacije. Večina intervjuvancev je izpostavila, da jim pri urejanju le-te v veliki meri pomagajo ljudje iz socialne mreže – da živijo pri starših in dobivajo njihovo pomoč (*»Pri urejanju stanovanjske situacije mi pomagajo starši.« (H74)*), živijo pri partnerju in dobivajo pomoč partnerja, živijo s sostanovalci ali pa sami. Pri stanovanjski problematiki je ključen dejavnik tudi najemnina. Brezposelni so v večini primerov povedali, da jim ni treba plačevati najemnine (*»[...] in ne rabim plačevati najemnine.« (A73)*), kar posameznikom predstavlja veliko finančno razbremenitev, saj so najemnine

zelo visoke. V kolikor sogovorniki živijo v najemu, so poročali, da samostojno plačevanje najemnine prinaša negotovost, v pomoč pa bi lahko bila subvencija le-te. Mladi brezposelni so izpostavili, da so v večini zadovoljni s svojo stanovanjsko situacijo (*»Glede stanovanjske situacije sem zadovoljna ter zelo srečna, da je urejena tako, kot je.« (B89)*) in da ne čutijo potrebe po drugi podpori.

VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

Pri raziskovanju vpliva brezposelnosti na življenje sem sogovornike spraševala o splošnem, pozitivnem in negativnem vplivu brezposelnosti na njihovo življenje.

Splošen vpliv brezposelnosti

Tako tisti mladi, ki so kratkotrajno (manj kot pol leta) brezposelni, kot tisti, ki so že dlje časa brez službe, so navajali, da ima brezposelnost velik vpliv na njihovo življenje (*»Definitivno bi rekel, da ima velik vpliv na moje življenje.« (G73)*) ter da ima brezposelnost več negativnih kot pozitivnih posledic. Nekateri sogovorniki pa niso zaznali velikega vpliva brezposelnosti na življenje (*»[...] nima velikega vpliva na moje življenje.« (F88)*). Glede vpliva brezposelnosti na življenje so mladi brezposelni izpostavili tudi strah pred brezposelnostjo in pred še bolj negativnim vplivom.

Negativen in pozitiven vpliv brezposelnosti

Med negativnimi posledicami brezposelnosti so sogovorniki v največji meri navajali finančno negotovost (*»Poleg tega, da nimam nekega fiksne denarja.« (H81)*) in izgubo rutine, ki je posledica pomanjkanja strukture v dnevu (*»Vsak dan je itak isti, nimam obveznosti, dan je zelo dolg, pa nimam kaj za počet.« (D88)*), stabilnosti, izgubljenost in nekoristnost. Prav tako pa so poročali o življenjskem nezadovoljstvu, pri čemer so mladi brezposelni govorili o slabši kakovosti življenja (*»[...] prav tako jem bolj poceni izdelke, npr. s-budget iz Spara in podobno, ki pa seveda niso tako zdravi kot kakšni malo kakovostnejši.« (G80)*), manj ugodnosti in negativnem vplivu brezposelnosti nasploh. Brezposelnost s seboj prinese tudi številna tveganja, mladi so namreč poročali o dolgem iskanju zaposlitve, ki lahko pripelje v obup (*»Ker že dolgo časa iščem službo, pa je ne najdem in si na koncu že precej obupan.« (A78)*), o preobremenitvah, to, da je posameznik breme drugim in občutkih neuporabnosti. Pomoč pri vseh negativnih vplivih brezposelnosti pa iščejo predvsem v pogovoru s kom.

V brezposelnosti pa so sogovorniki poiskali tudi pozitivne vplive, ki so jih našli predvsem v tem, da so začeli delati na sebi, v večini so izpostavljali predvsem to, da imajo več časa zase (*»Lahko delam, kar želim, imam veliko časa.« (E84)*), da se spoznavajo in da v času brezposelnosti iščejo nove dejavnosti. Prav tako brezposelnost mladim predstavlja manj obveznosti in omogoča fleksibilnost v odločitvah ter svobodo. Predvsem tisti sogovorniki, ki so prostovoljno brezposelni, so v brezposelnosti videli več pozitivnosti (*»Bi rekla, da ima brezposelnost vreden vpliv na življenje.« (F92)*), kot tisti, ki so brezposelni zaradi drugih razlogov.

Počutje in socialni stiki

Brezposelnost ima vpliv tudi na počutje in socialne stike. Posamezniki, s katerimi sem izvedla intervjuje, so izpostavili negativen vpliv brezposelnosti na počutje (*»Kot sem že rekel, ima negativen vpliv na moje počutje.« (C93)*). Izpostavljeno je bilo slabo počutje, brezvoljnost (*»Res vidim, da brezposelnost name slabo vpliva, mi včasih vse vzame malo volje in sem brezvoljna.« (A82)*), slaba volja, slabša samozavest, upad motivacije, zapiranje vase, pomanjkanje energije, večja obremenitev ter tudi obup, nekoristnost in zdolgočasnost. Glede pozitivnega vpliva na počutje pa je bila navedena sproščenost, ki je predvsem v povezavi s prostovoljno brezposelnostjo.

Glede vpliva brezposelnosti na socialne stike so mladi brezposelni poročali o tem, da so ohranili socialne stike predvsem z družinskimi člani in prijatelji (*»Živim čisto na samem, s prijateljicami in sorodniki se še vedno družimo.« (B99)*). Stike med brezposelnostjo ohranjajo predvsem po telefonu in na socialnih omrežjih, predvsem tisti, ki so prostovoljno brezposelni, so navedli tudi to, da brezposelnost nima vpliva na socialne stike. Sogovorniki so po drugi strani povedali tudi, da gre pri brezposelnosti za pomanjkanje stikov – povedali so, da stikov nimajo, da jih imajo manj, da pogrešajo stik v živo, izpostavljali so tudi oddaljevanje od prijateljev (*»Se mi zdi, da sem se tudi malo oddaljil od prijateljev, oni bi velikokrat kam šli, kar stane, jaz moram pa veliko šparat, ne želim jih obremenjevati.« (C94)*) in izogibanje.

Zdravstveno stanje

Pri vplivu brezposelnosti na zdravstveno stanje so mladi brezposelni izpostavili tako negativen kot tudi pozitiven vpliv. Predvsem so izpostavili, da gre za slabše zdravstveno

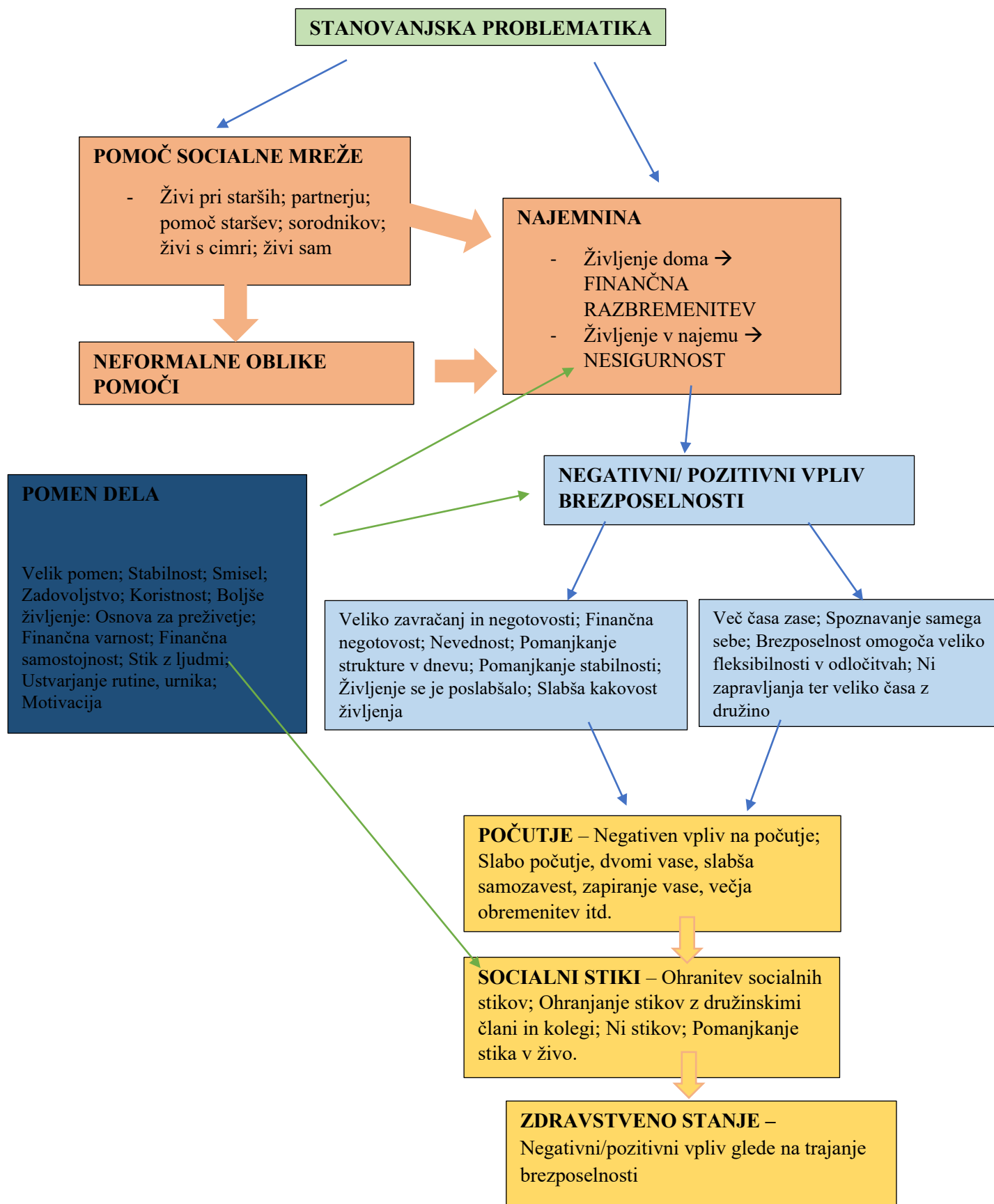
stanje zaradi brezposelnosti in vpliv na psihično (*»Moje psihično zdravje je definitivno slabše zaradi brezposelnosti.« (G79)*) in fizično zdravstveno stanje. Vpliv brezposelnosti na zdravstveno stanje povezujejo tudi s trajanjem le-te – navajali so, da dolgotrajna brezposelnost pomeni negativen (*»[...] verjamem pa, da lahko dolgotrajna brezposelnost močno negativno vpliva na zdravstveno stanje.« (B103)*), kratkotrajna pa pozitiven vpliv na zdravstveno stanje. Glede pomoči pri izboljšanju zdravstvenega stanja so mladi brezposelni navedli tablete in sproščanje v naravi.

Spodnja slika prikazuje povezavo med stanovanjsko problematiko, pomenom dela in negativnimi ter pozitivnimi vplivi brezposelnosti. Ugotovila sem, da nekateri brezposelni živijo s starši ali partnerji, drugi pa sami. Stanovanjska situacija zelo vpliva na finančno stabilnost oziroma nestabilnost mladih brezposelnih. Življenje doma pri starših pomeni finančno razbremenitev, ki je posledica neformalnih oblik pomoči. Po drugi strani pa lahko samostojno življenje pomeni življenje v najemu, kar privede do finančne negotovosti. Ugotovila sem, da ima delo drugačen pomen za tiste, ki živijo sami, kot za tiste, ki živijo pri starših. V prvem primeru delo predstavlja finančno varnost in zagotavljanje preživetja, v drugem pa motivacijo, zadovoljstvo itd.

Opazila pa sem tudi povezavo med stanovanjsko problematiko in negativnim oziroma pozitivnim vplivom brezposelnosti. Ugotovila sem, da posameznikom življenje na svojem predstavlja veliko negotovost, kar je eden od negativnih vplivov brezposelnosti. Opazila pa sem tudi, da so mladi brezposelni izpostavili več negativnih kot pozitivnih vplivov na življenje.

Zaznala sem tudi, da mladim delo pomeni tudi stik z ljudmi, ki pa jim ga brezposelnost omejuje, kar prav tako negativno vpliva mlade brezposelne – tako na njihovo počutje kot tudi zdravstveno stanje.

Slika 4.3 Povezava med stanovanjsko problematiko, pomenom dela in negativnimi ter pozitivnimi vplivi brezposelnosti

5. RAZPRAVA

Skozi moje celotno raziskovanje me je zanimalo, kakšen pomen ima za mlade zaposlitev in plačano delo, kakšni so tako splošni kot tudi osebni razlogi za brezposelnost mladih, kako si mladi med brezposelnostjo pomagajo ter kakšen vpliv ima brezposelnost na njihovo življenje. Vse te ugotovitve in rezultate, zbrane na temo Brezposelnosti mladih, sem tudi predstavila v četrtem poglavju. Med zbiranjem empiričnega gradiva sem dobila vpogled v različna mnenja in poglede mladih, ki so se srečali s problemom brezposelnosti. Skozi celotno raziskavo sem se osredotočala tudi na nekaj primerjav med različnimi skupinami.

Tekom moje raziskave sem ugotovila, da je delo za mlade zelo pomembno, ker jim predstavlja osnovo za preživetje, finančno varnost in omogoča samostojnost, poleg tega pa tudi stabilnost, smisel in zadovoljstvo. Tukaj lahko potegnem vzporednice z raziskavo Mladina 2020 (Lavrič idr., 2021), kjer je bilo navedeno, da mladi pomen zaposlitve vidijo predvsem v zaslužku, finančni neodvisnosti in pridobivanju referenc (Naterer, Deželan, Nacevski, Vombergar in Majce, 2021, str. 415). Pomen zaposlitve pa mladina vidi tudi pri vključenosti v socialno dogajanje in vsakodnevno rutino, ki jim daje občutek urejenosti dneva in strukturiranosti (Naterer, Deželan, Nacevski, Vombergar in Majce, 2021, str. 432). Tudi moji sogovorniki so v veliki meri izpostavljali, da jim delo predstavlja ustvarjanje urnika in rutine, ki jim zapolni dan. Izpostavljeno je bilo tudi, da delo omogoča stike z ljudmi, ki so po mojem mnenju za vsakega posameznika ključnega pomena. Ugotavljam, da sta delo in plačana zaposlitev predvsem za mlade brezposelne nekaj, kar potrebujejo, da lahko preživijo, hkrati pa v delu vidijo tudi globlji pomen.

V moji raziskavi sem se osredotočila tudi na razloge za brezposelnost mladih, ki sem jih razdelila v dve skupini, in sicer splošne in osebne razloge za brezposelnost. Ugotovila sem, da se ti dve skupini razlogov med seboj prepletata, saj sta bili v obeh skupinah izpostavljeni pomanjkanje izkušenj mladih in neusklajenost med ponudbo ter izobraževanjem – kar pomeni, da je preveč izobraženih in premalo ustreznih delovnih mest. Med splošnimi razlogi za brezposelnost je bila izpostavljena tudi izobrazba – da gre za pomanjkanje visoke izobrazbe ali pa da imajo mladi previsoko izobrazbo. Izobrazba je tudi eden izmed dejavnikov, ki ne prispeva le k individualnemu človeškemu kapitalu, ampak gre tudi za vključevanje posameznika v družbo. S pomočjo dobre izobrazbe dobimo določeno mero zaščite pred negotovostjo in brezposelnostjo (de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar

in de Vries, 1996, str. 2). Veliko mladih sogovornikov je izpostavilo tudi dejstvo, da mladi nimajo želje po delu in da imajo ponudniki zaposlitve visoka pričakovanja do svojih potencialnih zaposlenih. Omenjeno je bilo tudi pomanjkanje delovnih mest za mlade brezposelne, na kar zagotovo vplivajo gospodarska gibanja, ki pomenijo večje ali manjše povpraševanje po delovni sili ter hitrejšo ali počasnejšo vključevanje mladih brezposelnih v zaposlitev (Ignjatović in Trbanc, 2009, str. 40).

Med osebnimi razlogi za brezposelnost bi najprej izpostavila prostovoljno brezposelnost, pri čemer se, kljub temu da so na trgu delovne sile odprta delovna mesta, posamezniki ne želijo zaposliti, ker si želijo boljša delovna mesta (Pettinger, 2021). Prostovoljnost kot razlog za brezposelnost pa lahko povežemo tudi s stopnjo izobrazbe. Ugotovila sem, da so predvsem tisti, ki imajo nižjo stopnjo izobrazbe, v večji meri prostovoljno brezposelni in nimajo takšne želje po iskanju zaposlitve kot tisti z višjimi stopnjami izobrazbe. Predvidevam, da ker so manj časa ostajali v izobraževanju, so morali v le-to vložiti manj truda in posledično nimajo takšne želje po zaposlitvi in delu v svoji stroki, kar je značilno za predvsem bolj izobražene. Kot navajajo de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar in de Vries (1996) je brezposelnost povezana tudi s tem, kje posamezniki živijo in od kod izvirajo, ker obstajajo območja, kjer zaradi izseljevanja obstaja manj možnosti za zaposlovanje in manj delovnih mest (de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar in de Vries, 1996, str. 4). Eden od osebnih razlogov za brezposelnost je bila namreč oddaljenost od dela, ki lahko vpliva na zaposlitvene možnosti. Izpostavljeni so bili tudi izobraževalni sistemi, pri katerih gre za bolj ali manj sistematičen prehod iz izobraževanja v zaposlitev z ustrezno podporo (sistemi pripravništva, praktičnega dela, projektno delo, opravljanje prakse, povezovanje z delodajalci, hiter in učinkovit študij, razvita karierna orientacija itd.) (Ignjatović in Trbanc, 2009, str. 40). Presenečena sem bila nad ugotovitvami, da delodajalci niso bili podporni pri uvajanju mladih v delo, kar jim je onemogočilo prehod iz izobraževanja v zaposlitev. Zanimiva in hkrati žalostna pa je bila tudi ugotovitev, da je razlog za brezposelnost tudi diskriminacija zaradi ženskega spola.

Velik vpliv na brezposelnost pa ima tudi pridobljena stopnja in vrsta izobrazbe. V moji raziskavi je sodelovalo pet brezposelnih z zaključeno visoko, višjo ali univerzitetno izobrazbo (magistra sanitarnega inženirstva, magistra socialnega dela in magister zgodovine ter diplomirana socialna delavka in diplomant mednarodnih odnosov) in štirje

mladi brezposelni z doseženo srednješolsko izobrazbo ali manj (osnovna šola, ekonomska tehnika, gimnazijski maturant in gastronomsko-turistična tehnika).

Tudi pri vplivu izobrazbe na brezposelnost je bila izpostavljena neusklajenost med izobrazbo in ponudbo, ki pomeni preveč izobraženih in premalo ustreznih delovnih mest, tako da bi lahko tudi tukaj govorili o gospodarskih gibanjih in demografski situaciji, ki jo navajata Ignjatović in Trbanc (2009). Pri demografski situaciji gre namreč za velikost mlade populacije, ki vstopa na trg delovne sile. Starejši dlje časa ostajajo na delovnem mestu, kar precej onemogoča zaposlovanje mladih in izobraženih (Ignjatović in Trbanc, 2009, str. 40). Najbolj pa me je presenetila ugotovitev, da so bili nekateri (bolje izobraženi) mladi brezposelni zavrtnjeni zaradi previsoke izobrazbe. Pri tem se je tudi pokazala največja razlika med tistimi, ki imajo višjo ali pa nižjo stopnjo izobrazbe. Posledica dobre izobrazbe je po navadi tudi več veščin pismenosti in računanja, ki so osnova za zaposlovanje in so tudi eden izmed najpomembnejših vzrokov, zakaj posamezniki ne dobijo zaposlitve (de Goede, de Klaver, van Ophem, Verhaar in de Vires, 1996, str. 2). Po drugi strani pa sem prišla do ugotovitve, da slabše izobraženi velikokrat izpostavljajo prenizko stopnjo izobrazbe in izražajo željo po višji stopnji, ki bi omogočila večjo zaposljivost. Razliko pa se da opaziti tudi pri pomenu izobrazbe, ki višje izobraženim pomeni osnovo in vstop na trg dela, nižje izobraženim pa ne predstavlja velikega pomena.

Osredotočila bi se tudi na pridobljena znanja za opravljanje dela. Izpostavljeno je bilo, da so posamezniki na študiju pridobili predvsem osnovna znanja, ki pomagajo na poklicni poti. Preseneča tudi, da so skoraj vsi navedli pomanjkanje specifičnih oziroma poglobljenih znanj za zaposlitev. Ugotavljam, da šolski sistem na opravljanje dela pripravi le v osnovi, za nadgradnjo znanj pa je potrebno vključevanje v delovno okolje.

Osrednji sklop moje raziskave je bil iskanje zaposlitve mladih brezposelnih. Vse več mladih se namreč sooča z negotovostjo, ali bo prehod iz šolanja v zaposlitev izveden uspešno (Elder, 2011, str. 44). Mladi brezposelni zaposlitve iščejo zelo intenzivno, s pomočjo različnih metod in načinov. Med najpogostejše načine spada iskanje zaposlitve znotraj socialne mreže (Trbanc, 2007, str. 47). Tudi v moji raziskavi se je izkazalo, da mladi iščejo zaposlitev s pomočjo poznanstev, priporočil in neformalne mreže, kar ne preseneča, ker je to tudi najenostavnejši način iskanja. Mladi, ki so visoko izobraženi, pa najpogosteje iščejo službo prek zaposlitvenih oglasov v različnih medijih (Trbanc, 2007, str. 47). V moji raziskavi so mladi brezposelni kot način iskanja zaposlitve izpostavili

portale, spletne strani in socialna omrežja, ki so zaradi lahkega dostopa do tehnologije prav tako zelo enostavni načini iskanja dela. Med univerzalnimi in uporabnimi načini iskanja zaposlitve najdemo tudi spraševanje neposredno pri delodajalcih (Trbanc, 2007, str. 47), kar so sicer v najmanjšem obsegu izpostavili tudi mladi brezposelni v moji raziskavi. Po mojem mnenju je ta način iskanja zaposlitve najmanj razširjen predvsem zato, ker so mladi zelo dovzetni za tehnologijo in se raje poslužujejo drugih načinov iskanja dela. Ne preseneča pa dejstvo, da vsi udeleženi v raziskavi iščejo delo s pomočjo Zavoda za zaposlovanje, ker je tudi glavna ustanova za iskanje službe pri nas.

Pri pomoči glede iskanja zaposlitve so brezposelni v največji meri izpostavili pomoč zavoda in svetovalcev na zavodu. Med navedenimi oblikami pomoči pa je bila tudi pomoč socialne mreže.

Mladi brezposelni so izrazili tudi (ne)zadovoljstvo s pomočjo pri iskanju zaposlitve. Zelo preseneča ugotovitev, da so mladi brezposelni v večji meri nezadovoljni z nudeno pomočjo, ki jo dobijo na Zavodu za zaposlovanje. Višje nezadovoljstvo je opaziti predvsem pri bolj izobraženih sogovornikih, kar me ne preseneča, saj imajo po mojem mnenju posamezniki z boljšo izobrazbo večja pričakovanja glede pomoči. Izraženo je bilo predvsem nezadovoljstvo z neustrezno pomočjo in svetovalci, ki niso dovolj usmerjali in svetovali mladim brezposelnim ter velika mera samoangažiranja. Na podlagi mojih rezultatov in velikega nezadovoljstva menim, da bi bilo treba na zavodu narediti nekaj sprememb, da bi bila podpora bolj učinkovita. Lahko bi vključili tudi strokovnjake socialnega dela, ki lahko veliko pripomorejo k zmanjševanju brezposelnosti mladih s pomočjo različnih strokovnih znanj, ki jih imajo, prav tako pa lahko mladim pomagajo pri premagovanju ovir, na katere naletijo pri iskanju zaposlitve (Liang, Ng, Tsui, Yan in Lam, 2017, str. 561–562). Strokovni delavci bi morali pri delu z mladimi brezposelnimi predvsem izhajati iz znanj, ki jih imajo iz področja osebne pomoči. Mladim brezposelnim lahko pomagajo s svetovanjem – sklenejo dogovor o sodelovanju in se spoznavaajo z uporabnikom. Sledi urejanje, v sklopu katerega strokovni delavec skozi koncept instrumentalne definicije problema vodi brezposelnega pri premagovanju stisk in težav (Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, b. d.). Instrumentalna definicija problema je temelj vsakega odnosa, v katerem strokovni delavec vzpostavi pogoje za pogovor, vsak uporabnik pa vstopi s svojo definicijo problema (Čačinovič Vogrinčič, 2002, str. 92). Zadnja oblika pomoči pa je vodenje, pri katerem socialni delavec skrbi za izboljšanje stanja

posameznika, ga poveže s socialno mrežo in pripravi načrt (Skupnost centrov za socialno delo Slovenije, b. d.). Gre torej za delo iz koncepta perspektive moči, kjer strokovni delavec skupaj z uporabnikom odkriva vire moči, da lahko pride do konkretnih sprememb (Čačinovič Vogrinčič, 2002, str. 93). Vsekakor bi delo na vseh konceptih socialnega dela izboljšalo problematiko brezposelnosti mladih ter po mojem mnenju naredilo korak k večjemu zadovoljstvu brezposelnih.

Pomemben del vključevanja v delovno okolje je tudi priprava na razgovor za zaposlitev. Zaposlitveni razgovor je srečanje, ki ga organizira kadrovska služba, uporablja pa se kot ocena potencialnega zaposlenega za bodočo zaposlitev (Hardavella, Gagnat, Xhamalaj in Saad, 2016, str. 86). Ugotovila sem, da imajo mladi brezposelni tako pozitivne kot tudi negativne izkušnje z razgovori, kar je bilo pričakovano. Med pozitivnimi izkušnjami je bilo največkrat navedeno sproščeno vzdušje, pri negativnih izkušnjah pa so bila najbolj izpostavljena neprijetna vprašanja delodajalcev, kar preseneča, saj postavljanje takšnih vprašanj ni dovoljeno. Izpostavila bi tudi ugotovitev, da je količina priprave na razgovor odvisna od posameznika. Predvsem višje izobraženi so izpostavljali boljšo in temeljitejšo pripravo na razgovor kot tisti, ki imajo nižjo stopnjo izobrazbe. Pomembno je, da se posameznik na razgovor pripravi – na ta način lahko nastopi bolj suvereno, bolje predstavi svoje kompetence, konkretnije komunicira z delodajalcem, se bolj samozavestno predstavi in predvidi mogoča vprašanja (Perinčič, 2012, str. 11). Pred vsakim razgovorom je ključno, da posameznik pridobi informacije o delodajalcu, zelo pomembno pa je tudi poznavanje samega sebe (Perinčič, 2012, str. 4). Ugotovitev, da skoraj vsi mladi brezposelni pred razgovorom pridobivajo informacije o delodajalcu, ne preseneča. Predvidevam, da mladi zbirajo informacije o delodajalcu zato, da se na razgovoru bolje znajdejo in so bolj samozavestni. Prav tako pa so mladi kot bistven del priprave izpostavili tudi poznavanje samega sebe. Pred razgovorom posamezniki namreč velikokrat občutijo stres, so vznemirjeni ali pa imajo občutke strahu in tesnobe (Perinčič, 2012, str. 11). Ugotovitev, da večina mladih brezposelnih pred razgovorom občuti živčnost, ne preseneča, ker gre za nepredvidljiv dogodek, vsak razgovor pa je poseben. Bolje kot je torej brezposelni pripravljen, manj bo živčen in bolj tekoč bo razgovor.

Poznamo pa tudi več različnih vrst razgovorov za zaposlitev – klasični, strukturirani, improviziran, stresne situacije itd. (Perinčič, 2012, str. 6–10). Tudi rezultati moje raziskave kažejo, da so se mladi brezposelni znašli v različnih oblikah razgovorov, kar je

pričakovano, ker so se prijavljali na različna delovna mesta, ki imajo različne zahteve in pričakovanja.

Pri prehodu iz izobraževanja v zaposlitev mora posameznik na delovnem mestu izpolnjevati določene pogoje, pokazati pa mora tudi znanja in spretnosti, ki jih določeno mesto zahteva. Od kandidatov za prosto delovno mesto lahko pričakujemo dve različni vrsti znanj – osnovna in prečna znanja. Osnovno in bistveno znanje, ki ga mora imeti vsak mlad posameznik, ko vstopa na trg delovne sile, je bralna in računalniška pismenost, kar jim omogoča enostavno dostopanje do trga dela (European Commission, b. d., str. 1). Ne preseneča ugotovitev, da so bila osnovna znanja v največji meri izpostavljena pri vprašanih glede znanj in veščin pri iskanju zaposlitve, saj posameznikom omogočajo podlago za vstop na trg dela. Največkrat je bilo med osnovnimi znanji izpostavljeno delo v skupini ter iznajdljivost in odprtost. Ker se trg hitro razvija, pojavljajo se novi načini dela, delovna mesta se še pogosteje menjujejo, je treba razviti tudi širši nabor spretnosti in znanj, ki jih imenujemo prečna znanja, mednje pa spadajo znanje tujih jezikov, sposobnost prilagajanja itd. (European Commission, b. d., str. 4). Največ sogovornikov je izpostavilo strokovna znanja za opravljanje dela, prilagodljivost in znanje tujih jezikov, kar je v današnjih časih po mojem mnenju nujno potrebno za marsikatero delo.

Brezposelnost je velik družbeni problem in zato je pomembno, da si mladi brezposelni poiščejo različne oblike pomoči, ki jim lahko pomagajo pri tej problematiki. Ena od formalnih možnosti, kjer lahko mladi dobijo sredstva za preživetje v primeru brezposelnosti, je denarna socialna pomoč, ki je namenjena zadovoljevanju minimalnih življenjskih potreb v višini, da je posamezniku omogočeno preživetje (*Zakon o socialno varstvenih prejemkih*, 2010, 2. člen). Preseneča ugotovitev, da nihče od mladih sogovornikov nima denarne socialne pomoči. Predvidevam, da je to zaradi drugih podpor, ki jih dobijo znotraj socialne mreže (npr. pomoč staršev, sorodnikov) in zato ni potrebe po denarni socialni pomoči države. Druga formalna oblika pomoči pa je denarno nadomestilo za brezposelnost, do katere so upravičeni tisti mladi, ki izpolnjujejo zavarovalne pogoje (Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje, b. d. c). Ne preseneča dejstvo, da je večina mladih brezposelnih med formalnimi oblikami pomoči navedla denarno nadomestilo za brezposelnost, saj je to namenska pomoč za brezposelne, omogoča pa jim predvsem nadomeščanje redne plače in pokrivanje osnovnih stroškov. V večji meri pa se mladi brezposelni obračajo na neformalne oblike pomoči. V raziskavi Mladina 2020 (Lavrič idr.,

2021) so ugotovili, da se mladi najpogosteje obrnejo na neformalno mrežo – starše, partnerje in prijatelje. Največja opora so jim starši, ki jim nudijo tako materialno kot finančno oporo na vseh področjih, tudi pri iskanju zaposlitve (Lahe, Cupar, Deželan in Vombergar, 2021, str. 72). Tudi tukaj vidim vzporednice z navedeno raziskavo. V moji raziskavi sem namreč ugotovila, da mladim brezposelnim v največji meri pomagajo starši, družina in partner. Opazila sem, da neformalna pomoč brezposelnim predstavlja velik pomen, omogoča lažje življenje, izpostavljena pa je bila tudi moralna podpora, na katero ne smemo pozabiti. Preseneča tudi dejstvo, da se mladi zanašajo na svoje prihranke, ki so namreč zelo nezanesljiv vir in po mojem mnenju samo začasna rešitev.

Ena od rešitev, ki so jo sogovorniki izpostavili in jim omogoča zaslužek, pokrivanje osnovnih stroškov in omogočanje dobrin, je delo na črno. V Zakonu o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (2014) je delo na črno definirano kot delo, pri katerem pravna oseba ali tuj pravni subjekt opravlja dejavnost, ki nima zakonske podlage ter nima pogojev za opravljanje dela (*Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno*, 2014, 3. člen). Mladi v veliki meri prevladujejo tudi v nestandardnih oziroma atipičnih oblikah zaposlitve (zaposlitve s krajšim delovnim časom, izmenska dela, dela ob nedeljah, agencijska dela itd.) (Klanjšek, Deželan in Vombergar, 2021, str. 119–120). Ugotavljam, da mladi veliko delajo na črno. Predvsem se dela na črno poslužujejo brezposelni, ki imajo nižjo stopnjo izobrazbe. Rezultati kažejo, da delo na črno mladi večinoma dobijo prek poznanstev, ker je ta način najenostavnejši in po mojem mnenju tudi najmanj tvegan. Mladi brezposelni, ki delajo na črno, opravljajo različna dela, ki pa jim ne predstavljajo zanesljivega zaslužka, delo je tvegano, prav tako pa ima še veliko drugih ovir. Razumem, da morajo brezposelni nekako zaslužiti, a vendar menim, da se ne zavedajo dovolj vseh tveganj dela na črno.

Ena od problematik, s katero se srečujejo mladi zaposleni, pa je tudi stanovanjska problematika. Mladi imajo veliko finančnih težav predvsem pri nakupu svojega stanovanja, ki jim predstavlja velik korak k samostojnosti (Uršič, 2021, str. 169). Ugotovljeno je bilo, da 63 % mladih še vedno biva pri svojih starših, 80 % vseh mladih pa pričakuje delno ali večjo pomoč staršev pri reševanju stanovanjske problematike (Uršič, 2021, str. 170). Tudi iz rezultatov moje raziskave je bilo razvidno, da je pri reševanju stanovanjske problematike izpostavljena pomoč socialne mreže – staršev, družine, sorodnikov, partnerja, kar je bilo po mojem mnenju pričakovano zaradi nizkih dohodkov,

ki jih imajo brezposelni. Opazi se velika razlika med tistimi, ki živijo sami, in tistimi, ki imajo neformalno pomoč. Samostojno življenje namreč pogosto pomeni bivanje v najemniškem razmerju, kar lahko prispeva k finančni negotovosti in zelo negativno vpliva na življenje posameznika. Ugotavljam torej, da je pomoč socialne mreže ključna na različnih področjih brezposelnih, ker jim olajša življenje in omogoča podporo, preden najdejo zaposlitev.

Zadnji sklop moje raziskave pa se je nanašal na vpliv brezposelnosti na življenje. Ugotavljam, da ima brezposelnost pri nekaterih posameznikih velik vpliv na življenje. Ne preseneča me tudi dejstvo, da so brezposelni izražali strah pred tem problemom. Ker bolj kot je bila zaposlitev za posameznika pomembna, tem bolj ogrožajoča je zanj brezposelnost. Ko se začnejo izkušnje porazov in neuspehov ponavljati brez vidnih uspehov, lahko vodijo v brezup in izgubo občutka kontrole, ki lahko povzročita pasivnost in negativen vpliv na zdravje (Bilban, 2015, str. 25). Ugotovitev, da ima brezposelnost več negativnih kot pozitivnih vplivov, je bila pričakovana. Med negativnimi vplivi je bila izpostavljena negotovost, izguba rutine, različna tveganja in življenjsko nezadovoljstvo. Izgubo zaposlitve posamezniki pogosto povežejo z občutki zapostavljenosti in odvečnosti, saj brezposelnost pomeni pretrganje stikov s sodelavci in prekinitev delovnih navad. Posamezniki, ki izgubijo zaposlitev, pogrešajo delovna okolja in delo samo, saj jim je to predstavljalo rutino (Kavar Vidmar, 1993a, str. 104). Opazila sem, da so mladi brezposelni izpostavljali pomanjkanje službenih in ostalih stikov, po drugi strani pa so predvsem ohranjali stike znotraj ožjega kroga. Preseneča me dejstvo, da so mladi v brezposelnosti našli tudi nekaj pozitivnih vplivov – več namreč v tem času delajo na sebi in imajo manj obveznosti, ker brezposelnost omogoča veliko prostega časa. Predvsem pa so pozitivne vplive brezposelnosti našli mladi, ki so prostovoljno brez službe.

Psihološke posledice, ki jih lahko zaradi brezposelnosti občutijo mladi, lahko zanje predstavljajo velika tveganja – pomanjkanje življenjskega zadovoljstva, več simptomov depresije, slabšo samozavest in visoko stopnjo obupa (Meeus in Deković, 1996, str. 50). Ugotavljam, da ima brezposelnost velik negativen vpliv na počutje. Velikokrat je bilo izpostavljeno slabo počutje, brezvoljnost, pomanjkanje motivacije in tudi poslabšanje samozavesti. Omeniti pa je treba tudi ugotovitev, da daljša kot je brezposelnost, več negativnega vpliva ima na zdravstveno stanje.

Z izvedbo moje raziskave sem precej zadovoljna, saj sem s pridobljenimi rezultati dobila odgovore na moja raziskovalna vprašanja, izvedba raziskave pa je potekala tako, kot je bilo načrtovano. Menim, da sem si dobro zastavila vprašanja za intervju, saj sem z njimi dobila dober vpogled v mnenja in poglede mladih brezposelnih.

V kolikor bi raziskavo izvedla še enkrat, bi odstranila vprašanje glede splošnega vpliva brezposelnosti na življenje, saj so sogovorniki pri tem vprašanju v večji meri že navajali tako pozitivne kot tudi negativne vplive tega družbenega problema. Mogoče bi lahko v raziskavo dodala še več sogovornikov in bi se med njimi pokazale še kakšne druge značilnosti – da imajo npr. že svoje družine, samohranilci, da so brezposelni zaradi zdravstvenih težav itd. Po mojem mnenju bi bilo tudi bolje, če bi lahko vse intervjuje izvedla v živo, da ne bi prihajalo do različnih tehničnih težav.

Na splošno pa sem z mojo raziskavo zadovoljna, menim, da je bila kvalitativna vrsta raziskave primerna za mojo temo predvsem zato, ker sem dobila poglobljene odgovore za rezultate, kar mi je omogočilo boljši vpogled v življenje mladih brezposelnih.

6. SKLEPI

Mladi brezposelni v delu vidijo velik pomen, predvsem zaradi finančne varnosti in stabilnosti, omogoča jim osnovo za preživetje. Hkrati pa ima delo zanje globlji pomen – daje jim življenjsko motivacijo, zadovoljstvo, ustvarjanje rutine itn.

Med splošnimi razlogi za brezposelnost so mladi navajali neusklajenost med izobraževanjem in ponudbo delovnih mest, vpliv izobrazbe, ki je lahko previsoka ali prenizka, pomanjkanje želje mladih po delu in previsoka pričakovanja delodajalcev. Prav tako pa je eden od splošnih razlogov pomanjkanje delovnih mest za mlade. Med osebnimi razlogi brezposelnosti pa je izstopala prostovoljna brezposelnost, ki je povezana z nižjimi stopnjami izobrazbe. Izpostavljeno je bilo tudi pomanjkanje izkušenj mladih brezposelnih, neizpolnjevanje pogojev delodajalcev, oddaljenost od delovnega mesta ter tudi izobraževalni sistemi – po katerih delodajalci ne pomagajo pri prehodih iz izobraževanja v zaposlitev.

Mladi tekom izobraževanja pridobivajo bolj osnovna in splošna znanja za zaposlitev in premalo poglobljenih oziroma usmerjenih. Znanja nadgrajujejo v delovnem okolju, predvsem v sklopu pripravništev.

Mladi brezposelni delo večinoma iščejo s pomočjo socialne mreže – s pomočjo sorodnikov in poznanstev ter na Zavodu za zaposlovanje, razširjeno je tudi iskanje dela s pomočjo zaposlitvenih oglasov v različnih medijih in neposredno pri delodajalcih. S pomočjo, ki jo mladi dobijo pri iskanju zaposlitve, so predvsem bolj izobraženi manj zadovoljni kot slabše izobraženi. Nezadovoljstvo pa se kaže predvsem v neustrezni pomoči in negativnih izkušnjah s svetovalci.

Priprava na razgovor je pomemben del iskanja zaposlitve, večinoma se mladi na razgovor pripravljajo s predhodnim iskanjem informacij o delodajalcu. Imajo pa brezposelni tako pozitivne kot tudi negativne izkušnje z razgovori, glede občutkov pred razgovori sta bili največkrat izpostavljeni živčnost in stres.

Delodajalci od mladih iskalcev zaposlitve poleg osnovnih znanj za zaposlitev pričakujejo tudi prečna znanja, ki predstavljajo širši nabor spretnosti in znanj – na primer znanje tujih jezikov.

Pri oblikah pomoči, katerih se poslužujejo mladi brezposelni, izstopajo neformalne, ki jih predstavljajo pomoč staršev in družine. Na neformalno pomoč lahko računajo na različnih področjih – med njimi sta tudi finančna in stanovanjska problematika. Med formalnimi oblikami pomoči pa je bilo najpogosteje izraženo denarno nadomestilo v primeru brezposelnosti.

Brezposelni mladi veliko tudi delajo na črno, kar jim omogoča zaslužek, pokrivanje osnovnih stroškov in pridobivanje dobrin.

Problem brezposelnosti ima več negativnih kot pozitivnih vplivov na življenje. Dolgotrajna brezposelnost ima v primerjavi s kratkotrajno tudi več negativnih vplivov na zdravstveno stanje.

7. PREDLOGI

PREDLOGI ZA SISTEMSKE IZBOLJŠAVE:

- Tekom izobraževanja bi morali mladi poleg teoretskega znanja dobiti tudi dovolj drugih poglobljenih znanj, ki bi se bolj navezovala na dejansko opravljanje dela – npr. veščin, ki jih na delovnem mestu pričakujejo delodajalci.
- Že na različnih stopnjah izobraževanj bi lahko Zavod za zaposlovanje po različnih izobraževalnih ustanovah organiziral več predavanj na tematiko prehoda v zaposlitev, priprave na razgovor itn.
- Uskladiti bi bilo treba razmerje med številom izobraženih in številom delovnih mest – vsako leto bi morale Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pogledati trende in spremembe na trgu dela in temu primerno prilagoditi število mest na fakultetah, višjih in visokih šolah.
- Razpisati bi bilo treba več pripravništev, ki bi mladim omogočila lažji prehod iz izobraževanja v zaposlitev – na ta način bi se zmanjšalo delo na črno.
- Več razpisov na državni ravni, ki bi omogočili dodatek za mentorje, ki mladim omogočajo lažji prehod iz izobraževanja v zaposlitev.
- Delavnice na temo izboljševanja duševnega zdravja v času brezposelnosti, ki bi jih za mlade brezposelne izvajali socialni delavci na zavodu.
- Več delovnih mest za mlade za nedoločen čas.
- Zavod za zaposlovanje bi moral nuditi čimbolj učinkovito pomoč pri iskanju dela mladim brezposelnim – delo na konceptih socialnega dela (perspektiva moči, etika udeležnosti, ravnanje s sedanostjo itn.), ki bi omogočili lažje spopadanje s problematiko brezposelnosti.
- Dodatna izobraževanja za zaposlene na zavodu na tematiko nudenja pomoči, ki bi jih lahko organizirala Fakulteta za socialno delo.

PREDLOGI ZA MLADE BREZPOSELNE

- Seznanitev z Zavodom za zaposlovanje in aktivno iskanje dela.
- Odprtost glede delovnih mest, vključevanje v izobraževanja, vključevanje v različne programe itn.
- Poznavanje samega sebe, svojih vrednot in temeljita priprava na razgovor s pomočjo svetovalcev na CSD-jih, zavodih.

- Skrb za svoje psihično in fizično zdravje in večja podpora mladim iskalcem zaposlitve.
- Aktivna zapolnitev prostega časa v času brezposelnosti.
- Iskanje svojih virov pomoči, ki bi jih lahko mladi brezposelni iskali v procesu soustvarjanja s socialnim delavcem, ter naredili spremembe v svojem življenju.

8. SEZNAM UPORABLJENIH VIROV IN LITERATURE

- Andrejč, A. (2014). Negativni učinki razveze staršev na otroke in mladostnike. *Socialno delo*, 53(1), 25–41.
- Bilban, M. (2015). Brezposelnost in njeni vplivi na zdravje. *Delo in varnost*, 60(1), 19–28. Pridobljeno 12. 11. 2022 s <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-JAL3HZ5O/d1c9e1d3-f23c-4b36-8fd8-758778e215c2/PDF>
- Boškič, R. (2005). Življenjski stili otrok in mladine. V A. Črnak Meglič (ur.), *Otroci in mladi v prehodni družbi: analiza položaja v Sloveniji* (str. 299–316). Maribor: Aristej.
- Bynner, J. (1996). Resisting youth unemployment: The role of education and training. V M. P. M. Goede, P. M. De Klaver, J. A. C. Van Ophem, C. H. A. Verhaar in A. De Vries (ur.), *Youth: Unemployment, Identity and Policy* (str. 13–29). England: Avebury.
- Cimprič, S. (2018). *Brezposelnost mladih v občini Ribnica* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.
- Čačinovič Vogrinčič, G. (2002). Koncept delovnega odnosa v socialnem delu. *Socialno delo*, 41(2), 91–96.
- de Goede, M., de Klaver, P., van Ophem, J., Verhaar, K. in de Vries, A. (1996). Questions on youth unemployment, identity formation and policy. V M. P. M. Goede, P. M. De Klaver, J. A. C. Van Ophem, C. H. A. Verhaar in A. De Vries (ur.), *Youth: Unemployment, Identity and Policy* (str. 1–12). England: Avebury.
- Deželan, T., Nacevski, K. in Sardoč, M. (2021). Mobilnost mladih. V M. Lavrič in T. Deželan (ur.), *Mladina 2020 – Položaj mladih v Sloveniji* (str. 263–281). Pridobljeno 17. 10. 2022 s https://mlad.si/e-katalogi/Mladina_2020/270/
- Dremelj, P. in Nagode, M. (2005). Omrežja socialne opore mladih. V A. Črnak Meglič (ur.), *Otroci in mladi v prehodni družbi: analiza položaja v Sloveniji* (str. 281–297). Maribor: Aristej.
- Elder, S. (2011). *Transitions from school to decent work*. Pridobljeno 4. 12. 2022 s <https://www.cedol.org/wp-content/uploads/2012/02/Sara-Elder-article.pdf>

European Commission. (b. d.). *Tematski informativni pregled v okviru evropskega semestra: Znanja in spretnosti na trgu dela*. Pridobljeno 23. 10. 2022 s https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_skills-for-labour-market_sl.pdf

Hardavella, G., Aamli Gagnat, A., Xhamalaj, D. in Saad, N. (2016). How to prepare for interview. *Breathe*, 12(3), 86–90. Pridobljeno 2. 1. 2023 s <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5298161/pdf/EDU-0137-2016.pdf>

Ignjatović, M. in Trbanc, M. (2009). Zaposlovanje in brezposelnost mladih: aktivni, fleksibilni in prilagodljivi. V T. Rakar in U. Boljka (ur.), *Med otroštvom in odraslostjo: Analiza položaja mladih v Sloveniji 2009*. Ljubljana, Narodna in univerzitetna knjižnica.

Kavar Vidmar, A. (1993a). Brezposelnost. *Socialno delo*, 32(5/6), 99–115.

Kavar Vidmar, A. (1993b). Brezposelnost in socialno delo. *Teorija in praksa*, 30(5/6), 419–425.

Klanjšek, R., Deželan, T. in Vombergar, N. (2021). Zaposlovanje in podjetništvo. V M. Lavrič in T. Deželan (ur.), *Mladina 2020 – Položaj mladih v Sloveniji* [pdf] (str. 401–522). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani.

Komisija za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno. (2018). *Poročilo o dejavnostih in učinkih preprečevanja dela in zaposlovanja na črno za leto 2017*. Pridobljeno 7. 1. 2023 s <https://www.gov.si teme/preprecevanje-dela-in-zaposlovanja-na-crno/>

Komisija za odkrivanje in preprečevanje dela in zaposlovanja na črno. (2022). *Poročilo o dejavnostih in učinkih preprečevanja dela in zaposlovanja na črno za leto 2021*. Pridobljeno 7. 1. 2023 s <https://www.gov.si teme/preprecevanje-dela-in-zaposlovanja-na-crno/>

Kračun, Š. (2021). *Problematika zaposlovanja študentk in študentov Fakultete za socialno delo po zaključku študija* (Diplomsko delo). Fakulteta za socialno delo, Ljubljana.

Kresal, B. (2002). Brezposelnost in zaposlovanje mladih. V B. Lešnik (ur.), *Lokalno – globalno – socialno: zbornik abstraktov* (str. 102). Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Kvaternik, I. in Grebenc, V. (2008). Vrzeli med medicino in socialnim delom. *Teorija in praksa*, 45(1/2), 129–143. Pridobljeno 22. 10. 2022 s

<https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-FE15FS2F/?&language=eng>

Lahe, D., Cupar, T., Deželan, T. in Vombergar, N. (2021). Demografija, omrežja socialnih opor in medgeneracijsko sodelovanje. V M. Lavrič in T. Deželan (ur.), *Mladina 2020 – Položaj mladih v Sloveniji* [pdf] (str. 55–89). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani.

Lavrič, M., Deželan, T., Klanjšek, R., Lahe, D., Naterer, A., Radovan, M., Rutar, T., Sardoč, M., Uršič, M., Majce, M., Cupar, T., Matjašič, M., Nacevski, K., Vombergar, N. in Prešeren, J. (2021). *Mladina 2020 – Položaj mladih v Sloveniji* [pdf]. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani.

Leskovšek, V. (2009). Zaposlitvene možnosti mladih. *Socialno delo*, 48(4), 207–214.

Liang, J., Ng, G. T., Tsui, M., Yan, M. C. in Lam, C. M. (2017). Youth unemployment: Implications for social work practice. *Journal of Social Work*, 17(5), 560–578.

Pridobljeno 17. 10. 2022 s <https://journals-sagepub-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/doi/10.1177/1468017316649357>

Meeus, W. in Deković M. (1996). Unemployment, psychological well-being and identity development in adolescence. V M. P. M. Goede, P. M. De Klaver, J. A. C. Van Ophem, C. H. A. Verhaar in A. De Vries (ur.), *Youth: Unemployment, Identity and Policy* (str. 49–85). England: Avebury.

Mesec, B. (2007). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 2: Kvalitativne raziskave: študijsko gradivo – 2. izdaja*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Mesec, B., Rape Žiberna, T. in Rihter, L. (ur.) (2009). *Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1: NAČRTOVANJE RAZISKAVE*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (b. d.). *Uvajanje varnosti in zdravja pri delu v vzgojo in izobraževanje*. Pridobljeno 2. 1. 2023 s <http://www.osha.mddsz.gov.si/aktivnosti/projekti/vkljucevanje-varnosti-in-zdravja-pri-delu-v-izobrazevanje>

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo. (2013). *Poročilo o dejavnostih in učinkih v zvezi s sivo ekonomijo (nadzor dela na črno, izdaja računov, akcija "Zbudimo*

se"). Pridobljeno 7. 1. 2023 s http://ti.arhiv-spletisc.gov.si/si/delovna_podrocja/porocila_o_nadzoru/aktualna_porocila/2013_10_08_siva_ekonomija/index.html

Naterer, A., Deželan, T., Nacevski, K., Vombergar, N. in Majce, M. (2021). PRILOGA 1: Portreti mladih intervjuvancev. V M. Lavrič in T. Deželan (ur.), *Mladina 2020 – Položaj mladih v Sloveniji* [pdf] (str. 401–522). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani.

Niklanović, S., Kapus-Šavel, I., Dejak, I., Gregorič-Brezavšček, B. in Golič, M. (1993). Vodenje kariere za brezposelne. V Andragoški center Republike Slovenije, *Brezposelnost, izobraževanje in kariera* (str. 13–71). Ljubljana.

Perinčič, N. (2012). *Zaposlitveni razgovor* [pdf]. Pridobljeno 22. 10. 2022 s https://www.ess.gov.si/_files/4344/zaposlitveni_razgovor.pdf

Petavar, E. (b. d.). *Individualne lastnosti in delo*. Pridobljeno 8. 12. 2022 s <https://atama.si/S4110/D24533/Individualne+lastnosti+in+delo+>

Pettinger, T. (2021). *Causes of unemployment*. Pridobljeno 1. 11. 2022 s <https://www.economicshelp.org/macroeconomics/unemployment/causes/>

Portal GOV.SI Republike Slovenije. (2022). *Aktivna politika zaposlovanja*. Pridobljeno 16. 10. 2022 s <https://www.gov.si/teme/aktivna-politika-zaposlovanja/>

Poštrak, M. (2015). Koncepti socialnega dela z mladimi. *Socialno delo*, 54(5), 269–280. Pridobljeno 10. 11. 2022 s [dLib.si](https://dlib.si) - [Koncepti socialnega dela z mladimi](https://dlib.si)

Rakar, T. (2009). Izobraževanje in izobraženost mladih. V T. Rakar in U. Boljka (ur.), *Med otroštvom in odraslostjo: Analiza položaja mladih v Sloveniji 2009*. Ljubljana, Narodna in univerzitetna knjižnica.

Rosič, J., Trbanc, M., Smolej Jež, S., Trebežnik, J. in Rihter, L. (2021). *Socialna aktivacija v Sloveniji: potrebe, izkušnje in izzivi*. Ljubljana: Sophia.

Schaufeli, W. B. (1997). Youth unemployment and mental health: some Dutch findings. *Journal of Adolescence*, 20(3), 281–292. Pridobljeno 17. 10. 2022 s <https://www-sciencedirect-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/science/article/pii/S0140197197900853>

- Skupnost centrov za socialno delo Slovenije. (b. d.). *Socialnovarstvene storitve*. Pridobljeno 2. 1. 2023 s <https://www.scsd.si/centri-za-socialno-delo/delovna-podrocja-csd/socialno-varstvene-storitve/>
- Slovenska tiskovna agencija (STA). (b. d.). *Ministrstvo za delo s spodbudami za zaposlitev mladih*. Pridobljeno 2. 1. 2023 s <https://krog.sta.si/2605000/ministrstvo-za-delo-s-spodbudami-za-zaposlitev-mladih>
- Trbanc, M. (2005). Zaposlovanje in brezposelnost mladih. V A. Črnak Meglič (ur.), *Otroci in mladi v prehodni družbi: analiza položaja v Sloveniji* (str. 161–188). Maribor: Aristej.
- Statistični urad Republike Slovenije. (2021). *Strukturna statistika plač*. Pridobljeno 8. 12. 2022 s <https://www.stat.si/StatWeb/news/Index/9839>
- Svetlik, I. (1985). *Brezposelnost in zaposlovanje*. Ljubljana: Delavska enotnost.
- Trbanc, M. (2007). Brezposelnost in poti mladih v zaposlitev. V A. Kramberger in S. Pavlin (ur.), *Zaposljivost v Sloveniji: Analiza prehoda iz šol v zaposlitve: stanje, napovedi, primerjave* (str.38–63). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Unicef. (2019). *Transitions from school to work*. Pridobljeno 4. 12. 2022 s <https://www.unicef.org/media/60366/file/Transitions-from-school-to-work-2019.pdf>
- United Nations. (b. d.). *Who are the youth?*. Pridobljeno 14. 10. 2022 s <https://www.un.org/en/global-issues/youth>
- Uršič, M. (2021). Bivanjske in stanovanjske razmere. V M. Lavrič in T. Deželan (ur.), *Mladina 2020 – Položaj mladih v Sloveniji* [pdf] (str. 165–192). Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, Ljubljana: Založba Univerze v Ljubljani.
- Vertot, N. (2009). *Mladi v Sloveniji* [pdf]. Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno 14. 10. 2022 s <https://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-Y40YA1CN/048720df-2486-430d-9a3d-92d5390967b8/PDF>
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1) (2014). Ur. I. 32/14.
- Zakon o socialno varstvenih prejemkih (ZsVarPre) (2010). Ur. I. RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18, 73/18 in 196/21 – ZDOsk)

Zakon o urejanju trga dela (ZUTD) (2010). Ur. I. RS, [80/10](#), [40/12](#) – ZUJF, [21/13](#), [63/13](#), [100/13](#), [32/14](#) – ZPDZC-1, [47/15](#) – ZZSDT, [55/17](#), [75/19](#), [11/20](#) – odl. US in [189/20](#) – ZFRO.

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (2021). *Mladi in trg dela*. Pridobljeno 16. 10. 2022 s https://www.ess.gov.si/_files/14103/Analiza_Mladi_in_trg_dela_2021.pdf

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (b. d. a). *Hitrejši vstop mladih na trg dela*. Pridobljeno 2. 1. 2023 s <https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/programi-za-zaposlovanje/predstavitev-programov/hitrejsi-vstop-mladih-na-trg-dela/>

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (b. d. b). *Svetovanje in zaposlitev*. Pridobljeno 8. 12. 2022 s <https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/koraki-ob-izgubi-zaposlitve/svetovanje-za-zaposlitev/>

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje. (b. d. c). *Denarno nadomestilo*. Pridobljeno 25. 2. 2023 s <https://www.ess.gov.si/iskalci-zaposlitve/koraki-ob-izgubi-zaposlitve/denarno-nadomestilo/>

9. PRILOGE

9.1. PRILOGA 1 – Vprašalnik za mlade brezposelne

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?
- Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?
- Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?
- Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?
- Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katero pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?

2. ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju le-te? Kako ste zadovoljni s pomočjo?
- Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?
- Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?
- Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?
- Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?
- Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire).
- Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?

4. VPLIV BREZPOSELNOSTI NA ŽIVLJENJE

- Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?

- Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?
- Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?
- Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagате?

9.2. PRILOGA 2 – Prepis intervjujev in izbor izjav

9.2.1. Intervju A

INTERVJU A – DORA, 26 LET, 15 mesecev brezposelna, mag. sanit. inženirka

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- *Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?*

»/Zaposlitev in plačano delo mi predstavljata neko varnost, tako finančno/ (A1), /kot tudi to, da greš malo med ljudi in imaš z njimi stik/ (A2). /Zaposlitev mi pomeni, da se nagrajujem in izpopolnujem v svojih znanjih, ki sem jih pridobila v šoli/ (A3). /Plačano delo in zaposlitev mi pomenita tudi neko stabilnost./ (A4a) da si lahko kaj privoščim/ (A4b). /Delo tudi pomeni neko rutino, ustvariš si urnik in po njem tudi funkcioniraš/ (A5).«

- *Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?*

»/Menim, da mladi nimajo dovolj visoke izobrazbe/ (A6). /in nimajo dovolj izkušenj/ (A7). /Mislim, da še vedno drži tisto načelo, da starejši kot si več imaš izkušenj, več boš pokazal/ (A8), /ampak sama pa menim, da če si ravno iz šole, imaš veliko novega znanja in da lahko marsikatero stvar bolje rešiš/ (A9). /Bila sem na zavodu, sem na svetovanju srečala enega posameznika, ki je rekel, da nima časa bit zaposlen, ker ima veliko drugih stvari, tako da je mogoče tudi to razlog – da se ljudem ne ljubi delat / (A10). «

- *Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?*

»/Težava je, ker nimam izkušenj/ (A11), /mogoče tudi to, da sem ženska v takih letih, ker marsikdo bi rad imel zaposlenega za dlje časa, da ni odsotnosti – kot so na primer rojstvo in vzgoja otrok itd./ (A12). /Ko sem se pogovarjala s sošolci, smo ugotovili, da je težava tudi to, da izobrazijo ne vem veliko ljudi iz tega področja, delovnih mest pa za toliko ljudi ni/ (A13). /Prenasičenost je glede naše izobrazbe/ (A14).«

- *Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?*

»/Pridobljeno imam sedmo stopnjo izobrazbe, po poklicu pa sem magistra sanitarnega inženirstva/ (A15) /Menim, da moja izobrazba vpliva na mojo brezposelnost predvsem zato, ker nas je preveč – vodovod na primer rabi enega sanitarnega inženirja, zdaj toliko kot je vodovodov, toliko ljudi se rabi/ (A16). /Mi delamo na način, da preprečujemo slabe vplive na človekov organizem, zaposlitvenih možnosti imamo kar veliko – npr. tudi vrtci, šole in ostale ustanove/ (A17). /Delamo

lahko marsikaj, ampak nimamo pa na primer toliko znanja kot živilski tehnologi, zato raje vzamejo njih, mi imamo preveč splošno znanje in po mojem zato ne dobim zaposlitve/ (A18). /So me tudi na marsikaterem razgovoru zavrnil, ker sem imela previsoko izobrazbo, tako da res ne vem, kaj želijo/ (A19).«

- *Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katero pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?*

»/Hmm, jah. Na fakulteti smo dobili predvsem splošna znanja, kot sem že prej omenjala in premalo tistih poglobljenih/ (A20). /Zdaj ne bi rekla, da na sem faksu dobila dovolj specifičnih znanj za opravljanje zaposlitve/ (A21), /ampak neke osnove zagotovo, potem pa dobiš še kakšne kompetence ko si na pripravništvu/ (A22). /Na študiju sem se sicer več naučila, predvsem o področju, kako opravljati delo, kar bi izpostavila kot potencialno koristno zanje za opravljanje dela/ (A23), /ampak sem tekom pripravništva dobila še veliko drugih veščin – kako delat v skupini, kako komunicirat pa take reči/ (A24).«

2. ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- *Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju le-te? Kako ste zadovoljni z pomočjo?*

»/Načeloma sem prijavljena na zavodu, ki ti itak pripada/ (A25). /Prek zavoda sem imela eno leto takega svetovalca, ko me je vsako rundo samo spraševal, kaj mislim zdaj naredit/ (A26), /nič da bi mi karkoli svetoval/ (A27) /in sem po pravici celo leto tut zabila zaradi njega/ (A28). /Potem ko so mi menjali svetovalko, sem takoj dobila neke tiste delavnice (A29)/, /ampak pač ne morem reči, da je to neka pomoč pri iskanju/ (A30). /Bolj sama iščem po portalih/ (A31), /ali pa, če ker koga pozna, pač malo poveš naprej, da iščeš službo/ (A32), /če je kdo na takem delovnem mestu ali pa položaju, da bi mi lahko pomagal/ (A33). /Večinoma iščem sama/ (A34). /Z zavodom nisem najbolj zadovoljna/ (A35), /tam ne dobiš neke podpore, da bi lahko sploh rekla, je pa seveda odvisno od svetovalca/ (A36), /veliko se moreš angažirati/ (A37), /to, da sem prijavljena tam, je bolj formalnost/ (A38).«

- *Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?*

»/Sama vem, kaj znam/ (A39), /pogledam malo, v katero organizacijo grem, malo si preberem podatke o organizaciji, pogledam, kaj delajo (kar se pozanimam že, ko pošiljam prošnje)/ (A40). /Sej itak ne veš, kaj pričakovati na vsakem razgovoru/ (A41), /bila sem že na veliko razgovorih/ (A42) /in vsak je specifičen/ (A43). /Malo se pripravljam/ (A44), /da bi mela pa kakšen poseben ritual ali pa kaj, pa bolj ne/ (A45). /Kolikokrat grem na razgovor, je čisto odvisno od tega, koliko prošenj pošljem v določenem obdobju/ (A46), /prijavljam pa se glede na pojavnost delovnih mest – v povprečju imam en razgovor na mesec/ (A47).«

- *Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?*

»/Čisto odvisno, nekateri si začrtajo svojo pot in si želijo, da jim poveš točno tisto, kar paše k njihovem podjetju/ (A48), /k čemer oni strmi in če ne poveš točno, kar si mislijo ali pa zahtevajo, te ne vzamejo/ (A49). /Na enem razgovoru sem bila zdaj, pa so bila bolj taka psihološka vprašanja, ampak so nas zelo testirali/ (A50) /in sem bila zelo zmedena, ker nisem vedela kaj in kako bi

odgovorila/ (A51). /Eni imajo tudi zelo strukturirane razgovore, spet drugi samo pogovor, odvisno res na kaj naletiš, na enem so nas točkovali in nas zbirali glede na doseženo število točk/ (A52).«

- *Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?*

»/Meni se zdi zelo pomembno, da se znaš dobro prodati, poveš svoje kvalitete/ (A53). /Odvisno je tudi od tega, kako te delodajalec sprejme, kaj si on želi, eni želijo ena znanja spet drugi druga (A54), /seveda neka osnovna moraš imeti/ (A55), /drugače pa itak tut strokovna glede na področje/ (A56). «

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- *Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?*

»/Jaz nimam ničesar, od države trenutno ne dobivam ničesar/ (A57).«

- *Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?*

»/Ja, pomagajo mi starši, se lahko obrnem nanje/ (A58), /drugače pa predvsem prihranki. Sem delala veliko prej kot študentka, tako da se zdaj zanašam na to, kar sem takrat zaslužila/ (A59), /mogoče tudi kakšna priložnostna dela/ (A60). /Mi pa družina res stoji ob strani, brez njih bi težko/ (A61). /Pomembno mi je, da imam njihovo podporo, da se lahko na nekoga zanesem/ (A62).«

- *Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Prosimo, povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire?)*

»/Ja, tudi na črno delam, konkretno, ker nekaj je treba preživeti in se znajti/ (A63). /Do tega dela, ki ga opravljam na črno, sem prišla že iz študentskih let, ko sem že med študijem šest let pomagala sosedu, ki ima neko obrt/ (A64). /Gre sicer za sezonsko delo in sem zdaj delala tri mesece za čas novega leta/ (A65), /da sem nekaj zaslužila/ (A66). /Drugače pa tudi veliko ustvarjam in prodajam svoje izdelke (poročna vabila), tako da je še to nek dodaten zaslužek/ (A67) /ali pa mogoče to, da narediš kakšno priložnostno stvar/ (A68). /Mi ta zaslužek pomaga, da si lahko kaj kupim in pokrijem osnovne stroške/ (A69), /ne morem pa predvideti, koliko denarja bom dobila na mesec, ker je vse odvisno od sezone, koliko ljudje kupujejo in naročujejo itd./ (A70) /in to se mi zdi tudi glavna ovira, ker ni nekega fiksnega zaslužka/ (A71).«

- *Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?*

»/Še vedno živim doma pri starših, tako da imam na ta način urejeno stanovanjsko situacijo/ (A72) /in ne rabim plačevati najemnine/ (A73). /Pomagajo mi predvsem starši/ (A75), /tako da trenutno ne potrebujem druge podpore/ (A76).«

4. VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- *Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?*

»/Brezposelnost zelo vpliva na moje življenje/ (A76), /predvsem vidim velik negativen vpliv/ (A77). /Ker že dolgo časa iščem službo, pa je ne najdem in si na koncu že precej obupan/ (A78) – /veliko je nekih zavračanj, negotovosti, nikoli ne veš, kaj bo/ (A79). /Se včasih tudi sprašujem, kaj je narobe z mano, kako da se ravno jaz ne morem zaposliti/ (A80), /se včasih tudi slabo počutim, razmišljam, da nisem dovolj dobra itd./ (A81) /Res vidim, da brezposelnost name slabo vpliva, mi včasih vse vzame malo volje in sem brezvoljna/ (A82).«

- *Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?*

»/Kot sem že rekla, da brezposelnost slabo vpliva na moje življenje/ (A83), /se mi zdi, da mi je šlo življenje na splošno na slabše/ (A84) – /pa finančna negotovost, pa včasih okolica pritiska, kako pa to, da ne dobim službe, pa da je toliko možnosti, se mi zdi, da ne razumejo/ (A85). /Nekaj pozitivnega je mogoče to, da nimaš nekih obveznosti, čeprav tudi to ni najboljše/ (A86). /Občasno se lahko na hitro odločim, kaj bom danes počela, da nisem vezana na nič/ (A87), /ampak načeloma pa vidim več negativnih kot pozitivnih posledic/ (A88).«

- *Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?*

»/Vidim predvsem, da imam slabšo samozavest/ (A89) – /čeprav itak začneš potem razmišljati, da nas je bilo na razgovoru veliko, pa da je manjša možnost da si izbran/ (A90). /S prijatelji in družinskimi člani nisem zgubila stikov, je ostalo isto, mam kolege že itak iz študentskih dni/ (A91). /Drugače pa ne, ne bi rekla, da sem izgubila kaj socialnih stikov/ (A92) – /mogoče mi manjka stik v živo/ (A93), /večinoma se pogovarjam z ljudmi elektronsko prek telefona ali pa mejla/ (A94).«

- *Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagате?*

»/Ja, mogoče sem zaznala malo slabše zdravstveno stanje, odkar nimam službe/ (A95). /Pa me večkrat boli želodec od živcev in sekiranja, ali pa glava/ (A96). Pomagam si s tabletami.«

9.2.2. Intervju B

INTERVJU B– MARIJA, 25 LET, 4 mesece brezposelna, mag. soc. del.

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- *Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?*

»/Is bi zaposlitvi in plačanemu delu obema pripisala velik pomen/ (B1). /Se mi zdi, da je v prvi vrsti delo neka vrednota/ (B2). /Delo vidim kot nekaj pomembnega/ (B3), /imaš občutek smisla/ (B4), /si zadovoljen/ (B5), /si bolj samozavesten/ (B6). /Poleg dela kot širšega pojma, vidim pomembnost tudi v plačani zaposlitvi/ (B7), /ki bi mi ponudila finančno stabilnost/ (B8), /mišljenje, da veš, da si nekaj sam za sebe zaslužil in da lahko sam razpolagaš s tem denarjem/ (B9). /Nisi

finančno odvisen od staršev oziroma od kogar koli, kar se mi zdi velik motivator/ (B10). /Delo je tisto, ki ti strukturira dan, čas ti hitreje mine / (B11) /in ti daje smisel/ (B12).«

- *Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?*

»/Rekla bi, da obstaja veliko dejavnikov za brezposelnost mladih/ (B13). /Definitivno bi rekla, da je velik dejavnik izobrazba, mislim, da imajo mladi previsoko/ (B14). /Se mi zdi da šolstvo in to, koliko ljudi se izobrazi za določene poklice, pa potreba na trgu nista čisto uravnovešeni/ (B15). /Mladi nočejo delati stvari, ki so slabše plačane, kar je lahko tudi razlog za večjo brezposelnost mladih/ (B16). /Tudi sama upam, da bom dobila delo v socialnem delu, ne pravim, da se ne bom lotila česar drugega, ampak vseeno ciljам na to, da delam, za kar sem se šolala/ (B17). /Kot razlog za brezposelnost mladih bi rekla tudi, da imamo mladi premalo izkušenj/ (B18) – /delodajalec bo raje vzel delavca, ki ima izkušnje/ (B19) – /ampak kako imeti izkušnje, če te nihče ne vzame, da bi se lahko česa naučil/ (B20). /Mladi smo v tem času bolj izbirični pri zaposlitvah, kar je lahko tudi razlog za brezposelnost/ (B21).«

- *Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?*

»/Js bi rekla, da sem trenutno brezposelna, ker mi je pogodba za določen čas pripravništva potekla konec septembra/ (B22), /od takrat sem se prijavljala na kar nekaj razpisov, ampak jih je bilo zelo malo, predvsem v mojem okolišu/ (B23). /Po mojem mnenju decembra ni najboljši čas za iskanje službe, ker se večinoma ljudje ukvarjajo s prazniki itd./ (B24). /Glavni razlog bi rekla, da je bilo bolj naključje/ (B25), /slaba situacija/ (B26).«

- *Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?*

»/Zaključila sem magisterij na fakulteti za socialno delo, torej imam sedmo stopnjo/ (B27). /Mislim, da socialne delavce sicer zelo iščejo/ (B28), /ampak na Gorenjskem, od koder prihajam, je tega po mojem mnenju veliko manj kot v Ljubljani/ (B29). /Drugače bi rekla, da socialnih delavcev nas vsako leto diplomira 40, ampak mislim, da se nas ne potrebuje toliko na trgu dela in je mogoče to tudi razlog, da ne dobim zaposlitve/ (B30). /Če bi študirala kakšen bolj iskan poklic, bi bilo mogoče lažje priti do dela/ (B31).«

- *Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katero pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?*

»/Js sem imela pol leta pripravništva na področju zdravstva, o čemer se na faksu nisem skoraj nič naučila/ (B32). /Lahko rečem, da glede na to, da sem bila na psihiatriji, prej na faksu pa nisem bila na modulu duševno zdravje, mi je mogoče manjkalo to znanje/ (B33). /Na splošno sicer mislim, da dobiš bazo osnovnih znanj, ampak vseeno se je bilo treba na pripravništvu učiti naprej/ (B34). /Se mi pa zdi, da bi na naši fakulteti lahko imeli kakšen bolj uporaben predmet, ki bi bil bolj povezan z delom na sploh/ (B35). /Bi rekla, da sem na fakulteti sicer dobila neka temeljna znanja – kot so vodenje pogovor in delo z ljudmi, kar mi bo zagotovo pomagalo na moji poklicni poti/ (B36).«

2. ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- *Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju le-te? Kako ste zadovoljni z pomočjo?*

»/Zaposlitev iščem predvsem s pregledovanjem razpisov na Zavodu za zaposlovanje/ (B37), /poleg tega iščem v svoji socialni mreži/ (B38), /bližnji itak večinoma vejo, da sem brezposelna, da iščem

službo, tudi prijatelji in sosedje itd./ (B39) – /delo torej iščem tudi v neformalni mreži/ (B40), /čeprav za socialnega delavca prek sorodnikov in prijateljev težje najdeš/ (B41). /Pomagajo mi torej svetovalci na zavodu/ (B42) /in moja neformalna mreža/ (B43), /seveda poiščem tudi na kakšnem drugem portalu, čeprav tam redkokdaj kaj najdem/ (B44). /Glede tega, kako sem zadovoljna z obliko pomoči, pa ne vem/ (B45). /Ko sem se prijavila v evidenco brezposelnih, so mi rekli, da morem prit na neke delavnice, kar mi je bilo zelo čudno, ker ko sem se včeraj pogovarjala s prijateljico, ki tudi išče službo, da ona tega ni rabla naredit/ (B46). /Drugače pa z zavodom nisem imela veliko kontakta/ (B47), /razen denarnega nadomestila/ (B48), /pošiljajo mi razpise za prosta delovna mesta/ (B49), /kar tudi sama pogledam/ (B50). /Nič konkretnega še ni bilo z njimi, niso mi kaj konkretnega pomagali/ (B51). /Mi je rekla svetovalka, da če nič ne dobim, se naj oglasim pri njen šele čez tri mesece/ (B52), /kar se mi zdi čudno, sem mislila, da mi bodo dali več podpore/ (B53).«

- *Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?*

»/Na razgovor se pripravljam tako, da do zadnje minute ne razmišljam o njem, da se ne psihiram in da nisem živčna/ (B54). /Moja taktika je, da probam, če imam razgovor npr. v Škofji Loki ali pa Kranju, da si organiziram še veliko drugih opravkov, ki si jih planiram skoraj do razgovora/ (B55), /da čim manj razmišljam o njem/ (B56). /Ko čakam na razgovor, pa sem po navadi živčna, sprašujem se o tem, kaj bom povedala in kako bo izgledalo itd./ (B57). /Si pa doma kakšen dan prej pogledam razpis, pogledam če mi je v organizaciji kdo znan, pogledam si tudi s kom bom imela razgovor/ (B58). /Se mi zdi pomembno, da se na razgovoru pokažem takšna, kot sem – da sem kdaj tudi zmedena, nepripravljena in da nisem vedno popolna/ (B59), /Drugače pa glede pogostosti udeležbe na razgovorih – v povprečju imam tri razgovore na mesec/ (B60).«

- *Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?*

»/Imam tako pozitivne kot tudi negativne izkušnje z razgovori/ (B61). /Se mi zdi sicer, da velikokrat glede na mojo geografsko lokacijo, da so delodajalci skeptični, če se bom lahko vozila, ker živim malo dlje od mesta/ (B62). /Enkrat so me na razgovori spraševali tudi, če želim imeti otroke in kdaj jih planiram, kar mi je bilo neprijetno, vem tudi, da me teh stvari naj ne bi smeli spraševati/ (B63). /Včasih delodajalci tudi kr predvidevajo neke stvari, da bom kar hitro zamenjala delovno mesto itd., kar mi tudi ni najbolj všeč/ (B64). /Medtem ko so drugi spet zelo razumevajoči – je delodajalka razumela, da sem od daleč, da so tudi snežne razmere, pa da bi rabila tudi kakšen fraj dan/ (B65). /Glede razgovorov na splošno imam zelo mešane občutke/ (B66).«

- *Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?*

»/Mogoče pri samem iskanju zaposlitve se mi zdi zelo pomembna iznajdljivost/ (B67), /pa da razmišljaš tudi malo out of the box/ (B68). /Pomembna se mi zdi prilagodljivost/ (B69), /odprtost/ (B70), /prijaznost, iskrenost, da imaš vredno odnos/ (B71). /Znanja pa se mi zdijo itak osnovna – mogoče računalniška pismenost/ (B72), /pa da maš strokovna znanja pri našem poklicu itd./ (B73).«

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- *Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?*

»/Od formalnih oblik pomoči sem imela dva meseca nadomestilo za brezposelnost/ (B74), /denarne socialne pomoči nimam, tako da so to edina sredstva, ki jih dobim od države/ (B75). /To nadomestilo je uglavnom nadomeščalo moje redno plačilo/ (B76), /lahko sem plačala položnice, hrano in osnovne stvari za življenje/ (B77).«

- *Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?*

»/Od neformalnih pa mi največ pomaga mož, deliva si gospodinjstvo, si razdeliva stroške/ (B78). /On tudi razume, da js ne morem toliko prispevat, ker trenutno nimam zaposlitve, tako da si malo drugače porazdeliva stroške, da on prispeva več, ker ima reden dohodek/ (B79a). Mam tut neki prihrankov od prej, tako, da zaenkrat še ni večje krize (B79b)/. Lahko se obrnem tudi na družino in starše, če bi kaj potrebovala/ (B80). /Te pomoči mi seveda olajšajo življenje, saj vem, da se lahko na nekoga zanesem in da sem priskrbljena, kljub temu da sem brezposelna/ (B81).«

- *Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Prosimo, povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire?)*

»/Trenutno še nisem toliko časa brezposelna, da bi že kaj delala na črno/ (B82). /Če bom dlje časa brezposelna, sem rekla, da bom probala mogoče delati tam, kjer sem prej delala prek študenta/ (B83). /Zdj če ne bo druge, bom mogoče delala tut na črno, da ne bom toliko časa brez zaslužka/ (B84).«

- *Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?*

»/Trenutno živim pri možu, pri njemu doma, imava stanovanje/ (B85), /najemnine nimava/ (B86). /To, da ne rabiva plačevati najemnine, je velika finančna razbremenitev/ (B87), /ker so najemnine načeloma precej drage/ (B88). /Glede stanovanjske situacije sem zadovoljna ter zelo srečna, da je urejena tako, kot je/ (B89) /in ne potrebujem drugih pomoči/ (B90).«

4. VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- *Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?*

»/Se mi zdi, da še nisem zaznala nekega vpliva na moje življenje/ (B91). /Manjka mi predvsem neka struktura in red, da nekaj počneš, večjo formulacijo dneva/ (B92).«

- *Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?*

»/Rekla bi da je prednost to, da imam veliko časa zase, da sem se malo spočila od vsega, kar se mi je dogajalo prej – fakulteta, magistrska naloga/ (B93). /Negativne vidike brezposelnost pa vidim predvsem v tem nestrukturiranem delu/ (B94), /da včasih ne vem, kako naj sama s sabo/ (B95).«

- *Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?*

»/Kdaj sem tut slabe volje, ker nimam službe/ (B96), /ker nimam stika z drugimi/ (B97). /Če bi hodila v službo, bi imela tam sodelavce, s katerimi bi se družila in bi imela več socialnih stikov/

(B98). /Živim čisto na samem, s prijateljicami in sorodniki se še vedno družimo/ (B99), /ampak vseeno pogrešam neke vsakdanje stike/ (B100). /Sicer mi po drugi strani ugaja, da sem doma, da ne zapravljam veliko in preživim tudi čas z družino/ (B101).«

- *Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagате?*

»/Mislim, da moja brezposelnost zaenkrat traja še premalo časa, da bi lahko govorila o slabšem zdravstvenem stanju/ (B102), /verjamem pa, da lahko dolgotrajna brezposelnost močno negativno vpliva na zdravstveno stanje/ (B103).«

9.2.3. Intervju C

INTERVJU C – LUKA, 27 LET, 6 mesecev brezposeln, mag. zgodovine

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- *Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?*

»/Meni delo in plačana zaposlitev pomenita neko stabilnost/ (C1), /dobiš plačo, si finančno samostojen/ (C2). /Plačana zaposlitev bi mi pomenila tudi to, da bi mi zapolnila dan, ker zdaj nimam nič zapolnjeno in nimam kaj počet/ (C3). /Velik problem je, da se spraviš kaj delat, medtem ko služba ti to omogoča, da se zamotiš, te motivira/ (C4). /Več kot imaš obveznosti, več narediš in je lažje/ (C5).«

- *Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?*

»/Zdaj iz teh izkušenj, ki sem jih jaz imel, bi lahko rekel, da so glaven razlog za brezposelnost mladih dokaj visoka pričakovanja delodajalcev, da imajo mladi izkušnje/ (C6), /ki pa jih je zelo težko dobiti, ker te nihče ne vzame, če jih nimaš – gre torej za začaran krog/ (C7). /Tudi če imaš voljo in zanimanje, je težko dobiti službo brez nekega dodatnega faktorja (npr. poznanstva, izkušnje, veze)/ (C8). /Menim, da so mladi preveč izobraženi/ (C9) /in da je tudi to problem in da so dela dostopna, ampak jih mladi ne želijo delati/ (C10). /Moja izkušnja je taka, da sem se prijavljal tudi na dela, ki niso v moji stroki, ampak sem bil za vsa dela preveč kvalificiran in me niso vzeli/ (C11).«

- *Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?*

»/Ne znam točno povedat, kaj bi bil razlog za mojo brezposelnost/ (C12). /Se mi zdi mogoče to, da sem malo preveč izkoristil ta študentski status/ (C13), /velikokrat sem imel tudi razgovore za šiht, so bili zelo navdušeni, potem pa nisem dobil kakšnega odgovora od njih/ (C14). /Se mi zdi, da delodajalci niso najbolj odzivni/ (C15), /ali pa ti dajo preveč nekega upanja/ (C16). /Mislim, da so bile tudi takšne okoliščine/ (C17) – /ko sem se že dogovoril za uvajanje, ni bilo zaposlene, ki bi me uvajala, ali pa so bile neke bolniške, pa je vse padlo v vodo/ (C18). /Veliko stvari se sicer dogaja, veliko razgovorov in vsega, nič pa ni iz tega/ (C19).«

- *Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?*

»/Imam sedmo stopnjo izobrazbe, sem magister zgodovine/ (C20). /Mislim, da sem zaradi moje stopnje včasih celo težje zaposljiv, sem bil že zavržen zaradi tega/ (C21). /Se mi zdi, da je neka teža moji izobrazbi/ (C22), /ki je sicer neka osnova / (C23), /ampak vseeno se potrebujejo še izkušnje, priporočila/ (C24).«

- *Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katero pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?*

»/Do neke mere bi rekel, da sem tekom izobraževanja dobil dovolj znanja za opravljanje dela/ (C25), /v smislu, da sem dovolj strokoven/ (C26), /da se znam predstaviti in da poznam svoje področje, znam nastopat/ (C27). /Drugače, če se želiš izobraziti za kustosa, se moreš zelo sam angažirat/ (C28). /Eni profesorji so me dobro usmerjali, so nam dali osnovna znanja, ampak vidim, da mi še vedno manjka na nekih področjih/ (C29). /Poznavanje zgodovine je ključnega pomena, če hočeš v tem delat/ (C30), /tako da bi rekel, da so osnovna znanja koristno in hkrati ključno za opravljanje dela/ (C31).«

2. ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- *Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju le-te? Kako ste zadovoljni z pomočjo?*

»/Jaz iščem službo preko zavoda/ (C32), /potem pa iščem še na nekih drugih spletnih straneh, kjer oglašujejo dela/ (C33). /Potem mi pomagajo prijatelji, potem sodelavci od mame in očeta so mi sicer ponujali službo, ampak ne iz mojega področja/ (C34). /Preverim tudi socialna omrežja/ (C35). /To, da iščeš službo prek znancev in prijateljev, se mi zdi dobro, ampak hkrati je veliko obljubljanja, pa po navadi nikoli nič ni iz tega/ (C36). /Sem bil enkrat zelo presenečen na enem razgovoru, ko je nekdo poklical zame in me priporočil, mi je veliko pomenilo/ (C37). /Z zavodom drugače nisem zadovoljen/ (C38), /pač prvo, ko sem šel na zavod, sem imel eno super svetovalko, mi je veliko pomagala, je bila zelo prijazna/ (C39). /Drugo, ki sem jo dobil, pa mi nič ne pomaga/ (C40), /od nje nič ne pričakujem, imam občutek, kot da sem ji odveč/ (C41). /En primer je bil, da mi nekaj ni delalo prek portala in sem pisal in je mene obtožila, da nekaj nisem naredil prav, čeprav je ona nekaj pozabila urediti/ (C42).«

- *Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?*

»/Na razgovore se pripravljam dokaj temeljito/ (C43). /V bistvu sem imel v tem času samo dva razgovora/ (C44). /Drugi je bil malo bolj resen/ (C45), /ker je bil v muzeju, sem se pripravil tako, da sem si pogledal katalog, ki je objavljen na zavodu, kako se pripraviti na razgovor, kako poteka, kaj te vprašajo itd./ (C46). /Pogledam si, kakšne so posebnosti organizacije v katero grem na razgovor, malo sem pogledal tudi na Facebook in ostala socialna omrežja, da dobim boljši pregled in izvem kaj več o organizaciji/ (C47). /Na razgovore se drugače veliko prijavljam/ (C48), /ampak ni nekega odziva, kar te malo zadane/ (C49).«

- *Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?*

»/Z razgovori imam zelo pozitivne izkušnje, predvsem drugi razgovor/ (C50). /Sicer mi je predstavljal stres malo preden sem šel noter/ (C51), /ampak drugače čisto normalno, sem se tudi malo pošalil in je bilo sproščeno vzdušje/ (C52). /Sem pa imel malo filinga, da se predstavljajo drugače, kot pa dejansko so/ (C53). /Mogoče imam včasih občutek, da preveč govorim na

razgovorih in da zaidem iz teme/ (C54), /ampak vseeno se mi je zdelo dobro, da preizkušajo predvsem znanje, strokovnost itd./ (C55).«

- *Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?*

»/Samoiniciativnost/ (C56), /mislim da moreš biti pri iskanju zaposlitve tudi zelo trmast in vztrajen/ (C57), /da si dobre volje, da ne obupaš/ (C58). /Mislim, da delodajalci iščejo predvsem ljudi, ki so prilagodljivi/ (C59) /in imajo veliko znanja iz nekega področja, moreš res imeti nekaj, da izstopaš/ (C60) – /poleg seveda nekih osnov, ki jih itak vsi pričakujejo/ (C61).«

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- *Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?*

»Nimam nobene te formalne oblike (C62).«

- *Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?*

»/Do zdaj sem bil veliko dokaj sam, imam prihranke/ (C63). /Ti prihranki bodo sicer dokaj kmalu šli, tako da morem malo začeti razmišljati, kaj bom in kako naprej/ (C64). /Nekako imam s strani staršev tiho podporo, lahko se obrnem nanje, če bi bila res kriza/ (C65). /Tudi od sorodnikov mi zelo pomaga njihova podpora, da so tam, da se lahko zanesem nanje/ (C66) – /predvsem, da me spodbujajo in imam od njih moralno podporo/ (C67).«

- *Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Prosimo, povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire?)*

»/Ne, tudi izkušenj z delom na črno nimam/ (C68). /Sem sicer vodič po muzejih, kar delam dokaj malo in delam preko avtorske pogodbe ter ni nekaj dosti/ (C69). /To delo sem dobil preko poznanstev, sem tudi prijatelj z vodjo, tako da je malo lažje/ (C70). /Gre sicer za zelo nesiguren zaslužek, zato se na to ne morem najbolj zanašati, je odvisno od veliko stvari in ljudi/ (C71), /je zelo riskantno/ (C72). /Nekaj tudi pišem prispevke za revije prek pogodb/ (C73), ampak tudi to je zelo malo/ (C74).«

- *Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?*

»/Živim v Ljubljani s cimri/ (C75), /v najemu/ (C76), /bom sicer še videl, koliko časa bo to še šlo, ker so visoke najemnine/ (C77). /Si moram sam plačevati najemnino, pa zdaj nisem prepričan, koliko časa bom še lahko, je veliko nesigurnosti/ (C78). /Pri urejanju stanovanjske problematike mi trenutno ne pomaga nihče/ (C79), /zdaj če bi dobil kakšno subvencijo najemnine, ne bi bilo slabo/ (C80). /So mi pa drugače tudi sorodniki ponudili, bi lahko bil pri njih, za prvo rešitev bi bilo, ampak jih ne bi rad obremenjeval/ (C81).«

4. VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- *Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?*

»/Brezposelnost na moje življenje vpliva dokaj negativno/ (C82), /ker pač prej sem imel še status, sem delal prek napotnice, zdaj se je pa vse spremenilo/ (C83), /nimam več dela, tudi na faks ni več treba, sem malo zgubljen/ (C84). /Ti da kar malo za misliti, kaj so tvoje prioritete, kje jih imaš, kaj si želiš, vidiš tudi, kdo ti stoji ob strani, te spodbuja in kdo ti je pravi prijatelj/ (C85). /Zagotovo bi rekel, da je izkušnja, ampak ne želim da dolgo traja/ (C86).«

- *Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?*

»/Se mi zdi, da je res veliko negotovosti/ (C87), /se mi včasih nabere nekaj stvari/ (C88), /bi se rad samo s kom pogovoril, pa bi mi veliko pomenilo, če bi me vprašali, kako se počutim/ (C89). /Kar bi rekel, da je dobrega, je to, da sem se spremenil, malo bolj sem spoznal samega sebe, / (C90), /sem se naučil biti malo bolj pozitiven, obrnem situacije bolj na smeh in humor/ (C91). /Drugače vidiš, kako se stvari dogajajo, malo bolj ceniš stvari/ (C92).«

- *Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?*

»/Kot sem že rekel, ima negativen vpliv na moje počutje/ (C93). /Se mi zdi, da sem se tudi malo oddaljil od prijateljev, oni bi velikokrat kam šli, kar stane, jaz moram pa veliko šparat, ne želim jih obremenjevati/ (C94). /Sem kdaj tudi slabe volje/ (C95), /malo se vdaš, se mi zdi da bolj podzavestno/ (C96).«

- *Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagata?*

»/Ne, tega pa zaenkrat še nisem zaznal, mogoče sem premalo časa brezposeln/ (C97).«

9.2.4. Intervju D

INTERVJU D– VANESA, 24 LET, 3 mesece brezposelna, dipl. soc. del.

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- *Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?*

»/Zaposlitev in plačano delo imata za mene zelo velik pomen/ (D1). /Zaposlitev zelo vpliva na življenje/ (D2), /ker brez plače ne moreš glih sam živet pa bit samostojen/ (D3). /Plus tega pa še to, da se počutiš koristnega če si zaposlen/ (D4), /tudi ti rasteš, pa da imaš nek smisel/ (D5), /zaposlitev nudi tudi to, da si skos postavljen pred neke izzive/ (D6). /Delo ti da tudi bolj strukturiran vsakdan, ko pa če si skos doma, tudi boljše funkcioniraš, če delaš/ (D7) – /predstavlja eno obveznost, ki jo moraš narediti vsak dan/ (D8).«

- *Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?*

»/Splošen razlog za brezposelnost mladih so po mojem mnenju pogoji, ki jih postavljajo delodajalci/ (D9). /Ti ko končaš faks nimaš zdaj nekih izkušenj, ki pa jih delodajalci pričakujejo/ (D10). /Sicer lahko omeniš prakso, ampak to ne pomeni ničesar/ (D11). /Delodajalci pričakujejo

tudi, da imaš narejene strokovne izpite/ (D12), /ki pa jih ne moreš narediti, ker ni pripravništev, torej nimajo se kje naučiti stvari, kar je po mojem mnenju glavnih razlog za brezposelnost mladih/ (D13).«

- *Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?*

»/Moja ovira je bila to, da še nimam opravljenega strokovnega izpita, ki ga zdaj delam, pa da še nisem napisala magistrske, ki pa je še v teku/ (D14). Poleg tega tut nimam dovolj izkušenj, ki bi mi pomagale pri tem, da bi dobila službo/ (D15). /Bi rekla, da so to razlogi, ki me trenutno najbolj ovirajo, ko pa bom imela izpolnjene vse pogoje, pa me tut skrbi, da ne bom dobila službe/ (D16). /Brezposelna sem drugače tudi zato, ker sem zaključila pol letno pripravništvo v domu starejših, za katero sem imela pogodbo za določen čas in mi je niso podaljšali / (D17).«

- *Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?*

»/Moja pridobljena stopnja izobrazbe je šesta stopnja, sem diplomirana socialna delavka/ (D18). /V tem obdobju sicer iščejo veliko socialnih delavcev, veliko je razpisov/ (D19), /sicer večinoma na CSD- jih, kjer pa sama ne bi rada delala, ker se mi ne zdi lahko delo/ (D20). /Prva zaposlitev na centru bi lahko bila zame usodna – mislim, da bi se ustrašila, bi se mi zamerilo, da ne bi hotla več tega delat/ (D21). /Zdaj jaz sem imela pripravništvo v zdravstvu, kjer pa je razpisov manj/ (D22). /Mislim, da če bi imela zdaj kako drugo izobrazbo – ne vem logoped al pa specialni pedagog, ki majo drugačna znanja, bi lahko hitro dobila šiht, ker jih ful primanjkuje, v socialnem delu pa tega primanjkljaja v zdravstvu ni/ (D23). /Socialni delavci predvsem v zdravstvu so postavljeni bolj na obrobje, niso dovolj cenjeni/ (D24).«

- *Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katero pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?*

»/Ko sem zaključila faks se nisem ravno počutila kompetentno za opravljanje dela/ (D25). /Zelo dolgo sploh nisem vedela, da socialni delavci sploh delajo v zdravstvu, nisem vedela nič podrobnega o tem področju, da bi lahko delala tam/ (D26). /Imam občutek, da imaš po koncu faksa zelo malo možnosti zaposlitve, vsaj premalo so nam jih predstavili na faksu/ (D27). /Ni bilo neke smeri, ki bi nas usmerila v zdravstveno dejavnost/ (D28), /sem se večinoma mogla sama pozanimat/ (D29). /Predvsem sem dobila splošna znanja, strokovnega znanja pa sem dobila definitivno premalo/ (D30). /Iz fakultete sem mogoče odnesla ravno to, kako se sporazumevat z ljudmi, kako razviti nek čut za ljudi (da vidimo pozitivne stvari zanje, ki jih lahko izkoristijo) – to se mi zdi najbolj dragoceno znanje, ki ga imam od tam/ (D31).«

2. ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- *Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju le-te? Kako ste zadovoljni z pomočjo?*

»/Is iščem šiht na ta način, da vsakodnevno spremljam objave na spletni strani preko Zavoda za zaposlovanje/ (D32), /pa tudi na drugih spletnih portalih/ (D33). /Večinoma iščem zaposlitev sama/ (D34). /Obstaja tudi Facebook skupina, kjer ponujajo dela/ (D35). /Imam tudi svetovalko na Zavodu/ (D36), /s katero pa nisem imela veliko stika/ (D37) – /imeli sva bolj uvodni sestanek, ko sem se prijavila, takrat sva si določile cilje – da dokončam magistrsko in da opravim strokovni izpit/ (D38). /Rekla mi je, da dokler tega nimam, da mi da proste roke in da se bova slišali šele čez par mesecev, mi ni dala ravno neke pomoči/ (D39). /To mi sicer ugaja, da nimam nekih obveznosti

z zavodom/ (D40). /Z zavodom sicer nisem najbolj zadovoljna/ (D41), /pomagali so mi predvsem s tem, ko imajo zbrane informacije in dela na eni strani/ (D42). / Da bi me pa zavod ful motiviral al pa da bi mel ful pozitiven učinek, pa ne/ (D43). /Od zavoda v tem času tudi nikoli nisem dobila napotitve na delovno mesto, kar se malo mogoče pričakovala/ (D44). /Če ne bi bila samo iniciativna, se ne bi nič dogajalo/ (D45). /Zaposlitev pa iščem tudi prek sorodnikov, staršev in prijateljev – predvsem v smislu, da mi pošiljajo delovna mesta, če jih mogoče še sama nisem našla, pa veze in poznanstva/ (D46).«

- *Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?*

»/Na razgovor sem se pripravljala tako, da že ko sem poslala spremno pismo, sem že v njem opisovala področja, ki so bila primerna za tisto delovno mesto/ (D47). /Preden, da grem na razgovor, si pogledam tudi spletno stran od organizacije, kje so, kaj delajo itd./ (D48). /Pogledala sem tudi še posebej, če so imeli opisano socialno službo in si o tem še več prebrala, ker je moje področje/ (D49). /Zdaj v povprečju grem na en razgovor na štirinajst dni/ (D50), /tako da mislim, da se jih kar pogosto/ (D51). /Prijavljam se kar na vsa delovna mesta, ki so vsaj malo primerna za socialnega delavca, če me povabijo na razgovor, pač grem, sem pa zelo odprta/ (D52).«

- *Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?*

»/Zdaj na vseh razgovorih, na katerih sem bila, sem imela zelo pozitivne izkušnje/ (D53), /povsod so bili prijazni, vzdušje je bilo sproščeno/ (D54). /Sem bila pred razgovori itak mal živčna/ (D55), /nisem vedela, kaj pričakovati, kdo bo sploh na razgovoru, kako bo zgledalo itd./ (D56). /Na razgovoru hočeš itak narditi najboljši vtis, kar je možno, ne veš točno, kaj je pomembno zanje/ (D57).«

- *Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?*

»/Na vseh razgovorih, ko sem bila, so ful poudarjali, da je pomembno, da si samostojen/ (D58), /da si pripravljen delat v timu/ (D59), /da se znajdeš/ (D60), /da si samoiniciativen/ (D61). /Pomembno jim je bilo, da si prilagodljiv/ (D62), /da greš kdaj tudi prek sebe, če moreš kdaj podaljšati delo, da to ni ovira/ (D63). /Mogoče v naši stroki tudi seveda, da znaš delat z ljudmi, da znaš voditi kako skupino, pa itak, da obvladaš sisteme/ (D64), /pa neka osnovna računalniška znanja, kar mladi zdj že znajo/ (D65).«

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- *Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?*

»/Zavod mi je pomagal prva dva meseca z nadomestili za brezposelnost/ (D66), /od zavoda sem dobila še povrnjene potne stroške, ko sem šla na razgovore/ (D67). /Finančno mi je pomagal zavod/ (D68), /kar mi je omogočilo malo lažje življenje – predvsem za kritje nekih osnovnih življenjskih stroškov, sem dobila kar veliko nadomestila/ (D69). /Zdaj denarne ali pa kaj druga pa nimam/ (D70). /Drugače pa nadomestilo kar pomaga, predvsem mi nadomešča nek redni prihodek/ (D71). /Iz tega nadomestila se je krilo tudi obvezno zdravstveno zavarovanje, ki pa sem si ga zdaj sama uredila/ (D72).«

- *Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?*

»/Iz finančnega vidika nimam neke neformalne pomoči/ (D73), /vem, da bi se lahko obrnila na starše, če mi res ne bi šlo/ (D74), /imam tudi nekaj prihrankov/ (D75). /Predvsem so mi vsi bližnji v moralno podporo, kar mi veliko pomeni/ (D76). /Tudi to podpro je treba imeti, pa da vem, da se lahko na nekoga obrnem, mi pomaga predvsem v tem smislu/ (D77).«

- *Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Prosimo, povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire?)*

»/Ker sem brezposelna samo tri mesece, še nisem delala na črno/ (D78). /Če pa bi bla še dlje časa, se mi ne bi obetala nobena zaposlitev, pa bi šla delat nekaj/ (D79), /samo da zaslužim/ (D80).«

- *Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?*

»/Zdaj trenutno živim s parterjem v stanovanju na Koroškem/ (D81), /on mi tudi pomaga pri plačevanju najemnine in ostalih stroškov, sma se tako zmenila/ (D82). /Sama bi zdaj tudi zelo težko odštela ne vem neke visoke vsote samo za najem, bi se mogla verjetno vrnit nazaj domov, ker so najemnine precej visoke/ (D83). /Kakšne druge pomoči ali podpore pa ne potrebujem/ (D84).«

4. VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- *Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?*

»/Na začetku, ko sem bila brezposelna, predvsem prve štirinajst dni, sem videla samo pozitiven vpliv/ (D85), /bila sem prav vesela, ker nisem imela nekih obveznosti/ (D86). /Dlje časa, ko si brezposeln, vedno bolj negativen kot pa pozitiven vpliv pa ima le-ta na moje življenje/ (D87). /Vsak dan je itak isti, nimam obveznosti, dan je zelo dolg, pa nimam kaj za počet/ (D88). /Če bom dlje časa brezposelna, me skrbi, da bo brezposelnost še bolj negativno vplivala na moje življenje, se prav malo bojim, ker res rabim nekaj/ (D89). «

- *Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?*

»/Slabše je predvsem to, da ne vem, kaj naj sama s sabo kak dan, sej lahko grem s kolegico na pijačo, ampak to ni vsak dan/ (D90). /Več je res slabšega, pa da me vsi sprašujejo, kdaj pa grem delat pa to/ (D91). /Zdaj kot pozitivno pa bi izpostavila, da imam več časa zase – berem, gledam serije/ (D92). /Bi rekla, da več delam na sebi / (D93), /po drugi strani pa se počutim nekoristno, nimam izzivov/ (D94).«

- *Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?*

»/Zdaj zaradi brezposelnosti imam manj socialnih stikov, ker ostali nimajo časa, ker so zaposleni/ (D95). /Nimam toliko socialnih interakcij/ (D96). /Mislim, da sem se začela bolj zapirat v sebe/ (D97), /zaradi brezposelnosti se tudi več sekiram, zakaj ne morem dobit dela/ (D98). /Bi rekla, da

sem malo bolj slabe volje/ (D99), /bolj obupana/ (D100), / velikokrat se zelo slabo počutim in se sprašujem, kaj je narobe z mano (D101).«

- *Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagata?*

»/Zdaj sem res malo časa brezposelna, tako da bi rekla, da ima zaenkrat brezposelnost pozitiven vpliv na moje zdravje, imam namreč čas, da grem malo na sprehod pa da potelovadim, da naredim nekaj zase in sem malo bolj aktivna/ (D102). /Verjetno, če bi bila dlje časa brez šihata, pa mislim, da bi to negativno vplivalo na moje zdravje/ (D103).«

9.2.5. Intervju E

MARKO, 23 LET, 4 mesece brezposeln –dokončana osnovna šola

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- *Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?*

»/Mn se zdi to osnova, da se lahko preživlja/ (E1). / Mislim, da so plače v Sloveniji precej nizke, se mi zdi, da je dobro, če fajn zaslužiš, da lahko kam greš itd./ (E2). / Se mi zdi, da je za vsakega človeka zaposlitev nujna in da ima velik pomen/ (E3). /Pa tut mislim, da ti da neko finančno varnost/ (E4), /pa da si bolj samostojen z denarjem, itak/ (E5). /Delo ti tut vzame kr neki cajta v dnevu, tretjino dneva itak preživimo na šihatu, tk da ti tut precej zapolni dan, da se organiziraš itd./ (E6).«

- *Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?*

»/Js bi reko, da je glavni razlog za brezposelnost mladih to, da so faulasti in leni, da s jim ne da delat/ (E7). /Sam sem tudi mnenja, da za delo ne rabiš nobenih izkušenj, večino del, ki so, jih lahko delaš brez kakršne koli izkušnje, se jih lahko naučiš v enmu tednu, zdaj če nimaš ravno kakšnih bolezni itd./ (E8). /Meni se zelo čudi to, da imamo neke mlade na zavodu, pa jim ponujajo šihata, pa ga ne vzamejo, ker nočejo delat za male denarje/ (E9). /Za navadna dela ne rabiš izkušenj, ne rečem, zdaj zdravniki se morejo šolat, ker je težko to delat/ (E10). /Se mi zdi res neumno to, da je brezposelnost sploh problem, ker šihata po mojem mnenju res ni problem dobit/ (E11). /Poznam tut eno, ko ma doktorat narejen, pa dela v Avstriji v eni fabriki, ker je tam tudi bolj plačana/ (E12).«

- *Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?*

»/Zdaj trenutno sem brezposeln zaradi svoj izbire/ (E13). /Vem tudi, da če bi želel dobiti službo, jo lahko zelo hitro dobim, ampak trenutno to ni moja prioriteta, zato tudi ne neki iščem/ (E14). /Zadnjo službo sem zgubil zato, ker je delodajalec zaprt firmo za določen čas/ (E15) – /pa sem si rekel, da bom doma, ker sem pred tem tudi konstantno nekaj delal pa hodo na šihata/ (E16). /Čez približno kak mesec bom šel spet delat v tisto podjetje – dobim pozicijo delovodje/ (E17).«

- *Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?*

»/Zame izobrazba in šiht nimata nekega ful pomena, zato se tut nisem nikoli neki preveč zanimal/ (E18), /izobrazbe se mi zdi, da tut ne rabim/ (E19). /Drugače imam narejeno samo osnovno šolo – torej drugo stopnjo izobrazbe/ (E20). /Neki pa sem hodu en letnik na predšolsko, pa pol še na srednjo šolo za metalurga en letnik, nimam pa nič dokončano/ (E21). /Zdaj, ne bi rekel, da to vpliva na mojo brezposelnost, zato ker sem itak prostovoljno brez šihta/ (E22).«

- *Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katero pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?*

»/Jaz sem hodu na predšolsko, kamor sem se vpisal samo zato, ker sem vedel, da so strokovni predmeti povezani z glasbo, sam pa sem tudi igral klavir, pa sem mislil, da bo zato lažje/ (E23). /Sem tudi rad delal z otroci, ampak od tiste šole nisem kaj odnesel, zato sem tudi pustil/ (E24). /Potem sem se pa prepisal v srednjo šolo na Ravne, sem se vpisal na metalurško smer, sem se tekom prakse veliko stvari naučil – predvsem nekih uporabnih stvari, ki mi koristijo na šihtu/ (E25). /Ljudje, ko hodijo tja v šolo, so takoj po končanem šolanju pripravljeni za v kako firmo, da te vzamejo/ (E26).«

2. ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- *Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju le-te? Kako ste zadovoljni z pomočjo?*

»/Js ko sem si šou iskat šiht, sem pač dejansko samo šel od podjetja do podjetja, pa sem tam spraševal, če rabijo koga, ki bi delal/ (E27). /Drgač večinoma sem pa iskal šiht preko vez in poznanstev/ (E28). /Zdaj nekaj sem iskal tudi prek zavoda/ (E29). /Na zavod sem šel samo zato, ker sem dobil tudi vabilo, da nisem zaposlen, so mi rekli, da je fajn, da sem prijavljen/ (E30). /Tam sem sodeloval s svetovalcem,/ (E31) /ki mi je pomagal pri tem, da sva naredila tudi zaposlitveni načrt/ (E32), /je bilo bolj kratko srečanje/ (E33), /sem jim tudi povedal, da sem tam, zato, ker sem dobil vabilo/ (E34). /Se mi zdi, da imajo kar dobro narejeno in urejen sistem, sem bil zadovoljen/ (E35). /Če bi bil v neki situaciji, pa da bi aktivno iskal šiht, se mi zdi zavod najboljša možna ustanova, ker te res pošljejo na vse pa te usmerjajo/ (E36). /Se mi pa zdi, da je vrjetno veliko ljudi, ko jim pogledajo skozi prste, pa da se nič ne rabijo udeleževati/ (E37).«

- *Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?*

»/Jaz osebno se nikoli pred razgovorom nisem kaj pozanimal, vedno sem samo šel tja, pa sem se pogovoril z odgovorno osebo tam/ (E38). /Sem se vedno vse kar tam zmenil/ (E39), /tudi nikoli nisem pošiljal življenjepisa ali pa kakih stvari/ (E40). /Sem imel tudi sam kar nekaj služb, pa sem delal na različnih pozicijah, pa se res nikoli nisem pripravljala na razgovore/ (E41). /Trenutno se tudi ne udeležujem razgovorov, ker mi je fajn, da sem brez službe/ (E42).«

- *Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?*

»/Js mam z razgovori za službe še kar vredno izkušnje/ (E43), /mogoče tudi zato, ker še nikoli nisem prišel na neke ful formalne razgovore/ (E44). /Sem imel bolj sproščene odnose s tistimi, ki so imeli razgovor čez/ (E45). /Bil sem na enem takem resnem razgovoru/ (E46). /Mi je bil ta razgovor tudi zelo všeč, mi je fajn, da imajo malo bolj profesionalni odnos, da se vzpostavi tako boljši odnos med delodajalcem in delavcem/ (E47). /Se mi zdi tudi dobro, da delodajalci zberejo vse informacije o delavcu, je bila res dobra izkušnja/ (E48). /Na splošno pa imam dobre izkušnje, še nisem mel neke negativne izkušnje z razgovori/ (E49).«

- *Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?*

»/Sem delal tudi na pozicijah, ko so zahtevali izobrazbo, ampak so me vseeno vzeli, ker imam izkušnje/ (E50). /Sem tudi sam zelo iznajdljiv, pa sem se naučil nekaj stvari – kot so programiranje pa to/ (E51). /Se mi zdi, da delodajalci gledajo bolj na to, kako si sposoben/ (E52). /Delodajalci po mojem mnenju iščejo predvsem praktična znanja bolj kot pa izobrazbo/ (E53). /Se mi zdi tudi pomembno, da pokažeš, da si zainteresiran pa da te delo veseli – da tudi to delodajalci zelo iščejo/ (E54). /Predvsem pa se mi zdi, da moreš pokazati svoje pozitivne lastnosti, da je to tisto, kar največ šteje/ (E55).«

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- *Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?*

»/Js sem enkrat dobi nek, mislim, da je bila neka denarna pomoč – verjetno tista, ko jo dobiš za brezposelnost/ (E56), /je bilo samo za en mesec, tako da mi ni nek ful pomagal glih/ (E57). /Mam še zavarovanje, verjetno zato, ker sem prijavljen na zavodu/ (E58).«

- *Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?*

»/Zdaj od neformalnih pa bi reko, da mi včasih fotr da kaj žepnine, pa čeprav je ne glih potrebujem/ (E59), /tako da mi ne glih nek ful pomaga to/ (E60) – /si pa kaj za sebe kupim/ (E61). /Drgač drugih neformalnih pa nimam glih – od sorodnikov pa to pa nič ne dobivam/ (E62). /Vem pa, da če bi mi težko šlo, da bi mi mama pa ata zihr pomagala/ (E63).«

- *Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Prosimo, povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire?)*

»/Ja, js mam ogromno izkušenj z delom na črno/ (E64). /Opravljal sem že zelo veliko del – bil sem monter pohištev, delal sem na raznih mašinah, skoraj da ni dela, ki ga ne bi opravljal na črno/ (E65). /Večinoma sem vsa dela na črno dobi prek poznanstev pa kolegov/ (E66). /Zdaj delo na črno mi je itak finančno ful pomagal/ (E67), /drgač pa bi reko, da sem predvsem dobi izkušnje/ (E68). / Je pa res, da če nardiš velik napak, da ti pač rečejo, da te ne rabijo – lahko kr hitro zgubiš šiht/ (E69). /Pri delu na črno je problem tudi to, da ti pa ne teče delovna doba, nisi zavarovan pa to/ (E70), /pa če te dobijo, je lahko samo sranje, pa delovne poškodbe itd./ (E71). /Pa reko bi še to, da ni glih nek fiksni zaslužek/ (E72).«

- *Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?*

»/Živim sam v svojem stanovanju/ (E73), /tut najemnino ne rabim plačevati/ (E74). /Zelo blizu živita starša, tako da mi mama pomaga tut z kakimi gospodinjskimi opravili/ (E75). /Kake druge pomoči pa ne bi glih potreboval, sem zelo zadovoljen s tem, kako imam to urejeno/ (E76).«

4. VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- *Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?*

»/Glede na to, da sem brezposeln po svoji volji, mislim, da nima glih nekega vpliva/ (E77). /Edino, kar bi rekel, je mogoče to, da se počutim zdolgočaseno/ (E78). /Jaz sem človek, ki zelo rad dela, pa da se zamotim, pa mi to mogoče najbolj manjka/ (E79). /Pa glede na to, da še malo krypto valute pa to, se tut mal zamotim, če tega ne bi bilo, bi se mi verjetno zmešalo doma/ (E80).«

- *Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?*

»/Zdaj to, da si brezposeln, ti prinese to, da nimaš nekih prihodkov/ (E81), /nikamor ne moreš it pa si vsega privoščiti na način, ko takrat, ko maš pač redn šiht/ (E82). /Drugače pa meni je moja brezposelnost 100-% pozitivna/ (E83), /lahko delam, kar želim, imam veliko časa/ (E84), /pa prav fajn mi je, ker sem tako svoboden/ (E85).«

- *Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?*

»/Sem velikokrat brezvoljen, pa kak dan sicer ne vem, kam naj se dam/ (E86). /Drugače vpliva na moje socialno življenje pa nima glih/ (E87), /ker še vseeno kak dan delam na črno, pa sem tam s sodelavci pa se zamotim/ (E88). /Pa tut s kolegi se velik družim, mi res ni neke panike, pa tut več časa preživim z mojimi doma/ (E89).«

- *Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagata?*

»/Zdaj, kot sem že rekel, ker sem brezposeln zaradi sebe, ne vidim nekega vpliva na zdravstveno stanje, mi je res prav super/ (E90). /Mogoče se je še izboljšalo, ker imam več cajta za sebe pa to/ (E91).«

9.2.6. Intervju F

INTERVJU F– MIJA, 29 LET, 3 leta brezposelna, ekonomski tehnik

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- *Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?*

»/Zaposlitev in plačano delo mi pomenita finančno samostojnost/ (F1), /neodvisnost od drugih/ (F2) /in koristnost družbi/ (F3). /Delaš lahko, kar želiš, zaradi službe si bolj produktiven/ (F4), /prav tako bi mi služba predstavljala del dneva, se lažje organiziram in si razporedim čas/ (F5). /Prav tako mi pomeni to, da se socializiraš, greš v družbo/ (F6). /Glede na to, da imam dva majhna otroka, mi to predstavlja tudi finančno varnost/ (F7), /da lahko sebi in njima kaj kupim/ (F8).«

- *Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?*

»/Meni se zdi, da mladi niso navajeni delat in imajo preveč pričakovanj glede zaposlitev/ (F9), /nimajo delovnih navad/ (F10). /Imam tudi neki prijatelji, ki še vedno živijo pri starših, se mi zdi, da je tudi to problem, da jih starši še vedno preveč podpirajo/ (F11). /Meni se zdi tudi to, da mladi niso dovolj vztrajni, hitro pustijo službo, če jim gre kaj narobe/ (F12). /Imajo tudi visoke izobrazbe, pa pol nočejo delat za malo plačo/ (F13), /mislim pa tudi, da nimajo nobenih izkušenj/ (F14).«

- *Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?*

»/Ostala sem brez službe, ker je šlo podjetje v stečaj/ (F15) – /so imeli velika odpuščanja, sama sem se zaradi mojih dveh hčerkic odločila, da grem med prvimi, ker je bilo delo zelo naporno, delala sem tudi ponoči (delo v skladišču)/ (F16). /Zdaj mi je bolj v interesu, da veliko časa preživim z mojimi otroci/ (F17). /Mislim, da imam tudi prenizko izobrazbo/ (F18), /delodajalci zahtevajo višjo ali pa visoko šolo – ne izpolnjujem pogojev/ (F19). /Pa še izkušenj nimam veliko iz ekonomije, mogoče je tudi to razlog/ (F20).«

- *Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?*

»/Trenutno imam peto stopnjo izobrazbe – sem ekonomski tehnik/ (F21). /Drugače pa sem se zdaj tudi vpisala v višjo ekonomsko šolo, zato da bom bolj zaposljiva/ (F22). /Menim, da imam prenizko stopnjo izobrazbe, da je to tudi eden izmed razlogov za mojo brezposelnost/ (F23). /Prav tako je po mojem mnenju veliko ekonomistov, ki imajo zaključeno to izobrazbo, pa premalo delovnih mest/ (F24).«

- *Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katero pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?*

»/Ne, tekom mojega izobraževanja nisem dobila dovolj nekega posebnega znanja za delat/ (F25). /Menim, da je to problem v šolskem sistemu, da je poudarek na teoriji, prakse pa ni bilo veliko/ (F26). /Dobila sem bolj neka osnovna znanja o ekonomiji, pa nobenih specifičnih znanj za opravljanje dela/ (F27). /Po končani šoli nisem imela nobenega občutka, da sem samostojno zmožna opravljati katerokoli delo v ekonomiji/ (F28). /Zdaj na šoli sem se naučila, kako delujejo organizacije, naučila sem se poslovne korespondence, naučila sem se osnove knjigovodstva, pa tut neki sistemov so nam pokazali/ (F29). /Čeprav bom kljub temu imela samo teoretska znanja, pa premalo nekih praktičnih izkušenj / (F30).«

2. ISKANJE ZAPOSLOSTITVE

- *Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju l- te? Kako ste zadovoljni z pomočjo?*

»/Zdaj prijavljena sem na Zavod za zaposlovanje, se prijavljam na razpise/ (F31). / Službo iščem tudi prek znancev, sem se pogovarjala z njimi, če kdo koga potrebuje/ (F32). /Pri iskanju mi pomaga tudi mama, pa mož, sorodniki/ (F33). /Seveda pogledam tudi na portalih/ (F34) /pa spletnih straneh, če se kaj najde/ (F35). /Z zavodom za zaposlovanje nisem zadovoljna/ (F36), /ker mi noben nič ni pomagal, nihče mi nič ne svetuje/ (F37), sem zapravila veliko časa/ (F38). /Moja svetovalka mi ni uredila ničesar, samo neke obveznosti mi je nalagala/ (F39). /Z njo tudi nimam dobrega odnosa/ (F40), /sama moram urediti vse stvari/ (F41). /Tam prijavljena brez veze, res nisem zadovoljna/ (F42). /Imela sem občutek, da sem jim odveč in da jim je vseeno, od njih ničesar nočem in ne pričakujem/ (F43).«

- *Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?*

»/Pred razgovorim se vedno lepo oblečem, se našminkam in se uredim/ (F44). /Vedno se tudi pozanimam o podjetju, v katerega grem na razgovor/ (F45). /Se mi zdi pomemben prvi vtis, pa kaj sporočam z neverbalno komunikacijo/ (F46). / Drugače se ne kaj posebej pripravljam, bolj malo priprave na razgovor imam/ (F47). /Imam tudi dobro napisan življenjepis, vedno napišem tudi spremno pismo, pa sem že tam predstavim/ (F49). /Pred razgovorim običajno nisem živčna/ (F49). /Grem v povprečju na dva razgovora na mesec/ (F50).«

- *Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?*

»/Imam različne izkušnje z razgovori – včasih pozitivne, kdaj pa tudi negativne/ (F51). /Enkrat sem šla na razgovor, se je delodajalka delala zelo vzvišeno, nisem imela dobrega občutka, sem bila prav srečna, da me niso izbrali/ (F52). /Kdaj pa tudi pridem na razgovor, pa se mi zdijo prijazni, zelo dobra komunikacija, sem si večkrat kar zaželela, da bi delala v tem kolektivu/ (F53). /Velikokrat me vprašajo glede družine, pa omenim, da imam majhne otroke, pa se mi zdi, da delodajalci kr izgubijo zanimanje/ (F54). /Sem bila tudi na različnih vrstah razgovorov/ (F55) – /enkrat so me testirali za nemški jezik, sem mogla neki prevajati/ (F56). /Bi rekla, da je vsak razgovor nek razred zase, vsak je drugačen/ (F57).«

- *Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?*

»/Pri iskanju zaposlitve se mi zdi pomemben prvi vtis, da si pozitiven/ (F58), /da si prilagodljiv/ (F59), /da si odprt/ (F60), /da znaš neke osnove ekonomije/ (F61). /Seveda tudi to, da si pri delu natančen/ (F62), /da si samostojen pri delu/ (F63), /tudi to, da znaš delati v skupini/ (F64). /Mogoče tudi znanje kakšnih jezikov, se mi zdi v ekonomiji še posebej pomembno/ (F65).«

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- *Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?*

»/Od države nisem dobila nič, dobila sem en ali dva meseca nadomestila za brezposelnost/ (F66). /Drugače imam otroški dodatek, pa subvencijo vrtca za punce, to je to, kar dobim od države – sicer ni glih vezano na brezposelnost/ (F67).«

- *Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?*

»/Od neformalnih oblik pomoči imam pomoč mame, ki ima doma kmetijo – mi da določena živila, da lahko kaj skuham/ (F68). /Mama mi pomaga tudi malo finančno, če bi nam zares težko šlo, bi se obrnila nanjo, njena pomoč mi je zelo pomembna/ (F69). /Moj mož mi pomaga pri plačevanju položnic, ker sama nimam dovolj/ (F70). /Ima pa moj partner službo v velikem podjetju, kjer je možnost najema sindikalnih apartmajev, da si lahko privoščimo tudi kakšen dopust/ (F71). /Moja mama in mož sta mi v veliko pomoč, tudi seveda moralna podpora, brez njiju bi težko/ (F72).«

- *Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Prosimo, povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire?)*

»/Da, delala sem že na črno veliko stvari/ (F73), /sicer bolj taka priložnostna dela/ (F74). /Moj hobi je šivanje in sorodnikom pa znancem veliko šivam/ (F75) – /na ta način nekaj zaslužim/ (F76). /Šla

sem tudi kdaj komu kaj pomagat doma – sem barvala ograjo, urejam okolico tudi komu, pa na ta način kaj dobim/ (F77). /To delo sem našla prek znancev, pa priporočil/ (F78). /To delo mi pomaga s tem, da si lahko kaj privoščim zase/ (F79). /Ovire pri tem delu vidim, da to je vse bolj sezonsko, pa bolj tako/ (F80). /Gre bolj za pomoč, ko mi vsak neki malega da, nič kaj takega – cene ne postavljam, vsak sam oceni, koliko mi bo dal/ (F81).«

- *Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?*

»/Živim pri možu, mož je lastnik polovice hiše – si jo delimo s taščo/ (F82). /Najemnine nam ni potrebno plačevati/ (F83). /Ogrevamo se na drva, ki jih dobimo od starih staršev – drugače z življenjem nimamo velikih stroškov/ (F84). /Sem zadovoljna s svojo situacijo/ (F85), /ne potrebujem kakšne druge podpore/ (F86).«

4. VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- *Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?*

»/Brezposelnost mi je zaenkrat kar dobra/ (F87), /nima velikega vpliva na moje življenje/ (F88). /Veliko skrbim za otroke in družino – zjutraj ju peljem v vrtec/ (F89), /dopolodne pa imam čas zase, se tudi učim za šolo, skuham/ (F90). /Popoldneve pa itak hodim v šolo dvakrat tedensko, tako da si strukturiram dan/ (F91). /Bi rekla, da ima brezposelnost vredno vpliv na življenje/ (F92).«

- *Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?*

»/Itak je slabša tudi moja finančna slika, ker nimam veliko denarja/ (F93). /Brezposelnost ima tako negativne kot tudi pozitivne učinke na moje življenje/ (F94). /Mogoče je negativno tudi to, da se včasih počutim nekoristno/ (F95) /ali pa da ne vem, kaj naj sama s sabo/ (F96), /se mi zdi, da sem kdaj tudi možu v finančno breme/ (F97). /Kot pozitivno pa bi izpostavila tudi to, da lahko veliko časa preživim z mojo družino, če sem doma tudi ne zapravim toliko denarja, sem se naučila več varčevati/ (F98). /Bi rekla tudi, da sem se v vsem tem času tudi bolje spoznala/ (F99), /pa da sem delala na sebi – odkrila sem veliko novih hobijev pa to/ (F100).«

- *Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?*

»/Po drugi strani si pač veliko doma, nimaš stikov, včasih pogrešam vse, da se družim v živo / (F101). /Sedaj, ko imam družino, je pa itak še slabše glede stikov – po drugi strani pa imam veliko časa za svoje družinske člane/ (F102). /Glede mojega počutja pa sem veliko bolj sproščena, predvsem zaradi otrok/ (F103). /Sem kak dan tudi malo bolj brezvoljna/ (F104), /mi manjka energije/ (F105).«

- *Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagате?*

»/V času brezposelnosti veliko delam na sebi, se ukvarjam s športom, tako da bi rekla, da je moje zdravstveno stanje boljše/ (F106).«

9.2.7. Intervju G

INTERVJU G– LENART, 26 LET, 10 mesecev brezposelna, diplomant mednarodnih odnosov

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- *Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?*

»/Zaposlitev definitivno pomeni nekakšno finančno varnost/ (G1) /in možnost boljšega življenja/ (G2). /Brez nje se človek kaj hitro počuti ne koristnega/ (G3) /ter je prikrajšan za marsikatero boniteto v življenju, saj moraš paziti na vsak evro/ (G4). /Brez dvoma mi zaposlitev predstavlja v življenju eno izmed mojih vrednot/ (G5), /predstavlja pa mi tudi motivacijo, če nekaj delam sem zelo motiviran in to mi je zelo všeč/ (G6).«

- *Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?*

»/Menim, da brezposelnost mladih odvisna od veliko dejavnikov/ (G7). Pogosto je to rezultat prenasičenosti trga glede na njegove potrebe. S tem mislim predvsem, da vsako leto FDV, Ekonomska in podobne fakultete proizvedejo ogromno število diplomantov, medtem ko pa na trgu delovne sile prostora za njih ni dovolj/ (G8). /Ker pa seveda si nekdo z izobrazbo želi opravljati delo, za katerega se je šolal, pride do brezposelnosti in dolgotrajnega iskanja delovnega mesta/ (G9). /Poleg tega pa bi dodal še to, da gre pri mladih tudi za pomanjkanje izkušenj za opravljanje del/ (G10).«

- *Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?*

»/Razloge za mojo brezposelnost lahko črpam iz tega, kar sem prej povedal, rad bi opravljal delo vsaj v približni smeri, za katero sem se 4 leta šolal/ (G11). /Vendar pridobitev pogodbe za nedoločen čas v tej smeri ni nekaj enostavnega/ (G12). / Menim tudi, da na mojo brezposelnost vpliva situacija, da so okoliščine takšne kot so / (G13), /mogoče je premalo razpisov, tako pač je/ (G14). /Bi rekel tudi, da imam premalo izkušenj/ (G15), /pa kot sem rekel že prej, da nas je veliko izobraženih in premalo delovnih mest/ (G16).«

- *Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?*

»/Sem diplomant mednarodnih odnosov, imam torej šesto stopnjo izobrazbo/ (G17). /Gre za dokaj specifično smer in je tako tudi težje najti delo, ki bi si ga res želel opravljati/ (G18). /V kolikor bi imel drugo izobrazbo bi verjetno veliko lažje našel delovno mesto (še posebej s kakšno tehnično smerjo)/ (G19). /Prav tako pa tudi prav zaradi izobrazbe ne želim delati na primer v skladišču oziroma za trakom, saj sem za izobrazbo vložil veliko truda/ (G20).«

- *Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katere pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?*

»/Sam bi rekel, da sem prejel veliko nekih osnovnih znanj, ki bi mi lahko pomagale pri službi/ (G21). /Kar se tiče teoretičnega znanja sem ga absolutno prejel ogromno in tudi v sami teoriji

mislim, da sem izjemno dobro pripravljen/ (G22). /Je pa definitivno tudi res, da mi primanjkuje nekih specifičnih znanj na področju prakse, kjer bi se lahko malo bolj posvetili in bi morda s kakšno takšno izkušnjo še posebej prepričal potencialnega delodajalca/ (G23). /Zelo koristno je znanje o pravu ter o delovanju države, ki bi ga lahko izkoristil, v kolikor mi uspe dobiti službo na kakšnem od ministrstev/ (G24).«

2. ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- *Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju le-te? Kako ste zadovoljni z pomočjo?*

»/Zaposlitev iščem prek Zavoda za zaposlovanje/ (G25) /ter prek različnih vez/ (G26), /saj poznam nekaj ljudi, ki so že zaposleni na določenih funkcijah, ki bi mene izjemno zanimale/ (G27). /Večinoma delo iščem sam/ (G28), /pogledam pa si tudi različne spletne strani, če se tam kaj najde/ (G29). /Drugače pa mi pomagajo zaposleni na zavodu/ (G30) /ter družina in prijatelji/ (G31). /Z zavodom nisem najbolj zadovoljen/ (G32), /nekaj malega so mi pomagali, ampak vseeno menim, da bi se prek zavoda lahko storilo tudi kaj več/ (G33). /Zdaj to, da me pustijo pri miru in da se ni potrebno udeleževati določenih stvari, mi prinaša zadovoljstvo/ (G34). /Imam pa občutek, da moram sam veliko narediti, biti moraš samoiniciativen, drugače ni nič/ (G35).«

- *Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?*

»/Na razgovore se vedno dobro pripravim/ (G36). /Pripravljam se tako, da se o potencialnem delovnem mestu pozanimam vnaprej, kolikor je le mogoče, da pridem tja že pripravljen ter s kakšnim lastnim vprašanjem/ (G37). /Udeležim pa se jih kadarkoli dobim priložnost, se tudi veliko prijavljam/ (G38). /Bi rekel, da se jih udeležujem pogosto/ (G39). «

- *Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?*

»/Pred razgovorom sem po navadi malo živčen, še posebej, če si zelo želim tistega mesta/ (G40). /Načeloma so izkušnje s samimi razgovori kar dobre/ (G41), /gre po navadi za dober, sproščen pogovor/ (G42), /delodajalci so spoštljivi/ (G43) /in si vzamejo čas, da izprašajo vse, kar jih najbolj zanima o potencialnem kandidatu/ (G44). /So bile pa tudi že slabše izkušnje, delodajalci so postavljali neka neprijetna vprašanja, takrat se nisem počutil dobro/ (G45). /So me pa na vseh razgovorih, ki sem se jih udeleževal testirali o znanju angleščine/ (G46), /enkrat so me tudi psihološko testirali, da so videli, če bi bil primeren za to delovno mesto/ (G47). /Bi rekel na splošno, da imam tako pozitivne, kot tudi negativne izkušnje z razgovori/ (G48). /Bi pa mogoče izpostavil še to, da je vsak razgovor nekaj posebnega/ (G49).«

- *Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?*

»/Definitivno dober življenjepis, da imaš neka osnovna znanja, ki jih zahtevajo/ (G50) /pa tudi strokovna znanja/ (G51) /in izkušnje, ki te naredijo drugačnega, da izstopaš od povprečja/ (G52). /Na položaje, kamor se prijavljam sam, pa so izjemno pomembna tudi znanja različnih tujih jezikov/ (G53) /ter obvladanje birokracije in različnih pravnih postopkov/ (G54). /Ko pa se gre za razgovor, pa so definitivno izjemno pomembni tudi »people skills«/ (G55), /da se takoj opazi, da si sposoben dela v kolektivu oziroma dela z drugimi ljudmi/ (G56).

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- *Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?*

»Nimam nobene formalne finančne pomoči (G57).«

- *Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?*

»/Od staršev dobim nekaj malega pomoči/ (G58), /kar mi pomaga ogromno/ (G59). /Predvsem dandanes zaradi inflacije in izjemno visokih cen vseh možnih izdelkov mi vsaka pomoč pride prav, mi pomaga lažje živeti (G60). /Drugače pa imam tudi nekaj prihrankov, ki sem si jih pridobil prej/ (G61).«

- *Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Prosimo, povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire?)*

»/Tudi z delom na črno sem se že nekajkrat ukvarjal, sem že veliko delal na črno/ (G62). /Ker pride prav prav vsak evro, sem izkoristil kakšno hitro priložnost za delo, da nekaj zaslužim/ (G63). /Ta dela pa so po navadi bila ponujena s strani prijateljev, kjer si zapravil kakšno popoldne oziroma kakšen dan za določeno delo ter na koncu na roko prejel izplačano plačilo/ (G64). /Kakšna takšna priložnost pomaga pri preživetju meseca zelo/ (G65). /Ovire vidim pri tem, da gre za zelo nereden zaslužek, na katerega se ne moreš zanesti/ (G66), /poleg tega pa je to delo zelo nevarno – še posebej, če te dobijo/ (G67).«

- *Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?*

»/Živim v najemnem stanovanju, katerega oddajajo družinski prijatelji, tako da je zelo poceni, kar mi izjemno pomaga/ (G68). /Najemnino mi plačujejo starši/ (G69), /prav tako pa so stroški nižji zaradi cimra/ (G70). /Sam za večjo pomoč glede stanovanjske tematike ne bi mogel prositi/ (G71), saj že zdaj plačujemo zelo nizko najemnino prav zaradi družinskih vez in poznanstev, mi je všeč/ (G72). «

4. VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- *Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?*

»/Definitivno bi rekel, da ima velik vpliv na moje življenje/ (G73), /da vpliva predvsem negativno, kot pa pozitivno/ (G73). /Dneve, ko nimam nobenih obveznosti, se počutim zelo slabo/ (G75), /imam občutek neuporabnosti/ (G76), /kar močno vpliva tudi na moje splošno psihično zdravje/ (G77). /Prav tako si ne morem privoščiti istega življenjskega stila, kot ga imajo nekateri moji prijatelji, saj moram sam bistveno bolj paziti na vsak porabljen evro ter si ne morem privoščiti na primer potovanja za 14 dni na Portugalsko/ (G78).«

- *Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?*

»/Moje psihično zdravje je definitivno slabše zaradi brezposelnosti/ (G79) /prav tako jem bolj poceni izdelke (npr. s budget iz spara in podobno), ki pa seveda niso tako zdravi kot kakšni malo

kakovostnejši/ (G80). /Bi rekel, da je ena izmed najbolj negativnih ravno to pomanjkanje financ/ (G81). /Glede samih prednosti pa jih je zelo težko izpostaviti, morda to, da imam več časa zase, za različne športne aktivnosti, sprehode/ (G82).«

- *Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?*

»/Kot sem že omenil, tudi socialni stiki trpijo, saj si pogosto ne morem privoščiti istih dejavnosti kot moji prijatelji/ (G83), /tako da večkrat se izognem kakšnemu druženju, saj me je celo sram priznati, da nimam denarja za določene stvari/ (G84). / Posledično se občasno počutim izrinjenega iz družbe in se zapiram vase zaradi moje brezposelnosti/ (G85).«

- *Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagata?*

»/V zdravstvenem stanju zaenkrat še nisem opazil večjih sprememb/ (G86), /mogoče razen na mojo psihično stanje/ (G87). /Vendar je čisto mogoče, v kolikor še dlje časa ne najdem redne zaposlitve, da se bo tudi na takšen način manifestiral ves ta stres, ki ga občutim zaradi brezposelnosti/ (G88). /Predvsem pa si pomagam z različnimi sprehodi v naravi ter s čim več fizične aktivnosti, saj me to sprošča in mi pomaga, da pozabim na te skrbi/ (G89).«

9.2.8. Intervju H

INTERVJU H–VIKTOR, 24 LET, 6 mesecev brezposeln, gimnazijski maturant

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- *Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?*

»/Zaposlitev in plačano delo mi pomenita to, da lahko plačujem za osnovne potrebe, pokrijem si račune, kupim si hrano/ (H1). /Delo mi predstavlja tudi to, da imam svoj denar in da sem neodvisen od ostalih/ (H2). /Želim si zaposlitev, v kateri bi užival/ (H3), /ampak trenutno mi je čist fajn, da sem brez šihata/ (H4). /Delo mi da drugač strukturiran dan/ (H5), /prek šihata tudi spoznaš velik sodelavcev, razširiš si družbeni krog/ (H6). /Poleg vsega pa mi delo pomeni neko stvar, ki jo je treba vsak dan narediti, tako, da sem tudi bolj organiziran/ (H7).«

- *Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?*

»/Mislim, da so mladi brez službe, ker je pomanjkanje kvalitetnih delovnih mest/ (H8), /mislim, da mladi niso najbolj motivirani za delo/ (H9). /Mogoče se jim tut ne da delat/ (H10), /mladi imajo tut previsoko izobrazbo, za dela, ki so v glavnem na voljo/ (H11). /Mogoče je premalo pripravništev za tiste, ki imajo izobrazbo. Sem se pogovarjal s kolegico, ki ma faks zaključen, pa ne dobi dela / (H12). /Tut delodajalci pričakujejo velik izkušenj, ki ga pa jih ne mladi ne moremo dobit/ (H13).«

- *Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?*

»/Po mojem mnenju je razlog za mojo brezposelnost ravno to, da imam prenizko stopnjo izobrazbe – zdaj so iskani predvsem tisti, ki imajo vsaj šesto ali pa sedmo stopnjo/ (H14). /Tudi nimam nekih izkušenj z delom/ (H15), /pa tudi del, ki jih lahko z mojo izobrazbo opravljaš, ni veliko/ (H16). /Trenutno sem brez službe bolj po svoji volji/ (H17), /nimam pa tudi želje, da bi delal neke stvari, ki me ne zanimajo preveč/ (H18).«

- *Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?*

»/Moja pridobljena vrsta izobrazbe je gimnazijski maturant. Imam torej peto stopnjo izobrazbe/ (H19). /Vem, da imam prenizko stopnjo izobrazbe, zdaj iščejo večinoma s šesto ali pa s sedmo stopnjo/ (H20). /Mislim, da tut ne znam delati takih del, kot jih znajo drugi, ki se dlje časa šolajo/ (H21). /Se želim tudi vpisati na kak izredni faks, da bom dobil še višjo stopnjo, ker bom na ta način tudi bolj zaposljiv in konkurenčen na trgu dela/ (H22).«

- *Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katero pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?*

»/Tekom gimnazijskega šolanja nisem dobu glih nekega znanja za delat, ker je precej splošno/ (H23). /Dobil sem torej neka splošna znanja, pa nobenih poglobljenih, da bi lahko ravno nekaj delal/ (H24). /Sem pa splošno precej lepo razgledan, se spoznam na veliko stvari/ (H25). /Šola mi sicer ni velik dala, me ful zanima programiranje, ko sem se sam učil. Sem bolj samouk/ (H26). /Tut nobene prakse nismo meli, da bi se vsaj seznanili s kakšnim delovnim mestom, sama neka teorija – ampak sem to tudi pričakoval, ker je gimnazija/ (H27). /Bi mi mogoče koristla kaka poklicna šola, da bi vsaj neki znal po srednji šoli. Če bi bil lesar, bi mi to omogočilo, da bi že znal delat z lesom, pa bi mel že malo prakse – bi lažje šel na šiht/ (H28).«

2. ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- *Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju le-te? Kako ste zadovoljni z pomočjo?*

»/Prijavljen sem na zavodu/ (H29), /kjer mi svetovalci pomagajo iskat šiht/ (H30). /Drgač pa iščem tut na internetu, razne oglase/ (H31). /Velikokrat sem dobil kako priložnostno delo prek poznanstev, pa tut kak kolega mi je kdaj kaj zrihtal/ (H32). /Malo pa pogledam tudi socialna omrežja – na Facebooku so razne skupine, kamor sem vključen/ (H33). /Zdaj z zavodom sem sicer zadovoljen. Glede na to, da nisem nek aktiven iskalec zaposlitve, se mi zdi, da so čisto vrede/ (H34). /Nimam sicer veliko stika z mojo svetovalko, tako da težko kaj veliko rečem/ (H35). /Zaenkrat so mi ponudili informacije, ki sem jih potreboval, so mi tudi na voljo, če me kaj zanima/ (H36). /Sem pa tam prijavljen bolj zato, ker morem bit/ (H37).«

- *Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?*

»/Oblečem se v čista oblačila, po navadi se uredim za razgovor, da vrede zgledam/ (H38). /Vedno si pogledam, kaj delovno mesto zahteva od mene, razmislim, kako bi se predstavil/ (H39). /Malo si pogledam informacije o podjetju, kamor se prijavljam/ (H40). /Pred razgovorom sem po navadi malo živčen, ampak sem kar suveren/ (H41). /Razgovorov se po navadi udeležujem enkrat na mesec/ (H42).«

- *Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?*

»/Po navadi imam občutek, da sem se na razgovoru super odrezal, ampak vseeno nikoli nisem sprejet, tako da ne vem, kaj delam narobe/ (H43). /Razgovori se mi zdijo nejasni, ker ne vem točno, kaj delodajalci želijo od mene/ (H44). /Zdaj na splošno imam kar pozitivne izkušnje z razgovori, so po navadi zelo prijazni / (H45) in profesionalni/ (H46). /Imel sem enkrat tut eno ful negativno izkušnjo, ker sem bil zmenjen za razgovor, potem pa nobenega ni bilo tam – sem imel občutek, kot

da si delajo norca iz mene/ (H47). /Enkrat sem bil tudi na razgovoru, ko so bili zelo invazivni z neprijetnimi osebnimi vprašanji, na katera nisem želel podati odgovorov, pa mi res ni bilo fajn/ (H48).«

- *Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?*

»/Moreš bit zelo iznajdljiv/ (H49), /pa fajn se moreš znat pogovarjat/ (H50), /dobre socialne veščine moreš imet/ (H51). /Moraš biti dober v prvih vtisih, znati moreš izpostaviti svoje dobre stvari, zato se tudi vedno lepo oblečem/ (H52). /Pomembno se mi zdi, da znaš prepričati ljudi, da si dober za to službo/ (H53). /Na vsakem razgovoru so mi tut omenjali, da želijo motiviranost/ (H54), /pa resne kandidate/ (H55). /Mislim, da delodajalci vedno pričakujejo osnovno pismenost, pa da znaš uporabljat računalnik/ (H56).«

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- *Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?*

»/Nekih formalnih denarnih pomoči nimam/ (H57).«

- *Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?*

»/Od družine dobivam žepnino, ki mi pomaga. Nekaj denarja dobim tudi od starih staršev/ (H58), /za kar sem zelo hvaležen, drugače bi bilo zares težko in mi res veliko pomeni/ (H59). /Mam tudi nekaj prihrankov/ (H60), /ki pa počasi kopnijo, tako da se ne bom mogel ravno zanašati nanje/ (H61). /Pomoč od mojih družinskih članov mi pomaga do te mere, da si pokrijem stvari, da lahko malo lažje živim in nisem v stresu glede denarja/ (H62). /Me pa družina tudi moralno podpira, sicer mi veliko težijo, da morem najti šiht/ (H63).«

- *Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Prosimo, povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire?)*

»/Ja, veliko delam na črno/ (H64), / predvsem zato, ker ne rabim plačat davkov, veliko denarja mi ostane in kar nekaj zaslužim/ (H65). /Zaslužek, ki ga dobim od dela na črno, mi pomaga pri tem, da si lahko privoščim luksuzne dobrine/ (H66). /Delo na črno sem dobil preko poznanstev, mi je zrihtal kolega/ (H67). /Zdj ovire pri delu na črno vidim pri tem, da to ni legalno, me je strah, da bi me dobili, ker vem, da bi bile posledice hude/ (H68). /Drugače delo na črno tut ni nek fiksni zaslužek, ker nikoli ne vem, kako dolgo bom še lahko delal/ (H69). /Enkrat sem delal na črno kot natakari v eni gostilni, kjer sem dobil veliko izkušenj, ki se mi zdijo pomembne/ (H70).«

- *Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?*

»/Živim sam v stanovanju od staršev v Ljubljani/ (H71), /tako, da mi najemnine ni potrebno plačevati/ (H72). /Imam res srečo glede tega/ (H73). /Pri urejanju stanovanjske situacije mi pomagajo starši/ (H74). /Ne potrebujem pa kake druge pomoči/ (H75).«

4. VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- *Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?*

»/Brezposelnost na splošno nima nekega vpliva na moje življenje/ (H76). /Razen tega, da nimam nekih rednih prihodkov, ki bi mi zagotavljali standard življenja/ (H77). /Zaradi moje brezposelnosti sem včasih v negotovosti/ (H78). /Sem tudi v breme staršem/ (H79), /me je včasih strah, da bom zelo dolgo brezposeln, kljub temu da ne iščem neki ful službe/ (H80).«

- *Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?*

»/Poleg tega, da nimam nekega fiksnega denarja/ (H81), /bi reko da je slabš tut to, da nimam neke obveznosti, ki bi jo delal vsak dan/ (H82). /Manjka mi tut neka stabilnost, ki sem jo prej, ko sem imel šiht še imel/ (H83). /Zdaj pozitivno je to, da imam veliko časa/ (H84), /delam lahko kar hočem, pa tut da malo več športam, ukvarjam se s stvarmi, ki me zanimajo/ (H85). /Izpostavil pa bi tudi to, da nimam veliko obveznosti, kar mi je zelo všeč/ (H86).«

- *Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?*

»/Sem kdaj slabe volje/ (H87), /mogoče se kdaj ne znam motivirat, da bi začel bolj redno iskati službo/ (H88). /Z družino in prijatelji imam še vedno redne stike, kar mi je všeč/ (H89). /Vseeno se kdaj izoliram/ (H90), /predvsem takrat, ko pridem iz kakšnega neuspešnega razgovora, takrat sem vedno jezen, ker ko te velikokrat zavrnejo tudi izgubiš voljo/ (H91).«

- *Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagate?*

»/Nekega splošnega poslabšanja zdravstvenega stanja ne vidim, se vedno lepo naspim in sem bolj spočit kot takrat, ko moram it v službo, bi rekel, da mogoče včasih še bolj pozitivno vpliva na moje zdravstveno stanje/ (H92).«

9.2.9. Intervju I

INTERVJU I– IZABELA, 23 LET, 3 mesece brezposelna, gastronomsko – turistični tehnik

1. RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- *Kakšen pomen ima za vas zaposlitev in plačano delo?*

»/Zaposlitev in plačano delo mi pomenita veliko/ (I1). /Delo mi pomeni, da nisem odvisna od staršev/ (I2), /zaposlitev mi da tudi samozavest/ (I3), /pa da si lahko kaj kupim/ (I4). /S pomočjo zaposlitve dobim tudi izkušnje, ki so v turizmu pomembne/ (I5). /Rekla bi tudi, da ko si zaposlen imaš nek urnik v dnevu, kar mi je tudi zelo pomembno/ (I6). /Zdaj če bi bila zaposlena, bi bila tudi malo bolj koristna, da nekaj počnem v življenju/ (I7) – /je nek smisel/ (I8). /Delala bi to, kar imam rada, bi mi to veliko pomenilo/ (I9).«

- *Kaj menite, da je na splošno razlog za brezposelnost mladih?*

»/Mladi so brez službe po mojem mnenju zato, ker v določenih poklicih ni delovnih mest/ (I10). /Menim, da so mladi brez služb, ker delodajalci zahtevajo veliko izkušenj, ko si mlad pa teh izkušenj nimaš/ (I11). /Se mi zdi, da vsak tudi želi delati v tem, za kar se je šolal/ (I12). /Menim, da so mladi brez službe tudi zato, ker nimajo želje za delo, imam tudi par prijateljic, ki se ne želijo zaposlit/ (I13). /Po mojem mladim veliko pomeni tudi dober zaslužek, ki pa ga ne dobiš povsod in zato nočejo delat/ (I14).«

- *Kaj je po vašem mnenju razlog za vašo brezposelnost?*

»/Prej sem delala v enem podjetju, ki pa je začelo odpuščati delavce, pa sem izgubila službo/ (I15). /Trenutno sem brezposelna zato, ker zdaj trenutno še nisem našla zaposlitve v svoji smeri/ (I16). /Ker tudi ne prihajam iz Ljubljane, ampak iz manjše vasi, je turizem pri nas manj razvit/ (I17). /Menim, da sem brezposelna tudi zato, ker imam prenizko stopnjo izobrazbe/ (I18). /Je tudi veliko izobraženih ljudi, ki so študirali turizem, jaz pa imam samo srednjo šolo, dobro službo pa je težko dobiti/ (I19).«

- *Kakšna je vaša pridobljena vrsta izobrazbe? Na kakšen način vpliva na vašo brezposelnost?*

»/Končala sem štiri letno šolo za gastronomijo in turizem, tako da imam peto stopnjo izobrazbe/ (I20). /Bi bilo dobro, če bi mogoče končala še kakšno fakulteto, da bi bila bolj zaposljiva/ (I21). /Zdaj sama sem mnjenja, da je ta stopnja prenizka, da to vpliva na mojo brezposelnost/ (I22).«

- *Ali ste tekom izobraževanja dobili dovolj znanja za opravljanje dela? Katero pridobljeno znanje ocenjujete kot (potencialno) koristno za opravljanje dela?*

»/Tekom šolanja sem pridobila neka osnovna znanja o turizmu – predvsem neka komunikacija z ljudmi, učili smo se o poslovni etiki, bontonu/ (I23). /Dobila sem tudi kar nekaj znanja o osnovnih naravnogeografskih in družbenogeografskih značilnostih Slovenije, pa učili smo se o vodenju podjetniške dokumentacije itd./ (I24). /Dobila sem kar nekaj teoretskega znanja, imeli smo sicer tudi prakso, ampak te je bilo po mojem mnenju premalo/ (I25). /Definitivno pa sem dobila premalo nekih bolj poglobljenih znanj/ (I26).«

2. ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- *Na kakšne načine iščete zaposlitev? Kdo vam pomaga pri iskanju le-te? Kako ste zadovoljni z pomočjo?*

»/Zaposlitev iščem prek Zavoda za zaposlovanje, kjer sem zdaj prijavljena približno tri mesece/ (I27). /Veliko pogledam tudi na spletnih straneh/ (I28), /portalih/ (I29) /pa seveda se pogovarjam tudi s prijatelji in znanci, če kdo koga pozna/ (I30). /Zdaj službo večinoma iščem sama/ (I31). /Z zavodom zaenkrat še nisem imela veliko stika/ (I32), /kar so mi povedali se mi je zdelo pač tako, se mi je zdelo kar okej/ (I33). /Moja svetovalka mi je sicer prijazna/ (I34), /ampak se mogoče malo premalo informacij dobila/ (I35) – /se morem večinoma sama potruditi, pa iskat pa to/ (I36). /Zdaj zavod mi je vreden s te perspektive, ko imajo vse zbrano na enem mestu/ (I37).«

- *Kako se pripravljate na razgovore? Kako pogosto se jih udeležujete?*

»/Zdaj na razgovore se pripravljam tako, da se vedno želim sprostiti pred razgovorom, po navadi malo meditiram ali pa poslušam neko glasbo, ki me sprošča/ (I38). /To naredim zjutraj pred razgovorom, ker sem drugače kar precej živčna/ (I39). /Drugače pa prej vedno pošljem življenjepis pa spremno pismo, v katerem se predstavim – povem svoje izkušnje, svoje dobre stvari/ (I40). /Vedno si tudi pogledam kaj o podjetju ali pa turistični agenciji, v katero se prijavljam – da malo preberem o tem, kdo bo tisti, ki me bo intervjuval pa vse to/ (I41). /Na razgovoru tudi vedno zavestno razmišljam, kaj govorim, da dam čim boljši prvi vtis/ (I42). /Vedno pa se tudi malo uredim, ker se tako tudi bolje počutim/ (I43). /Zdaj brezposelna sem šele tri mesece, udeležim se pa dveh razgovorov na mesec/ (I44), /tako da bi rekla, da se jih kar redno udeležujem/ (I45). /Drugače pa se udeležujem tudi razgovorov, ki niso v smeri moje izobrazbe, želim, da je vsaj podobno, ampak sem pa odprta/ (I46).«

- *Kakšne so vaše izkušnje z razgovori?*

»/Večinoma so izkušnje z razgovori sicer pozitivne/ (I47), /imam občutek, da so ljudje v turizmu zelo odprti, pa so potem tudi razgovori sproščeni/ (I48). /Velikokrat me seveda testirajo glede kakšnih tujih jezikov, kar se mi pa zdi itak osnovno, da to preverjajo/ (I49). /Imela pa sem tudi eno negativno izkušnjo, ko sem bila na razgovoru za klicni center – na razgovoru nas je bilo po mojem 30, najprej smo mogli izpolniti vprašalnik s 50 vprašanji, ki so bila zelo nepovezana, nisem točno vedela, zakaj to rešujem/ (I50). /Nato pa so samo nabijali o tem, kako so oni dobri, pa kako vse obvladajo itd. in mi res ni bilo prijetno na tistem razgovoru/ (I51). /Tam mi res ni bilo prijetno, veliko tudi nekih neprijetnih vprašanj, tako da sem takoj odklonila/ (I52).«

- *Katera znanja in veščine se vam zdijo najbolj pomembna pri iskanju zaposlitve?*

»/Delodajalci iščejo predvsem dobre in vestne delavce/ (I53). /Mislim, da želijo vsi imeti samoiniciativne delavce/ (I54), /pa seveda da si zelo prilagodljiv/ (I55), /da dobro delaš v timu/ (I56) /ter da se pokažeš takšen, kot si, da se ne zlažeš v življenjepis, potem pa si nekaj čisto drugega – torej pristnost/ (I57). /Se mi zdi, da v turizmu je obvezno tudi znanje tujih jezikov/ (I58), /pa neka osnovna znanja – računalnik pa to/ (I59). /Seveda pa moreš poznati tudi kaj iz stroke, drugače te ne vzamejo/ (I60).«

3. SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- *Kakšne formalne oblike pomoči uporabljate (npr. denarna socialna pomoč, druga finančna sredstva)? Kako vam to pomaga?*

»/Ker sem bila prej zaposlena, sem ob brezposelnosti prejela denarno nadomestilo za brezposelnost/ (I61). /Mogoče mi pomaga tako, da si pokrijem neke osnovne stvari/ (I62).«

- *Kakšne neformalne oblike pomoči imate na voljo? Ali imate pomoč družine, sorodnikov, koga drugega? Kako vam to pomaga?*

»/Od neformalnih mi najbolj pomagajo starši, ki so mi res v veliko podporo/ (I63). /Nekaj imam pa tudi še prihrankov, ki sem jih prej zaslužila, tako da se zaenkrat zanašam tudi nanje/ (I64). /Zdaj brez podpore družine bi zares težko, ne vem, kako bi se sploh znašla/ (I65).«

- *Ali imate mogoče izkušnje z delom na črno? Prosimo, povejte kaj več o tem (kako ste prišli do tega dela, kako vam tak način dela pomaga, kje vidite ovire?)*

»/Trenutno sem sicer tri mesece brezposelna, ampak sem vseeno že delala na črno/ (I66). /Bolj neka priložnostna dela/ (I67), /s katerimi si nekaj zaslužim/ (I68). /Ta dela večinoma dobim prek poznanstev pa kolegov/ (I69). /Ker me zelo zanima tudi kozmetika, sem šla na tečaj za ličenje, tako da tudi to znam, pa kdaj namažem kakšno kolegico ali pa znanko/ (I70). /Zdaj delo na črno mi definitivno omogoči, da si kaj kupim/ (I71) /pa da imam svoj denar, da nekaj zaslužim/ (I72). /Kot oviro pa vidim to, da je zelo neredno delo, nikoli ne veš, kje in kdaj te bodo potrebovali – od tega pa je odvisen tudi zaslužek/ (I73).«

- *Kako je urejena vaša stanovanjska situacija? Imate svoje stanovanje, plačujete najemnino? Kdo vam pomaga pri urejanju stanovanjske situacije? Kakšno podporo bi mogoče potrebovali na tem področju?*

»/Trenutno živim doma, pri starših/ (I74). /Najemnine mi torej ni potrebno plačevati/ (I75), /mi veliko pomagata starša, tako da sem zelo vesela, da je tako/ (I76). /Neke druge podpre ne potrebujem, imam svojo sobo, to je zaenkrat dovolj, ko pa bom dobila neko zaposlitev za nedoločen čas, pa se bom itak odselila nekam na svoje/ (I77).«

4. VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- *Kako brezposelnost vpliva na vaše življenje?*

»/Sicer še nisem dolgo brezposelna, ampak ima vseeno velik vpliv na moje življenje/ (I78). /Se velikokrat bojim, da ne bom hitro našla službe/ (I79). /Mislim, da če bom veliko doma, da bo imela brezposelnost definitivno bolj negativen vpliv na moje življenje/ (I80). /Velikokrat me je strah, da ne bom dovolj dobra za službo itd. Prinese brezposelnost veliko stvari za sabo/ (I81).«

- *Kaj menite, da je zaradi brezposelnosti slabše v vašem življenju, kaj pa so morebitne prednosti?*

»/Hmm, veliko stvari je slabših – poleg tega, da nimam nekih prihodkov/ (I82), /se velikokrat počutim odveč, ne vem, kam naj se dam, kaj naj počnem, ko nimam službe/ (I83). /Bi rekla, da sem kdaj tudi kar obupana, ko ne dobim službe/ (I84). /Zdaj kot prednost bi rekla to, da nimam nekih obveznosti, da lahko počnem, kar hočem/ (I85). /Sem začela tudi več brati, pa početi stvari, za katere prej nisem imela časa, pa sem si jih želela naučiti/ (I86).«

- *Kako je brezposelnost povezana z vašim počutjem in s socialnimi stiki?*

»/Imam občutek, da me starši gledajo po strani, pa sorodniki me tudi ves čas sprašujejo, kdaj bom dobila službo/ (I87). /Se mi zdi, da sem vložila veliko truda že v to, pa sem včasih kar obupana/ (I88). /Sem kak dan tudi čisto brez volje/ (I89), /počutim se nekoristno in neuporabno/ (I90). /Glede socialnih stikov pa bi rekla, da jih nekako ohranjam/ (I91), /ampak jih je občutno manj, kot prej/ (I92). /Pa tudi ne morem zdaj vsak dan na pijačo, ali pa kosilo, ker to stane/ (I93).«

- *Ali ste zaznali kakšne spremembe v zdravstvenem stanju, odkar ste brez službe? Na kakšen način, kako si pomagате?*

»/Zdaj kljub temu, da še nisem dolgo brez službe, opažam, da me kak dan zaradi vsega stresa boli glava ali pa mi je slabo/ (I94). /V tem primeru vzamem kakšno tableto/ (I95), /ali pa grem malo vn na zrak, da se sprostim/ (I96). /Drugače, kakšnega večjega vpliva na zdravstveno stanje pa še na srečo ni bilo – verjetno bi se pojavilo v primeru daljše brezposelnosti/ (I97).«

9.3. Priloga 3 – Odprto kodiranje

9.3.1. Intervju A

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
A1	Zaposlitev in plačano delo mi predstavljata neko varnost, tako finančno,	Finančna varnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A2	kot tudi to, da greš malo med ljudi in imaš z njimi stik.	Stik z ljudmi.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A3	Zaposlitev mi pomeni, da se nagrajujem in izpopolnjujem v svojih znanjih, ki sem jih pridobila v šoli.	Nagrajevanje in izpopolnjevanje znanj.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A4a	Plačano delo in zaposlitev mi pomenita tudi neko stabilnost,	Stabilnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A4b	da si lahko kaj privoščim.	Omogočanje dobrin.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A5	Delo tudi pomeni neko rutino, ustvariš si urnik in po njem tudi funkcioniraš.	Ustvarjanje rutine, urnika.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A6	Menim, da mladi nimajo dovolj visoke izobrazbe	Pomanjkanje visoke izobrazbe.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

A7	in nimajo dovolj izkušenj.	Pomanjkanje izkušenj.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A8	Mislim, da še vedno drži tisto načelo, da starejši kot si, več imaš izkušenj, več boš pokazal.	Pomanjkanje izkušenj.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A9	ampak sama pa menim, da če si ravno iz šole, imaš veliko novega znanja in da lahko marsikatero stvar bolje rešiš.	Mladi imajo veliko novega znanja in se dobro znajdejo.	PREDNOSTI MLADIH	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A10	Bila sem na zavodu, sem na svetovanju srečala enega posameznika, ki je rekel, da nima časa bit zaposlen, ker ima veliko drugih stvari, tako da je mogoče tudi to razlog – da se ljudem ne ljubi delat.	Mladi nimajo želje po delu.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A11	Težava je ker nimam izkušenj.	Pomanjkanje izkušenj.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A12	mogoče tudi to, da sem ženska v takih letih, ker marsikdo bi rad imel zaposlenega za dlje časa, da ni odsotnosti – kot so na primer rojstvo in vzgoja otrok itd.	Diskriminacija zaradi (ženskega) spola pri zaposlovanju.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

A13	Ko sem se pogovarjala s sošolci, smo ugotovili, da je težava tudi to, da izobrazijo ne vem veliko ljudi iz tega področja, delovnih mest pa za toliko ljudi ni.	Preveč izobraženih z določeno smerjo izobrazbe in premalo delovnih mest.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A14	Prenasičenost je glede naše izobrazbe.	Preveč izobraženih z določeno smerjo izobrazbe in premalo delovnih mest.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A15	Pridobljeno imam sedmo stopnjo izobrazbe, po poklicu pa sem magistra sanitarnega inženirstva.	Dosežena sedma stopnja izobrazbe, magistra sanitarnega inženirstva.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A16	Menim, da moja izobrazba vpliva na mojo brezposelnost, predvsem zato, ker nas je preveč – vodovod na primer rabi enega sanitarnega inženirja, zdaj toliko kot je vodovodov, toliko ljudi se rabi.	Preveč izobraženih in premalo delovnih mest na področju.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A17	Mi delamo na način, da preprečujemo slabe vplive na človekov organizem, zaposlitvenih možnosti imamo kar veliko – npr. tudi vrtci, šole	Veliko potencialnih zaposlitvenih možnosti.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

	in ostale ustanove.			
A18	Delamo lahko marsikaj, ampak nimamo pa na primer toliko znanja kot živilski tehnologi, zato raje vzamejo njih, mi imamo preveč splošno znanje in po mojem zato ne dobim zaposlitve.	Široko področje dela, veliko konkurence v drugih profilih, ampak pomanjkanje znanja.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A19	So me tudi na marsikaterem razgovoru zavrnili, ker sem imela previsoko izobrazbo, tako da res ne vem kaj želijo.	Zavrnitev zaradi previsoke izobrazbe.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A20	Hmm, jah. Na fakulteti smo dobili predvsem splošna znanja, kot sem že prej omenjala in premalo tistih poglobljenih.	Tekom izobraževanja pridobljena splošna znanja in premalo poglobljenih.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A21	Zdaj ne bi rekla, da na sem faksu dobila dovolj specifičnih znanj za opravljanje zaposlitve,	Premalo specifičnih znanj za opravljanje dela.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A22	ampak neke osnove zagotovo, potem pa dobiš še kakšne kompetence, ko si na pripravništvu.	Pridobljena osnovna znanja, pridobivanje kompetenc na pripravništvu.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A23	Na študiju sem se sicer več naučila,	Na študiju pridobljena znanja o	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost

	predvsem o področju, kako opravljati delo, kar bi izpostavila kot potencialno koristno zanje za opravljanje dela,	področju, opravljanju dela.		mladih in pomen dela.
A24	ampak sem tekom pripravništva dobila še veliko drugih veščin – kako delat v skupini, kako komunicirat pa take reči.	Nadgrajevanje znanj tekom pripravništva.	PRIDOB�JENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A25	Načeloma sem prijavljena na zavodu, ki ti itak pripada.	Zavod za zaposlovanje.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A26	Prek zavoda sem imela eno leto takega svetovalca, ko me je vsako rundo samo spraševal, kaj mislim zdaj naredit,	Svetovalec na zavodu ni nudil dovolj pomoči in prepuščenost samemu sebi.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A27	nič da bi mi karkoli svetoval	Svetovalec/-ka na zavodu ni dovolj svetoval/-a.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A28	in sem po pravici celo leto tut zabila zaradi njega.	Zapravljanje časa zaradi neustrezne pomoči na zavodu.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A29	Potem ko so mi menjali svetovalko, sem takoj dobila neke tiste delavnice,	Menjava svetovalke je prinesla več informacij.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A30	ampak pač ne morem reči, da je to neka pomoč pri iskanju.	Ni ustrezne pomoči pri iskanju službe.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

A31	Bolj sama iščem po portalih	Na portalih.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A32	ali pa, če ker koga pozna, pač malo poveš naprej, da iščeš službo,	Prek poznanstev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A33	če je kdo na takem delovnem mestu ali pa položaju, da bi mi lahko pomagal.	S pomočjo ljudi, ki so na položaju.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A34	Večinoma iščem sama.	Sam/-a išče zaposlitev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE.	Iskanje zaposlitve.
A35	Z zavodom nisem najbolj zadovoljna,	Nezadovoljstvo z zavodom.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A36	tam ne dobiš neke podpore, da bi lahko sploh rekla, je pa seveda odvisno od svetovalca,	Ni ustrezne pomoči pri iskanju zaposlitve.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A37	veliko se moreš angažirati.	Sam moraš pokazati veliko zanimanja.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A38	To, da sem prijavljena tam, je bolj formalnost.	Prijavljen/-a na zavodu – formalnost.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A39	Sama vem, kaj znam,	Samoocena znanja.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
A40	pogledam malo, v katero organizacijo grem, malo si preberem podatke o organizaciji, pogledam, kaj delajo (kar se pozanimam že, ko pošiljam prošnje).	Pred razgovorom zbiranje informacij o organizaciji.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
A41	Sej itak ne veš, kaj pričakovati	Razgovori so lahko zelo nepredvidljivi.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

	na vsakem razgovoru,			
A42	bila sem že na veliko razgovorih	Pogosto.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
A43	in vsak je specifičen.	Vsak razgovor je poseben.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
A44	Malo se pripravljam,	Malo priprave na razgovor.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
A45	da bi mela pa kakšen poseben ritual ali pa kaj, pa bolj ne.	Pred razgovorom ni posebnih ritualov.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
A46	Kolikokrat grem na razgovor, je čisto odvisno od tega, koliko prošenj pošljem v določenem obdobju.	Pogostost udeležbe na razgovorih je odvisna od poslanih prošenj.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
A47	Prijavljam pa se glede na pojavnost delovnih mest – v povprečju imam en razgovor na mesec.	Razgovori glede na število prostih delovnih mest, v povprečju en razgovor na mesec.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
A48	Čisto odvisno, nekateri si začrtajo svojo pot in si želijo, da jim poveš točno tisto, kar paše k njihovem podjetju,	Nekateri delodajalci želijo slišati točno določene stvari.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
A49	k čemer oni strmijo in če ne poveš točno, kar si mislijo ali pa zahtevajo, te ne vzamejo.	Delodajalci strmijo k nečemu, če ne ustrezaš, te ne vzamejo.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
A50	Na enem razgovoru sem bila zdaj, pa so bila bolj taka psihološka vprašanja,	Psihološka vprašanja na razgovoru in testiranje.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

	ampak so nas celo testirali			
A51	in sem bila zelo zmedena, ker nisem vedela, kaj in kako bi odgovorila.	Zmedenost na razgovorih.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
A52	Eni imajo tudi zelo strukturirane razgovore, spet drugi samo pogovor, odvisno res na kaj naletiš, na enem so nas točkovali in nas zbirali glede na doseženo število točk.	Različne oblike razgovorov (strukturirani, pogovor, točkovanje).	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
A53	Meni se zdi zelo pomembno, da se znaš dobro prodati, poveš svoje kvalitete.	Izpostaviti kvalitete posameznika.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A54	Odvisno je tudi od tega, kako te delodajalec sprejme, kaj si on želi, eni želijo ena znanja, spet drugi druga,	Pomembnost želja delodajalca.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A55	seveda neka osnovna moraš imeti,	Osnovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A56	drugače pa itak tut strokovna glede na področje.	Strokovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
A57	Jaz nimam ničesar, od države trenutno ne dobivam ničesar.	Ni finančne pomoči države.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
A58	Ja, pomagajo mi starši, se lahko obrnem nanje,	Pomoč staršev.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.

A59	drugače pa predvsem prihranki. Sem delala veliko prej kot študentka, tako da se zdaj zanašam na to, kar sem takrat zaslužila.	Zanašanje na prihranke.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
A60	Mogoče tudi kakšna priložnostna dela.	Priložnostna dela.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
A61	Mi pa družina res stoji ob strani, brez njih bi težko.	Pomoč družine.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
A62	Pomembno mi je, da imam njihovo podporo, da se lahko na nekoga zanesem.	Neformalna pomoč je zelo pomembna.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
A63	Ja, tudi na črno delam, konkretno, ker nekak je treba preživeti in se znajti.	Veliko dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
A64	Do tega dela, ki ga opravljam na črno, sem prišla že iz študentskih let, ko sem že med študijem šest let pomagala sosedu, ki ima neko obrt.	Prek poznanstev.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
A65	Gre sicer za sezonsko delo in sem zdaj delala tri mesece za čas novega leta,	Sezonsko delo, ki poteka tri mesece.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
A66	da sem nekaj zaslužila.	Z namenom zaslužka.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
A67	Drugače pa tudi veliko ustvarjam in prodajam svoje	Ustvarjanje in prodajanje svojih izdelkov pomeni nek	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.

	izdelke (poročna vabila), tako da je še to nek dodaten zaslužek,	dodaten zaslužek.		
A68	ali pa mogoče to, da narediš kakšno priložnostno stvar.	Priložnostna dela.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
A69	Mi ta zaslužek pomaga, da si lahko kaj kupim in pokrijem osnovne stroške,	Zaslužek omogoča pokrivanje osnovnih stroškov.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
A70	ne morem pa predvideti koliko denarja bom dobila na mesec, ker je vse odvisno od sezone, koliko ljudje kupujejo in naročujejo itd.	Nesigurnost zaslužka na črno – odvisno od veliko faktorjev.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
A71	in to se mi zdi tudi glavna ovira, ker ni nekega fiksnega zaslužka.	Nestabilnost zaslužka glavna ovira dela na črno.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
A72	Še vedno živim doma pri starših, tako da imam na ta način urejeno stanovanjsko situacijo	Živi pri starših.	STANOVANSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
A73	in ne rabim plačevati najemnine.	Ni treba plačevati najemnine.	STANOVANSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
A74	Pomagajo mi predvsem starši,	Pomoč staršev.	STANOVANSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
A75	tako da trenutno ne potrebujem druge podpore.	Ni potrebe po drugi podpri.	STANOVANSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
A76	Brezposelnost zelo vpliva na moje življenje,	Velik vpliv na življenje.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.

A77	predvsem vidim velik negativen vpliv.	Negativen vpliv brezposelnosti na življenje.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A78	Ker že dolgo časa iščem službo, pa je ne najdem, in si na koncu že precej obupan.	Dolgo iskanje zaposlitve pripelje v obup.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A79	Veliko je nekih zavračanj, negotovosti, nikoli ne veš, kaj bo.	Veliko zavračanj in negotovosti.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A80	Se včasih tudi sprašujem, kaj je narobe z mano, kako da se ravno jaz ne morem zaposliti,	Veliko vprašanj glede sebe, nevednost, zakaj ni službe.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A81	se včasih tudi slabo počutim, razmišljam, da nisem dovolj dobra itd.	Slabo počutje, dvomi sam/-a vase.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A82	Res vidim, da brezposelnost name slabo vpliva, mi včasih vse vzame malo volje in sem brezvoljna.	Brez volje.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A83	Kot sem že rekla, da brezposelnost slabo vpliva na moje življenje,	Negativen vpliv brezposelnosti na življenje.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A84	se mi zdi, da mi je šlo življenje na splošno na slabše,	Življenje se je poslabšalo.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A85a	pa finančna negotovost,	Brezposelnost pomeni finančno negotovost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A85b	pa včasih okolica pritiska, kako pa to, da ne dobim službe,	Veliko slabega, pritisk okolice.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.

	pa da je toliko možnosti, se mi zdi, da ne razumejo.			
A86	Nekaj pozitivnega je mogoče to, da nimaš nekih obveznosti, čeprav tudi to ni najbolje	Če nimaš službe, nimaš toliko obveznosti.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A87	Občasno se lahko na hitro odločim, kaj bom danes počela, da nisem vezana na nič/,	Brezposelnost omogoča veliko fleksibilnosti v odločitvah.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A88	ampak načeloma pa vidim več negativnih kot pozitivnih posledic.	Brezposelnost ima več negativnih kot pozitivnih posledic.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A89	Vidim predvsem, da imam slabšo samozavest,	Slabša samozavest.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A90	čeprav itak začneš potem razmišljati, da nas je bilo na razgovoru veliko, pa da je manjša možnost da si izbran.	Veliko ljudi na razgovoru, zato manjša možnost za zaposlitev.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
A91	S prijatelji in družinskimi člani nisem zgubila stikov, je ostalo isto, mam kolege že itak iz študentskih dni.	Ohranjanje stikov z družinskimi člani in kolegi.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A92	Drugače pa ne, ne bi rekla, da sem izgubila kaj socialnih stikov,	Ohranitev socialnih stikov.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A93	mogoče mi manjka stik v živo,	Pomanjkanje stika v živo.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.

A94	večinoma se pogovarjam z ljudmi elektronsko, prek telefona ali pa mejla.	Pogovor z ostalimi po telefonu in socialnih omrežjih.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A95	Ja, mogoče sem zaznala malo slabše zdravstveno stanje odkar nimam službe.	Slabše zdravstveno stanje zaradi brezposelnosti.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje
A96	Pa me večkrat boli želodec od živcev in sekiranja ali pa glava.	Glavoboli, bolečine v trebuhu zaradi izgube službe.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
A97	Pomagam si s tableti.	Pri lajšanju bolečin pomagajo tablete.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.

9.3.2. Intervju B

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
B1	Js bi zaposlitvi in plačanemu delu, obema pripisala velik pomen.	Velik pomen.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B2	Se mi zdi, da je v prvi vrsti delo neka vrednota.	Vrednota.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B3	Delo vidim kot nekaj pomembnega,	Velik pomen.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B4	imaš občutek smisla,	Smisel.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B5	si zadovoljen,	Zadovoljstvo.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B6	si bolj samozavesten.	Samozavest.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B7	Poleg dela kot širšega pojma	Velik pomen.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost

	vidim pomembnost tudi v plačani zaposlitvi,			mladih in pomen dela.
B8	ki bi mi ponudila finančno stabilnost,	Stabilnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B9	mišljenje, da veš, da si nekaj sam za sebe zaslužil in da lahko sam razpolagaš s tem denarjem.	Finančna samostojnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B10	Nisi finančno odvisen od staršev oziroma od kogar koli, kar se mi zdi velik motivator.	Motivacija.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B11	Delo je tisto, ki ti strukturira dan, čas ti hitreje mine	Ustvarjanje rutine, urnika.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B12	in ti daje smisel.	Smisel.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B13	Rekla bi, da obstaja veliko dejavnikov za brezposelnost mladih	Veliko dejavnikov.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B14	Definitivno bi rekla, da je velik dejavnik izobrazba, mislim, da imajo mladi previsoko.	Previsoka izobrazba.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B15	Se mi zdi da šolstvo in to, koliko ljudi se izobrazijo za določene poklice, pa potreba na trgu nista čisto uravnovešeni.	Preveč izobraženih in premalo delovnih mest.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B16	Mladi nočejo delati stvari, ki so slabše plačane, kar je lahko tudi razlog za večjo	(Izobraženi) mladi ne želijo delati za nizke plače.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

	brezposelnost mladih			
B17	Tudi sama upam, da bom dobila delo v socialnem delu, ne pravim, da se ne bom lotila česar drugega, ampak vseeno ciljам na to, da delam za kar sem se šolala.	Želja po delu v svoji stroki.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B18	Kot razlog za brezposelnost mladih bi rekla tudi, da imamo mladi premalo izkušenj,	Pomanjkanje izkušenj.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B19	delodajalec bo raje vzel delavca, ki ima izkušnje,	Delodajalci zahtevajo izkušnje.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B20	ampak kako imeti izkušnje, če te nihče ne vzame, da bi se lahko česa naučil.	Pomanjkanje priložnosti učenja.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B21	Mladi smo v tem času bolj izbirčni pri zaposlitvah, kar je lahko tudi razlog za brezposelnost.	Visoka pričakovanja mladih iskalcev dela.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B22	Js bi rekla, da sem trenutno brezposelna, ker mi je pogodba za določen čas pripravništva potekla konec septembra,	Konec pripravništva, potek pogodbe.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B23	od takrat sem se prijavljala na kar nekaj razpisov, ampak jih je bilo zelo malo, predvsem v mojem okolišu.	Premalo razpisov.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B24	Po mojem mnenju decembra ni najboljši čas za	Decembra slab čas za iskanje službe.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

	iskanje službe, ker se večinoma ljudje ukvarjajo s prazniki itd.			
B25	Glavni razlog bi rekla, da je bilo bolj naključje,	Naključje.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B26	slaba situacija.	Slaba situacija.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B27	Zaključila sem magisterij na fakulteti za socialno delo, torej imam sedmo stopnjo.	Dosežena sedma stopnja, magistra socialnega dela.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE.	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B28	Mislim, da socialne delavce sicer zelo iščejo,	Veliko potencialnih zaposlitvenih možnosti.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B29	ampak na Gorenjskem, od koder prihajam, je tega po mojem mnenju veliko manj kot v Ljubljani.	Iskanje določenega kadra, vezano na regije.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B30	Drugače bi rekla, da socialnih delavcev nas vsako leto diplomira 40, ampak mislim, da se nas ne potrebuje toliko na trgu dela in je mogoče to tudi razlog, da ne dobim zaposlitve.	Preveč izobraženih in premalo delovnih mest na področju.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B31	Če bi študirala kakšen bolj iskan poklic, bi bilo mogoče lažje priti do dela.	Vpliv izbire študija na iskanje zaposlitve.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B32	Js sem imela pol leta pripravništva na področju zdravstva, o čemer se na faksu nisem	Premalo specifičnih znanj za opravljanje dela.	PRIDOBLENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

	skoraj nič naučila.			
B33	Lahko rečem, da glede na to, da sem bila na psihiatriji, prej na faksu pa nisem bila na modulu duševno zdravje, mi je mogoče manjkalo to znanje.	Ni ustrezne smeri na fakulteti.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B34	Na splošno sicer mislim, da dobiš bazo osnovnih znanj, ampak vseeno se je bilo treba na pripravništvu učiti naprej.	Pridobljena osnovna znanja, pridobivanje kompetenc na pripravništvu.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B35	Se mi pa zdi, da bi na naši fakulteti lahko imeli kakšen bolj uporaben predmet, ki bi bil bolj povezan z delom na sploh.	Premalo specifičnih znanj za opravljanje dela.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B36	Bi rekla, da sem na fakulteti sicer dobila neka temeljna znanja – kot so vodenje pogovor in delo z ljudmi, kar mi bo zagotovo pomagalo na moji poklicni poti,	Osnovna znanja, ki pomagajo na poklicni poti.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
B37	Zaposlitev iščem predvsem s pregledovanjem razpisov na Zavodu za zaposlovanje,	Zavod za zaposlovanje.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B38	poleg tega iščem v svoji socialni mreži.	Neformalna mreža.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B39	Bližnji itak večinoma vejo, da sem brezposelna, da iščem službo,	Ožji krog.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

	tudi prijatelji in sosedje,			
B40	delo torej iščem tudi v neformalni mreži,	Neformalna mreža.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B41	čeprav za socialnega delavca prek sorodnikov in prijateljev težje najdeš.	Težje najti službo prek socialnih mrež.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B42	Pomagajo mi torej svetovalci na zavodu	Pomoč svetovalca/-ke.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B43	in moja neformalna mreža,	Neformalna mreža.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B44	seveda poiščem tudi na kakšnem drugem portalu, čeprav tam redkokdaj kaj najdem.	Na portalih.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B45	Glede tega, kako sem zadovoljna z obliko pomoči pa ne vem.	Neopredeljenost glede zadovoljstva.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B46	Ko sem se prijavila v evidenco brezposelnih, so mi rekli, da morem prit na neke delavnice, kar mi je bilo zelo čudno, ker ko sem se včeraj pogovarjala s prijateljico, ki tudi išče službo, da ona tega ni rabla naredit.	Neenake obveznosti za vse prijavljene.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B47	Drugače pa z zavodom nisem imela veliko kontakta,	Malo stika s svetovalko.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B48	razen denarnega nadomestila,	Denarno nadomestilo za brezposelnost.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
B49	pošiljajo mi razpise za prosta delovna mesta,	Zavod pošilja razpise.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B50	kar tudi sama pogledam.	Samoiniciativnost.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

B51	Nič konkretnega še ni bilo z njimi, niso mi kaj konkretnega pomagali.	Svetovalec/-ka na zavodu ni dovolj svetoval/-a.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B52	Mi je rekla svetovalka, da če nič ne dobim, se naj oglasim pri njen šele čez tri mesece,	Svetovalec na zavodu ni nudil dovolj pomoči in prepuščenost samemu sebi.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B53	kar se mi zdi čudno, sem mislila, da mi bodo dali več podpore.	Ni ustrezne pomoči pri iskanju službe.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B54	Na razgovor se pripravljam tako, da do zadnje minute ne razmišljam o njem, da se ne psihiram in da nisem živčna.	Malo priprave na razgovor.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
B55	Moja taktika je, da probam, če imam razgovor npr. v Škofji Loki ali pa Kranju, da si organiziram še veliko drugih opravkov, ki si jih planiram skoraj do razgovora,	Napolnjen urnik pred razgovorom.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
B56	da čim manj razmišljam o njem.	Distrakcije pred razgovorom.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
B57	Ko čakam na razgovor, pa sem po navadi živčna, sprašujem se o tem, kaj bom povedala in kako bo izgledalo itd.	Živčnost pred razgovorom.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
B58	Si pa doma, kakšen dan prej pogledam razpis, pogledam, če mi je v organizaciji kdo znan, pogledam si tudi,	Pred razgovorom zbiranje informacij o organizaciji.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.

	s kom bom imela razgovor.			
B59	Se mi zdi pomembno, da se na razgovoru pokažem takšna, kot sem – da sem kdaj tudi zmedena, nepripravljena in da nisem vedno popolna.	Na razgovoru je treba pokazati samega sebe.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
B60	Drugače pa glede pogostosti udeležbe na razgovorih – v povprečju imam tri razgovore na mesec.	V povprečju dva razgovora na mesec.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
B61	Imam tako pozitivne, kot tudi pozitivne izkušnje z razgovori.	Pozitivne in negativne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
B62	Se mi zdi sicer, da velikokrat glede na mojo geografsko lokacijo, da so delodajalci skeptični, če se bom lahko vozila, ker živim malo dlje od mesta.	Skeptičnost delodajalcev zaradi razdalje do službe.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
B63	Enkrat so me na razgovori spraševali tudi, če želim imeti otroke in kdaj jih planiram, kar mi je bilo neprijetno, vem tudi, da me teh stvari naj ne bi smeli spraševati.	Neprijetna vprašanja delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
B64	Včasih delodajalci tudi kr predvidevajo neke stvari, da bom kar hitro zamenjala delovno mesto	Napačna predvidevanja delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

	itd., kar mi tudi ni najbolj všeč.			
B65	Medtem ko so drugi spet zelo razumevajoči – je delodajalka razumela, da sem od daleč, da so tudi snežne razmere, pa da bi rabila tudi kakšen fraj dan.	Razumevajoči delodajalci.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
B66	Glede razgovorov na splošno imam zelo mešane občutke.	Mešani občutki glede razgovorov.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
B67	Mogoče pri samem iskanju zaposlitve, se mi zdi zelo pomembna iznajdljivost	Iznajdljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B68	pa da razmišljaš tudi malo out of the box.	Odprtost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B69	Pomembna se mi zdi prilagodljivost,	Prilagodljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B70	odprtost,	Odprtost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B71	prijaznost, iskrenost, da imaš vredno odnos.	Pozitivne lastnosti.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B72	Znanja pa se mi zdijo itak osnovna – mogoče računalniška pismenost	Osnovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B73	pa da maš strokovna znanja pri našem poklicu itd.	Strokovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
B74	Od formalnih oblik pomoči sem imela dva meseca nadomestilo za brezposelnost,	Denarno nadomestilo za brezposelnost.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
B75	denarne socialne pomoči nimam,	Ni finančne pomoči države.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.

	tako da so to edina sredstva, ki jih dobim od države.			
B76	To nadomestilo je uglavnom nadomeščalo moje redno plačilo,	Nadomeščanje rednega plačila.	POMEN FORMALNE POMOČI	Oblike pomoči.
B77	lahko sem plačala položnice, hrano in osnovne stvari za življenje.	Nadomestilo omogoča pokrivanje osnovnih stroškov.	POMEN FORMALNE POMOČI	Oblike pomoči.
B78	Od neformalnih pa mi največ pomaga mož, deliva si gospodinjstvo, si razdeliva stroške. On tudi razume, da js ne morem toliko prispevat, ker trenutno nimam zaposlitve, tako da si malo drugače porazdeliva stroške, da on prispeva več, ker ima reden dohodek.	Pomoč partnerja.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči
B79	Mam tut neki prihrankov od prej, tako da zaenkrat še ni večje krize.	Zanašanje na prihranke.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
B80	Lahko se obrnem tudi na družino in starše, če bi kaj potrebovala.	Pomoč družine.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
B81	Te pomoči mi seveda olajšajo življenje, saj vem, da se lahko na nekoga zanesem in da sem priskrbljena, kljub temu, da sem brezposelna.	Neformalna pomoč omogoča lažje življenje.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
B82	Trenutno še nisem toliko časa brezposelna, da	Ne dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.

	bi že kaj delala na črno.			
B83	Če bom dlje časa brezposelna, sem rekla, da bom probala mogoče delati tam, kjer sem prej delala prek študenta.	Delo na črno v primeru daljše brezposelnosti.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
B84	Zdj če ne bo druge, bom mogoče delala tut na črno, da ne bom toliko časa brez zaslužka.	Z namenom zaslužka.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
B85	Trenutno živim pri možu, pri njemu doma, imava stanovanje,	Živi pri partnerju.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
B86	najemnine nimava.	Ni treba plačevati najemnine.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
B87	To, da ne rabiva plačevati najemnine, je velika finančna razbremenitev,	Finančna razbremenitev, ker ni najemnine.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
B88	ker so najemnine načeloma precej drage.	Najemnine so visoke.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
B89	Glede stanovanjske situacije sem zadovoljna, ter zelo srečna, da je urejena tako kot je	Zadovoljstvo s stanovanjsko situacijo.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
B90	in ne potrebujem drugih pomoči.	Ni potrebe po drugi podpori.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
B91	Se mi zdi, da še nisem zaznala nekega vpliva na moje življenje.	Ni velikega vpliva.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B92	Manjka mi predvsem neka struktura in red, da nekaj počneš, večjo formulacijo dneva.	Pomanjkanje strukture v dnevu.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B93	Rekla bi da je prednost to, da imam veliko časa zase, da	Več časa zase.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.

	sem se malo spočila od vsega kar se mi je dogajalo prej – fakulteta, magistrska naloga.			
B94	Negativne vidike brezposelnost pa vidim predvsem v tem nestrukturiranem delu,	Pomanjkanje strukture v dnevu.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B95	da včasih ne vem kako naj sama s sabo.	Nevednost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B96	Kdaj sem tut slabe volje, ker nimam službe,	Slaba volja.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B97	ker nimam stika z drugimi.	Ni stikov.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B98	Če bi hodila v službo, bi imela tam sodelavce, s katerimi bi se družila in bi imela več socialnih stikov.	Služba bi omogočila več socialnih stikov.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B99	Živim čisto na samem, s prijateljicami in sorodniki se še vedno družimo,	Ohranitev stikov z družinskimi člani in kolegi.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B100	ampak vseeno pogrešam neke vsakdanje stike.	Pogrešanje stikov.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B101	Sicer mi po drugi strani ugaja, da sem doma, da ne zapravljam veliko in preživim tudi čas z družino.	Ni zapravljanja ter veliko časa z družino.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
B102	Mislím, da moja brezposelnost zaenkrat traja še premalo časa, da bi lahko govorila o slabšem zdravstvenem stanju,	Zaradi kratke brezposelnosti še ni vpliva na zdravstveno stanje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.

B103	verjamem pa, da lahko dolgotrajna brezposelnost močno negativno vpliva na zdravstveno stanje.	Dolgotrajna brezposelnost pomeni negativni vpliv na zdravje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
------	---	--	--------------------	------------------------------------

9.3.3. Intervju C

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
C1	Meni delo in plačana zaposlitev pomenita neko stabilnost.	Stabilnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C2	Dobiš plačo, si finančno samostojen.	Finančna samostojnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C3	Plačana zaposlitev bi mi pomenila tudi to, da bi mi zapolnila dan, ker zdaj nimam nič zapolnjeno in nimam kaj počet.	Ustvarjanje rutine, urnika.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C4	Velik problem je, da se spraviš kaj delat, medtem ko služba ti to omogoča, da se zamotiš, te motivira.	Motivacija.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C5	Več kot imaš obveznosti, več narediš in je lažje,	Večja produktivnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C6	Zdaj iz teh izkušenj, ki sem jih jaz imel, bi lahko rekel, da so glaven razlog za brezposelnost mladih dokaj visoka pričakovanja delodajalcev, da imajo mladi izkušnje,	Delodajalci zahtevajo izkušnje.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

C7	ki pa jih je zelo težko dobiti, ker te nihče ne vzame, če jih nimaš – gre torej za začaran krog.	Pomanjkanje priložnosti učenja.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C8	Tudi če imaš voljo in zanimanje, je težko dobit službo brez nekega dodatnega faktorja (npr. poznanstva, izkušnje, veze).	Pomanjkanje dodatnih faktorjev – poznanstva, izkušnje.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C9	Menim, da so mladi preveč izobraženi	Previsoka izobrazba.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C10	in da je tudi to problem in da so dela dostopna, ampak jih mladi ne želijo delati.	Mladi nimajo želje po delu.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C11	Moja izkušnja je taka, da sem se prijavljaj tudi na dela, ki niso v moji stroki, ampak sem bil za vsa dela preveč kvalificiran in me niso vzeli.	Zavrnitev zaradi previsoke izobrazbe.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C12	Ne znam točno povedat, kaj bi bil razlog za mojo brezposelnost.	Ne vem točnega razloga.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C13	Se mi zdi mogoče to, da sem malo preveč izkoristil ta študentski status,	Podaljševanje študentskega statusa.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C14	velikokrat sem imel tudi razgovore za šiht, so bili zelo navdušeni, potem pa nisem dobil kakšnega odgovora od njih.	Delodajalci sprva navdušeni, nato zavrnitev.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C15	Se mi zdi da delodajalci niso najbolj odzivni	Neodzivnost delodajalcev.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C16	ali pa ti dajo preveč nekega upanja.	Preveč upanja s strani delodajalcev.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

C17	Mislim, da so bile tudi takšne okoliščine,	Splet okoliščin.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C18	ko sem se že dogovoril za uvajanje, ni bilo zaposlene, ki bi me uvajala, ali pa so bile neke bolniške, pa je vse padlo v vodo.	Delodajalec ni omogočil uvajanja.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C19	Veliko stvari se sicer dogaja, veliko razgovorov in vsega, nič pa ni iz tega.	Veliko razgovorov, pa ni službe.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C20	Imam sedmo stopnjo izobrazbe, sem magister zgodovine.	Dosežena sedma stopnja, magister zgodovine.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C21	Mislim, da sem zaradi moje stopnje včasih celo težje zaposljiv, sem bil tudi že zavrnjen zaradi tega.	Zavrnitev zaradi previsoke izobrazbe.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C22	Se mi zdi, da je neka teža moji izobrazbi,	Teža izobrazbe.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C23	ki je sicer neka osnova,	Izobrazba kot osnova.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C24	ampak vseeno se potrebujejo še izkušnje, priporočila.	Pomembnost priporočil in izkušenj.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C25	Do neke mere bi rekel, da sem tekom izobraževanja dobil dovolj znanja za opravljanje dela	Osnovna znanja, ki pomagajo na poklicni poti.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C26	v smislu, da sem dovolj strokoven,	Strokovnost.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C27	da se znam predstaviti in da poznam svoje področje, znam nastopat.	Na študiju pridobljena znanja o področju, opravljanju dela.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

C28	Drugače če se želiš izobrazit za kustosa, se moreš zelo sam angažirat.	Samo angažiranje.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C29	Eni profesorji so me dobro usmerjali, so nam dali osnovna znanja, ampak vidim, da mi še vedno manjka na nekih področjih.	Tekom izobraževanja pridobljena splošna znanja in premalo poglobljenih.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C30	Poznavanje zgodovine je ključnega pomena, če hočeš v tem delat,	Na študiju pridobljena znanja o področju, opravljanju dela.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C31	tako da bi rekel, da so osnovna znanja koristno in hkrati ključno za opravljanje dela.	Osnovna znanja, ki pomagajo na poklicni poti.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
C32	Jaz iščem službo preko zavoda,	Zavod za zaposlovanje.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C33	potem pa iščem še na nekih drugih spletnih straneh, kjer oglašujejo dela.	Spletni strani.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C34	Potem mi pomagajo prijatelji, potem sodelavci od mame in očeta so mi sicer ponujali službo, ampak ne iz mojega področja.	Prek poznanstev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C35	Preverim tudi socialna omrežja.	Socialna omrežja.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C36	To, da iščeš službo prek znancev in prijateljev, se mi zdi dobro, ampak hkrati je veliko obljubljanja, pa po navadi nikoli nič ni iz tega.	Težje najti službo prek socialnih mrež.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C37	Sem bil enkrat zelo presenečen na enem razgovoru, ko je nekdo poklical zame in me priporočil, mi je veliko pomenilo.	Po priporočilih.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

C38	Z zavodom drugače nisem zadovoljen,	Nezadovoljstvo z zavodom.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C39	pač prvo ko sem šel na zavod sem imel eno super svetovalko, mi je veliko pomagala, je bila zelo prijazna.	Pomoč svetovalca/-ke.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C40	Drugo, ki sem jo dobil, pa mi nič ne pomaga,	Menjava svetovalke je pomenila manj pomoči.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C41	od nje nič ne pričakujem, imam občutek, kot da sem ji odveč.	Nobenih pričakovanj, občutek odvečnosti.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C42	En primer je bil, da mi nekaj ni delalo prek portala in sem pisal in je mene obtožila, da nekaj nisem naredil prav, čeprav je ona nekaj pozabila urediti.	Svetovalci prevajajo krivdo na uporabnike.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C43	Na razgovore se pripravljam dokaj temeljito.	Temeljita priprava na razgovor.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
C44	V bistvu sem imel v tem času samo dva razgovora.	V pol leta dva razgovora.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
C45	Drugi je bil malo bolj resen,	Resen razgovor.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve
C46	ker je bil v muzeju, sem se pripravil tako, da sem si pogledal katalog, ki je objavljen na zavodu, kako se pripraviti na razgovor, kako poteka, kaj te vprašajo itd.	Priprava na razgovor s pomočjo kataloga.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
C47	Pogledam si, kakšne so posebnosti organizacije, v katero grem na razgovor, malo sem pogledal tudi na Facebook in ostala socialna omrežja, da dobim	Pred razgovorom zbiranje informacij o organizaciji.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.

	boljši pregled in izvem kaj več o organizaciji.			
C48	Na razgovore se drugače veliko prijavljam,	Veliko prijavljanja na razgovore.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
C49	ampak ni nekega odziva, kar te malo zadane.	Neodzivnost delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
C50	Z razgovori imam zelo pozitivne izkušnje, predvsem drugi razgovor.	Pozitivne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
C51	Sicer mi je predstavljal stres malo preden sem šel noter,	Živčnost pred razgovorom.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
C52	ampak drugače čisto normalno, sem se tudi malo pošalil in je bilo sproščeno vzdušje.	Sproščeno vzdušje.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
C53	Sem pa imel malo filinga, da se predstavljajo drugače, kot pa dejansko so.	Napačni vtisi delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
C54	Mogoče imam včasih občutek, da preveč govorim na razgovorih, in da zaidem iz teme,	Zmedenost na razgovorih.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
C55	ampak vseeno se mi je zdelo dobro, da preizkušajo predvsem znanje, strokovnost itd.	Preizkušanje znanj.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
C56	Samoiniciativnost,	Samoiniciativnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C57	mislim da moreš biti pri iskanju zaposlitve tudi zelo trmast in vztrajen,	Trma in vztrajnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C58	da si dobre volje, da ne obupaš.	Pozitivne lastnosti.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C59	Mislim, da delodajalci iščejo predvsem ljudi, ki so prilagodljivi	Prilagodljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C60	in imajo veliko znanja iz nekega področja, moreš res	Strokovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

	imeti nekaj, da izstopaš,			
C61	poleg seveda nekaj osnov, ki jih itak vsi pričakujejo.	Osnovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
C62	Nimam nobene te formalne oblike.	Ni finančne pomoči države.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
C63	Do zdaj sem bil veliko dokaj sam, imam prihranke.	Zanašanje na prihranke.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
C64	Ti prihranki bodo sicer dokaj kmalu šli, tako da morem malo začeti razmišljati, kaj bom in kako naprej.	Pomanjkanje prihrankov.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
C65	Nekako imam s strani staršev tiho podporo, lahko se obrnem nanje, če bi bila res kriza.	Pomoč staršev.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
C66	Tudi od sorodnikov mi zelo pomaga njihova podpora, da so tam, da se lahko zanesem nanje,	Pomoč družine.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
C67	predvsem, da me spodbujajo in imam od njih moralno podporo.	Moralna podpora.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
C68	Ne, tudi izkušenj z delom na črno nimam.	Ne dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
C69	Sem sicer vodič po muzejih, kar delam dokaj malo in delam preko avtorske pogodbe ter ni nekaj dosti.	Delo po avtorski pogodbi.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
C70	To delo sem dobil preko poznanstev, sem tudi prijatelj z vodjo, tako da je malo lažje.	Prek poznanstev.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
C71	Gre sicer za zelo nesiguren zaslužek, zato se na to ne morem najbolj zanašati, je odvisno od veliko stvari in ljudi,	Nesigurnost dela na črno – odvisno od velik.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
C72	je zelo riskantno.	Tvegano delo.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.

C73	Nekaj tudi pišem prispevke za revije prek pogodb,	Različna dela.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
C74	ampak tudi to je zelo malo.	Malo zaslužka.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
C75	Živim v Ljubljani s cimri	Živi s cimri.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
C76	v najemu,	Življenje v najemu.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
C77	bom sicer še videl koliko časa bo to še šlo, ker so visoke najemnine.	Najemnine so visoke.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
C78	Si moram sam plačevati najemnino, pa zdaj nisem prepričan, koliko časa bom še lahko, je veliko nesigurnosti.	Samostojno plačevanje najemnine prinaša nesigurnost.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
C79	Pri urejanju stanovanjske problematike mi trenutno ne pomaga nihče,	Ni pomoči.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
C80	zdaj če bi dobil kakšno subvencijo najemnine, ne bi bilo slabo.	Subvencija najemnine bi bila v pomoč.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
C81	So mi pa drugače tudi sorodniki ponudili, bi lahko bil pri njih, za prvo rešitev bi bilo, ampak jih ne bi rad obremenjeval.	Pomoč sorodnikov.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
C82	Brezposelnost na moje življenje vpliva dokaj negativno,	Negativen vpliv brezposelnosti na življenje.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C83	ker pač prej sem imel še status, sem delal prek napotnice, zdaj se je pa vse spremenil,	Velik vpliv na življenje.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C84	nimam več dela, tudi na faks ni več treba, sem malo zgubljen.	Izgubljenost.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C85	Ti da kar malo za misliti, kaj so tvoje prioritete, kje jih imaš, kaj si želiš,	Razmišljanje o prioritetah in podpori.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.

	vidiš tudi kdo ti stoji ob strani, te spodbuja in kdo ti je pravi prijatelj.			
C86	Zagotovo bi rekel, da je izkušnja, ampak ne želim da dolgo traja.	Čim krajša izkušnja brezposelnosti.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C87	Se mi zdi, da je res veliko negotovosti,	Negotovost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C88	se mi včasih nabere nekaj stvari,	Preobremenitev.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C89	bi se rad samo s kom pogovoril, pa bi mi veliko pomenilo, če bi me vprašali kako se počutim.	Želja po pogovoru s kom.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C90	Kar bi rekel, da je dobrega, je to, da sem se spremenil, malo bolj sem spoznal samega sebe,	Spoznavanje samega sebe.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C91	sem se naučil biti malo bolj pozitiven, obrnem situacije bolj na smeh in humor.	Pozitiven pogled na svet.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C92	Drugače vidiš kako se stvari dogajajo, malo bolj ceniš stvari.	Cenjenje stvari.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C93	Kot sem že rekel, ima negativen vpliv na moje počutje.	Negativen vpliv na počutje.	POČUTJE	Vpliv brezposelnost na življenje.
C94	Se mi zdi, da sem se tudi malo oddaljil od prijateljev, oni bi velikokrat kam šli, kar stane, jaz moram pa veliko šparat, ne želim jih obremenjevati.	Oddaljevanje.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnost na življenje.
C95	Sem kdaj tudi slabe volje,	Slaba volja.	POČUTJE	Vpliv brezposelnost na življenje.

C96	malo se vdaš, se mi zdi da bolj podzavestno.	Upad motivacije.	POČUTJE	Vpliv brezposelnost na življenje.
C97	Ne, tega pa zaenkrat še nisem zaznal, mogoče sem premalo časa brezposeln.	Zaradi kratkotrajne brezposelnosti še ni vpliva na zdravstveno stanje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnost na življenje.

9.3.4. Intervju D

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
D1	Zaposlitev in plačano delo imata za mene zelo velik pomen.	Velik pomen.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D2	Zaposlitev zelo vpliva na življenje,	Velik vpliv na življenje.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D3	ker brez plače ne moreš glih sam živeti pa bit samostojen.	Finančna samostojnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D4	Plus tega pa še to, da se počutiš koristnega če si zaposlen,	Koristnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D5	tudi ti rasteš, pa da imaš nek smisel,	Smisel.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D6	zaposlitev nudi tudi to, da si skos postavljen pred neke izzive.	Pripravljenost na izzive.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D7	Delo ti da tudi bolj strukturiran vsakdan, ko pa če si skos doma, tudi boljše funkcioniraš, če delaš,	Ustvarjanje rutine, urnika.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D8	predstavlja eno obveznost, ki jo moraš narediti vsak dan.	Obveznost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D9	Splošen razlog za brezposelnost mladih so po mojem mnenju pogoji, ki jih	Pogoji delodajalcev.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

	postavljajo delodajalci.			
D10	Ti ko končaš faks nimaš zdaj nekih izkušenj, ki pa jih delodajalci pričakujejo.	Delodajalci zahtevajo izkušnje.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D11	Sicer lahko omeniš prakso, ampak to ne pomeni ničesar.	Praksa nima pomena.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D12	Delodajalci pričakujejo tudi, da imaš narejene strokovne izpite,	Pogoji delodajalcev.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D13	ki pa jih ne moreš narediti, ker ni pripravništev, torej nimajo se kje naučiti stvari, kar je po mojem mnenju glavnih razlog za brezposelnost mladih.	Pomanjkanje priložnosti učenja.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D14	Moja ovira je bila to, da še nimam opravljenega strokovnega izpita, ki ga zdaj delam, pa da še nisem napisala magistrske, ki pa je še v teku.	Neizpolnjevanje pogojev.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D15	Poleg tega tut nimam dovolj izkušenj, ki bi mi pomagale pri tem, da bi dobila službo.	Pomanjkanje izkušenj.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D16	Bi rekla da so to razlogi, ki me trenutno najbolj ovirajo, ko pa bom imela izpolnjene vse pogoje pa me tut skrbi, da ne bom dobila službe.	Strah pred brezposelnostjo.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
D17	Brezposelna sem drugače tudi zato, ker sem zaključila pol letno pripravništvo v domu starejših, za katero sem imela	Konec pripravništva, potek pogodbe.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

	pogodbo za določen čas in mi je niso podaljšali.			
D18	Moja pridobljena stopnja izobrazbe je šesta stopnja, sem diplomirana socialna delavka.	Dosežena šesta stopnja, diplomirana socialna delavka.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D19	V tem obdobju sicer iščejo veliko socialnih delavcev, veliko je razpisov,	Veliko potencialnih zaposlitvenih možnosti.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D20	sicer večinoma na CSD- jih, kjer pa sama ne bi rada delala, ker se mi ne zdi lahko delo.	Ni želje po delu na določenem področju.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D21	Prva zaposlitev na centru bi lahko bila zame usodna – mislim, da bi se ustrašila, bi se mi zamerilo, da ne bi hotla več tega delat.	Strah pred delom na določenem področju.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D22	Zdaj jaz sem imela pripravništvo v zdravstvu, kjer pa je razpisov manj.	Manj razpisov.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D23	Mislim, da če bi imela zdaj kako drugo izobrazbo – ne vem logoped ali pa specialni pedagog, ki majo drugačna znanja, bi lahko hitro dobila šiht, ker jih ful primanjkuje, v socialnem delu pa tega primanjkljaja v zdravstvu ni.	Široko področje dela, veliko konkurence v drugih profilih, ampak pomanjkanje znanja.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D24	Socialni delavci predvsem v zdravstvu so postavljeni bolj na obrobje, niso dovolj cenjeni.	Socialni delavci niso dovolj cenjeni.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D25	Ko sem zaključila faks se nisem ravno počutila kompetentno za opravljanje dela.	Ni občutka kompetentnosti za delo.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

D26	Zelo dolgo sploh nisem vedela, da socialni delavci sploh delajo v zdravstvu, nisem vedela nič podrobnega o tem področju, da bi lahko delala tam.	Premalo specifičnih znanj za opravljanje dela.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D27	Imam občutek, da imaš po koncu faksa zelo malo možnosti zaposlitve, vsaj premalo so nam jih predstavili na faksu.	Po končanem šolanju občutek, da ni veliko možnosti zaposlitve.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D28	Ni bilo neke smeri, ki bi nas usmerila v zdravstveno dejavnost,	Ni ustrezne smeri na fakulteti.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D29	sem se večinoma mogla sama pozanimat.	Samo angažiranje.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D30	Predvsem sem dobila splošna znanja, strokovnega znanja pa sem dobila definitivno premalo.	Tekom izobraževanja pridobljena splošna znanja in premalo poglobljenih.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D31	Iz fakultete sem mogoče odnesla ravno to, kako se sporazumevat z ljudmi, kako razviti nek čut za ljudi (da vidimo pozitivne stvari zanje, ki jih lahko izkoristijo) – to se mi zdi najbolj dragoceno znanje, ki ga imam od tam.	Znanja o sporazumevanju in delu z ljudmi.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
D32	Js iščem ših na ta način, da vsakodnevno spremljam objave na spletni strani preko Zavoda za zaposlovanje,	Zavod za zaposlovanje.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D33	pa tudi na drugih spletnih portalih.	Na portalih.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

D34	Večinoma iščem zaposlitev sama.	Sam/-a išče zaposlitev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D35	Obstaja tudi Facebook skupina, kjer ponujajo dela.	Socialna omrežja.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D36	Imam tudi svetovalko na Zavodu,	Pomoč svetovalca/-ke.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D37	s katero pa nisem imela veliko stika,	Malo stika s svetovalko.	(NE)ZAVODOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D38	imeli sva bolj uvodni sestanek, ko sem se prijavila, takrat sva si določile cilje – da dokončam magistrsko in da opravi strokovni izpit.	Določanje zaposlitvenih ciljev.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D39	Rekla mi je, da dokler tega nimam, da mi da proste roke in da se bova slišali šele čez par mesecev, mi ni dala ravno neke pomoči.	Svetovalac na zavodu ni nudil dovolj pomoči in prepuščenost samemu sebi.	(NE)ZAVODOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D40	To mi sicer ugaja, da nimam nekih obveznosti z zavodom.	Neobvezanost na zavod – zadovoljstvo.	(NE)ZAVODOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D41	Z zavodom sicer nisem najbolj zadovoljna,	Nezadovoljstvo z zavodom.	(NE)ZAVODOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D42	pomagali so mi predvsem s tem, ko imajo zbrane informacije in dela na eni strani.	Zavod ima zbrane informacije na eni strani.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D43	Da bi me pa zavod ful motiviral al pa da bi mel ful pozitiven učinek pa ne.	Ni motivacije in pozitivnega učinka od zavoda.	(NE)ZAVODOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D44	Od zavoda v tem času tudi nikoli nisem dobila napotitve na delovno mesto, kar se malo mogoče pričakovala.	Zavod ni izpolnil pričakovanj.	(NE)ZAVODOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

D45	Če ne bi bila samo iniciativna, se ne bi nič dogajalo.	Sam moraš pokazati veliko zanimanja.	(NE)ZAVODOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D46	Zaposlitev pa iščem tudi prek sorodnikov, staršev in prijateljev – predvsem v smislu, da mi pošiljajo delovna mesta, če jih mogoče še sama nisem našla, pa veze in poznanstva.	Prek poznanstev.	NAČINI ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D47	Na razgovor sem se pripravljala tako, da že ko sem poslala spremno pismo, sem že v njem opisovala področja, ki so bila primerna za tisto delovno mesto.	Predstavitev že v spremnem pismu.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
D48	Preden da grem na razgovor si pogledam tudi spletno stran od organizacije, kje so kaj delajo itd.	Pred razgovorom zbiranje informacij o organizaciji.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
D49	Pogledala sem tudi še posebej, če so imeli opisano socialno službo in si o tem še več prebrala, ker je moje področje.	Zbiranje informacij o svojem področju.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
D50	Zdaj v povprečju grem na en razgovor na štirinajst dni,	V povprečju dva razgovora na mesec.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
D51	tako da mislim, da se jih kar pogosto.	Pogosto.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
D52	Prijavljam se kar na vsa delovna mesta, ki so vsaj malo primerna za socialnega delavca, če me povabijo na razgovor pač grem, sem pa zelo odprta.	Odprtost glede delovnih mest določenega področja.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
D53	Zdaj na vseh razgovorih, na katerih sem bila,	Pozitivne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

	sem imela zelo pozitivne izkušnje,			
D54	povsod so bili prijazni, vzdušje je bilo sproščeno.	Sproščeno vzdušje.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
D55	Sem bila pred razgovori itak mal živčna,	Živčnost pred razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
D56	nisem vedela, kaj pričakovati, kdo bo sploh na razgovoru, kako bo zgledalo itd.	Razgovori so lahko zelo nepredvidljivi.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
D57	Na razgovoru hočeš itak narditi najboljši vtis, kar je možno, ne veš točno, kaj je pomembno zanje.	Nekateri delodajalci želijo slišati točno določene stvari.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
D58	Na vseh razgovorih, ko sem bila so ful poudarjali, da je pomembno, da si samostojen,	Samostojnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D59	da si pripravljen delati v timu,	Delo v skupini.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D60	da se znajdeš,	Iznajdljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D61	da si samoiniciativen.	Samoiniciativnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D62	Pomembno jim je bilo, da si prilagodljiv,	Prilagodljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D63	da greš kdaj tudi prek sebe, če moreš kdaj podaljšati delo, da to ni ovira.	Iti čez sebe.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D64	Mogoče v naši stroki tudi seveda, da znaš delati z ljudmi, da znaš voditi kako skupino, pa itak, da obvladaš sisteme,	Strokovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
D65	pa neka osnovna računalniška znanja, kar mladi zdaj že znajo.	Osnovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

D66	Zavod mi je pomagal prva dva meseca z nadomestili za brezposelnost,	Denarno nadomestilo za brezposelnost.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D67	od zavoda sem dobila še povrnjene potne stroške, ko sem šla na razgovore.	Povrnitev potnih stroškov.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D68	Finančno mi je pomagal zavod,	Pomoč zavoda.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D69	kar mi je omogočilo malo lažje življenje – predvsem za kritje nekih osnovnih življenjskih stroškov, sem dobila kar veliko nadomestila.	Nadomestilo omogoča pokrivanje osnovnih stroškov.	POMEN FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D70	Zdaj denarne ali pa kaj druga pa nimam.	Ni finančne pomoči države.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D71	Drugače pa nadomestilo kar pomaga, predvsem mi nadomešča nek redni prihodek.	Nadomeščanje rednega plačila.	POMEN FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D72	Iz tega nadomestila se je krilo tudi obvezno zdravstveno zavarovanje, ki pa sem si ga zdaj sama uredila.	Zdravstveno zavarovanje.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D73	Iz finančnega vidika nimam neke neformalne pomoči,	Ni neformalnih oblik.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D74	vem, da bi se lahko obrnila na starše, če mi res ne bi šlo,	Pomoč staršev.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D75	imam tudi nekaj prihrankov.	Zanašanje na prihranke.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D76	Predvsem so mi vsi bližnji v moralno podporo, kar mi veliko pomeni.	Moralna podpora.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
D77	Tudi to podpro je treba imeti, pa da vem, da se lahko na nekoga obrnem, mi pomaga	Neformalna pomoč je zelo pomembna.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.

	predvsem v tem smislu.			
D78	Ker sem brezposelna samo tri mesece, še nisem delala na črno.	Ne dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
D79	Če pa bi bla še dlje časa ne bi obetala nobena zaposlitev, pa bi šla delat nekaj,	Delo na črno v primeru daljše brezposelnosti.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
D80	samo da zaslužim.	Z namenom zaslužka.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
D81	Zdaj trenutno živim s parterjem v stanovanju na Koroškem,	Živi pri partnerju.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
D82	on mi tudi pomaga pri plačevanju najemnine in ostalih stroškov, sma se tako zmenila.	Partner plačuje najemnino.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
D83	Sama bi zdaj tudi zelo težko odštela ne vem neke visoke vsote samo za najem, bi se mogla vrjetno vrniti nazaj domov, ker so najemnine precej visoke.	Najemnine so visoke.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
D84	Kakšne druge pomoči ali podpore pa ne potrebujem.	Ni potrebe po drugi podpri.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
D85	Na začetku, ko sem bila brezposelna, predvsem prve štirinajst dni, sem videla samo pozitiven vpliv,	Na začetku brezposelnost pozitivna izkušnja.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D86	bila sem prav vesela, ker nisem imela nekih obveznosti.	Če nimaš službe, nimaš toliko obveznosti.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D87	Dlje časa, ko si brezposeln, vedno bolj negativen kot pa pozitiven vpliv pa ima le-ta na moje življenje.	Brezposelnost ima več negativnih kot pozitivnih posledic.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.

D88	Vsak dan je itak isti, nimam obveznosti, dan je zelo dolg, pa nimam kaj za počet.	Pomanjkanje strukture v dnevu.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D89	Če bom dlje časa brezposelna, me skrbi, da bo brezposelnost še bolj negativno vplivala na moje življenje, se prav malo bojim, ker res rabim nekaj.	Strah pred še bolj negativnim vplivom brezposelnosti.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D90	Slabše je predvsem to, da ne vem, kaj naj sama s sabo kak dan, sej lahko grem s kolegico na pijačo, ampak to ni vsak dan.	Nevednost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D91	Več je res slabšega, pa da me vsi sprašujejo, kdaj pa grem delat pa to.	Veliko slabega, pritisk okolice.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D92	Zdaj kot pozitivno pa bi izpostavila, da imam več časa zase – berem, gledam serije.	Več časa zase.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D93	Bi rekla, da več delam na sebi,	Delo na sebi.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D94	po drugi strani pa se počutim nekoristno, nimam izzivov.	Nekoristnost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D95	Zdaj zaradi brezposelnosti imam manj socialnih stikov, ker ostali nimajo službe, ker so zaposleni.	Manj stikov.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D96	Nimam toliko socialnih interakcij v živo.	Pomanjkanje stika v živo.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D97	Mislim, da sem se začela bolj zapirat v sebe,	Zapiranje vase.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.

D98	zaradi brezposelnosti se tudi več sekiram, zakaj ne morem dobit dela.	Večja obremenitev.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D99	Bi rekla, da sem malo bolj slabe volje,	Slaba volja.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D100	bolj obupana,	Obup.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D101	velikokrat se zelo slabo počutim in se sprašujem, kaj je narobe z mano.	Slabo počutje, dvomi sam/-a vase.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D102	Zdaj sem res malo časa brezposelna, tako da bi rekla, da ima zaenkrat brezposelnost pozitiven vpliv na moje zdravje, imam namreč čas, da grem malo na sprehod pa da potelovadim, da naredim nekaj zase in sem malo bolj aktivna.	Kratkotrajna brezposelnost pozitivno vpliva na zdravje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
D103	Verjetno, če bi bila dlje časa brez ših, pa mislim, da bi to negativno vplivalo na moje zdravje.	Dolgotrajna brezposelnost pomeni negativni vpliv na zdravje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.

9.3.5. Intervju E

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
E1	Mn se zdi to osnova, da se lahko preživlja.	Osnova za preživetje.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E2	Mislim, da so plače v Sloveniji precej nizke, se mi zdi, da je dobro če fajn zaslužiš, da lahko kam greš itd.	Omogočanje dobrin.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

E3	Se mi zdi, da je za vsakega človeka zaposlitev nujna in da ima velik pomen.	Velik pomen.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E4	Pa tut mislim, da ti da neko finančno varnost	Finančna varnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E5	pa da si bolj samostojen z denarjem itak.	Finančna samostojnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E6	Delo ti tut vzame kr neki cajta v dnevu, tretjino dneva itak preživimo na šihitu, tk da ti tut precej zapolni dan, da se organiziraš itd.	Ustvarjanje rutine, urnika.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E7	Js bi reko, da je glavni razlog za brezposelnost mladih to, da so faulasti in leni, da s jim ne da delat.	Mladi nimajo želje po delu.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E8	Sam sem tudi mnenja, da za delo ne rabiš nobenih izkušenj, večino del, ki so, jih lahko delaš brez kakršne koli izkušnje, se jih lahko naučiš v enmu tednu, zdaj če nimaš ravno kakšnih bolezni itd.	Mladi za delo ne potrebujejo izkušenj, večino del se lahko hitro naučiš.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E9	Meni se zelo čudi to, da imamo neke mlade na zavodu, pa jim ponujajo šihit, pa ga ne vzamejo, ker	(Izobraženi) mladi ne želijo delati za nizke plače.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

	nočejo delat za male denarje.			
E10	Za navadna dela ne rabiš izkušenj, ne rečem zdaj zdravniki se morejo šolat, ker je težko to delat.	Izkušnje potrebujejo samo določeni poklici.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E11	Se mi zdi res neumno to, da je brezposelnost sploh problem, ker šihta po mojem mnenju res ni problem dobit.	Vsak se lahko zaposli – brezposelnost ni problem.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E12	Poznam tut eno, ko ma doktorat narejen, pa dela v Avstriji v eni fabriki, ker je tam tudi bolj plačana.	(Izobraženi) mladi ne želijo delati za nizke plače.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E13	Zdaj trenutno sem brezposeln zaradi svoj izbire.	Prostovoljna brezposelnost.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E14	Vem tudi, da če bi želel dobiti službo, jo lahko zelo hitro dobim, ampak trenutno to ni moja prioriteta, zato tudi ne neki iščem.	Ni želje po iskanju službe.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E15	Zadnjo službo sem zgubil zato, ker je delodajalec zaprt firmo za določen čas,	Zaprtje podjetja.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E16	pa sem si rekel, da bom doma, ker sem pred tem tudi konstantno nekaj delal pa hodo na šiht.	Prostovoljna brezposelnost.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E17	Čez približno kak mesec bom šel spet delat v	Zagotovljena zaposlitev v prihodnosti.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost

	tisto podjetje – dobim pozicijo delovodje.			mladih in pomen dela.
E18	Zame izobrazba in šiht nimata nekega ful pomena, zato se tut nisem nikoli neki preveč zanimal,	Izobrazba nima pomena.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E19	izobrazbe se mi zdi, da tut ne rabim.	Ni potrebe po izobrazbi.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E20	Drugače imam narejeno samo osnovno šolo – torej drugo stopnjo izobrazbe.	Dosežena druga stopnja, osnovna šola.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE.	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E21	Neki pa sem hodu en letnik na predšolsko, pa pol še na srednjo šolo za metalurga en letnik, nimam pa nič dokončano.	Nedokončane srednje šole.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE.	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E22	Zdaj, ne bi rekel, da to vpliva na mojo brezposelnost, zato ker sem itak prostovoljno brez šihta.	Izobrazba ne vpliva na brezposelnost.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E23	Jaz sem hodu na predšolsko, kamor sem se vpisal samo zato, ker sem vedel, da so strokovni predmeti povezani z glasbo, sam pa sem tudi igral klavir, pa sem mislil, da bo zato lažje.	Poklicna šola – strokovna znanja.	PRIDOBLJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E24	Sem tudi rad delal z otroci, ampak od tiste	Nobenega znanja.	PRIDOBLJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost

	šole nisem kaj odnesel, zato sem tudi pustil.			mladih in pomen dela.
E25	Potem sem se pa prepisal v srednjo šolo na Ravne, sem se vpisal na metalurško smer, sem se tekom prakse veliko stvari naučil – predvsem nekih uporabnih stvari, ki mi koristijo na šihitu.	Veliko praktičnega znanja.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E26	Ljudje, ko hodijo tja v šolo, so takoj po končanem šolanju pripravljeni za v kako firmo, da te vzamejo..	Kompetentnost za opravljanje dela.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
E27	Js ko sem si šou iskat šihit, sem pač dejansko samo šel od podjetja do podjetja, pa sem tam spraševal, če rabijo koga, ki bi delal.	Direktno pri delodajalcu.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E28	Drgač večinoma sem pa iskal šihit preko vez in poznanstev	Prek poznanstev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E29	Zdaj nekaj sem iskal tudi prek zavoda.	Zavod za zaposlovanje.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E30	Na zavod sem šel samo zato, ker sem dobil tudi vabilo, da nisem zaposlen, so mi rekli, da je fajn, da sem prijavljen.	Prijavljen/-a na zavodu – formalnost.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

E31	Tam sem sodeloval s svetovalcem,	Pomoč svetovalca/-ke.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E32	ki mi je pomagal pri tem, da sva naredila tudi zaposlitveni načrt,	Določanje zaposlitvenih ciljev.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E33	je bilo bolj kratko srečanje,	Malo stika s svetovalko.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU SLUŽBE	Iskanje zaposlitve.
E34	sem jim tudi povedal, da sem tam zato, ker sem dobil vabilo.	Prijavljen/-a na zavodu – formalnost.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E35	Se mi zdi, da imajo kar dobro narejeno in urejen sistem, sem bil zadovoljen.	Zadovoljstvo z zavodom.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU SLUŽBE	Iskanje zaposlitve.
E36	Če bi bil v neki situaciji, pa da bi aktivno iskal šiht, se mi zdi zavod najboljša možna ustanova, ker te res pošljejo na vse pa te usmerjajo.	Zavod dobra ustanova za iskanje službe.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU SLUŽBE	Iskanje zaposlitve.
E37	Se mi pa zdi, da je vrjetno veliko ljudi, ko jim pogledajo skozi prste, pa da se nič ne rabijo udeleževati.	Neenake obveznosti za vse prijavljene.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU SLUŽBE	Iskanje zaposlitve.
E38	Jaz osebno se nikoli pred razgovorom nisem kaj pozanimal, vedno sem samo šel tja pa sem se pogovoril z odgovorno osebo tam.	Ni priprave na razgovor.	PRIPRAVA NA RAZOVOR	Iskanje zaposlitve.

E39	Sem se vedno vse kar tam zmenil,	Zbiranje informacij pri delodajalcu.	PRIPRAVA NA RAZOVOR	Iskanje zaposlitve.
E40	tudi nikoli nisem pošiljal življenjepisa ali pa kakih stvari.	Ni poslal življenjepisa.	PRIPRAVA NA RAZOVOR	Iskanje zaposlitve.
E41	Sem imel tudi sam kar nekaj služb, pa sem delal na različnih pozicijah, pa se res nikoli nisem pripravljaj na razgovore.	Ni priprave na razgovor.	PRIPRAVA NA RAZOVOR	Iskanje zaposlitve.
E42	Trenutno se tudi ne udeležujem razgovorov, ker mi je fajn, da sem brez službe.	Ne udeležuje se razgovorov.	UDELEŽBA NA RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
E43	Js mam z razgovori za službe še kar vredno izkušnje,	Pozitivne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
E44	mogoče tudi zato, ker še nikoli nisem prišel na neke ful formalne razgovore.	Ni bil na veliko formalnih razgovorih.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
E45	Sem imel bolj sproščene odnose s tistimi, ki so imeli razgovor čez.	Sproščeno vzdušje.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
E46	Bil sem na enem takem resnem razgovoru.	Resen razgovor.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
E47	Mi je bil ta razgovor tudi zelo všeč, mi je fajn, da imajo malo bolj profesionalni odnos, da se vzpostavi tako boljši odnos med	Profesionalni odnos med delavcem in delodajalcem.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

	delodajalcem in delavcem.			
E48	Se mi zdi tudi dobro, da delodajalci zberejo vse informacije o delavcu, je bila res dobra izkušnja.	Zbiranje informacij – ključnega pomena.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
E49	Na splošno pa imam dobre izkušnje, še nisem mel neke negativne izkušnje z razgovori.	Pozitivne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
E50	Sem delal tudi na pozicijah, ko so zahtevali izobrazbo, ampak so me vseeno vzeli, ker imam izkušnje.	Izkušnje.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E51	Sem tudi sam zelo iznajdljiv, pa sem se naučil nekaj stvari – kot so programiranje pa to.	Iznajdljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E52	Se mi zdi, da delodajalci gledajo bolj na to, kako si sposoben.	Sposobnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E53	Delodajalci po mojem mnenju iščejo predvsem praktična znanja, bolj kot pa izobrazbo.	Praktična znanja pomembnejša od izobrazbe.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E54	Se mi zdi tudi pomembno, da pokažeš, da si zainteresiran, pa da te delo veseli – da tudi to delodajalci zelo iščejo.	Želja po delu.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
E55	Predvsem pa se mi zdi, da moreš pokazat	Pozitivne lastnosti.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

	svoje pozitivne lastnosti, da je to tisto, kar največ šteje.			
E56	Js sem enkrat dobo neki, mislim, da je bila neka denarna pomoč – verjetno tista, ko jo dobiš za brezposelnost,	Denarno nadomestilo za brezposelnost.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
E57	je bilo samo za en mesec, tako, da mi ni neki ful pomagalo gluh.	Ni veliko pomagalo.	POMEN FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
E58	Mam še zavarovanje, verjetno, zato ker sem prijavljen na zavodu.	Zdravstveno zavarovanje.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
E59	Zdaj od neformalnih pa bi reko, da mi včasih fotr da kaj žepnine, pa čeprav je ne gluh potrebujem,	Pomoč staršev.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
E60	tako da mi ne gluh neki ful pomaga to,	Ni v veliko pomoč.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
E61	si pa kaj za sebe kupim.	Omogočanje dobrin.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
E62	Drgač drugih neformalnih pa nimam gluh – od sorodnikov pa to pa nič ne dobivam.	Ni neformalnih oblik pomoči.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
E63	Vem pa, da, če bi mi težko šlo, da bi mi mama pa ata zihr pomagala.	Pomoč staršev.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
E64	Ja, js mam ogromno izkušenj z delom na črno.	Veliko dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
E65	Opravljal sem že zelo veliko	Različna dela.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.

	del – bil sem monter pohišta, delal sem na raznih mašinah, skoraj da ni dela, ki ga ne bi opravljal na črno.			
E66	Večinoma sem vsa dela na črno dobo prek poznanstev pa kolegov.	Prek poznanstev.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
E67	Zdaj delo na črno mi je itak finančno ful pomagalo,	Z namenom zaslužka.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
E68	drgač pa bi reko, da sem predvsem dobo izkušnje.	Izkušnje.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
E69	Je pa res, da če nardiš velik napak, da ti pač rečejo, da te ne rabijo – lahko kr hitro zgubiš šiht.	Nesigurnost zaslužka na črno – odvisno od veliko faktorjev.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
E70	Pri delu na črno je problem tudi to, da ti pa ne teče delovna doba,	Ni delovne dobe in zavarovanja.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
E71	pa če te dobijo, je lahko samo sranje, pa delovne poškodbe itd.	Tvegano delo.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
E72	Pa reko bi še to, da ni glih nek fiksni zaslužek.	Nestabilnost zaslužka glavna ovira dela na črno.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
E73	Živim sam, v svojem stanovanju,	Živi sam.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
E74	tut najemnine ne rabim plačevati.	Ni treba plačevati najemnine.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
E75	Zelo blizu živita starša, tako da mi mama pomaga tut s kakimi	Pomoč staršev.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.

	gospodinjskimi opravili.			
E76	Kake druge pomoči pa ne bi glih potreboval, sem zelo zadovoljen s tem, kako imam to urejeno.	Zadovoljstvo s stanovanjsko situacijo.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
E77	Glede na to, da sem brezposeln po svoji volji, mislim, da nima glih nekega vpliva.	Ni velikega vpliva.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Oblike pomoči.
E78	Edino, kar bi rekel, je mogoče to, da se počutim zdolgočaseno.	Zdolgočasenost.	POČUTJE	Oblike pomoči.
E79	Jaz sem človek, ki zelo rad dela, pa da se zamotim, pa mi to mogoče najbolj manjka.	Pomanjkanje strukture v dnevu.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Oblike pomoči.
E80	Pa glede na to, da še malo kripto valute pa to, se tut mal zamotim, če tega ne bi bilo, bi se mi verjetno zmešalo doma.	Iskanje novih dejavnosti.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Oblike pomoči.
E81	Zdaj to, da si brezposeln, ti prinese to, da nimaš nekih prihodkov,	Finančna negotovost.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Oblike pomoči.
E82	nikamor ne moreš it pa si vsega privoščit na način, ko takrat, ko maš pač redn šiht.	Manj ugodnosti.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Oblike pomoči.
E83	Drugače pa meni je moja brezposelnost 100-% pozitivna,	Pozitiven vpliv.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Oblike pomoči.
E84	lahko delam, kar želim,	Več časa zase.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Oblike pomoči.

	imam veliko časa.			
E85	Pa prav fajn mi je, ker sem tako svoboden.	Svoboda.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Oblike pomoči.
E86	Sem velikokrat brezvoljen, pa kak dan sicer ne vem, kam naj se dam.	Brez volje.	POČUTJE	Oblike pomoči.
E87	Drugače vpliva na moje socialno življenje pa nima gluh,	Ni vpliva na socialne stike.	SOCIALNI STIKI	Oblike pomoči.
E88	ker še vseeno kak dan delam na črno, pa sem tam s sodelavci pa se zamotim.	Ohranitev socialnih stikov.	SOCIALNI STIKI	Oblike pomoči.
E89	Pa tut s kolegi se velik družim, mi res ni neke panike, pa tut več časa preživim z mojimi doma.	Ohranjanje stikov z družinskimi člani in kolegi.	SOCIALNI STIKI	Oblike pomoči.
E90	Zdaj, kot sem že rekel, ker sem brezposeln zaradi sebe, ne vidim nekega vpliva na zdravstveno stanje, mi je res prav super.	Zaradi prostovoljne brezposelnosti še ni vpliva na zdravstveno stanje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Oblike pomoči.
E91	Mogoče se je še izboljšalo, ker imam več kajta za sebe pa to.	Kratkotrajna brezposelnost pozitivno vpliva na zdravje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Oblike pomoči.

9.3.6. Intervju F

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
F1	Zaposlitev in plačano delo mi pomenita samostojnost,	Finančna samostojnost.	POMEN DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F2	neodvisnost od drugih	Neodvisnost.	POMEN DELA	Razlogi za brezposelnost

				mladih in pomen dela.
F3	in koristnost družbi.	Koristnost.	POMEN DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F4	Delaš lahko, kar želiš, zaradi službe si bolj produktiven,	Večja produktivnost.	POMEN DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F5	prav tako bi mi služba predstavljala del dneva, se lažje organiziram in si razporedim čas.	Ustvarjanje rutine, urnika.	POMEN DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F6	Prav tako mi pomeni to, da se socializiraš, greš v družbo.	Stik z ljudmi.	POMEN DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F7	Glede na to, da imam dva majhna otroka, mi to predstavlja tudi finančno varnost,	Finančna varnost.	POMEN DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F8	da lahko sebi in njima kaj kupim.	Omogočanje dobrin.	POMEN DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F9	Meni se zdi, da mladi niso navajeni delat in imajo preveč pričakovanj glede zaposlitev,	Visoka pričakovanja mladih iskalcev dela.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F10	nimajo delovnih navad.	Pomanjkanje delovnih navad.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F11	Imam tudi neki prijateljic, ki še vedno živijo pri starših, se mi zdi, da je tudi to problem, da jih starši še vedno preveč podpirajo.	Prevelika podpora staršev.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

F12	Meni se zid tudi to, da mladi niso dovolj vztrajni, hitro pustijo službo, če jim gre kaj narobe.	Pomanjkanje vztrajnosti za delo.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F13	Imajo tudi visoke izobrazbe, pa pol nočejo delat za malo plačo,	(Izobraženi) mladi ne želijo delati za nizke plače.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F14	mislim pa tudi, da nimajo nobenih izkušenj.	Pomanjkanje izkušenj.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F15	Ostala sem brez službe, ker je šlo podjetje v stečaj,	Zaprtje podjetja.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F16	so imeli velika odpuščanja, sama sem se zaradi mojih dveh hčerkic odločila, da grem med prvimi, ker je bilo delo zelo naporno, delala sem tudi ponoči (delo v skladišču).	Prostovoljna brezposelnost.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F17	Zdaj mi je bolj v interesu, da veliko časa preživim z mojimi otroci.	Preživljanje časa z družino.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F18	Mislim, da imam tudi prenizko izobrazbo,	Prenizka izobrazba.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F19	delodajalci zahtevajo višjo ali pa visoko šolo – ne izpolnjujem pogojev.	Neizpolnjevanje pogojev.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F20	Pa še izkušenj nimam veliko iz ekonomije, mogoče je tudi to razlog.	Pomanjkanje izkušenj.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

F21	Trenutno imam peto stopnjo izobrazbe – sem ekonomski tehnik.	Dosežena peta stopnja izobrazbe, ekonomski tehnik.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F22	Drugače pa sem se zdaj tudi vpisala v višjo ekonomsko šolo, zato, da bom bolj zaposljiva.	Višja izobrazba prinese večjo zaposljivost.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F23	Menim, da imam prenizko stopnjo izobrazbe, da je to tudi eden izmed razlogov za mojo brezposelnost.	Prenizka izobrazba.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F24	Prav tako je po mojem mnenju veliko ekonomistov, ki imajo zaključeno to izobrazbo, pa premalo delovnih mest.	Preveč izobraženih in premalo delovnih mest na področju.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F25	Ne, tekom mojega izobraževanja nisem dobila dovolj nekega posebnega znanja za delat.	Premalo specifičnih znanj za opravljanje dela.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela
F26	Menim, da je to problem v šolskem sistemu, da je poudarek na teoriji, prakse pa ni bilo veliko.	Preveč teoretskega in premalo praktičnega znanja.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F27	Dobila sem bolj neka osnovna znanja o ekonomiji, pa nobenih specifičnih znanj za opravljanje dela.	Tekom izobraževanja pridobljena splošna znanja in premalo poglobljenih.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

F28	Po končani šoli nisem imela nobenega občutka, da sem samostojno zmožna opravljati katerokoli delo v ekonomiji.	Ni občutka kompetentnosti za delo.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F29	Zdaj na šoli sem se naučila osnov, kako delujejo organizacije, naučila sem se poslovne korespondence, naučila sem se osnove knjigovodstva, pa tudi neki sistemov so nam pokazali.	Osnovna znanja, ki pomagajo na poklicni poti.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F30	Čeprav bom kljub temu imela samo teoretska znanja, pa premalo nekih praktičnih izkušenj.	Preveč teoretskega in premalo praktičnega znanja.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
F31	Zdaj prijavljena sem na Zavod za zaposlovanje, se prijavljam na razpise.	Zavod za zaposlovanje.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOITVE	Iskanje zaposlitve.
F32	Službo iščem tudi prek znancev, sem se pogovarjala z njimi, če kdo koga potrebuje.	Prek poznanstev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOITVE	Iskanje zaposlitve.
F33	Pri iskanju mi pomaga tudi mama, pa mož, sorodniki.	Neformalna mreža.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOITVE	Iskanje zaposlitve.
F34	Seveda pogledam tudi na portalih	Na portalih.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOITVE	Iskanje zaposlitve.
F35	pa spletnih straneh, če se kaj najde.	Spletni strani.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOITVE	Iskanje zaposlitve.

F36	Z zavodom za zaposlovanje nisem zadovoljna,	Nezadovoljstvo z zavodom.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F37	ker mi noben nič ni pomagal, nihče mi nič ne svetuje,	Ni ustrezne pomoči pri iskanju službe.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F38	sem zapravila veliko časa.	Zapravljanje časa zaradi neustrezne pomoči na zavodu.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F39	Moja svetovalka mi ni uredila ničesar, samo neke obveznosti mi je nalagala.	Svetovalec/-ka na zavodu ni dovolj svetoval/-a.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F40	Z njo tudi nimam dobrega odnosa,	Slab odnos s svetovalko.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F41	sama moram urediti vse stvari.	Sam moraš pokazati veliko zanimanja.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F42	Tam prijavljena brez veze, res nisem zadovoljna.	Nezadovoljstvo z zavodom.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F43	Imela sem občutek, da sem jim odveč in da jim je vseeno, od njih ničesar nočem in ne pričakujem.	Nobenih pričakovanj, občutek odvečnosti.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F44	Pred razgovorim se vedno lepo oblečem, se našminkam in se uredim.	Urejanje pred razgovorom.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
F45	Vedno se tudi pozanimam o podjetju, v katerega grem na razgovor.	Pred razgovorom zbiranje informacij o organizaciji.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
F46	Se mi zdi pomemben prvi vtis, pa kaj sporočaš z	Neverbalna komunikacija je pomembna.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

	neverbalno komunikacijo.			
F47	Drugače se ne kaj posebej pripravljam, bolj malo priprave na razgovor imam.	Malo priprave na razgovor.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
F48	Imam tudi dobro napisan življenjepis, vedno napišem tudi spremno pismo, pa sem že tam predstavim.	Predstavitve že v spremnem pismu.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
F49	Pred razgovorim običajno nisem živčna.	Ni živčnosti pred razgovorom.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
F50	Grem v povprečju na dva razgovora na mesec.	V povprečju dva razgovora na mesec.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
F51	Imam različne izkušnje z razgovori – včasih pozitivne, kdaj pa tudi negativne.	Pozitivne in negativne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
F52	Enkrat sem šla na razgovor, se je delodajalka delala zelo vzvišeno, nisem imela dobrega občutka, sem bila prav srečna, da me niso izbrali.	Vzvišenost delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
F53	Kdaj pa tudi pridem na razgovor, pa se mi zdijo prijazni, zelo dobra komunikacija, sem si večkrat kar zaželela, da bi delala v tem kolektivu.	Pozitivne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

F54	Velikokrat me vprašajo glede družine, pa omenim, da imam majhne otroke, pa se mi zdi, da delodajalci kr izgubijo zanimanje.	Neprijetna vprašanja delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
F55	Sem bila tudi na različnih vrstah razgovorov,	Različne oblike razgovorov.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
F56	enkrat so me testirali za nemški jezik, sem mogla neki prevajati.	Preizkušanje znanj.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
F57	Bi rekla, da je vsak razgovor nek razred zase, vsak je drugačen.	Vsak razgovor je poseben.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
F58	Pri iskanju zaposlitve se mi zdi pomemben prvi vtis, da si pozitiven,	Pozitivne lastnosti.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F59	da si prilagodljiv,	Prilagodljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F60	da si odprt,	Odprtost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F61	da znaš neke osnove ekonomije.	Osnovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F62	Seveda tudi to, da si pri delu natančen,	Natančnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F63	da si samostojen pri delu,	Samostojnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F64	tudi to, da znaš delati v skupini.	Delo v skupini.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
F65	Mogoče tudi znanje kakšnih jezikov se mi zdi v ekonomiji še posebej pomembno.	Znanje tujih jezikov.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

F66	Od države nisem dobila nič, dobila sem en ali dva meseca nadomestila za brezposelnost.	Denarno nadomestilo za brezposelnost.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
F67	Drugače imam otroški dodatek, pa subvencijo vrtca za punce, to je to, kar dobim od države – sicer ni gluh vezano na brezposelnost.	Pravice iz javnih sredstev.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
F68	Od neformalnih oblik pomoči imam pomoč mame, ki ima doma kmetijo – mi da določena živila, da lahko kaj skuham.	Pomoč staršev.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
F69	Mama mi pomaga tudi malo finančno, če bi nam zares težko šlo, bi se obrnila nanjo, njena pomoč mi je zelo pomembna.	Neformalna pomoč je zelo pomembna.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
F70	Moj mož mi pomaga pri plačevanju položnic, ker sama nimam dovolj.	Pomoč partnerja.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
F71	Ima pa moj partner službo v velikem podjetju, kjer je možnost najema sindikalnih apartmajev, da si lahko privoščimo tudi kakšen dopust.	Omogočanje dobrin.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
F72	Moja mama in mož sta mi v veliko pomoč, tudi seveda	Moralna podpora.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.

	moralna podpora, brez njiju bi težko.			
F73	Da, delala sem že na črno veliko stvari,	Veliko dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
F74	sicer bolj taka priložnostna dela.	Priložnostna dela.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
F75	Moj hobi je šivanje in sorodnikom pa znancem veliko šivam,	Različna dela.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
F76	na ta način nekaj zaslužim.	Z namenom zaslužka.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
F77	Šla sem tudi kdaj komu kaj pomagat doma – sem barvala ograjo, urejam okolico tudi komu, pa na ta način kaj dobim.	Različna dela.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
F78	To delo sem našla prek znancev pa priporočil.	Prek poznanstev.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
F79	To delo mi pomaga s tem, da si lahko kaj privoščim zase.	Omogočanje dobrin.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
F80	Ovire pri tem delu vidim, da to je vse bolj sezonsko, pa bolj tako.	Nesigurnost zaslužka na črno – odvisno od veliko faktorjev.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
F81	Gre bolj za pomoč, ko mi vsak neki malega da, nič kaj takega – cene ne postavljam, vsak sam oceni koliko mi bo dal.	Nestabilnost zaslužka glavna ovira dela na črno.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
F82	Živim pri možu, mož je lastnik polovice hiše – si jo delimo s taščo.	Živi pri partnerju.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.

F83	Najemnine nam ni potrebno plačevati.	Ni treba plačevati najemnine.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
F84	Ogrevamo se na drva, ki jih dobimo od starih staršev – drugače z življenjem nimamo velikih stroškov.	Pomoč staršev.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
F85	Sem zadovoljna s svojo situacijo,	Zadovoljstvo s stanovanjsko situacijo.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
F86	ne potrebujem kakšne druge podpore.	Ni potrebe po drugi podpri.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
F87	Brezposelnost mi je zaenkrat kar dobra,	Pozitiven vpliv.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F88	nima velikega vpliva na moje življenje.	Ni velikega vpliva.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F89	Veliko skrbim za otroke in družino – zjutraj ju peljem v vrtec,	Skrb za družino	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F90	dopolodne pa imam čas zase, se tudi učim za šolo, skuham.	Več časa zase.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F91	Popoldneve pa itak hodim v šolo dvakrat tedensko, tako da si strukturiram dan.	Iskanje novih dejavnosti.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F92	Bi rekla, da ima brezposelnost vredno vpliv na življenje.	Pozitiven vpliv.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F93	Itak je slabša tudi moja finančna slika, ker nimam veliko denarja.	Finančna negotovost.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F94	Brezposelnost ima tako negativne kot tudi pozitivne učinke na mojo življenje.	Negativni in pozitivni učinki.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.

F95	Mogoče je negativno tudi to, da se včasih počutim nekoristno	Nekoristnost.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F96	ali pa da ne vem, kaj naj sama s sabo,	Nevednost.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F97	se mi zdi, da sem kdaj tudi možu v finančno breme.	Breme drugim.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F98	Kot pozitivno pa bi izpostavila tudi to, da lahko veliko časa preživim z mojo družino, če sem doma tudi ne zapravim toliko denarja, sem se naučila več varčevati.	Ni zapravljanja ter veliko časa z družino.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F99	Bi rekla tudi, da sem se v vsem tem času tudi bolje spoznala	Spoznavanje samega sebe.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F100	pa da sem delala na sebi – odkrila sem veliko novih hobijev pa to.	Delo na sebi.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F101	Po drugi strani si pač veliko doma, nimaš stikov, včasih pogrešam vse, da se družim v živo.	Pomanjkanje stika v živo.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F102	Sedaj, ko imam družino, je pa itak še slabše glede stikov – po drugi strani pa imam veliko časa za svoje družinske člane.	Ohranjanje stikov z družinskimi člani in kolegi.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F103	Glede mojega počutja pa sem veliko bolj sproščena,	Sproščenost.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.

	predvsem zaradi otrok.			
F104	Sem kak dan tudi malo bolj brežvoljna,	Brez volje.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F105	mi manjka energije.	Pomanjkanje energije.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
F106	V času brezposelnosti veliko delam na sebi, se ukvarjam s športom, tako da bi rekla, da je moje zdravstveno stanje boljše.	Pozitiven vpliv brezposelnosti na zdravstveno stanje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.

9.3.7. Intervju G

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
G1	Zaposlitev definitivno pomeni nekakšno finančno varnost	Finančna varnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G2	in možnost boljšega življenja.	Boljše življenje.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G3	Brez nje se človek kaj hitro počuti ne koristnega	Koristnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G4	ter je prikrajšan za marsikatero boniteto v življenju, saj moraš paziti na vsak evro.	Omogočanje dobrin.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G5	Brez dvoma mi zaposlitev predstavlja v življenju eno izmed mojih vrednot,	Vrednota.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G6	predstavlja pa mi tudi motivacijo, če	Motivacija.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost

	nekaj delam, sem zelo motiviran in to mi je zelo všeč.			mladih in pomen dela.
G7	Menim, da je brezposelnost mladih odvisna od veliko dejavnikov.	Veliko dejavnikov.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G8	Pogosto je to rezultat prenasičenosti trga glede na njegove potrebe. S tem mislim predvsem, da vsako leto FDV, Ekonomska in podobne fakultete proizvedejo ogromno število diplomantov, medtem ko pa na trgu delovne sile prostora za njih ni dovolj.	Preveč izobraženih in premalo delovnih mest.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G9	Ker pa seveda si nekdo z izobrazbo želi opravljati delo, za katerega se je šolal, pride do brezposelnosti in dolgotrajnega iskanja delovnega mesta.	Želja po delu v svoji stroki.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G10	Poleg tega pa bi dodal še to, da gre pri mladih tudi za pomanjkanje izkušenj za opravljanje del.	Pomanjkanje izkušenj.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G11	Razloge za mojo brezposelnost lahko črpam iz tega, kar sem prej povedal, rad bi opravljal delo vsaj v	Želja po delu v svoji stroki.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

	približni smeri, za katero sem se 4 leta šolal.			
G12	Vendar pridobitev pogodbe za nedoločen čas v tej smeri ni nekaj enostavnega.	Iskanje službe je težko.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G13	Menim tudi, da na mojo brezposelnost vpliva situacija, da so okoliščine takšne kot so.	Splet okoliščin.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G14	Mogoče je premalo razpisov, tako pač je.	Premalo razpisov.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G15	Bi rekel tudi, da imam premalo izkušenj,	Pomanjkanje izkušenj.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G16	pa kot sem rekel že prej, da nas je veliko izobraženih in premalo delovnih mest.	Preveč izobraženih z določeno smerjo izobrazbe in premalo delovnih mest.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G17	Sem diplomant mednarodnih odnosov, imam torej šesto stopnjo izobrazbe.	Dosežena šesta stopnja izobrazbe, diplomant mednarodnih odnosov.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G18	Gre za dokaj specifično smer in je tako tudi težje najti delo, ki bi si ga res želel opravljati.	Specifična izobrazba – omejena zaposlitev.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G19	V kolikor bi imel drugo izobrazbo bi verjetno veliko lažje našel delovno mesto (še posebej s kakšno tehnično smerjo).	Vpliv izbire študija na iskanje zaposlitve.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G20	Prav tako pa tudi prav zaradi izobrazbe ne	Želja po delu v svoji stroki.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost

	želim delati na primer v skladišču oziroma za trakom, saj sem za izobrazbo vložil veliko truda.			mladih in pomen dela.
G21	Sam bi rekel, da sem prejel veliko nekih osnovnih znanj, ki bi mi lahko pomagale pri službi.	Osnovna znanja, ki pomagajo na poklicni poti.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G22	Kar se tiče teoretičnega znanja sem ga absolutno prejel ogromno in tudi v sami teoriji mislim, da sem izjemno dobro pripravljen.	Dovolj teoretskega znanja.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G23	Je pa definitivno tudi res, da mi primanjkuje nekih specifičnih znanj na področju prakse, kjer bi se lahko malo bolj posvetili in bi morda s kakšno takšno izkušnjo še posebej prepričal potencialnega delodajalca.	Premalo specifičnih znanj za opravljanje dela.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G24	Zelo koristno je znanje o pravu ter o delovanju države, ki bi ga lahko izkoristil v kolikor mi uspe dobiti službo na kakšnem od ministrstev.	Pravna znanja.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
G25	Zaposlitev iščem prek	Zavod za zaposlovanje.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

	Zavoda za zaposlovanje			
G26	ter prek različnih vez,	Prek poznanstev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G27	saj poznam nekaj ljudi, ki so že zaposleni na določenih funkcijah, ki bi mene izjemno zanimale.	S pomočjo ljudi, ki so na položaju.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G28	Večinoma delo iščem sam,	Sam/-a išče zaposlitev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G29	pogledam pa si tudi različne spletne strani, če se tam kaj najde.	Spletne strani.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G30	Drugače pa mi pomagajo zaposleni na zavodu	Pomoč svetovalca/-ke.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G31	ter družina in prijatelji.	Pomoč bližnjih.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G32	Z zavodom nisem najbolj zadovoljen,	Nezadovoljstvo z zavodom.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G33	nekaj malega so mi pomagali, ampak vseeno menim, da bi se prek zavoda lahko storilo tudi kaj več.	Ni ustrezne pomoči pri iskanju službe.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G34	Zdaj to, da me pustijo pri miru in da se ni potrebno udeleževati določenih stvari, mi prinaša zadovoljstvo.	Neobvezanost na zavod – zadovoljstvo.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G35	Imam pa občutek, da moraš sam veliko narediti, biti moraš samoiniciativen, drugače ni nič.	Sam moraš pokazati veliko zanimanja.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G36	Na razgovore se vedno dobro pripravim.	Temeljita priprava na razgovor.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.

G37	Pripravljam se tako, da se o potencialnem delovnem mestu pozanimam vnaprej, kolikor je le mogoče, da pridem tja že pripravljen ter s kakšnim lastnim vprašanjem.	Pred razgovorom zbiranje informacij o organizaciji.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
G38	Udeležim pa se jih kadarkoli dobim priložnost, se tudi veliko prijavljam.	Veliko prijavljanja na razgovore.	UDELEŽBA NA RAZGOVORU	Iskanje zaposlitve.
G39	Bi rekel, da se jih udeležujem pogosto.	Pogosto.	UDELEŽBA NA RAZGOVORU	Iskanje zaposlitve.
G40	Pred razgovorom sem po navadi malo živčen, še posebej, če si zelo želim tistega mesta.	Živčnost pred razgovorom.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
G41	Načeloma so izkušnje s samimi razgovori kar dobre,	Pozitivne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
G42	gre po navadi za dober, sproščen pogovor,	Sproščeno vzdušje.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
G43	delodajalci so spoštljivi	Spoštljivost delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
G44	in si vzamejo čas, da izprašajo vse, kar jih najbolj zanima o potencialnem kandidatu.	Zbiranje informacij – ključnega pomena.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
G45	So bile pa tudi že slabše izkušnje, delodajalci so postavljali neka neprijetna vprašanja, takrat se nisem počutil dobro	Neprijetna vprašanja delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
G46	So me pa na vseh	Preizkušanje znanj.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

	razgovorih, ki sem se jih udeleževal, testirali o znanju angleščine,			
G47	enkrat so me tudi psihološko testirali, da so videli, če bi bil primeren za to delovno mesto.	Psihološka vprašanja na razgovoru in testiranje.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
G48	Bi rekel na splošno, da imam tako pozitivne kot tudi negativne izkušnje z razgovori.	Pozitivne in negativne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
G49	Bi pa mogoče izpostavil še to, da je vsak razgovor nekaj posebnega.	Vsak razgovor je poseben.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
G50	Definitivno dober življenjepis, da imaš neka osnovna znanja, ki jih zahtevajo,	Osnovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G51	pa tudi strokovna znanja	Strokovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G52	in izkušnje, ki te naredijo drugačnega, da izstopaš od povprečja.	Izkušnje.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G53	Na položaje, kamor se prijavljam sam, pa so izjemno pomembna tudi znanja različnih tujih jezikov	Znanje tujih jezikov.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G54	ter obvladanje birokracije in različnih pravnih postopkov.	Strokovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G55	Ko pa se gre za razgovor, pa so definitivno izjemno	Delo z ljudmi.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

	pomembni tudi »people skills«,			
G56	da se takoj opazi, da si sposoben dela v kolektivu oziroma dela z drugimi ljudmi.	Delo v skupini.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
G57	Nimam nobene formalne finančne pomoči.	Ni finančne pomoči države.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
G58	Od staršev dobim nekaj malega pomoči,	Pomoč staršev.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
G59	kar mi pomaga ogromno.	Neformalna pomoč je zelo pomembna.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
G60	Predvsem dandanes zaradi inflacije in cen vseh možnih izdelkov mi vsaka pomoč pride prav, mi pomaga lažje živeti.	Neformalna pomoč omogoča lažje življenje.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
G61	Drugače pa imam tudi nekaj prihrankov, ki sem si jih pridobil prej.	Zanašanje na prihranke.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
G62	Tudi z delom na črno sem se že nekajkrat ukvarjal, sem že veliko delal na črno.	Veliko dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
G63	Ker pride prav prav vsak evro, sem izkoristil kakšno hitro priložnost za delo, da nekaj zaslužim.	Z namenom zaslužka	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
G64	Ta dela pa so po navadi bila ponujena s strani prijateljev, kjer si zapravl kakšno popoldne oziroma kakšen	Prek poznanstev.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.

	dan za določeno delo ter na koncu na roko prejel izplačano plačilo.			
G65	Kakšna takšna priložnost pomaga pri preživetju meseca zelo.	Zaslужek omogoča pokrivanje osnovnih stroškov.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
G66	Ovire vidim pri tem, da gre za zelo nereden zaslužek, na katerega se ne moreš zanesti,	Nestabilnost zaslužka glavna ovira dela na črno.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
G67	poleg tega pa je to delo zelo nevarno – še posebej, če te dobijo.	Tvegano delo.	OVIRE DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
G68	Živim v najemnem stanovanju, katerega oddajajo družinski prijatelji, tako da je zelo poceni, kar mi izjemno pomaga.	Življenje v najemu.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
G69	Najemnino mi plačujejo starši,	Pomoč staršev.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
G70	prav tako pa so stroški nižji zaradi cimra.	Živi s cimri.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
G71	Sam za večjo pomoč glede stanovanjske tematike ne bi mogel prositi,	Ni potrebe po drugi podpri.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
G72	saj že zdaj plačujemo zelo nizko najemnino prav zaradi družinskih vez in poznanstev, mi je to všeč.	Zadovoljstvo s stanovanjsko situacijo.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
G73	Definitivno bi rekel da ima velik vpliv na moje življenje,	Velik vpliv na življenje.	SPLOŠEN VPLIV NA BREZPOSELNOST	Vpliv brezposelnost na življenje.

G74	da vpliva predvsem negativno kot pa pozitivno.	Brezposelnost ima več negativnih kot pozitivnih posledic.	SPLOŠEN VPLIV NA BREZPOSELNOST	Vpliv brezposelnost na življenje.
G75	Dneve, ko nimam nobenih obveznosti, se počutim zelo slabo,	Slabo počutje.	POČUTJE	Vpliv brezposelnost na življenje.
G76	imam občutek neuporabnosti,	Neuporabnost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
G77	kar močno vpliva tudi na moje splošno psihično zdravje.	Vpliv na psihično zdravje.	ZDRSVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnost na življenje.
G78	Prav tako si ne morem privoščiti istega življenjskega stila, kot ga imajo nekateri moji prijatelji, saj moram sam bistveno bolj paziti na vsak porabljen evro ter si ne morem privoščiti na primer potovanja za 14 dni na Portugalsko.	Manj ugodnosti.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
G79	Moje psihično zdravje je definitivno slabše zaradi brezposelnosti,	Vpliv na psihično zdravje.	ZDRSVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnost na življenje.
G80	prav tako jem bolj poceni izdelke (npr. s budget iz spara in podobno), ki pa seveda niso tako zdravi kot kakšni malo kakovostnejši.	Slabša kakovost življenja.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
G81	Bi rekel, da je ena izmed najbolj negativnih ravno to	Finančna negotovost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.

	pomanjkanje financ.			
G82	Glede samih prednosti pa jih je zelo težko izpostaviti, morda to, da imam več časa zase, za različne športne aktivnosti, sprehode.	Več časa zase.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnost na življenje.
G83	Kot sem že omenil, tudi socialni stiki trpijo, saj si pogosto ne morem privoščiti istih dejavnosti kot moji prijatelji,	Oddaljevanje.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnost na življenje.
G84	tako da večkrat se izognem kakšnemu druženju, saj me je celo sram priznati, da nimam denarja za določene stvari.	Izogibanje.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnost na življenje.
G85	Posledično se občasno počutim izrinjenega iz družbe in se zapiram vase zaradi moje brezposelnosti.	Zapiranje vase.	POČUTJE	Vpliv brezposelnost na življenje.
G86	V zdravstvenem stanju zaenkrat še nisem opazil večjih sprememb,	Ni večjih sprememb.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnost na življenje.
G87	mogoče razen na mojo psihično stanje.	Vpliv na psihično zdravje.	ZDRSVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnost na življenje.
G88	Vendar je čisto mogoče, v kolikor še dlje časa ne najdem redne zaposlitve, da se bo tudi na takšen način	Dolgotrajna brezposelnost pomeni negativni vpliv na zdravje.	ZDRSVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnost na življenje.

	manifestiral ves ta stres, ki ga občutim zaradi brezposelnosti.			
G89	Predvsem pa si pomagam z različnimi sprehodi v naravi ter s čim več fizične aktivnosti, saj me to sprošča in mi pomaga da pozabim na te skrbi.	Sproščanje v naravi.	ZDRSVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnost na življenje.

9.3.8. Intervju H

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
H1	Zaposlitev in plačano delo mi pomenita to, da lahko plačujem za osnovne potrebe, pokrijem si račune, kupim si hrano.	Osnova za preživetje.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H2	Delo mi predstavlja tudi to, da imam svoj denar in da sem neodvisen od ostalih.	Finančna samostojnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H3	Želim si zaposlitev, v kateri bi užival,	Zadovoljstvo.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H4	ampak trenutno mi je čist fajn, da sem brez šihata.	Prostovoljna brezposelnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H5	Delo mi da drgač strukturira dan,	Ustvarjanje rutine, urnika.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H6	prek šihata tudi spoznaš velik sodelavcev, razširiš si družbeni krog.	Stik z ljudmi.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

H7	Poleg vsega pa mi delo pomeni neko stvar, ki jo je treba vsak dan narediti, tako da sem tudi bolj organiziran.	Obveznost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H8	Mislim, da so mladi brez službe, ker je pomanjkanje kvalitetnih delovnih mest,	Pomanjkanje delovnih mest.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H9	mislim, da mladi niso najbolj motivirani za delo.	Pomanjkanje vztrajnosti za delo.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H10	Mogoče se jim tut ne da delat,	Mladi nimajo želje po delu.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H11	mladi imajo tut previsoko izobrazbo, za dela, ki so v glavnem na voljo.	Previsoka izobrazba.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H12	Mogoče je premalo pripravništev za tiste, ki imajo izobrazbo. Sem se pogovarjal s kolegico, ki ma faks zaključen, pa ne dobi dela.	Preveč izobraženih in premalo delovnih mest.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H13	Tut delodajalci pričakujejo velik izkušenj, ki ga pa jih ne mladi ne moremo dobit.	Delodajalci zahtevajo izkušnje.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H14	Po mojem mnenju je razlog za mojo brezposelnost ravno to, da imam prenizko stopnjo izobrazbe – zdaj so iskani predvsem tisti,	Prenizka izobrazba.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

	ki imajo vsaj šesto ali pa sedmo stopnjo.			
H15	Tudi nimam nekih izkušenj z delom,	Pomanjkanje izkušenj.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H16	pa tudi del, ki jih lahko z mojo izobrazbo opravljaš ni veliko.	Po končanem šolanju občutek, da ni veliko možnosti zaposlitve.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H17	Trenutno sem brez službe bolj po svoji volji,	Prostovoljna brezposelnost.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H18	nimam pa tudi želje, da bi delal neke stvari, ki me ne zanimajo preveč.	Ni želje po delu na določenem področju.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H19	Moja pridobljena vrsta izobrazbe je gimnazijski maturant. Imam torej peto stopnjo izobrazbe.	Dosežena peta stopnja, gimnazijski maturant.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H20	Vem, da imam prenizko stopnjo izobrazbe, zdaj iščejo večinoma s šesto ali pa s sedmo stopnjo.	Prenizka izobrazba.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H21	Mislím, da tut ne znam delati takih del, kot jih znajo drugi, ki se dlje časa šolajo.	Pomanjkanje znanj.	PRIDOBLEJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H22	Se želim tudi vpisati na kak izredni faks, da bom dobil še višjo stopnjo, ker bom na ta način tudi bolj zaposljiv in konkurenčen na trgu dela.	Višja izobrazba prinese večjo zaposljivost.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

H23	Tekom gimnazijskega šolanja nisem dobu glih nekega znanja za delat, ker je precej splošno.	Splošna znanja.	PRIDOBLJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H24	Dobil sem torej neka splošna znanja, pa nobenih poglobljenih, da bi lahko ravno nekaj delal.	Tekom izobraževanja pridobljena splošna znanja in premalo poglobljenih.	PRIDOBLJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H25	Sem pa splošno precej lepo razgledan, se spoznam na veliko stvari.	Splošna znanja.	PRIDOBLJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H26	Šola mi sicer ni velik dala, me ful zanima programiranje, ko sem se sam učil. Sem bolj samouk.	Samo angažiranje.	PRIDOBLJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H27	Tut nobene prakse nismo meli, da bi se vsaj seznanili s kakšnim delovnim mestom, sama neka teorija – ampak sem to tudi pričakoval, ker je gimnazija.	Preveč teoretskega in premalo praktičnega znanja.	PRIDOBLJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H28	Bi mi mogoče koristila kaka poklicna šola, da bi vsaj neki znal po srednji šoli. Če bi bil lesar, bi mi to omogočilo, da bi že znal delat z lesom, pa bi mel že malo prakse – bi lažje šel na šiht.	Poklicna šola – strokovna znanja.	PRIDOBLJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
H29	Prijavljen sem na zavodu,	Zavod za zaposlovanje.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

H30	kjer mi svetovalci pomagajo iskat šiht.	Pomoč svetovalca/-ke.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H31	Drgač pa iščem tut na internetu, razne oglase.	Spletne strani.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H32	Velikokrat sem dobil kako priložnostno delo prek poznanstev, pa tut kak kolega mi je kdaj kaj zrihtal.	Prek poznanstev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H33	Malo pa pogledam tudi socialna omrežja – na Facebooku so razne skupine, kamor sem vključen.	Socialna omrežja.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H34	Zdaj z zavodom sem sicer zadovoljen. Glede na to, da nisem nek aktiven iskalec zaposlitve, se mi zdi, da so čisto vredni.	Zadovoljstvo z zavodom.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H35	Nimam sicer veliko stika z mojo svetovalko, tako da težko kaj veliko rečem.	Malo stika s svetovalko.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H36	Zaenkrat so mi ponudili informacije, ki sem jih potreboval, so mi tudi na voljo, če me kaj zanima.	Zavod dobra ustanova za iskanje službe.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H37	Sem pa tam prijavljen bolj zato, ker morem bit.	Prijavljen/-a na zavodu – formalnost.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H38	Oblečem se v čista oblačila,	Urejanje pred razgovorom.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.

	po navadi se uredim za razgovor, da vrede zgledam.			
H39	Vedno si pogledam, kaj delovno mesto zahteva od mene, razmislim, kako bi se predstavil.	Temeljita priprava na razgovor.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
H40	Malo si pogledam informacije o podjetju, kamor se prijavljam.	Pred razgovorom zbiranje informacij o organizaciji.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
H41	Pred razgovorom sem po navadi malo živčen, ampak sem kar suveren.	Živčnost pred razgovorom.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
H42	Razgovorov se po navadi udeležujem enkrat na mesec.	En razgovor na mesec.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
H43	Po navadi imam občutek, da sem se na razgovoru super odrezal, ampak vseeno nikoli nisem sprejet, tako da ne vem, kaj delam narobe.	Delodajalci stremijo k nečemu, če ne ustrezaš, te ne vzamejo.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
H44	Razgovori se mi zdijo nejasni, ker ne vem točno, kaj delodajalci želijo od mene.	Razgovori so lahko zelo nepredvidljivi.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
H45	Zdaj na splošno imam kar pozitivne izkušnje z razgovori, so po navadi zelo prijazni	Pozitivne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
H46	in profesionalni.	Profesionalni odnos med	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

		delavcem in delodajalcem.		
H47	Imel sem enkrat tut eno ful negativno izkušnjo, ker sem bil zmenjen za razgovor, potem pa nobenega ni bilo tam – sem imel občutek, kot da si delajo norca iz mene.	Neodzivnost delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
H48	Enkrat sem bil tudi na razgovoru, ko so bili zelo invazivni z neprijetnimi osebnimi vprašanji, na katera nisem želel podati odgovorov, pa mi res ni bilo fajn.	Neprijetna vprašanja delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
H49	Moreš bit zelo iznajdljiv	Iznajdljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H50	pa fajn se moreš znat pogovarjat,	Komunikativnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H51	dobre socialne veščine moreš imet.	Delo z ljudmi.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H52	Moraš biti dober v prvih vtisih, znati moreš izpostaviti svoje dobre stvari, zato se tudi vedno lepo oblečem.	Izpostaviti kvalitete posameznika.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H53	Pomembno se mi zdi, da znaš prepričati ljudi, da si dober za to službo.	Pozitivne lastnosti.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H54	Na vsakem razgovoru so mi tut omenjali,	Želja po delu.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

	da želijo motiviranost			
H55	pa resne kandidate.	Zanesljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H56	Mislím, da delodajalci vedno pričakujejo osnovno pismenost, pa da znaš uporabljat računalnik.	Osnovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
H57	Nekih formalnih denarnih pomoči nimam.	Ni finančne pomoči države.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
H58	Od družine dobivam žepnino, ki mi pomaga. Nekaj denarja dobim tudi od starih staršev,	Pomoč družine.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
H59	za kar sem zelo hvaležen, drugače bi bilo zares težko in mi res veliko pomeni.	Neformalna pomoč je zelo pomembna.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
H60	Mam tudi nekaj prihrankov,	Zanašanje na prihranke.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
H61	ki pa počasi kopnijo, tako da se ne bom mogel ravno zanašati nanje.	Pomanjkanje prihrankov.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
H62	Pomoč od mojih družinskih članov mi pomaga do te mere, da si pokrijem stvari, da lahko malo lažje živim in nisem v stresu glede denarja.	Neformalna pomoč omogoča lažje življenje.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
H63	Me pa družina tudi moralno podpira, sicer mi veliko težijo, da	Moralna podpora	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.

	morem najti šiht.			
H64	Ja, veliko delam na črno,	Veliko dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
H65	predvsem zato, ker ne rabim plačat davkov, veliko denarja mi ostane in kar nekaj zaslužim.	Z namenom zaslužka.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
H66	Zaslužek, ki ga dobim od dela na črno, mi pomaga pri tem, da si lahko privoščim luksuzne dobrine.	Omogočanje dobrin.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
H67	Delo na črno sem dobil preko poznanstev, mi je zrihtal kolega.	Prek poznanstev.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
H68	Zdj ovire pri delu na črno vidim pri tem, da to ni legalno, me je strah, da bi me dobili, ker vem, da bi bile posledice hude.	Tvegano delo.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
H69	Drugače delo na črno tut ni nek fiksni zaslužek, ker nikoli ne vem, kako dolgo bom še lahko delal.	Nestabilnost zaslužka glavna ovira dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
H70	Enkrat sem delal na črno kot natak v eni gostilni, kjer sem dobil veliko izkušenj, ki se mi zdijo pomembne.	Izkušnje.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
H71	Živim sam v stanovanju od staršev v Ljubljani,	Živi sam.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.

H72	tako da mi najemnine ni potrebno plačevati.	Ni treba plačevati najemnine.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
H73	Imam res srečo glede tega.	Zadovoljstvo s stanovanjsko situacijo.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
H74	Pri urejanju stanovanjske situacije mi pomagajo starši.	Pomoč staršev.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
H75	Ne potrebujem pa kake druge pomoči.	Ni potrebe po drugi podpri.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
H76	Brezposelnost na splošno nima nekega vpliva na moje življenje,	Ni velikega vpliva.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H77	razen tega, da nimam nekih rednih prihodkov, ki bi mi zagotavljali standard življenja.	Finančna negotovost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H78	Zaradi moje brezposelnosti sem včasih v negotovosti.	Negotovost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H79	Sem tudi v breme staršem,	Breme drugim.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H80	me je včasih strah, da bom zelo dolgo brezposeln, kljub temu da ne iščem neki ful službe.	Strah pred brezposelnostjo.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H81	Poleg tega, da nimam nekega fiksnega denarja,	Finančna negotovost.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H82	bi reko, da je slabš tut to, da nimam neke obveznosti, ki bi jo delal vsak dan.	Pomanjkanje strukture v dnevu.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H83	Manjka mi tut neka stabilnost, ki sem jo prej,	Pomanjkanje stabilnosti.	NEGATIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.

	ko sem imel šiht, še imel.			
H84	Zdaj pozitivno je to, da imam veliko časa,	Več časa zase.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H85	delam lahko, kar hočem, pa tut da malo več športam, ukvarjam se s stvarmi, ki me zanimajo.	Iskanje novih dejavnosti.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H86	Izpostavil pa bi tudi to, da nimam veliko obveznosti, kar mi je zelo všeč.	Če nimaš službe, nimaš toliko obveznosti.	POZITIVNI VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H87	Sem kdaj slabe volje,	Slabo počutje.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H88	mogoče se kdaj ne znam motivirati, da bi začel bolj redno iskati službo.	Upad motivacije.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H89	Z družino in prijatelji imam še vedno redne stike, kar mi je všeč.	Ohranitev socialnih stikov.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H90	Vseeno se kdaj izoliram,	Oddaljevanje.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H91	predvsem takrat, ko pridem iz kakšnega neuspešnega razgovora, takrat sem vedno jezen, ker ko te velikokrat zavrnejo tudi izgubiš voljo.	Slabo počutje, dvomi sam/-a vase.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
H92	Nekega splošnega poslabšanja zdravstvenega stanja ne vidim, se vedno lepo naspim in sem bolj spočit kot takrat, ko	Pozitiven vpliv brezposelnosti na zdravstveno stanje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.

	moram it v službo, bi rekel, da mogoče včasih še bolj pozitivno vpliva na moje zdravstveno stanje.			
--	--	--	--	--

9.3.9. Intervju I

ŠT. IZJAVE	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA	TEMA
I1	Zaposlitev in plačano delo mi pomenita veliko.	Velik pomen.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I2	Delo mi pomeni, da nisem odvisna od staršev,	Neodvisnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I3	zaposlitev mi da tudi samozavest	Samozavest.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I4	pa da si lahko kaj kupim.	Omogočanje dobrin.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I5	S pomočjo zaposlitve dobim tudi izkušnje, ki so v turizmu pomembne.	Izkušnje.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I6	Rekla bi tudi, da ko si zaposlen, imaš nek urnik v dnevu, kar mi je tudi zelo pomembno.	Ustvarjanje rutine, urnika.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I7	Zdaj, če bi bila zaposlena, bi bila tudi malo bolj koristna, da nekaj počnem v življenju,	Koristnost.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I8	je nek smisel.	Smisel.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I9	Delala bi to, kar imam rada, bi mi to veliko pomenilo.	Zadovoljstvo.	POMEN ZAPOSLOTITVE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

I10	Mladi so brez službe po mojem mnenju zato, ker v določenih poklicih ni delovnih mest.	Pomanjkanje delovnih mest.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I11	Menim, da so mladi brez služb, ker delodajalci zahtevajo veliko izkušenj, ko si mlad pa teh izkušenj nimaš.	Pomanjkanje izkušenj.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I12	Se mi zdi, da vsak tudi želi delati v tem, za kar se je šolal.	Želja po delu v svoji stroki.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I13	Menim, da so mladi brez službe tudi zato, ker nimajo želje za delo, imam tudi par prijateljic, ki se ne želijo zaposlit.	Mladi nimajo želje po delu.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I14	Po mojem mladim veliko pomeni tudi dober zaslužek, ki pa ga ne dobiš povsod in zato nočejo delat.	(Izobraženi) mladi ne želijo delati za nizke plače.	SPLOŠNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I15	Prej sem delala v enem podjetju, ki pa je začelo odpuščati delavce, pa sem izgubila službo.	Zaprte podjetja.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I16	Trenutno sem brezposelna zato, ker zdaj trenutno še nisem našla zaposlitve v svoji smeri.	Želja po delu v svoji stroki.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I17	Ker tudi ne prihajam iz Ljubljane, ampak iz manjše vasi, je turizem pri nas manj razvit.	Oddaljenost.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I18	Menim, da sem brezposelna tudi zato, ker imam prenizko stopnjo izobrazbe.	Prenizka izobrazba.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I19	Je tudi veliko izobraženih ljudi, ki so študirali turizem, jaz pa imam samo srednjo šolo, dobro službo pa je težko dobiti.	Preveč izobraženih z določeno smerjo izobrazbe in premalo delovnih mest.	OSEBNI RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.

I20	Končala sem štiri letno šolo za gastronomijo in turizem, tako da imam peto stopnjo izobrazbe.	Dosežena peta stopnja izobrazbe, gastronomsko-turistična tehnica.	STOPNJA IN VRSTA IZOBRAZBE	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I21	Bi bilo dobro, če bi mogoče končala še kakšno fakulteto, da bi bila bolj zaposljiva.	Višja izobrazba prinese večjo zaposljivost.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I22	Zdaj sama sem mnenja, da je ta stopnja prenizka, da to vpliva na mojo brezposelnost.	Prenizka izobrazba.	VPLIV IZOBRAZBE NA BREZPOSELNOST	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I23	Tekom šolanja sem pridobila neka osnovna znanja o turizmu – predvsem neka komunikacija z ljudmi, učili smo se o poslovni etiki, bontonu.	Osnovna znanja, ki pomagajo na poklicni poti.	PRIDOB LJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I24	Dobila sem tudi kar nekaj znanja o osnovnih naravnogeografskih in družbenogeografskih značilnostih Slovenije, pa učili smo se o vodenju podjetniške dokumentacije itd.	Poklicna šola – strokovna znanja.	PRIDOB LJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I25	Dobila sem kar nekaj teoretskega znanja, imeli smo sicer tudi prakso, ampak te je bilo po mojem mnenju premalo.	Preveč teoretskega in premalo praktičnega znanja.	PRIDOB LJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I26	Definitivno pa sem dobila premalo nekih bolj poglobljenih znanj.	Premalo specifičnih znanj za opravljanje dela.	PRIDOB LJENA ZNANJA ZA OPRAVLJANJE DELA	Razlogi za brezposelnost mladih in pomen dela.
I27	Zaposlitev iščem prek Zavoda za zaposlovanje, kjer sem zdaj zaposlena približno tri mesece.	Zavod za zaposlovanje.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I28	Veliko pogledam tudi na spletnih straneh,	Spletne strani.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

I29	portalih,	Na portalih.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I30	pa seveda se pogovarjam tudi s prijatelji in znanci, če kdo koga pozna.	Prek poznanstev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I31	Zdaj službo večinoma iščem sama.	Sam/-a išče zaposlitev.	NAČIN ISKANJA ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I32	Z zavodom zaenkrat še nisem imela veliko stika,	Malo stika s svetovalko.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I33	kar so mi povedali, se mi je zdelo pač tako, se mi je zdelo kar okej.	Zadovoljstvo z zavodom.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I34	Moja svetovalka mi je sicer prijazna,	Dober odnos s svetovalko.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I35	ampak se mogoče malo premalo informacij dobila,	Svetovalec/-ka na zavodu ni dovolj svetoval/-a.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I36	se morem večinoma sama potruditi, pa iskati pa to.	Sam moraš pokazati veliko zanimanja.	(NE)ZADOVOLJSTVO S POMOČJO PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I37	Zdaj zavod mi je vredno s te perspektive, ko imajo vse zbrano na enem mestu.	Zavod ima zbrane informacije na eni strani.	POMOČ PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I38	Zdaj na razgovore se pripravljam tako, da se vedno želim sprostiti pred razgovorom, po navadi malo meditiram ali pa poslušam neko glasbo, ki me sprošča.	Sproščanje pred razgovorom.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
I39	To naredim zjutraj pred razgovorom, ker sem drugače kar precej živčna.	Živčnost pred razgovorom.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
I40	Drugače pa prej vedno pošljem življenjepis pa spremno pismo, v katerem se predstavim – povem	Predstavitev že v spremno pismu.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.

	svoje izkušnje, svoje dobre stvari.			
I41	Vedno si tudi pogledam kaj o podjetju ali pa turistični agenciji, v katero se prijavljam – da malo preberem o tem, kdo bo tisti, ki me bo intervjuval pa vse to.	Pred razgovorom zbiranje informacij o organizaciji.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
I42	Na razgovoru tudi vedno zavestno razmišljam, kaj govorim, da dam čim boljši prvi vtis.	Na razgovoru je treba pokazati samega sebe.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
I43	Vedno pa se tudi malo uredim, ker se tako tudi bolje počutim.	Urejanje pred razgovorom.	PRIPRAVA NA RAZGOVOR	Iskanje zaposlitve.
I44	Zdaj brezposelna sem šele tri mesece, udeležim se pa dveh razgovorov na mesec,	V povprečju dva razgovora na mesec.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
I45	tako da bi rekla, da se jih kar redno udeležujem.	Pogosto.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
I46	Drugače pa se udeležujem tudi razgovorov, ki niso v smeri moje izobrazbe, želim da je vsaj podobno, ampak sem pa odprta.	Odprtost glede delovnih mest določenega področja.	UDELEŽBA NA RAZGOVORIH	Iskanje zaposlitve.
I47	Večinoma so izkušnje z razgovori sicer pozitivne,	Pozitivne izkušnje z razgovori.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
I48	imam občutek, da so ljudje v turizmu zelo odprti, pa so potem tudi razgovori sproščeni.	Sproščeno vzdušje.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
I49	Velikokrat me seveda testirajo glede kakšnih tujih jezikov, kar se mi pa zdi itak osnovno, da to preverjajo.	Preizkušanje znanj.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
I50	Imela pa sem tudi eno negativno izkušnjo, ko sem bila na razgovoru za	Zmedenost na razgovorih.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.

	klicni center – na razgovoru nas je bilo po mojem 30, najprej smo mogli izpolnit vprašalnik s 50 vprašanji, ki so bila zelo nepovezana, nisem točno vedela, zakaj to rešujem.			
I51	Nato pa so samo nabijali o tem, kako so oni dobri, pa kako vse obvladajo itd. in mi res ni bilo prijetno na tistem razgovoru.	Vzvišenost delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
I52	Tam mi res ni bilo prijetno, veliko tudi nekih neprijetnih vprašanj, tako da sem takoj odklonila.	Neprijetna vprašanja delodajalcev.	IZKUŠNJE Z RAZGOVORI	Iskanje zaposlitve.
I53	Delodajalci iščejo predvsem dobre in vestne delavce.	Zanesljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I54	Mislim, da želijo vsi imeti samoiniciativne delavce,	Samoiniciativnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I55	pa seveda, da si zelo prilagodljiv,	Prilagodljivost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I56	da dobro delaš v timu	Delo v skupini.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I57	ter da se pokažeš takšen, kot si, da se ne zlažeš v življenjepis, potem pa si nekaj čisto drugega – torej pristnost.	Pristnost.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I58	Se mi zdi, da v turizmu je obvezno tudi znanje tujih jezikov	Znanje tujih jezikov.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I59	pa neka osnovna znanja – računalnik, pa to.	Osnovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.
I60	Seveda pa moreš poznati tudi kaj iz stroke, drugače te ne vzamejo.	Strokovna znanja za zaposlitev.	ZNANJA IN VEŠČINE PRI ISKANJU ZAPOSLOTITVE	Iskanje zaposlitve.

I61	Ker sem bila prej zaposlena, sem ob brezposelnosti prejela denarno nadomestilo za brezposelnost.	Denarno nadomestilo za brezposelnost.	FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
I62	Mogoče mi pomaga tako, da si pokrijem neke osnovne stvari.	Nadomestilo omogoča pokrivanje osnovnih stroškov	POMEN FORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
I63	Od neformalnih mi najbolj pomagajo starši, ki so mi res v veliko podporo.	Pomoč staršev.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
I64	Nekaj imam pa tudi še prihrankov, ki sem jih prej zaslužila, tako da se zaenkrat zanašam tudi nanje	Zanašanje na prihranke.	NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
I65	Zdaj brez podpore družine bi zares težko, ne vem, kako bi se sploh znašla.	Neformalna pomoč je zelo pomembna.	POMEN NEFORMALNE OBLIKE POMOČI	Oblike pomoči.
I66	Trenutno sem sicer tri mesece brezposelna, ampak sem vseeno že delala na črno.	Veliko dela na črno.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
I67	Bolj neka priložnostna dela,	Priložnostna dela.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
I68	s katerimi si nekaj zaslužim.	Z namenom zaslužka.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
I69	Ta dela večinoma dobim prek poznanstev pa kolegov.	Prek poznanstev.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
I70	Ker me zelo zanima tudi kozmetika, sem šla na tečaj za ličenje, tako da tudi to znam, pa kdaj namažem kakšno kolegico ali pa znanko.	Različna dela.	DELO NA ČRNO	Oblike pomoči.
I71	Zdaj delo na črno mi definitivno omogoči, da si kaj kupim	Omogočanje dobrin	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
I72	pa da imam svoj denar, da nekaj zaslužim.	Z namenom zaslužka.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.
I73	Kot oviro pa vidim to, da je zelo neredno delo, nikoli ne veš, kje in kdaj te bodo	Nestabilnost zaslužka glavna ovira dela na črno.	POMEN DELA NA ČRNO	Oblike pomoči.

	potrebovali – od tega pa je odvisen tudi zaslužek.			
I74	Trenutno živim doma, pri starših.	Živi pri starših.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
I75	Najemnine mi torej ni potrebno plačevati,	Ni treba plačevati najemnine.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
I76	mi veliko pomagata starša, tako, da sem zelo vesela, da je tako.	Pomoč staršev.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
I77	Neke druge podpre ne potrebujem, imam svojo sobo, to je zaenkrat dovolj, ko pa bom dobila neko zaposlitev za nedoločen čas, pa se bom itak odselila nekam na svoje.	Ni potrebe po drugi podpri.	STANOVANJSKA PROBLEMATIKA	Oblike pomoči.
I78	Sicer še nisem dolgo brezposelna, ampak ima vseeno velik vpliv na moje življenje.	Velik vpliv na življenje.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I79	Se velikokrat bojim, da ne bom hitro našla službe.	Strah pred brezposelnostjo.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I80	Mislim, da če bom veliko doma, da bo imela brezposelnost definitivno bolj negativen vpliv na moje življenje.	Strah pred še bolj negativnim vplivom brezposelnosti.	SPLOŠEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I81	Velikokrat me je strah, da ne bom dovolj dobra za službo itd. Prinese brezposelnost veliko stvari za sabo.	Negativen vpliv brezposelnosti na življenje.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I82	Hmm, veliko stvari je slabših – poleg tega, da nimam nekih prihodkov,	Finančna negotovost.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I83	se velikokrat počutim odveč, ne vem, kam naj se dam, kaj naj počnem, ko nimam službe.	Nevednost.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I84	Bi rekla, da sem kdaj tudi kar obupana, ko ne dobim službe.	Obup.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.

I85	Zdaj kot prednost bi rekla to, da nimam nekih obveznosti, da lahko počnem kar hočem.	Več časa zase.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I86	Sem začela tudi več brati, pa početi stvari, za katere prej nisem imela časa, pa sem si jih želela naučiti.	Iskanje novih dejavnosti.	POZITIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I87	Imam občutek, da me starši gledajo po strani, pa sorodniki me tudi ves čas sprašujejo, kdaj bom dobila službo.	Veliko slabega, pritisk okolice.	NEGATIVEN VPLIV BREZPOSELNOSTI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I88	Se mi zdi, da sem vložila veliko truda že v to, pa sem včasih kar obupana.	Obup.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I89	Sem kak dan tudi čisto brez volje,	Brez volje.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I90	počutim se nekoristno in neuporabno.	Nekoristnost in neuporabnost.	POČUTJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I91	Glede socialnih stikov pa bi rekla, da jih nekako ohranjam,	Ohranitev socialnih stikov.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I92	ampak jih je občutno manj kot prej.	Manj stikov.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I93	Pa tudi ne morem zdaj vsak dan na pijačo ali pa kosilo, ker to stane.	Oddaljevanje.	SOCIALNI STIKI	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I94	Zdaj, kljub temu da še nisem dolgo brez službe, opažam, da me kak dan zaradi vsega stresa boli glava ali pa mi je slabo.	Slabše zdravstveno stanje zaradi brezposelnosti.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I95	V tem primeru vzamem kakšno tableto	Pri lažšanju bolečin pomagajo tablete.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I96	ali pa grem malo vn na zrak, da se sprostim.	Sproščanje v naravi.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.
I97	Drugače, kakšnega večjega vpliva na zdravstveno stanje pa še na srečo ni bilo –	Dolgotrajna brezposelnost pomeni negativni vpliv na zdravje.	ZDRAVSTVENO STANJE	Vpliv brezposelnosti na življenje.

	verjetno bi se pojavilo v primeru daljše brezposelnosti.			
--	--	--	--	--

9.4. Priloga 4 – Osno kodiranje

RAZLOGI ZA BREZPOSELNOST MLADIH IN POMEN DELA

- Pomen zaposlitve

a) ocena pomena

Velik pomen (B1) (B3) (B7) (D1) (E3) (I1)

Stabilnost (A4a) (B8) (C1)

Smisel (B4) (B12) (D5) (I8)

Zadovoljstvo (B5) (H3) (I9)

Koristnost (D4) (F3) (G3) (I7)

Boljše življenje (G2)

b) področja

Osnova za preživetje (E1) (H1)

Finančna varnost (A1) (E4) (F7) (G1)

Finančna samostojnost (B9) (C2) (D3) (E5) (F1) (H2)

Stik z ljudmi (A2) (F6) (H6)

Nagrajevanje in izpopolnjevanje znanj (A3)

Omogočanje dobrin (A4b) (E2) (F8) (G4) (I4)

Ustvarjanje rutine, urnika (A5) (B11) (C3) (D7) (E6) (F5) (H4) (I6)

Vrednota (B2) (G5)

Samozavest (B6) (I3)

Pripravljenost na izzive (D6)

Motivacija (B10) (C4) (G6)

Večja produktivnost (C5) (F4)

Obveznost (D8) (H7)

Neodvisnost (F2) (I2)

Izkušnje (I5)

- **Splošni razlogi za brezposelnost**

a) izobrazba

Pomanjkanje visoke izobrazbe (A6) (F14)

Mladi imajo veliko novega znanja in se dobro znajdejo (A9)

Previsoka izobrazba (B14) (H11)

(Izobraženi) mladi ne želijo delati za nizke plače (B16) (E9) (E12) (F13) (I14)

b) izkušnje

Pomanjkanje izkušenj (A7) (A8) (B18) (G10) (I11)

Delodajalci zahtevajo izkušnje (B19) (C6) (D10) (H13)

Izkušnje potrebujejo samo določeni poklici (E10)

Mladi za delo ne potrebujejo izkušenj, večino del se lahko hitro naučiš (E8)

Pomanjkanje priložnosti učenja (B20) (C7) (D13)

c) želja po delu

Mladi nimajo želje po delu (A10) (C10) (E7) (H10) (I13)

d) povpraševanje po delu

Veliko ljudi na razgovoru, zato manjša možnost za zaposlitev (A90)

e) ponudba del

Pomanjkanje delovnih mest (H8) (I10)

f) neusklajenost med povpraševanjem in ponudbo

Želja po delu v svoji stroki (B17) (G9) (I12)

Preveč izobraženih in premalo delovnih mest (B15) (G7) (H12)

g) pričakovanja iskalcev zaposlitve

Visoka pričakovanja mladih iskalcev dela (B21) (F9)

h) pričakovanja delodajalcev

Neodzivnost delodajalcev (C15)

Preveč upanja s strani delodajalcev (C16)

Pogoji delodajalcev (D9) (D12)

i) sezonski dejavniki

Decembra slab čas za iskanje službe (B24)

j) ostalo

Veliko dejavnikov (B13) (G8)

Pomanjkanje dodatnih faktorjev – poznanstva, izkušnje (C8)

Praksa nima pomena (D11)

Prevelika podpora staršev (F11)

Pomanjkanje delovnih navad (F10)

Pomanjkanje vztrajnosti za delo (F12) (H9)

Vsak se lahko zaposli – brezposelnost ni problem (E11)

- **Osebni razlogi za brezposelnost**

a) neusklajenost med izobraževanjem in ponudbo

Preveč izobraženih z določeno smerjo izobrazbe in premalo delovnih mest (A13) (A14) (G16) (I19)

b) izkušnje

Pomanjkanje izkušenj (A11) (D15) (F20) (G15) (H15)

c) prostovoljna brezposelnost

Prostovoljna brezposelnost (E13) (E16) (F16) (H4) (H17)

Ni želje po iskanju službe (E14)

Preživljanje časa z družino (F17)

d) nevednost

Veliko vprašanj glede sebe, nevednost, zakaj ni službe (A80)

Ne ve točnega razloga (C12)

e) geografska nemobilnost

Oddaljenost (I17)

f) diskriminacija

Diskriminacija zaradi (ženskega) spola pri zaposlovanju (A12)

g) izobraževalni sistemi

Podaljševanje študentskega statusa (C13)

Konec pripravništva, potek pogodbe (B22) (D17)

Delodajalec ni omogočil uvajanja (C18)

h) ponudba del

Premalo razpisov (B23) (G14)

Slaba situacija (B26)

Veliko razgovorov, pa ni službe (C19)

Zagotovljena zaposlitev v prihodnosti (E17)

i) pričakovanja delodajalcev

Delodajalci sprva navdušeni, nato zavrnitev (C14)

Neizpolnjevanje pogojev (D14) (F19)

j) področje dela

Ni želje po delu na določenem področju (D20) (H18)

Strah pred delom na določenem področju (D21)

Želja po delu v svoji stroki (G11) (G20) (I16)

k) ostalo

Naključje (B25)

Splet okoliščin (C17) (G13)

Zaprte podjetja (E15) (F15) (I15)

Iskanje službe je težko (G12)

- **Stopnja in vrsta izobrazbe**

a) srednješolska izobrazba ali manj

Dosežena druga stopnja, osnovna šola (E20)

Nedokončane srednje šole (E21)

Dosežena peta stopnja izobrazbe, ekonomski tehnik (F21)

Dosežena peta stopnja, gimnazijski maturant (H19)

Dosežena peta stopnja izobrazbe, gastronomsko-turistična tehnica (I20)

b) višješolska, visokošolska, univerzitetna

Dosežena sedma stopnja izobrazbe, magistra sanitarnega inženirstva (A15)

Dosežena sedma stopnja, magistra socialnega dela (B27)

Dosežena sedma stopnja, magister zgodovine (C20)

Dosežena šesta stopnja, diplomirana socialna delavka (D18)

Dosežena šesta stopnja izobrazbe, diplomant mednarodnih odnosov (G17)

- **Vpliv izobrazbe na brezposelnost**

a) neusklajenost med izobrazbo in ponudbo

Preveč izobraženih in premalo delovnih mest na področju (A16) (B30) (F24)

Po končanem šolanju občutek, da ni veliko možnosti zaposlitve (D27) (H16)

Specifična izobrazba – omejena zaposlitev (G18)

b) ponudba del

Veliko potencialnih zaposlitvenih možnosti (A17) (B28) (D19)

Vpliv izbire študija na iskanje zaposlitve (B31) (G19)

Manj razpisov (D22)

c) stopnja izobrazbe

Zavrnitev zaradi previsoke izobrazbe (A19) (C11) (C21)

Prenizka izobrazba (F18) (F23) (H14) (H20) (I18) (I22)

Teža izobrazbe (C22)

Višja izobrazba prinese večjo zaposljivost (F22) (H22) (I21)

d) pomen izobrazbe

Izobrazba kot osnova (C23)

Izobrazba nima pomena (E18)

Ni potrebe po izobrazbi (E19)

Izobrazba ne vpliva na brezposelnost (E22)

e) ostalo

Široko področje dela, veliko konkurence v drugih profilih, ampak pomanjkanje znanja (A18) (D23)

Iskanje določenega kadra, vezano na regije (B29)

Pomembnost priporočil in izkušenj (C24)

Socialni delavci niso dovolj cenjeni (D24)

- **Pridobljena znanja za opravljanje dela**

a) pridobljena znanja

Na študiju pridobljena znanja o področju, opravljanju dela (A23) (B35) (C27) (C30)

Splošna znanja (H23) (H25)

Osnovna znanja, ki pomagajo na poklicni poti (B36) (C25) (C31) (F29) (G21) (I23)

Tekom izobraževanja pridobljena splošna znanja in premalo poglobljenih (A20) (C29) (D30) (F27) (H24)

Premalo specifičnih znanj za opravljanje dela (A21) (B32) (D26) (F25) (G23) (I26)

Dovolj teoretskega znanja (G22)

Veliko praktičnega znanja (E25)

Preveč teoretskega in premalo praktičnega znanja (F26) (F30) (H27) (I25)

Pomanjkanje znanj (H21)

Nobenega znanja (E24)

b) nadgradnja znanj

Pridobljena osnovna znanja, pridobivanje kompetenc na pripravništvu (A22) (B34)

Nadgrajevanje znanj tekom pripravništva (A24)

c) specifična znanja

Znanja o sporazumevanju in delu z ljudmi (D31)

Poklicna šola – strokovna znanja (E23) (H28) (I24)

Pravna znanja (G24)

d) (ne)kompetentnost

Ni občutka kompetentnosti za delo (D25) (F28)

Kompetentnost za opravljanje dela (E26)

e) ostalo

Ni ustrezne smeri na fakulteti (B33) (D28)

Strokovnost (C26)

Samo angažiranje (C28) (D29) (H26)

ISKANJE ZAPOSLOTITVE

- Način iskanja zaposlitve

a) Zavod za zaposlovanje

Zavod za zaposlovanje (A25) (B37) (C32) (D32) (E29) (F31) (G25) (H29) (I27)

Prijavljen/-a na zavodu – formalnost (A38) (E30) (E34) (H37)

b) znotraj socialne mreže

Prek poznanstev (A32) (B39) (C34) (D46) (E28) (F32) (G26) (H32) (I30)

Neformalna mreža (B38) (B40) (B43) (F33)

Težje najti službo prek socialnih mrež (B41) (C36)

Po priporočilih (C37)

Sam/-a išče zaposlitev (A34) (D34) (G28) (I31)

c) zaposlitveni oglasi v različnih medijih

Na portalih (A31) (B44) (D33) (F34) (I29)

Spletne strani (C33) (F35) (G29) (H31) (I28)

Socialna omrežja (C35) (D35) (H33)

d) neposredno pri delodajalcu

S pomočjo ljudi, ki so na položaju (A33) (G27)

Direktno pri delodajalcu (E27)

- Pomoč pri iskanju zaposlitve

a) pomoč svetovanja

Pomoč svetovalca/-ke (B42) (C39) (D36) (E31) (G30) (H30)

b) pomoč zavoda

Zavod pošilja razpise (B49)

Zavod ima zbrane informacije na eni strani (D42) (I37)

Določanje zaposlitvenih ciljev (D38) (E32)

c) pomoč socialne mreže

Samoiniciativnost (B50)

Pomoč bližnjih (G31)

- **(Ne)zadovoljstvo s pomočjo pri iskanju zaposlitve**

a) neustrezna pomoč

Svetovalc/-ka na zavodu ni dovolj svetoval/-a (A27) (B51) (F39) (I35)

Zapravljanje časa zaradi neustrezne pomoči na zavodu (A28) (F38)

Ni ustrezne pomoči pri iskanju službe (A30) (A36) (B53) (F37) (G33)

Svetovalci prevalijo krivdo na uporabnike (C42)

b) samoangažiranost

Svetovalc na zavodu ni nudil dovolj pomoči in prepuščenost samemu sebi (A26) (B52) (D39)

Sam moraš pokazati veliko zanimanja (A37) (D45) (F41) (G35) (I36)

c) svetovalci

Menjava svetovalke je prinesla več informacij (A29)

Menjava svetovalke je pomenila manj pomoči (C40)

Malo stika s svetovalko (B47) (D37) (E33) (H35) (I32)

Slab odnos s svetovalko (F40)

Dober odnos s svetovalko (I34)

d) (ne)zadovoljstvo

Nezadovoljstvo z zavodom (A35) (C38) (D41) (F36) (F42) (G32)

Neopredeljenost glede zadovoljstva (B45)

Neenake obveznosti za vse prijavljene (B46) (E37)

Nobenih pričakovanj, občutek odvečnosti (C41) (F43)

Ni motivacije in pozitivnega učinka od zavoda (D43)

Zavod ni izpolnil pričakovanj (D44)

Neobvezanost na zavod – zadovoljstvo (D40) (G34)

Zadovoljstvo z zavodom (E35) (H34) (I33)

Zavod dobra ustanova za iskanje službe (E36) (H36)

- **Priprava na razgovor**

a) pridobivanje informacij o delodajalcu

Pred razgovorom zbiranje informacij o organizaciji (A40) (B58) (C47) (D48) (F45) (G37) (H40) (I41)

Zbiranje informacij pri delodajalcu (E39)

Zbiranje informacij o svojem področju (D49)

b) količina priprave

Ni priprave na razgovor (E38) (E41)

Malo priprave na razgovor (A44) (B54) (F47)

Ni poslal življenjepisa (E40)

Temeljita priprava na razgovor (C43) (G36) (H39)

Priprava na razgovor s pomočjo kataloga (C46)

c) poznavanje samega sebe

Samoocena znanja (A39)

Na razgovoru je treba pokazati samega sebe (B59) (I42)

Predstavitev že v spremnem pismu (D47) (F48) (I40)

d) rituali

Pred razgovorom ni posebnih ritualov (A45)

Napolnjen urnik pred razgovorom (B55)

Distrakcije pred razgovorom (B56)

Urejanje pred razgovorom (F44) (H38) (I43)

Sproščanje pred razgovorom (I38)

- **Udeležba na razgovorih**

a) **pogostost razgovorov**

Pogosto (A42) (D51) (G39) (I45)

V povprečju dva razgovora na mesec (B60) (D50) (F50) (I44)

En razgovor na mesec (H42)

Razgovori glede na število prostih delovnih mest, v povprečju en razgovor na mesec (A47)

V pol leta dva razgovora (C44)

Veliko prijavljanja na razgovore (C48) (G38)

Ne udeležuje se razgovorov (E42)

Pogostost udeležbe na razgovorih je odvisna od poslanih prošenj (A46)

b) **ostalo**

Odprtost glede delovnih mest določenega področja (D52) (I46)

- **Izkušnje z razgovori**

a) **pričakovanja delodajalcev**

Nekateri delodajalci želijo slišati točno določene stvari (A48) (D57)

Delodajalci stremijo k nečemu, če ne ustrezaš, te ne vzamejo (A49) (H43)

b) **vrste razgovorov**

Psihološka vprašanja na razgovoru in testiranje (A50) (G47)

Različne oblike razgovorov (strukturirani, pogovor, točkovanje) (A52) (F55)

Preizkušanje znanj (C55) (F56) (G46) (I49)

Zbiranje informacij – ključnega pomena (E48) (G44)

Ni bil na veliko formalnih razgovorih (E44)

c) **pozitivne izkušnje**

Razumevajoči delodajalci (B65)

Pozitivne izkušnje z razgovori (C50) (D53) (E43) (E49) (F53) (G41) (H45) (I47)

Sproščeno vzdušje (C52) (D54) (E45) (G42) (I48)

Profesionalni odnos med delavcem in delodajalcem (E47) (H46)

Spoštljivost delodajalcev (G43)

d) negativne izkušnje

Razgovori so lahko zelo nepredvidljivi (A41) (D56) (H44)

Pozitivne in negativne izkušnje z razgovori (B61) (F51) (G48)

Mešani občutki glede razgovorov (B66)

Zmedenost na razgovorih (A51) (C54) (I50)

Skeptičnost delodajalcev zaradi razdalje do službe (B62)

Neprijetna vprašanja delodajalcev (B63) (F54) (G45) (H48) (I52)

Napačna predvidevanja delodajalcev (B64)

Neodzivnost delodajalcev (C49) (H47)

Napačni vtisi delodajalcev (C53)

Vzvišenost delodajalcev (F52) (I51)

Resen razgovor (C45) (E46)

e) občutki pred razgovorom

Vsak razgovor je poseben (A43) (F57) (G49)

Neverbalna komunikacija je pomembna (F46)

Živčnost pred razgovorom (B57) (C51) (D55) (G40) (H41) (I39)

Ni živčnosti pred razgovorom (F49)

- **Znanja in veščine pri iskanju zaposlitve**

a) osnovna znanja

Osnovna znanja za zaposlitev (A55) (B72) (C61) (D65) (F61) (G50) (G54) (H56) (I59)

Iznajdljivost (B67) (D60) (E51)

Odprtost (B68) (B70) (F60)

Samostojnost (D58) (F63)

Delo v skupini (D59) (F64) (G56) (I56)

Delo z ljudmi (G55) (H51)

Komunikativnost (H50)

b) prečna znanja

Strokovna znanja za zaposlitev (A56) (B73) (C60) (D64) (G51) (I60)

Prilagodljivost (B69) (C59) (D62) (F59) (I55)

Samoiniciativnost (C56) (D61) (I54)

Izkušnje (E50) (G52)

Sposobnost (E52)

Znanje tujih jezikov (F65) (G53) (I58)

c) želje delodajalca

Izpostaviti kvalitete posameznika (A53) (H52)

Pomembnost želja delodajalca (A54)

d) ostale veščine

Praktična znanja pomembnejša od izobrazbe (E53)

Pozitivne lastnosti (B71) (C58) (E55) (F58) (H53)

Trma in vztrajnost (C57)

Iti čez sebe (D63)

Želja po delu (E54) (H54)

Natančnost (F62)

Zanesljivost (H55) (I53)

Pristnost (I57)

SOCIALNA TEMATIKA (oblike pomoči)

- **Formalne oblike pomoči**

a) ni formalne pomoči

Ni finančne pomoči države (A57) (B75) (C62) (D70) (G57) (H57)

b) formalna pomoč

Denarno nadomestilo za brezposelnost (B48) (B74) (D66) (E56) (F66) (I61)

Povrnitev potnih stroškov (D67)

Pomoč zavoda (D68)

Zdravstveno zavarovanje (D72) (E58)

Pravice iz javnih sredstev (F67)

- **Pomen formalne oblike pomoči**

Nadomeščanje rednega plačila (B76) (D71)

Nadomestilo omogoča pokrivanje osnovnih stroškov (B77) (D69) (I62)

Ni veliko pomagalo (E57)

- **Neformalne oblike pomoči**

a) **pomoč socialne mreže**

Pomoč staršev (A58) (C65) (D74) (E59) (E63) (F68) (G58) (I63)

Pomoč družine (A61) (B80) (C66) (H58)

Pomoč partnerja (B78) (F70)

b) **ni neformalne pomoči**

Ni neformalnih oblik pomoči (D73) (E62)

c) **ostalo**

Zanašanje na prihranke (A59) (B79) (C63) (D75) (G61) (H60) (I64)

Pomanjkanje prihrankov (C64) (H61)

- **Pomen neformalne oblike pomoči**

Neformalna pomoč je zelo pomembna (A62) (D77) (F69) (G59) (H59) (I65)

Neformalna pomoč omogoča lažje življenje (B81) (G60) (H62)

Omogočanje dobrin (E61) (F71)

Moralna podpora (C67) (D76) (F72) (H63)

Ni v veliko pomoč (E60)

- **Delo na črno**

a) **količina dela na črno**

Veliko dela na črno (A63) (E64) (F73) (G62) (H64) (I66)

Delo na črno v primeru daljše brezposelnosti (B83) (D79)

Ne dela na črno (B82) (C68) (D78)

b) iskanje dela na črno

Prek poznanstev (A64) (C70) (E66) (F78) (G64) (H67) (I69)

c) vrste dela na črno

Različna dela (C73) (E65) (F75) (F77) (I70)

Sezonsko delo, ki poteka tri mesece (A65)

Ustvarjanje in prodajanje svojih izdelkov pomeni nek dodaten zaslužek (A67)

Priložnostna dela (A60) (A68) (F74) (I67)

d) ostalo

Delo po avtorski pogodbi (C69)

- **Pomen dela na črno**

Z namenom zaslužka (A66) (B84) (D80) (E67) (F76) (G63) (H65) (I68) (I72)

Zaslužek omogoča pokrivanje osnovnih stroškov (A69) (G65)

Omogočanje dobrin (F79) (H66) (I71)

Izkušnje (E68) (H70)

- **Ovire dela na črno**

Nesigurnost zaslužka na črno – odvisno od veliko faktorjev (A70) (C71) (E69) (F80)

Nestabilnost zaslužka glavna ovira dela na črno (A71) (E72) (F81) (G66) (H69) (I73)

Malo zaslužka (C74)

Tvegano delo (C72) (E71) (G67) (H68)

Ni delovne dobe in zavarovanja (E70)

- **Stanovanjska problematika**

a) pomoč socialne mreže

Živi pri starših (A72) (I74)

Živi pri partnerju (B85) (D81) (F82)

Pomoč staršev (A74) (E75) (F84) (G69) (H74) (I76)

Pomoč sorodnikov (C81)

Živi s cimri (C75) (G70)

Živi sam (E73) (H71)

b) najemnina

Življenje v najemu (C76) (G68)

Ni treba plačevati najemnine (A73) (B86) (E74) (F83) (H72) (I75)

Finančna razbremenitev, ker ni najemnine (B87)

Partner plačuje najemnino (D82)

Najemnine so visoke (B88) (C77) (D83)

Samostojno plačevanje najemnine prinaša nesigurnost (C78)

Subvencija najemnine bi bila v pomoč (C80)

c) pomoč

Ni potrebe po drugi podpri (A75) (B90) (D84) (F86) (G71) (H75) (I77)

Ni pomoči (C79)

d) zadovoljstvo

Zadovoljstvo s stanovanjsko situacijo (B89) (E76) (F85) (G72) (H73)

VPLIV BREZPOSELNOST NA ŽIVLJENJE

- Splošen vpliv brezposelnosti

a) vpliv brezposelnosti

Velik vpliv na življenje (A76) (C83) (D2) (G73) (I78)

Negativni in pozitivni učinki (F94)

Brezposelnost ima več negativnih kot pozitivnih posledic (A88) (D87) (G74)

Ni velikega vpliva (B91) (E77) (F88) (H76)

Razmišljanje o prioritetah in podpori (C85)

Čim krajša izkušnja brezposelnosti (C86)

b) strah

Strah pred brezposelnostjo (D16) (H80) (I79)

Strah pred še bolj negativnim vplivom brezposelnosti (D89) (I80)

- **Negativni vpliv brezposelnosti**

a) **negotovost**

Veliko zavračanj in negotovosti (A79)

Negotovost (C87) (H78)

Finančna negotovost (A85a) (E81) (F93) (G81) (H77) (H81) (I82)

Nevednost (B95) (D90) (F96) (I83)

b) **izguba rutine**

Pomanjkanje strukture v dnevu (B92) (B94) (D88) (E79) (H82)

Pomanjkanje stabilnosti (H83)

Izgubljenost (C84)

Nekoristnost (D94) (F95)

c) **življenjsko nezadovoljstvo**

Negativen vpliv brezposelnosti na življenje (A77) (A83) (C82) (I81)

Življenje se je poslabšalo (A84)

Veliko slabega, pritisk okolice (A85b) (D91) (I87)

Manj ugodnosti (E82) (G78)

Slabša kakovost življenja (G80)

d) **tveganja**

Dolgo iskanje zaposlitve pripelje v obup (A78)

Preobremenitev (C88)

Breme drugim (F97) (H79)

Neuporabnost (G76)

e) **pomoč**

Želja po pogovoru s kom (C89)

- **Pozitivni vpliv brezposelnosti**

a) **delo na sebi**

Več časa zase (B93) (D92) (E84) (F90) (G82) (H84) (I85)

Delo na sebi (D93) (F100)

Spoznavanje samega sebe (C90) (F99)

Iskanje novih dejavnosti (E80) (F91) (H85) (I86)

b) obveznosti

Če nimaš službe, nimaš toliko obveznosti (A86) (D86) (H86)

Brezposelnost omogoča veliko fleksibilnosti v odločitvah (A87)

Svoboda (E85)

c) pozitivnost

Na začetku brezposelnost pozitivna izkušnja (D85)

Pozitiven pogled na svet (C91)

Pozitiven vpliv (E83) (F87) (F92)

d) ostalo

Ni zapravljanja ter veliko časa z družino (B101) (F98)

Cenjenje stvari (C92)

Skrb za družino (F89)

- **Počutje**

a) negativen vpliv na počutje

Negativen vpliv na počutje (C93)

Slabo počutje, dvomi sam/-a vase (A81) (D101) (H91)

Slabo počutje (G75) (H87)

Brez volje (A82) (E86) (F104) (I89)

Slaba volja (B96) (C95) (D99)

Slabša samozavest (A89)

Upad motivacije (C96) (H88)

Zapiranje vase (D97) (G85)

Večja obremenitev (D98)

Obup (D100) (I84) (I88)

Zdolgočasnost (E78)

Pomanjkanje energije (F105)

Nekoristnost in neuporabnost (I90)

b) pozitiven vpliv na počutje

Sproščenost (F103)

- **Socialni stiki**

a) ohranitev stikov

Ohranitev socialnih stikov (A92) (E88) (H89) (I91)

Ohranjanje stikov z družinskimi člani in kolegi (A91) (B99) (E89) (F102)

Pogovor z ostalimi po telefonu in socialnih omrežjih (A94)

Ni vpliva na socialne stike (E87)

b) pomanjkanje stikov

Ni stikov (B97)

Manj stikov (D95) (I92)

Pomanjkanje stika v živo (A93) (D96) (F101)

Služba bi omogočila več socialnih stikov (B98)

Pogrešanje stikov (B100)

Oddaljevanje (C94) (G83) (H90) (I93)

Izogibanje (G84)

- **Zdravstveno stanje**

a) negativni vpliv

Slabše zdravstveno stanje zaradi brezposelnosti (A95) (I94)

Dolgotrajna brezposelnost pomeni negativni vpliv na zdravje (B103) (D103) (G88) (I97)

Glavoboli, bolečine v trebuhu zaradi izgube službe (A96)

Vpliv na psihično zdravje (G77) (G79) (G87)

b) pozitivni vpliv

Kratkotrajna brezposelnost pozitivno vpliva na zdravje (D102) (E91)

Pozitiven vpliv brezposelnosti na zdravstveno stanje (F106) (H92)

c) pomoč

Pri lažšanju bolečin pomagajo tablete (A97) (I95)

Sproščanje v naravi (G89) (I96)

d) ostalo

Zaradi kratke brezposelnosti še ni vpliva na zdravstveno stanje (B102) (C97)

Zaradi prostovoljne brezposelnosti še ni vpliva na zdravstveno stanje (E90)

Ni večjih sprememb (G86)